หนังสือสวดมนต์ฉบับหลวง

ของสมเดจพระสังฆราช (ปุสฺสเทว)

ทรงสร้างไว้ในพระพุทธศาสนา

เปนส่วนพระราชกุศล

ในการพระบรมศพสมเดจพระบรมชนกนารถ

ร.ศ. ๑๒๙

พิมพ์ครั้งที่ ๔

โรงพิมพ์ไทย สพานยศเส

๒

หนังสือสวดมนต์ฉบับหลวง

ของสมเดจพระสังฆราช (ปุสฺสเทว)

ทรงสร้างไว้ในพระพุทธศาสนา

เปนส่วนพระราชกุศล

ในการพระบรมศพสมเดจพระบรมชนกนารถ

ร.ศ. ๑๒๙

พิมพ์ครั้งที่ ๔

โรงพิมพ์ไทย สพานยศเส

ประกาศ

ศุภ มัสดุ พระ พุทธ ศาสน กาล ล่วง แล้ว ๒๔๕๓ พรรษา มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๙ กาล กำหนด พระ บาท สมเดจ พระ ปรเมนทร มหา วชิรา วุธ พระ มงกุฎ เกล้า เจ้า อยู่ หัว ทรง บำเพ็ญ พระ ราช กุศล ใน งาร ถวาย พระ เพลิง พระ บรม ศพ สนอง พระ เดช พระ คุณ สมเดจ พระ บรม ชนก นารถ พระ บาท สมเดจ พระ ปรมินทร มหา จุฬาลงกรณ พระ จุล จอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ได้ ทรง บริจาค พระ ราช ทรัพย์ สร้าง หนังสือ สวด มนต์ นี้ ไว้ ใน พระ พุทธ ศาสนา พระ ราช ทาน แก่ พระ อาราม ทั่วไป ใน พระ ราช อาณา จักร แล ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ประกาศ พระ ราช ประสงค์ ไว้ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ภิกษุ สามเณร รูปใด รูป หนึ่ง ได้ ทรง จำ พระ สูตร แล พระ ปริตร ต่าง ๆ ใน หนังสือ นี้ แล้ว ขอ จง ตั้ง กัลยาณ จิตร์ แผ่ ส่วน กุศล อุทิศ ถวาย แด่ พระ บาท สมเดจ พระ จุล จอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ผู้ เอก อรรค ศาสนูปถัมภก ด้วย เทอญ ฯ

หนังสือ สวด มนต์ ฉบับ นี้ พระ ธรรมไตรโลกา จารย์ (ญาณวร) วัด เทพ สิรินทรา วาส ได้ ชำระ ลง พิมพ์ โดย พระ มติ ของ สมเดจ พระ เจ้า บรม วงศ์ เธอ กรม พระยา วชิรญาณ วโรรส ตาม ฉบับ ของ สมเดจ พระ สังฆ ราช (ปุสฺส เทว) วัด ราช ประดิษฐ์ สถิต มหา สีมาราม ซึ่ง พระ บาท สมเดจ พระ จุล จอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ทรง สร้าง เพื่อ พระ ราช ทาน แก่ พระ อาราม ทั้ง หลาย ครั้ง เริ่ม จัด การ บำรุง สงฆ มณฑล เมื่อ ร, ศ, ๑๑๙

นิเกตนิทัส์สนํ

จุลราชปริต์ต

มหาราชปริต์ต

อนุโมทนาวิธี

จตุภาณวาร

ปฐมภาณวาร

วัตร

สวดแจง

พระอภิธรม

คาถาสำหรับพระราชพิธี

สวดมนต์อย่างธรมยุต์ติกนิกาย

วิธีอ่านอักษรไทยเปนภาษามคธ

๏ จะแสดงวิธีอ่านคำสวดมนต์ไหว้พระที่เขียนด้วยอักษรไทย ให้ผู้อ่านได้สำเหนียกสังเกตจำแล้ว จะได้อ่านแลลอกคัดเขียนตามวิธีชอบอันถูกต้องแก่คำสวดมนต์ไหว้พระ ซึ่งตีพิมพ์แลเขียนด้วยอักษรไทยนี้, ก็แลคำในภาษามคธ เมื่อมาเขียนด้วยอักษรไทยจะให้ถูกถ้วน เปลืองตัวอักษรมาก เพราะกระบวนอักษรไทย ไม่มีอักษรซ้อน เปนแต่เรียงไปตามบันทัด, ครั้นจะยักลักษณให้สังเกตในที่อักษรซ้อน แลจะย่นให้น้อยตัวอักษร ก็จะเปนความลำบากแก่ผู้อ่าน. ผู้อ่านจะไม่สำเหนียกตามคิดจะให้มีฉบับมาก ลงพิมพ์ไว้ก็จะหาให้สำเร็จประโยชน์ไม่. เมื่อจัดเรียบเรียงไปตามที่เคยอ่านเคยเขียน เปนแต่ยักเยื้องเครื่องหมายประดับเข้าบ้างเล็กน้อย พอควรแก่ภาษามคธ ผู้อ่านแลผู้ลอกคัดสังเกตง่ายก็จะได้สำเหนียกตาม ลงพิมพ์ไว้ก็จะได้เปนคุณแก่ผู้ไม่รู้อักษรขอมอยากเล่าคำสวดมนต์ไหว้พระซึ่งเปนภาษามคธจะได้อ่านตามหนังสือพิมพ์เล่าจำไว้ท่องสาธยาย ตามปราถนา. ฯ

๏ อักษรที่ใช้ในภาษามคธนั้น ๔๑ เปนสระ ๘ พยัญชนะ ๓๓.

อ อา อิ อี อุ อู เอ โอ } ๘ นี้ สระ
า ิ ี ุ ู เ โ

ก ข ค ฆ ง. จ ฉ ช ฌ ญ. ฏ ฐ ฑ ฒ ณ.
ต ถ ท ธ น. ป ผ พ ภ ม. ย ร ล ว ส ห ฬ ํ } ๓๓ นี้ พยัญชนะ

ในคำมคธที่ลงพิมพ์แลเขียนด้วยอักษรไทยนี้, ให้ผู้อ่านกำหนดวิธีทั้ง ๓ คือ พยัญชนะที่อิงอาไศรย า ิ ุ คุม (ํ) นิคคหิต อํ อิํ อุํ, กํ กิํ กุํ, (จนถึง) ฬํ ฬิํ ฬุํ, เปนที่ ๑ ๆ พยัญชนะที่หมายด้วยไม้วัญฌการบอกว่าไม่มีสระไม่มีเสียง ก์ ค์ (จนถึง) ล์ ส์ เปนที่ ๒ ๆ พยัญชนะ ๒ ลงในสระเดียว

หมายด้วยไม้ (๎) นี้เรียกว่ายามักการ ก๎ย ก๎ร (จนถึง) ส๎ว ส๎วา ห๎ม พ๎ห เปนที่ ๓ ฯ

๏ คำที่นิคคหิต (ํ) อยู่กับ ิ ุ เข้าอิงเปน กํ กึ กุํ, ขํ ขึ ขุํ, ฯลฯ พํ พึ พุํ, ฉนี้ อ่านตามนิยมในภาษามคธ กํ อ่านว่า กัง. กึ อ่านว่า กิง. กุํ อ่านว่า กุง. ขํ อ่านว่า ขัง. ขึ อ่านว่า ขิง ขุํ อ่านว่า ขุง. (จนถึง) หํ อ่านว่า หัง. หึ อ่านว่า หิง. หุํ อ่านว่า หุง. พํ อ่านว่า พัง. พึ อ่านว่า พิง. พุํ อ่านว่า พุง. อันนี้ที่สังเกตอันหนึ่ง ฯ

๏ อักษรสังโยค อักษรสกด ทั้งปวง หมายด้วยไม้วัญฌการ ก์ ค์ จ์ ช์ ฏ์ ฑ์ ฒ์ ต์ ท์ ส์ ญ์ ณ์ น์ ล์ ป์ พ์ ม์ ย์ เช่นนี้ บอกว่าไม่มีสระไม่มีเสียง เปนแต่สกดเท่านั้น เพราะภาษามคธมักมีตัวเรียงกันไปมาก ผู้อ่านจะไม่รู้ว่าตัวใดสกดไม่อ่าน ตัวใดจะต้องอ่าน ให้พึงสังเกตเถิด ถ้าตัวใดมีวัญฌการ ตัวนั้นเปนตัวสกดสังโยคไม่ต้องอ่าน เหมือนคำเหล่านี้ อัก์โก อาทิตย. อัก์ขรํ อักษร. อัค์คิ ไฟ. อัค์โฆ ราคา. อัจ์จิ เปลว. อัจ์โฉ หมี. อัช์ช วันนี้. อัช์ฌาส์โย อัธยาไศรย. อัฏ์โฏ ป้อม. อัฏ์ฐ แปด. ฉุฑ์โฑ เขาทิ้งเสียแล้ว. วัฑ์ฒิ กำไร. อัต์ตา ตน. อัต์โถ ประโยชน์. กัท์ทโม เปือกตม. สัท์ธา ความเชื่อ. อัส์โส ม้า. วิญ์ญู ผู้รู้วิเศษ, รู้แจ้ง. มัญ์โจ เตียง. สัญ์ฉวิ วโณ แผลมีผิวเกิดแล้ว. อัญ์ชนํ ยาตา. วัญ์ฌา หญิงหมัน. กัณ์โณ หู. กัณ์ฏโก หนาม. กัณ์โฐ คอ. กัณ์โฑ กัณ์ฑ. ปริจ์เฉโท เปนที่กำหนด, เปนเครื่องกำหนด. สุณ์ฐิ ขิง. อัน์นํ เข้า. อัน์โต ที่สุด. ปัน์โถ หนทาง. นัน์ทิ ความเพลิน. สัน์ธิ ที่ต่อ. มัล์โล คนปล้ำ. สัล์ลํ ลูกศร. กัป์โป กัลป. อัป์โผฏนํ ตบมือ. ทัพ์พํ สิ่งของ. อัพ์ภา หมอก. อัม์มา มารดา. จัม์ปา เมืองจัมปา. สัม์ผุตํ ที่ถูกต้อง. อัม์โพ ต้นมะม่วง. ถัม์โภ เสา. อัย์ย ข้าแต่เจ้า. อัย์ยา แม่เจ้า. อัย์ยิกา ย่า, ยาย. อัย์โย พระผู้เปนเจ้า. อัย์ยา พระผู้เปนเจ้าทั้งหลาย. อุย์ยานํ สวน. อุย์โยโค ความยกออก. เอย์ยาสิ ท่านพึงมา. ปริสํเกย์ย พึงรังเกียจ. อสํเขย์ยํ อสงไขย. เคย์ยํ

เคย์ย. โส์เจย์ยํ ความเปนผู้สอาด. อเชย์โย อันผู้ใดผจนไม่ได้. วิญ์ญย์ยํ อันบุทคลพึ่งรู้แจ้ง. ญย์ยํ อันบุทคลพึ่งรู้. วัฏ์เฐย์ย พึ่งควร. สาเฐย์ยํ ความเปนผู้อวด. ฉัฑ์เฑย์ย พึ่งทิ้ง. วัฑ์เฒย์ย พึ่งเจริญ. วัณ์เณย์ย พึ่งพรรณา. ญาเตย์ยํ พึ่งรู้. อัต์ตาธิปเตย์ยํ ความเปนผู้มีตนเปนอธิบดี. เถย์ยจิต์ตํ จิตรเครื่องเปนขะโมย. เทย์ยธัม์โม ไทยธรรม. สัท์ธาเทย์ยํ ของที่เขาจะพึ่งให้ด้วยศรัทธา. สาเธย์ย พึ่งให้สำเร็จ. นามเธย์ยํ ชื่ออันบุทคลพึ่งทรงไว้ พึ่งกล่าว. เนย์โย อันบุทคลพึ่งนำไป. เปย์ยํ ของควรดื่ม. เปย์ยวัช์ชํ คำควรดื่ม. โอลัม์เพย์ย พึ่งห้อยลง. ภิย์โย ยิ่ง. อภิภุย์ย ครอบงำแล้วจึ่ง. วัม์เภย์ย เพิดเพ้อ, ติเตียน. วเมย์ย พึ่งคาย. ยาเยย์ย พึ่งไป. กเรย์ย พึ่งทำ. เลย์ยํ ของควรลิ้ม. เวย์ยากรณํ ไวยากรณ. เสย์ยา ความนอน. เสย์โย ประเสริฐ. สุย์ยติ เขาได้ยิน. เหย์ย พึ่งเปน. สเหย์ย พึ่งครอบงำ. ปีเพย์ย พึ่งบี้บ, เบี่ยดเบี่ยพ. กีเพย์ย พึ่งเล่น. อุทาหรณ์เท่านี้ พอเปนอย่างในแม่ กก กง กด กน กบ กม เกย ทั้งปวง ฯ

๏ คำที่พ๎ยัญ์ชน ๒ ลงในสระเดียว หมายด้วยไม้ยามักการ รูปนี้ (๎) ไว้เบื้องบนข้างท้ายอักษรเบื้องต้น ก๎ย ก๎ยาหํ ก๎โรมิ ข้าพเจ้า จะทำอะไรได้. สัก๎ยปุต์โต บุตรของศัก๎ยกษัตริย์. วาก๎ยํ ถ้อยคำ, พากย์. ก๎ร ก๎ริยา ความทำ. ก๎ริยาปทํ บทเปน ก๎ริยา ศัพ์ท. ก๎ริยาจิต์ตํ ก๎ริยาจิตร. กุสลวิปากก๎ริยา กุสลวิบากก๎ริยา. ก๎ล เก๎ลโส ความเสร้าหมอง. ปริก๎ลิฏ์ฐา สมณพราหมณทั้งหลายผู้เสร้าหมองแล้ว. ข๎ย อาข๎ยาโต อันผู้นั้นๆกล่าวแล้ว บอกแล้ว. สํข๎ยา ความนับ, เครื่องนับ. ค๎ย อัค๎ยาคารํ เรือนไฟ, โรงไฟ. อัค์โค๎ยภาโส แสงเพลิง. ค๎ล สัพ์พค๎ลา มีครุแลลหุล้วน. ม๎นา มคณะแลนคณะ. ต๎ร ตัต๎ร ณที่นั้น. อมุต๎ร ณที่โน้น. กุต๎ร ณที่ไหน. ท๎ย อาท๎ยัก์ขรํ อักษรเบื้องต้น. ท๎ว ท๎วยํ หมวดสอง. ท๎วิชิโว๎ห มีลิ้นสอง. พ๎ย พ๎ยัต์โต ผู้ฉลาด ชัดเจน. พ๎ยาธิ ป่วยไข้. ม๎ย กัต์ตุกัม๎ยตา ความเปนผู้ใคร่จะทำ, คุณคือความ

เปนผู้ใคร่จะทำ. ญฺหํ อตฺถสญฺหิตํ ประกอบพร้อมด้วยประโยชน์แล้ว, อันประโยชน์ตั้งอยู่กับแล้ว. กฺว กฺวจิ ณที่หนึ่ง. กฺวจิปจฺจโย ปจฺจัย คือ กฺวิ. ขฺว อถขฺวสฺส อถโข ครั้งนั้น, อสฺส แก่ผู้นั้น. นขฺวาหํ นโข หาไม่แล, อหํ เรา. คฺร นิโคฺรโธ ต้นนิโครธ. ตฺย ตฺยาหํ เต กะเธอ เหล่านั้น, อหํ เรา, เอวํ อย่างนี้, วเทยฺยํ พึงกล่าว. ตฺว ตฺวํ ท่าน. กตฺวา ทำแล้วจึง. ฌตฺวา เผาแล้วจึง. ทฺร ภทฺโร ผู้เจริญ. อินฺทฺริยํ อินทรีย์. นฺว นนฺวายํ นนุ หาไม่ฤๅ, อยํ ผู้นี้. อนฺเวติ ไปตาม, อนุ เอติ. พฺร พฺรหาวนํ ป่าใหญ่. อพฺรวิ ได้กล่าวแล้ว. หฺม พฺรหฺมา พรหม. พฺรหฺมจริยํ พรหมจรรย์. ณฺห อุณฺหํ ร้อน. กณฺโห คนดำ, ธรรมดำ. นฺห นฺหานํ ความอาบน้ำ, เครื่องอาบน้ำ, ที่เปนที่อาบน้ำ. นฺหาตโก นายกัลบก, ช่างกัลบก. ยฺห วยฺหํ ยานหาม. วุยฺหเต อันน้ำนำไป, อันน้ำพัดไป. ลฺห วุลฺหเต อันน้ำนำไป. ฬฺห รุฬฺหิ ความงอกขึ้น. พาฬฺหํ หนัก. สฺน เสฺนโห ความรัก. ผลมสฺนาติ ผลํ ซึ่งผล, อสฺนาติ ย่อมบริโภค. สฺย สฺยาจ เอาสิเปนอาด้วย. สฺยามา ชนสยาม ทั้งหลาย. มฺห ตุมฺหํ แก่ท่านทั้งหลาย. อมฺหํ แก่เราทั้งหลาย. ตุเมฺห ท่านทั้งหลาย, ซึ่งท่านทั้งหลาย. ลฺย กลฺยาณํ กรรมงาม. ทุพฺพลฺยํ ความเปนผู้มีกำลังอันโทษประทุษร้ายแล้ว. วฺห อวฺหานํ คำร้องเรียก. ชิวฺหา ลิ้น. สฺต ภสฺตา สูบ. อุทฺธโสฺต อรุณส่างขึ้นมาแล้ว. สฺม อายสฺมา ท่านผู้มีอายุ. ยสฺมา เพราะเหตุใด. สฺว ทิสฺวา เห็นแล้วจึง. สฺวายํ โส ผู้นั้น, อยํ ผู้นี้. เสฺว พรุ่งนี้. ฯ

นมัสการแลบูชาพระเจดีย์

๑ เมื่อสาธุชนจะนมัสการแลบูชา พระเจดียวัดถุคือพระสถูปแลพระพุทธรูป พึงรฦกพุทธคุณธรรมคุณสังฆคุณเปนอารมณ์ โดยสังเขปฤๅพิศดารก่อน ตั้งสักการและจุดเทียนจุดธูปแล้ว ยืนฤๅนั่งยองยกอัญชลีว่า โย โส ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ส์วาก์ขาโต เยน ภควตา ธัม์โม, สุปฏิปัน์โน ยัส์ส ภควโต สาวกสํโฆ, ตัม์มยํ ภควัน์ตํ สธัม์มํ สสํฆํ, อิเมหิ สัก์กาเรหิ ยถารหํ อาโรปิเตหิ อภิปูชยาม. สาธุโน ภัน์เต ภควา สุจิรปรินิพ์พุโตปิ, ปัจ์ฉิมาชนตานุกัม์ปมานสา อิเม สัก์กาเร ทุค์คต-ปัณ์ณาการภูเต ปฏิค์คัณ์หาตุ อัม์หากํ ทีฆรัต์ตํ หิตาย สุขาย. ฯ พระผู้มีพระภาคย์ พระองค์ใดเปนพระอรหันต์ ตรัสรู้ชอบเองแล้ว ธรรมอันพระผู้มีพระภาคย์พระองค์ใด กล่าวดีแล้ว, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคย์พระองค์ใด ปฏิบัติดีแล้ว ข้าพเจ้าทั้งหลาย บูชาโดยเคารพซึ่งพระผู้มีพระภาคย์พระองค์นั้น ทั้งธัมมะทั้งสงฆ์, ด้วยสักการเหล่านี้ที่ข้าพเจ้ายกขึ้นไว้ตามควรแล้ว ขอพระผู้มีพระภาคย์พระองค์นั้น ผู้ปรินิพพานนานแล้ว จงรับสักการบัณณาการของคนยากเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย ด้วยพระหฤทัยอนุเคราะห์ประชุมชนภายหลัง, เพื่อประโยชน์เพื่อความศุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนาน ฯ ถ้าสมัคจะว่าแต่ผู้เดียวก็พึงว่า "ตมหํ ภควัน์ตํ สธัม์มํ สสํฆํ อิเมหิ สัก์กาเรหิ ยถารหํ อาโรปิเตหิ อภิปูชยามิ. สาธุ เม ภัน์เต ภควา สุจิรปรินิพ์พุโตปิ, ปัจ์ฉิมาชนตานุกัม์ปมานสา อิเม สัก์กาเร ทุค์คตปัณ์ณาการภูเต ปฏิค์คัณ์หาตุ มม ทีฆรัต์ตํ หิตาย สุขาย ฯ ถ้าสักการน้อย ดอกไม้ดอก ๑ เทียนเล่ม ๑ พึงเปลี่ยนตามสักการว่า "อิมินา สัก์กาเรน" นั้นเทอญ. ฯ

๏ ก็แลการทำสักการบูชาพระเจดียสถานนี้ ก็ไม่มีนิยมว่าตามแบบนั้นแบบนี้ ผู้ยกสักการขึ้นบูชาจะนึกในจิตรฉันใด ๆ ตามเลื่อมใส แล้วทำสักการบูชา ก็เปนการดีการชอบทั้งสิ้น เพราะฉนั้น เมื่อเริ่มจะรฤกว่า "ยมหํ ภควนฺตํ สรณํ คโต อรหนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ อิมินา สกฺกาเรน ตํ ภควนฺตํ อภิปูชยามิ" ฉนี้ บูชา ก็ควรทุกประการความนึก ทำมน-สิการถึงพุทธคุณ ฤๅทั้งธรรมคุณ สังฆคุณ เปนอารมณ์ให้เกิดความเลื่อมใส ทำสักการบูชานั้น เปนการดีการชอบ ฯ

๏ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ภควา. พระผู้มีพระภาคย์ซึ่งเปนสรณเปนที่พึ่งที่นับถือ ของเรา พระองค์นั้น, เปนอรหันต์ ตรัสรู้ชอบเองแล้ว. เปนอรหันต์ ผู้ไกลผู้ควร ละกิเลศชาตจากพระสันดานกับทั้งวาสนา เปนผู้ไม่หลง มีความไม่หลงเปนธรรมดา ท่านมีสันดานบริสุทธิฉนี้ ควรรับสักการของสัตวโลกย์. เปนสัมมาสัมพุทธ ตรัสรู้ชอบเองแล้ว คือตรัสรู้ของจริง คือทุกข์, เหตุให้เกิดทุกข์, ดับทุกข์, หนทางดับทุกข์, ๔ นี้ แจ้งประจักษ์ โดยลำภังพระองค์ ตรัสรู้ชอบไม่วิปริต. ตรัสรู้ขึ้นได้ในธรรมทั้งหลายที่พระองค์ไม่ได้ยินไม่ได้ฟังมาแล้ว แต่ในปางก่อน, ก็ตรัสรู้ของจริงทั้ง ๔ นั้นขึ้นได้ โดยลำภังพระองค์ และถึงความเปนผู้รู้ครบครันในของจริงทั้ง ๔ นั้น ไม่ขัดขวาง, และถึงความเปนผู้มีอำนาจแคล่วคล่องชำนาญในพระญาณที่เปนกำลัง อาจยกบัญญัติขึ้นเทศนาสอนผู้อื่นให้ตรัสรู้ ได้ด้วย. ตรัสรู้ ให้สำเร็จประโยชน์ทั้งพระองค์และผู้อื่น. พระผู้มีพระภาคย์นั้น เปนอรหํสัมมาสัมพุทโธ ผู้ควรผู้ไกล ตรัสรู้ชอบเองแล้ว อย่างนี้. พุทฺธํ ภควนฺตํ อภิวาเทมิ อรหนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ อิมินา ถูเปน ปัญายมานํ. อิมาย ปฏิมาย สนฺทิสฺสมานํ. ฯ ข้าพเจ้าอภิวาท กราบไหว้ พระผู้มีพระภาคย์พุทธเจ้า ผู้พระอรหันต์ตรัสรู้ชอบเองแล้ว พระองค์นั้น มีพระสถูปแลพระพุทธรูปนี้ เปนพยาน. "กราบลง" บทท้ายว่า "อรหนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ อิมินา ถูเปน ปัญายมานํ, อิมาย ปฏิมาย สนฺทิสฺสมานํ" นั้นนึกแต่ในใจต่อเข้า, ไม่ออกวาจา ฯ

๏ สฺวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม. ธัมมะส่วนสภาพที่ดีที่ชอบ, พระผู้มีพระภาคย์เจ้า กล่าวดีกล่าวชอบแล้ว แสดงทางดับกิเลศแลกองทุกข์ ให้ผู้ปฏิบัติตามถึงความสิ้นทุกข์ โดยชอบได้. ธมฺมํ นมสฺสามิ สฺวากฺขาตํ เตน ภควตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, อิมินา ภูเปน ปัญายมาเนน, อิมาย ปฏิมาย สนฺทิสฺสมาเนน. ฯ ข้าพเจ้านมัสการ ธัมมะ ที่พระผู้มีพระภาคย์ ผู้อรหันต์ สมฺมาสมฺพุทฺธ พระองค์นั้น กล่าวดีกล่าวชอบแล้ว. "กราบลง" บทท้าย. สฺวากฺขาตํ เปนต้นไปเปนแต่นึกในใจไม่ออกวาจา ฯ

๏ สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ หมู่สาวก ของพระผู้มีพระภาคย์ ปฏิบัติดีดำเนิรชอบแล้ว ได้บัญญาตรัสรู้อริยสัจ ๔ ทำกิเลศในสันดานให้สิ้นไปตามกำลังอริยมรรคที่ให้เกิดขึ้นแล้ว ในสันดานตน ความละกิเลศได้จริง เปนการปฏิบัติชอบแท้. สงฺฆํ นมามิ สุปฏิปนฺนํ อุชุปฏิปนฺนํ ญายปฏิปนฺนํ สามีจิปฏิปนฺนํ, เตน ภควตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน สมฺมาปฏิปาทิตํ, อิมินา ภูเปน ปัญายมาเนน. อิมาย ปฏิมาย สนฺ-ทิสฺสมาเนน. ฯ ข้าพเจ้านอบน้อมสงฆ์ ที่พระผู้มีพระภาคย์ อรหันต์ สมฺมาสมฺพุทฺธ พระองค์นั้น สอนให้ปฏิบัติดีดำเนิรชอบแล้ว. "กราบลง" บทท้ายตั้งแต่ สุปฏิปนฺนํ เปนต้นไป เปนแต่นึกในใจไม่ออกวาจา ฯ

๏ ถ้าเวลาเช้า นำเริ่มว่า "หนฺท มยํ พุทฺธสฺส ภควโต ปุพฺพภาค-นมการํ กโรม เส" ฯ ตั้งนโมตามกำหนดจบแล้ว นำเริ่มว่า "หนฺท มยํ พุทฺธาภิถุตึ กโรม เส" สวด "โย โส ตถาคโต จนถึง ตมหํ ภควนฺตํ สิรสา นมามิ" ฯ "กราบลง" นำเริ่ม, "หนฺท มยํ ธมฺมาภิถุตึ กโรม เส" ฯ สวด "โย โส สฺวากฺขาโต (จนถึง) ตมหํ ธมฺมํ สิรสา นมามิ" "กราบลง" นำเริ่ม, "หนฺท มยํ สงฺฆาภิถุตึ กโรม เส" ฯ สวด "โย โส สุปฏิปนฺโน (จนถึง) ตมหํ สงฺฆํ สิรสา นมามิ ฯ "กราบลง" แต่นั้นไป ถ้าจะสวดแต่คาถาประณามพระรตนไตรยอีก เริ่มนำว่า "หนฺท มยํ รตนตฺตยปณามคาถาโย ภณาม เส" ฯ สวด "พุทฺโธ สุสุทฺโธ

(จนถึง) มา โหน์ตุ เว ตัส์ส ปภาวสิท์ธิยา" ฯ ถ้าจะสวดทั้ง คาถาประณามพระรตนไตรย กับ สํเวคปริกิต์ตนปาฐ ด้วยไซ้ เริ่มนำว่า "หัน์ท มยํ รตนัต์ตยปณามคาถาโย เจว สํเวคปริกิต์ตนปาฐัญ์จ ภณาม เส" สวด "พุท์โธ สุสุท์โธ (จนถึง) อิมัส์ส เกวลัส์ส ทุก์ขัก์ขน์ธัส์ส อัน์ตกิริยาย สํวัต์ตตุ" ฯ

๏ ถ้าเปนเวลาเย็น เวลาค่ำ จะไคร่นมัสการด้วย พุท์ธานุส์สติ ธัม์มานุส์สติ สํฆานุส์สติ แล พุท์ธาภิคีติ ธัม์มาภิคีติ สํฆาภิคีติ ไซ้, พึงเริ่มนำแลสวดไปตามลำดับนี้ ยมัม์ห โข มยํ ภควัน์ตํ สรณํ คตา อรหัน์ตํ สัม์มาสัม์พุท์ธํ ยํ ภควัน์ตํ อุท์ทิส์ส ปัพ์พชิตา, ยัส์มิํ ภควติ พ์รห์มจริยํ จราม, ตัม์มยํ ภควัน์ตํ สธัม์มํ สสํฆํ ยถารหํ อาโรปิเตหิ สัก์กาเรหิ อภิปูชยิต์วา อภิวาทนํ กริม์หา. ฯ หัน์ททานิ มยํ ตํ ภควัน์ตํ วาจาย อภิคายิตุํ, ปุพ์พภาคนมการัญ์เจว พุท์ธานุส์สตินยัญ์จ กโรม เส. ฯ สวด "นโมตามกำหนดครบแล้ว พุท์ธานุส์สตินย ต่อไป ตํ โข ปน ภควัน์ตํ เปนต้น อิติปิ จน ภควาติ" ฯ หยุดรฦกพระคุณตามในพุท์ธานุส์สตินยนั้น สังเขป ฤๅพิสดาร จบแล้ว จึ่งเริ่มนำพุท์ธาภิคีติ ต่อไป ฯ "หัน์ท มยํ พุท์ธาภิคีติํ กโรม เส" "พุท์ธ์วารหัน์ตวรตาทิคุณาภิยุต์โต จนถึง มาเหสุํ ตัส์ส เตชสา" ฯ จบแล้วกราบลงหมอบว่า "กาเยน จนถึง สํวริตุํ พุท์เธ" ฯ

๏ "หัน์ท มยํ ธัม์มานุส์สตินยํ กโรม เส" ฯ สวด "ส์วาก์ขาโต จนถึง วิญ์ญูหีติ" ฯ หยุดรฦกธัม์มคุณตามในธัม์มานุส์สตินยนั้น สังเขป ฤๅพิสดาร จบแล้วจึ่งเริ่มนำ ธัม์มาภิคีติ ต่อไป ฯ "หัน์ท มยํ ธัม์มาภิคีติํ กโรม เส" ฯ "ส์วาก์ขาตตาทิคุณโยควเสน เส์ยโย จนถึง มาเหสุํ ตัส์ส เตชสา" ฯ จบแล้วกราบลงหมอบว่า "กาเยน จนถึง สํวริตุํ ธัม์เม" ฯ

๏ "หัน์ท มยํ สํฆานุส์สตินยํ กโรม เส" ฯ สวด "สุปฏิปัน์โน (จนถึง) โลกัส์สาติ" ฯ หยุดรฦกสังฆคุณตามในสํฆานุส์สตินยนั้น

สังเขปฤาพิสดารจบแล้ว เริ่มนำ สํฆาภิคํติ ต่อไป ฯ หันท มยํ สํฆาภิคํติ กโรม เส ฯ สวด สัทธัมมโช สุปฏิปัตติคุณาภิยุตโต (จนถึง) มาเหสุํ ตัสส เตชสา ฯ จบแล้วกราบลงหมอบว่า "กาเยน จนถึง สํวริตุํ สํเฆ" ฯ

เวลาเช้าก่อนทำวัตร

๏ ยมัมห โข มยํ ภควันตํ สรณํ คตา, อุททิสส ปัพพชิตา, โย โน ภควา สัตถา, ยัสส จ มยํ ภควโต ธัมมํ โรเจม. ตัสส โข ปน ภควโต โลเกกุตตมสัตถุภูตัสส สัพพทุกขูปสมปรินิพพานาย ธัมมํ เทสยโต, อยํ ธัมมวินโย ยาวัชชตนาปิ ยถากถัญจิ อานิยติ ปวัตติยติ. ตาทิเส ธัมเม ปสาทูปจาราย เตน ภควตา ปัจฉิมาชนตานุกัมปํ ปฏิจจ, อัตตโน อัจจเยน ถูปปติฏฐาปนํ อนุมตํ. ตํ โข ปน ภควโต อนุมตึ อุปาทาย, อยํ ถูโป ปติฏฐาปิโต, อยํ ปฏิมา ปติฏฐาปิตา, ยาวเทว ทัสสเนน ตํ ภควันตํ อนุสสริตวา ปสาทสํเวคปฏิลาภาย เจว, ตัปปัจจยา สัมมาปฏิปัตติปริปูรณัตถาย จ. มยัญจมห อิมํ ฐานํ สัมปัตตา อิม ทัณฑทีปธูปปุปผวันธาทิสักกาเร อิมสมิ สีหาสเน อาโรเปตวา ตัสส ภควโต สุจิรปรินิพพุตัสสาปิ สโต, สักการํ กริตวา อภิวาทนํ กริมหา. ฯ หันททานิ มยํ ตํ ภควันตํ วาจาย อภิถุตุํ ปุพพภาคนมการํ กโรม เส. ฯ สวด "นโม แลนำแล้ว สวด โย โส เปนต้น ตามลำดับที่ว่ามาแล้วนั้น เทอญ ฯ

เวลาค่ำก่อนทำวัตร

๏ ยมัมห โข มยํ ภควันตํ สรณํ คตา, อุททิสส ปัพพชิตา, โย โน ภควา สัตถา, ยัสส จ มยํ ภควโต ธัมมํ โรเจม. อโหสิ โข โส ภควา มัชฌิเมสุ ชนปเทสุ อริยเกสุ มนุสเสสุ อุปปันโน, ขัตติโย ชาติยา, โคตโม โคตเตน, สักยปุตโต สักยกุลา ปัพพชิโต สัมมาปโยคมาคัมม

สัมมาปธานมั่นวาย สัมมามนสิการมั่นวาย, อุรุเวลายํ นัชชา เนรัญชราย ตีเร อัสสัตถโพธิรุกขมูเล, สัพพโส ตัณหานํ ขยา วิราคา นิโรธา จาคา ปฏินิสสัคคา, สเทวเก โลเก สมารเก สพรหมเก, สัสสมณ-พราหมณิยา ปชาย สเทวมนุสสาย, อนุตตรํ สัมมาสัมโพธึ อภิสัมพุทโธ. โส สัตเตสุ การุญตํ ปฏิจจ กรุณายโก อนุกัมปโก หิเตสี อนุกัมปํ อุปาทาย, อาสภัณฐานํ ปฏิญาสิ, ปริสาสุ สีหนาทํ นทิ, พรหมจักกํ ปวัตเตสิ. โส โลกจาริกํ จรมาโน, ตันตทนุรูปํ ธัมมัญจ เทเสนโต วินยัญจ บัญเปนโต โลกจาริกํ จริตวา, ปริยัตติปฏิบัตติปฏิเวธสังขาตํ ติวิธํ สัทธัมมํ สัมมเทว โลเก ปวัตตยิตวา, อปรภาเค กุสินารายํ อุปวัตตเน มัลลานํ สาลวเน ยมกสาลานมันตเร อนุปาทิเสสาย นิพพานธาตุยา ปรินิพพุโต. ตโต ปัฏฐาย ยาวัชชตนา (เอตตก) ทิวสุตตร (เอตตก) มาสาธิก (เอตตก) สังวัจฉรุตตร จตุสตาธิกานิ เทว สังวัจฉรสหัสสานิ อติกกันตานิ. เอตตกํ กาลํ โย เตน ภควตา เทสิโต บัญญัตโต ธัมโม จ วินโย จ, โส อัมหากํ ปัจฉิมาชนตาภูตานํ สัตถา หุตวา ยถากถญจิ ติฏฐติ. อปิจ โข ปน สันติ สัตตา โอพาริกา โอพาริเกน นเยน ปสาทิตาโร. เตสํ ปสาทาย เตน ภควตา ปัจฉิมาชนตานุกัมปํ ปฏิจจ อัตตโน อัจจเยน ถูปปติฏฐาปนํ อนุมตํ, ตํ โข ปน ภควโต อนุมตึ อุปาทาย อยํ ถูโป ปติฏฐาปิโต, อยํ ปฏิมา ปติฏฐาปิตา, ยาวเทว ทัสสเนน ตํ ภควันตํ อนุสสริตวา ปสาทสํเวคปฏิลาภาย เจว ตัปปัจจยา สัมมาปฏิปัตติปริปูรณัตถาย จ. มยัญจมห อิมํ ฐานํ สัมปัตตา อิเม ทัณฑทีปธูปปุปผคันธาทิสักกาเร อิมัสมึ สีหาสเน อาโรเปตวา ตัสส ภควโต สุจิรปรินิพพุตัสสาปิ สโต สักการํ กริตวา อภิวาทนํ กริมหา. ฯ

๑ หันททานิ มยํ ตํ ภควันตํ วาจาย อภิคายิตุํ ปุพพภาคนมการัญเจว พุทธานุสสตินยัญจ กโรม เส. ฯ สวด นโม. แล ตํ โข ปน ภควันตํ เปนต้นไป ตามลำดับที่ว่ามาแล้วนั้น เทอญ ฯ

จุลราชปริต์ต

เจดตำนาน

๏ สรัช์ชํ สเสนํ สพัน์ธุํ นรินท์ํ, ปริต์ตานุภาโว สทา รัก์ขตุติ.
ผริต์วาน เมต์ตํ สเมต์ตา ภทัน์ตา, อวิก์ขิต์ตจิต์ตา ปริต์ตํ ภณัน์ตุ.

สัค์เค กาเม จ รูเป คิริสิขรตเฏ จัน์ตลิก์เข วิมาเน,
ที๋เป รัฏ์เฐ จ คาเม ตรุวนคหเน เคหวัต์ถุม์หิ เขต์เต,
ภุม์มา จายัน์ตุ เทวา ชลถลวิสเม ยัก์ขคัน์ธัพ์พนาคา,
ติฏ์ฐัน์ตา สัน์ติเก ยํ มุนิวรวจนํ สาธโว เม สุณัน์ตุ. ฯ

ธัม์มสวนกาโล อยัม์ภทัน์ตา, ธัม์มสวนกาโล อยัม์ภทัน์ตา,
ธัม์มสวนกาโล อยัม์ภทัน์ตา. ฃ

นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส.
นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส.
นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส. ฃ

พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ. สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ.
ทุติยัม์ปิ พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ทุติยัม์ปิ ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ.
ทุติยัม์ปิ สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ตติยัม์ปิ พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ.
ตติยัม์ปิ ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ตติยัม์ปิ สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ฃ

๏ สัม์พุท์เธ อัฏ์ฐวีสัญ์จ, ท๎วาทสัญ์จ สหัส์สเก.
ปัญ์จสตสหัส์สานิ, นมามิ สิรสา อหํ.
เตสํ ธัม์มัญ์จ สํฆัญ์จ, อาทเรน นมามิหํ.
นมการานุภาเวน, หัน์ต๎วา สัพ์เพ อุปัท์ทเว.

อเนกา อัน์ตรายาปี, วินัส์สัน์ตุ อเสสโต.
สัม์พุท์เธ ปัญ์จปัญ์ญาสัญ์จ, จตุวีสติสหัส์สเก.
ทสสตสหัส์สานิ, นมามิ สิรสา อหํ.
เตสํ ธัม์มัญ์จ สํฆัญ์จ, อาทเรน นมามิหํ.
นมการานุภาเวน, หัน์ต๎วา สัพ์เพ อุปัท์ทเว.
อเนกา อัน์ตรายาปี, วินัส์สัน์ตุ อเสสโต.
สัม์พุท์เธ นวุต์ตรสเต, อัฏ์ฐจัต์ตาฬีสสหัส์สเก.
วีสติสตสหัส์สานิ, นมามิ สิรสา อหํ.
เตสํ ธัม์มัญ์จ สํฆัญ์จ, อาทเรน นมามิหํ.
นมการานุภาเวน, หัน์ต๎วา สัพ์เพ อุปัท์ทเว.
อเนกา อัน์ตรายาปี, วินัส์สัน์ตุ อเสสโต. ฯ

นโมการัฏ์ฐกํ

๏ นโม อรหโต สัม์มา- สัม์พุท์ธัส์ส มเหสิโน.
นโม อุต์ตมธัม์มัส์ส, ส๎วากขาตัส์เสว เตนิธ.
นโม มหาสํฆัส์สาปี, วิสุท์ธสีลทิฏ์ฐิโน.
นโม โอมาต๎ยารัท์ธัส์ส, รตนัต์ตยัส์ส สาธุกํ.
นโม โอมกาตีตัส์ส, ตัส์ส วัต์ถุต์ตยัส์สปี.
นโมการัป์ปภาเวน, วิคัจ์ฉัน์ตุ อุปัท์ทวา.
นโมการานุภาเวน, สุวัต์ถิ โหตุ สัพ์พทา.
นโมการัส์ส เตเชน, วิธิม๎หิ โหมิ เตชวา. ฯ

(นโมการอัฏ์ฐก ๔ คาถานี้ สวดในกาลสมัยที่ควร.)

๏ เย สัน์ตา สัน์ตจิต์ตา ติสรณสรณา เอต์ถ โลกัน์ตเร วา, ภุม์มาภุม์มา จ เทวา คุณคณคหัณ์พ๎ยาวฏา สัพ์พกาลํ, เอเต อายัน์ตุ เทวา วรกนกมเย เมรุราเช วสัน์โต, สัน์โต สัน์โตสเหตุํ มุนิวรวจนํ โสตุมัค์คํ สมัค์คํ.

สัพ์เพสุ จัก์กวาเพสุ, ยัก์ขา เทวา จ พ๎รห๎มุโน.
ยํ อัม๎หหิ กตํ ปุญ๎ญํ, สัพ์พสัม์ปัต์ติสาธกํ.
สัพ์เพ ตํ อนุโมทิต๎วา, สมัค์คา สาสเน รตา.
ปมาทรหิตา โหน์ตุ, อารัก์ขาสุ วิเสสโต.
สาสนัส์ส จ โลกัส์ส, วุฑ์ฒี ภวตุ สัพ์พทา.
สาสนัม์ปิ จ โลกัญ์จ, เทวา รัก์ขน์ตุ สัพ์พทา.
สัท์ธึ โหน์ตุ สุขี สัพ์เพ, ปริวาเรหิ อัต์ตโน.
อนีฆา สุมนา โหน์ตุ, สห สัพ์เพหิ ญาติภิ.
ยัญ์จ ท๎วาทส วัส์สานิ, จิน์ตยึสุ สเทวกา.
จิรัส์สํ จิน์ตยัน์ตาปิ, เนว ชานึสุ มังคลํ.
จัก์กวาฬสหัส์เสสุ, ทสสุ เยน ตัต์ตกํ.
กาลํ โกลาหลํ ชาตํ, ยาว พ๎รห๎มนิเวสนา.
ยํ โลกนาโถ เทเสสิ, สัพ์พปาปวินาสนํ.
ยํ สุต๎วา สัพ์พทุก์เขหิ, มุจ์จน์ตาสํ๎ขิยา นรา.
เอวมาทิคุณูเปตํ, มังคลัน์ตัม์ภณาม เห. ๆ

มังคลสุต์ตํ

๏ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัต์ถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. อถโข อัญ์ญตรา เทวตา อภิก์กน์ตาย รัต์ติยา อภิก์กัน์ตวัณ์ณา, เกวลกัป์ปํ เชตวนํ โอภาเสต๎วา, เยน ภควา เตนุปสังกมิ, อุปสังกมิต๎วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต๎วา เอกมัน์ตํ อัฏ์ฐาสิ. เอกมัน์ตํ ฐิตา โข สา เทวตา ภควัน์ตํ คาถาย อัช์ฌภาสิ.

"พหู เทวา มนุส์สา จ, มังคลานิ อจิน์ตยุํ.
อากังขมานา โส์ตถานํ, พ๎รูหิ มังคลมุต์ตมํ."
อเสวนา จ พาลานํ, ปัณ์ฑิตานัญ์จ เสวนา.
ปูชา จ ปูชนียานํ, เอตัม์มังคลมุต์ตมํ.

ปฏิรูปเทสวาโส จ, ปุพฺเพ จ กตปุญฺญตา.
อตฺตสมฺมาปณิธิ จ, เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.
พาหุสจฺจญฺจ สิปฺปญฺจ, วินโย จ สุสิกฺขิโต.
สุภาสิตา จ ยา วาจา, เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.
มาตาปิตุอุปฏฺฐานํ, ปุตฺตทารสฺส สงฺคโห.
อนากุลา จ กมฺมนฺตา, เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.
ทานญฺจ ธมฺมจริยา จ, ญาตกานญฺจ สงฺคโห.
อนวชฺชานิ กมฺมานิ, เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.
อารตี วิรตี ปาปา, มชฺชปานา จ สญฺญโม.
อปฺปมาโท จ ธมฺเมสุ, เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.
คารโว จ นิวาโต จ, สนฺตุฏฺฐี จ กตญฺญุตา.
กาเลน ธมฺมสฺสวนํ, เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.
ขนฺตี จ โสวจสฺสตา, สมณานญฺจ ทสฺสนํ.
กาเลน ธมฺมสากจฺฉา, เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.
ตโป จ พฺรหฺมจริยญฺจ, อริยสจฺจาน ทสฺสนํ.
นิพฺพานสจฺฉิกิริยา จ, เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.
ผุฏฺฐสฺส โลกธมฺเมหิ, จิตฺตํ ยสฺส น กมฺปติ.
อโสกํ วิรชํ เขมํ, เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.
เอตาทิสานิ กตฺวาน, สพฺพตฺถมปราชิตา.
สพฺพตฺถ โสตฺถึ คจฺฉนฺติ, ตนฺเตสํ มงฺคลมุตฺตมนฺติ. ฯ

มงฺคลสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ

๏ ปณิธานโต ปฏฺฐาย, ตถาคตสฺส ทส ปารมิโย ทส อุปปารมิโย ทส ปรมตฺถปารมิโย, ปญฺจ มหาปริจฺจาเค, ติสฺโส จริยา, ปจฺฉิมพฺภเว คพฺภาวกฺกนฺตึ ชาตึ อภินิกฺขมนํ ปธานจริยํ โพธิปลฺลงฺเก มารวิชยํ สพฺพญฺญุตญฺญาณปฺปฏิเวธํ นว โลกุตฺตรธมฺเมติ, สพฺเพปิเม พุทฺธคุเณ

อาวัช์ชิต์วา เวสาลิยา ตีสุ ปาการัน์ตเรสุ, ติยามรัต์ติ ปริต์ตํ กโรน์โต อายัส์มา อานัน์ทัต์เถโร วิย, การุญ์จิต์ตํ อุปัฏ์ฐเปต์วา.

โกฏิสตสหัส์เสสุ, จัก์กวาเฬสุ เทวตา.
ยัส์สาณัม์ปฏิค์คัณ์หัน์ติ, ยัญ์จ เวสาลิยัม์ปุเร.
โรคามนุส์สทุพ์ภิก์ข- สัม์ภูตัน์ติวิธัม์ภยํ.
ขิป์ปมัน์ตรธาเปสิ, ปริต์ตัน์ตัม์ภณาม เห. ฯ

รตนสุต์ตํ

๏ ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุม์มานิ วา ยานิว อัน์ตลิก์เข.
สัพ์เพว ภูตา สุมนา ภวัน์ตุ, อโถปิ สัก์กัจ์จ สุณัน์ตุ ภาสิตํ.
ตัส์มาหิ ภูตา นิสาเมถ สัพ์เพ, เมต์ตํ กโรถ มานุสิยา ปชาย.
ทิวา จ รัต์โต จ หรัน์ติ เย พลิํ, ตัส์มาหิ เน รัก์ขถ อัป์ปมัต์ตา.
ยังกิญ์จิ วิต์ตํ อิธ วา หุรํ วา, สัค์เคสุ วา ยํ รตนํ ปณีตํ.
น โน สมํ อัต์ถิ ตถาคเตน, อิทัม์ปิ พุท์เธ รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ขยํ วิราคํ อมตํ ปณีตํ, ยทัช์ฌคา สัก์ยมุนี สมาหิโต.
น เตน ธัม์เมน สมัต์ถิ กิญ์จิ, อิทัม์ปิ ธัม์เม รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ยัม์พุท์ธเสฏ์โฐ ปริวัณ์ณยี สุจิํ, สมาธิมานัน์ตริกัญ์ญมาหุ.
สมาธินา เตน สโม น วิช์ชติ, อิทัม์ปิ ธัม์เม รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
เย ปุค์คลา อัฏ์ฐ สตํ ปสัต์ถา, จัต์ตาริ เอตานิ ยุคานิ โหน์ติ.
เต ทัก์ขิเณย์ยา สุคตัส์ส สาวกา, เอเตสุ ทิน์นานิ มหัป์ผลานิ.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
เย สุป์ปยุต์ตา มนสา ทัฬ์หน, นิก์กามิโน โคตมสาสนัม์หิ.
เต ปัต์ติปัต์ตา อมตํ วิคัย์ห, ลัท์ธา มุธา นิพ์พุติํ ภุญ์ชมานา.

อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ยถิน์ทขีโล ปฐวึ สิโต สิยา, จตุพ์ภิ วาเตภิ อสัม์ปกัม์ปิโย.
ตถูปมํ สัป์ปุริสํ วทามิ, โย อริยสัจ์จานิ อเวจ์จ ปัส์สติ.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
เย อริยสัจ์จานิ วิภาวยัน์ติ, คัม์ภีรปัญ์เญน สุเทสิตานิ.
กิญ์จาปิ เต โหน์ติ ภุสัป์ปมัต์ตา, น เต ภวํ อัฏ์ฐมมาทิยัน์ติ.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
สหาวัส์ส ทัส์สนสัม์ปทาย, ตยัส์สุ ธัม์มา ชหิตา ภวัน์ติ.
สัก์กายทิฏ์ฐิ วิจิกิจ์ฉิตัญ์จ, สีลัพ์พตํ วาปิ ยทัต์ถิ กิญ์จิ.
จตูหปาเยหิ จ วิป์ปมุต์โต, ฉ จาภิฐานานิ อภัพ์โพ กาตุํ.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
กิญ์จาปิ โส กัม์มํ กโรติ ปาปกํ, กาเยน วาจายุท เจตสา วา.
อภัพ์โพ โส ตัส์ส ปฏิจ์ฉทาย, อภัพ์พตา ทิฏ์ฐปทัส์ส วุต์ตา.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
วนัป์ปคุม์เพ ยถา ผุส์สิตัค์เค, คิม์หานมาเส ปฐมัส์มึ คิม์เห.
ตถูปมํ ธัม์มวรํ อเทสยิ, นิพ์พานคามึ ปรมํ หิตาย.
อิทัม์ปิ พุท์เธ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
วโร วรัญ์ญู วรโท วราหโร, อนุต์ตโร ธัม์มวรํ อเทสยิ.
อิทัม์ปิ พุท์เธ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ขีณํ ปุราณํ นวํ นัต์ถิ สัม์ภวํ, วิรัต์ตจิต์ตายติเก ภวัส์มึ.
เต ขีณพีชา อวิรุฬ์หิฉัน์ทา, นิพ์พัน์ติ ธีรา ยถายัม์ปทีโป.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุม์มานิ วา ยานิว อัน์ตลิก์เข.
ตถาคตํ เทวมนุส์สปูชิตํ, พุท์ธํ นมัส์สาม สุวัต์ถิ โหตุ.
ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุม์มานิ วา ยานิว อัน์ตลิก์เข.
ตถาคตํ เทวมนุส์สปูชิตํ, ธัม์มํ นมัส์สาม สุวัต์ถิ โหตุ.

ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุม์มานิ วา ยานิว อัน์ตลิก์เข.
ตถาคตํ เทวมนุส์สปูชิตํ, สํฆํ นมัส์สาม สุวัต์ถิ โหตุ. ฯ

รตนสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ

๏ ยัส์สานุภาวโต ยัก์ขา, เนว ทัส์เส๎น์ติ ภึสนํ.
ยัม์หิ เจวานุยุญ์ชัน์โต, รัต์ติน์ทิวมตัน์ทิโต.
สุขํ สุปติ สุต์โต จ, ปาปํ กิญ์จิ น ปัส์สติ.
เอวมาทิคุณูเปตํ, ปริต์ตัน์ตัม์ภณาม เห. ฯ

กรณียเมต์ตสุต์ตํ

๏ กรณียมัต์ถกุสเลน, ยัน์ตํ สัน์ตํ ปทํ อภิสเมจ์จ.
สัก์โก อุชู จ สุหุชู จ, สุวโจ จัส์ส มุทุ อนติมานี.
สัน์ตุส์สโก จ สุภโร จ, อัป์ปกิจ์โจ จ สัล์ลหุกวุต์ติ.
สัน์ติน์ท์ริโย จ นิปโก จ, อัป์ปัค์พ์โภ กุเลสุ อนนุค์ท์โธ.
น จ ขุท์ทํ สมาจเร กิญ์จิ, เยน วิญู ปเร อุปวเทย์ยุํ.
"สุขิโน วา เขมิโน โหน์ตุ, สัพ์เพ สัต์ตา ภวัน์ตุ สุขิตัต์ตา.
เยเกจิ ปาณภูตัต์ถิ, ตสา วา ถาวรา วา อนวเสสา.
ทีฆา วา เย มหัน์ตา วา, มัช์ฌิมา รัส์สกา อณุกถูลา.
ทิฏ์ฐา วา เย จ อทิฏ์ฐา, เย จ ทูเร วสัน์ติ อวิทูเร.
ภูตา วา สัม์ภเวสี วา, สัพ์เพ สัต์ตา ภวัน์ตุ สุขิตัต์ตา.
น ปโร ปรํ นิกุพ์เพถ, นาติมัญ์เญถ กัต์ถจิ นํ กิญ์จิ.
พ์ยาโรสนา ปฏีฆสัญ์ญา, นาญ์มัญ์ญัส์ส ทุก์ขมิจ์เฉย์ย.
มาตา ยถา นิยํ ปุต์ตํ, อายุสา เอกปุต์ตมนุรัก์เข.
เอวัม์ปิ สัพ์พภูเตสุ, มานสัม์ภาวเย อปริมาณํ.
เมต์ตัญ์จ สัพ์พโลกัส์มิํ, มานสัม์ภาวเย อปริมาณํ.
อุท์ธํ อโธ จ ติริยัญ์จ, อสัม์พาธํ อเวรํ อสปัต์ตํ.

ติฏฺฐญฺจรํ นิสินฺโน วา, สยาโน วา ยาวตสฺส วิคตมิทฺโธ.
เอตํ สตึ อธิฏฺเฐยฺย, พฺรหฺมเมตํ วิหารํ อิธมาหุ.
ทิฏฺฐิญฺจ อนุปคมฺม สีลวา, ทสฺสเนน สมฺปนฺโน.
กาเมสุ วิเนยฺย เคธํ, น หิ ชาตุ คพฺภเสยฺยํ ปุนเรตีติ. ฯ

กรณียเมตฺตสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ

๏ สพฺพาสีวิสชาตีนํ, ทิพฺพมนฺตาคทํ วิย.
ยนฺนาเสติ วิสํ โฆรํ, เสสญฺจาปิ ปริสฺสยํ.
อาณกฺเขตฺตมฺหิ สพฺพตฺถ, สพฺพทา สพฺพปาณินํ.
สพฺพโสปิ นิวาเรติ, ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห. ฯ

ขนฺธปริตฺตคาถา

๏ วิรูปกฺเขหิ เม เมตฺตํ, เมตฺตํ เอราปเถหิ เม.
ฉพฺยาปุตฺเตหิ เม เมตฺตํ, เมตฺตํ กณฺหาโคตมเกหิ จ.
อปาทเกหิ เม เมตฺตํ, เมตฺตํ ทิปาทเกหิ เม.
จตุปฺปเทหิ เม เมตฺตํ, เมตฺตํ พหุปฺปเทหิ เม.
มา มํ อปาทโก หึสิ, มา มํ หึสิ ทิปาทโก.
มา มํ จตุปฺปโท หึสิ, มา มํ หึสิ พหุปฺปโท.
สพฺเพ สตฺตา สพฺเพ ปาณา, สพฺเพ ภูตา จ เกวลา.
สพฺเพ ภทฺรานิ ปสฺสนฺตุ, มา กิญฺจิ ปาปมาคมา.

อปฺปมาโณ พุทฺโธ อปฺปมาโณ ธมฺโม อปฺปมาโณ สํโฆ ปมาณวนฺตานิ สิรึสปานิ, อหิ วิจฺฉิกา สตปที อุณฺณนาภี, สรพู มูสิกา. กตา เม รกฺขา กตา เม ปริตฺตา, ปฏิกฺกมนฺตุ ภูตานิ, โสหํ นโม ภควโต, นโม สตฺตนฺนํ สมฺมาสมฺพุทฺธานํ. ฯ

ขนฺธปริตฺตํ นิฏฺฐิตํ

๏ ปูเรนฺตมฺโพธิสมฺภาเร, นิพฺพตฺตํ โมรโยนิยํ.
เยน สํวิหิตารกฺขํ, มหาสตฺตํ วเนจรา.
จิรสฺสํ วายมนฺตาปิ, เนว สกฺขึสุ คณฺหิตุํ.
พฺรหฺมมนฺตนฺติ อกฺขาตํ, ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห. ฯ

โมรปริตฺตํ

๏ อุเทตยญฺจกฺขุมา เอกราชา, หริสฺสวณฺโณ ปฐวิปฺปภาโส.
ตํ ตํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺณํ ปฐวิปฺปภาสํ, ตยชฺชคุตฺตา วิหเรมุ ทิวสํ.
เย พฺราหฺมณา เวทคุ สพฺพธมฺเม, เต เม นโม เต จ มํ ปาลยนฺตุ.
นมตฺถุ พุทฺธานํ นมตฺถุ โพธิยา, นโม วิมุตฺตานํ นโม วิมุตฺติยา.
อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา, โมโร จรติ เอสนา.
อเปตยญฺจกฺขุมา เอกราชา, หริสฺสวณฺโณ ปฐวิปฺปภาโส.
ตํ ตํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺณํ ปฐวิปฺปภาสํ, ตยชฺช คุตฺตา วิหเรมุ รตฺตึ.
เย พฺราหฺมณา เวทคุ สพฺพธมฺเม, เต เม นโม เต จ มํ ปาลยนฺตุ.
นมตฺถุ พุทฺธานํ นมตฺถุ โพธิยา, นโมวิมุตฺตานํ นโม วิมุตฺติยา.
อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา, โมโร วาสมกปฺปยีติ. ฯ

โมรปริตฺตํ นิฏฺฐิตํ

๏ ยสฺสานุสฺสรเณนาปิ, อนฺตลิกฺเขปิ ปาณิโน.
ปติฏฺฐมธิคจฺฉนฺติ, ภูมิยํ วิย สพฺพทา.
สพฺพูปทฺทวชาลมฺหา, ยกฺขโจราทิสมฺภวา.
คณนา น จ มุตฺตานํ, ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห. ฯ

ธชคฺคปริตฺตํ ธชคฺคสุตฺตํ

๏ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภิกฺขโวติ."

“ภทัน์เตติ” เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ. ภูตปุพ์พํ ภิก์ขเว เทวาสุรสังคาโม สมุปัพ๎ยุโฬ๎ห อโหสิ. อถโข ภิก์ขเว สัก์โก เทวานมิน์โท เทเว ตาวติํเส อามัน์เตสิ “สเจ มาริสา เทวานํ สังคามคตานํ อุป์ปัช์เชย์ย ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา. มเมว ตัส๎มิํ สมเย ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ. มมํ หิ โว ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. โน เจ เม ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ, อถ ปชาปติส์ส เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ, ปชาปติส์ส หิ โว เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. โน เจ ปชาปติส์ส เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ, อถ วรุณัส์ส เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ, วรุณัส์ส หิ โว เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. โน เจ วรุณัส์ส เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ, อถ อีสานัส์ส เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ. อีสานัส์ส หิ โว เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สตีติ” ตํ โข ปน ภิก์ขเว สัก์กัส์ส วา เทวานมิน์ทัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ปชาปติส์ส วา เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, วรุณัส์ส วา เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, อีสานัส์ส วา เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์เยถาปิ โนปิ ปหิย์เยถ. ตํ กิส์ส เหตุ สัก์โก หิ ภิก์ขเว เทวานมิน์โท อวีตราโค อวีตโทโส อวีตโมโห, ภีรุ ฉัม๎ภี อุต๎ราสี ปลายีติ. อหัญ์จ โข ภิก์ขเว เอวํ วทามิ. สเจ ตุม๎หากํ ภิก์ขเว อรัญคตานํ วา รุก์ขมูลคตานํ วา สุญาคารคตานํ วา, อุป์ปัช์เชย์ย ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, มเมว ตัส๎มิํ สมเย อนุส์สเรย์ยาถ. “อิติปิ โส ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, วิช์ชาจรณสัม์ปัน์โน สุคโต โลกวิทู, อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควาติ.”

มมํ หิ โว ภิก์ขเว อนุส์สรตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. โน เจ มํ อนุส์สเรย์ยาถ, อถ ธัม์มํ อนุส์สเรย์ยาถ, "ส์วาก์ขาโต ภควตา ธัม์โม สัน์ทิฏ์ฐิโก อกาลิโก เอหิปัส์สิโก โอปนยิโก ปัจ์จัต์ตํ เวทิตัพ์โพ วิญ์ญูหิ." ธัม์มํ หิ โว ภิก์ขเว อนุส์สรตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. โน เจ ธัม์มํ อนุส์สเรย์ยาถ, อถ สํฆํ อนุส์สเรย์ยาถ "สุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. อุชุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. ญายปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. สามีจิปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. ยทิทํ จัต์ตาริ ปุริสยุคานิ อัฏ์ฐ ปุริสปุค์คลา. เอส ภควโต สาวกสํโฆ อาหุเนย์โย ปาหุเนย์โย ทัก์ขิเณย์โย อัญ์ชลิกรณีโย, อนุต์ตรํ ปุญ์ญัก์เขต์ตํ โลกัส์สาติ." สํฆํ หิ โว ภิก์ขเว อนุส์สรตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. ตํ กิส์ส เหตุ. ตถาคโต หิ ภิก์ขเว อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, วีตราโค วีตโทโส วีตโมโห, อภิรุ อัจ์ฉัม์ภี อนุต์ราสี อปลายีติ. อิทมโวจ ภควา, อิทํ วัต์วาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สัต์ถา.

"อรัญ์เญ รุก์ขมูเล วา, สุญาคาเรว ภิก์ขโว.
อนุส์สเรถ สัม์พุท์ธํ, ภยํ ตุม์หาก โน สิยา.
โน เจ พุท์ธํ สเรย์ยาถ, โลกเชฏ์ฐํ นราสภํ.
อถ ธัม์มํ สเรย์ยาถ, นิย์ยานิกํ สุเทสิตํ.
โน เจ ธัม์มํ สเรย์ยาถ, นิย์ยานิกํ สุเทสิตํ.
อถ สํฆํ สเรย์ยาถ, ปุญ์ญัก์เขต์ตํ อนุต์ตรํ.
เอวัม์พุท์ธํ สรัน์ตานํ, ธัม์มํ สํฆัญ์จ ภิก์ขโว.
ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา, โลมหํโส น เหส์สตีติ." ฃ

ธชัค์คปริต์ตํ ธชัค์คสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ

๏ อัป์ปสัน์เนหิ นาถัส์ส, สาสเน สาธุสัม์มเต.
อมนุส์เสหิ จัณ์เฑหิ, สทา กิพ์พิสการิภิ.
ปริสานัญ์จตัส์สัน์น- มหิ์สาย จ คุต์ติยา.
ยัน์เทเสสิ มหาวี่โร, ปริต์ตัน์ตัม์ภณาม เห. ๆ

อาฏานาฏิยปริต์ตํ

๏ วิปัส์สิส์ส นมัต์ถุ, จัก์ขุมัน์ตัส์ส สิรี่มโต.
สิขิส์สปิ นมัต์ถุ, สัพ์พภูตานุกัม์ปิโน.
เวส์สภุส์ส นมัต์ถุ, นหาตกัส์ส ตปัส์สิโน.
นมัต์ถุ กกุสัน์ธัส์ส, มารเสนัป์ปมัท์ทิโน.
โกนาคมนัส์ส นมัต์ถุ, พ์ราห์มณัส์ส วุสี่มโต.
กัส์สปัส์ส นมัต์ถุ, วิปปมุต์ตัส์ส สัพ์พธิ.
อังคี่รสัส์ส นมัต์ถุ, สัก์ยปุต์ตัส์ส สิรี่มโต.
โย อิมํ ธัม์มมเทเสสิ, สัพ์พทุก์ขาปนูทนํ.
เย จาปิ นิพ์พุตา โลเก, ยถาภูตํ วิปัส์สิสุํ.
เต ชนา อปิสุณา, มหัน์ตา วี่ตสารทา.
หิตํ เทวมนุส์สานํ, ยํ นมัส์สัน์ติ โคตมํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, มหัน์ตํ วี่ตสารทํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมัน์ติ.
เอเต จัญ์ จ สัม์พุท์ธา, อเนกสตโกฏโย.
สัพ์เพ พุท์ธา อสมสมา, สัพ์เพ พุท์ธา มหิท์ธิกา.
สัพ์เพ ทสพลูเปตา, เวสารัช์เชหุปาคตา.
สัพ์เพ เต ปฏิชานัน์ติ, อาสภัณ์ฐานมุต์ตมํ.
สี่หนาทํ นทัน์เตเต, ปริสาสุ วิสารทา.
พ์รห์มจัก์กํ ปวัต์เตน์ติ, โลเก อัป์ปฏิวัต์ติยํ.
อุเปตา พุท์ธธัม์เมหิ, อัฏ์ฐารสหิ นายกา.

ทวัตติํสลักขณูเปตา- สีตยานุพยัญชนาธรา.
พยามัปปภาย สุปปภา, สัพเพ เต มุนิกุญชรา.
พุทธา สัพพัญญโน เอเต, สัพเพ ขีณาสวา ชินา.
มหัปปภา มหาเตชา, มหาปัญญา มหัพพลา.
มหาการุณิกา ธีรา, สัพเพสานํ สุขาวหา.
ทีปา นาถา ปติฏฐา จ, ตาณา เลณา จ ปาณินํ.
คตี พันธู มหัสสาสา, สรณา จ หิเตสิโน.
สเทวกัสส โลกัสส, สัพเพ เอเต ปรายนา.
เตสาหํ สิรสา ปาเท, วันทามิ ปุริสุตตเม.
วจสา มนสา เจว, วันทาเมเต ตถาคเต.
สยเน อาสเน ฐาเน, คมเน จาปิ สัพพทา.
สทา สุเขน รักขันตุ, พุทธา สันติกรา ตุวํ.
เตหิ ตวํ รักขิโต สันโต, มุตโต สัพพภเยน จ.
สัพพโรควินมุตโต, สัพพสันตาปวัชชิโต.
สัพพเวรมติกกันโต, นิพพุโต จ ตุวํ ภว.
สัพพีติโย วิวัชชันตุ, สัพพโรโค วินัสสตุ.
มา เต ภวัตวันตราโย, สุขี ทีฆายุโก ภว.
อภิวาทนสีลิสส, นิจจํ วุฑฒาปจายิโน.
จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ, อายุ วัณโณ สุขํ พลํ. ฯ

อาฏานาฏิยปริตตํ นิฏฐิตํ

๏ ปริตตํ ยัมภณันตัสส, นิสินนัฏฐานโธวนํ.
อุทกัมปิ วินาเสติ, สัพพเมว ปริสสยํ.
โสตถินา คัพภวุฏฐานํ, ยัญจ สาเธติ ตํขเณ.
เถรัสสังคุลิมาลัสส, โลกนาเถน ภาสิตํ.
กัปปัฏฐายิ มหาเตชํ, ปริตตันตัมภณาม เห. ฯ

อังคุลิมาลปริตฺตํ

๏ ยโตหํ ภคินิ อริยาย ชาติยา ชาโต, นาภิชานามิ สญฺจิจฺจ ปาณํ ชีวิตา โวโรเปตา. เตน สจฺเจน โสตฺถิ เต โหตุ, โสตฺถิ คพฺภสฺส. ฯ

๏ โพชฺฌงฺโค สติสงฺขาโต, ธมฺมานํ วิจโย ตถา.
วิริยมฺปีติปสฺสทฺธิ- โพชฺฌงฺคา จ ตถาปเร.
สมาธุเปกฺขโพชฺฌงฺคา, สตฺเตเต สพฺพทสฺสินา.
มุนินา สมฺมทกฺขาตา, ภาวิตา พหุลีกตา.
สํวตฺตนฺติ อภิญฺญาย, นิพฺพานาย จ โพธิยา.
เอเตน สจฺจวชฺเชน, โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา.
เอกสฺมึ สมเย นาโถ, โมคฺคลฺลานญฺจ กสฺสปํ.
คิลาเน ทุกฺขิเต ทิสฺวา, โพชฺฌงฺเค สตฺต เทสยิ.
เต จ ตํ อภินนฺทิตฺวา, โรคา มุจฺจึสุ ตํขเณ.
เอเตน สจฺจวชฺเชน, โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา.
เอกทา ธมฺมราชาปิ, เคลญฺญาภิปีฬิโต.
จุนฺทตฺเถเรน ตญฺญว, ภณาเปตฺวาน สาทรํ.
สมฺโมทิตฺวา จ อาพาธา, ตมฺหา วุฏฺฐาสิ ฐานโส.
เอเตน สจฺจวชฺเชน, โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา.
ปหีนา เต จ อาพาธา, ติณฺณนฺนมฺปิ มเหสินํ.
มคฺคาหตกิเลสาว, ปตฺตานุปฺปตฺติธมฺมตํ.
เอเตน สจฺจวชฺเชน, โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา. ฯ

อังคุลิมาลปริตฺตปุพฺพกํ โพชฺฌงฺคปริตฺตํ นิฏฺฐิตํ

๏ ยนฺทุนฺนิมิตฺตํ อวมงฺคลญฺจ, โย จามนาโป สกุณสฺส สทฺโท.
ปาปคฺคโห ทุสฺสุปินํ อกนฺตํ, พุทฺธานุภาเวน วินาสเมนฺตุ.
ยนฺทุนฺนิมิตฺตํ อวมงฺคลญฺจ, โย จามนาโป สกุณสฺส สทฺโท.
ปาปคฺคโห ทุสฺสุปินํ อกนฺตํ, ธมฺมานุภาเวน วินาสเมนฺตุ.

ยัน์ทุน์นิมิต์ตํ อวมังคลัญ์จ, โย จามนาโป สกุณัส์ส สัท์โท.
ปาปัค์คโห ทุส์สุปินํ อกัน์ตํ, สํฆานุภาเวน วินาสเมน์ตุ. ฯ

๏ ทุก์ขัป์ปัต์ตา จ นิท์ทุก์ขา, ภยัป์ปัต์ตา จ นิพ์ภยา.
โสกัป์ปัต์ตา จ นิส์โสกา, โหน์ตุ สัพ์เพปิ ปาณิโน.
เอต์ตาวตา จ อัม์เหหิ, สัม์ภตํ ปุญสัม์ปทํ.
สัพ์เพ เทวานุโมทัน์ตุ, สัพ์พสัม์ปัต์ติสิท์ธิยา.
ทานํ ททัน์ตุ สัท์ธาย, สีลํ รัก์ขัน์ตุ สัพ์พทา.
ภาวนาภิรตา โหน์ตุ, คัจ์ฉัน์ตุ เทวตาคตา.
สัพ์เพ พุท์ธา พลัป์ปัต์ตา, ปัจ์เจกานัญ์จ ยํ พลํ.
อรหัน์ตานัญ์จ เตเชน, รัก์ขํ พัน์ธามิ สัพ์พโส. ฯ

๏ มหาการุณิโก นาโถ, หิตาย สัพ์พปาณินํ.
ปูเรต์วา ปารมี สัพ์พา, ปัต์โต สัม์โพธิมุต์ตมํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โหตุ เต ชยมังคลํ.
ชยัน์โต โพธิยา มูเล, สัก์ยานํ นัน์ทิวัฑ์ฒโน.
เอวํ ต์วํ วิชโย โหหิ, ชยัส์สุ ชยมังคเล.
อปราชิตปัล์ลังเก, สีเส ปฐวิโปก์ขเร.
อภิเสเก สัพ์พพุท์ธานํ, อัค์คัป์ปัต์โต ปโมทติ.
สุนัก์ขัต์ตํ สุมังคลํ, สุปภาตํ สุหุฏ์ฐิตํ.
สุขโณ สุมุหุต์โต จ, สุยิฏ์ฐํ พ์รหมจาริสุ.
ปทัก์ขิณํ กายกัม์มํ, วาจากัม์มํ ปทัก์ขิณํ.
ปทัก์ขิณํ มโนกัม์มํ, ปณิธี เต ปทัก์ขิณา.
ปทัก์ขิณานิ กัต์วาน, ลภัน์ตัต์เถ ปทัก์ขิเณ.
โส อัต์ถลัท์โธ สุขิโต, วิรุโฬ์ห พุท์ธสาสเน.
อโรโค สุขิโต โหหิ, สห สัพ์เพหิ ญาติภิ.
สา อัต์ถลัท์ธา สุขิตา, วิรุฬ์หา พุท์ธสาสเน.
อโรคา สุขิตา โหหิ, สห สัพ์เพหิ ญาติภิ.

เต อัต์ถลัท์ธา สุขิตา, วิรุฬ์หา พุท์ธสาสเน.
อโรคา สุขิตา โหถ, สห สัพ์เพหิ ญาติภิ. ฯ
๏ สัก์กัต์วา พุท์ธรตนํ, โอสถํ อุต์ตมํ วรํ.
หิตํ เทวมนุส์สานํ, พุท์ธเตเชน โสต์ถินา.
นัส์สัน์ตุปัท์ทวา สัพ์เพ, ทุก์ขา วูปสเมน์ตุ เต.
สัก์กัต์วา ธัม์มรตนํ, โอสถํ อุต์ตมํ วรํ.
ปริฬาหูปสมนํ, ธัม์มเตเชน โสต์ถินา.
นัส์สัน์ตุปัท์ทวา สัพ์เพ, ภยา วูปสเมน์ตุ เต.
สัก์กัต์วา สํฆรตนํ, โอสถํ อุต์ตมํ วรํ.
อาหุเนย์ยํ ปาหุเนย์ยํ, สํฆเตเชน โสต์ถินา.
นัส์สัน์ตุปัท์ทวา สัพ์เพ, โรคา วูปสเมน์ตุ เต. ฯ
๏ นัต์ถิ เม สรณํ อัญ์ญํ, พุท์โธ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โหตุ เต ชยมังคลํ.
นัต์ถิ เม สรณํ อัญ์ญํ, ธัม์โม เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โหตุ เต ชยมังคลํ.
นัต์ถิ เม สรณํ อัญ์ญํ, สํโฆ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โหตุ เต ชยมังคลํ. ฯ
๏ ยังกิญ์จิ รตนํ โลเก, วิช์ชติ วิวิธํ ปุถุ.
รตนํ พุท์ธสมํ นัต์ถิ, ตัส์มา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต.
ยังกิญ์จิ รตนํ โลเก, วิช์ชติ วิวิธํ ปุถุ.
รตนํ ธัม์มสมํ นัต์ถิ, ตัส์มา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต.
ยังกิญ์จิ รตนํ โลเก, วิช์ชติ วิวิธํ ปุถุ.
รตนํ สํฆสมํ นัต์ถิ, ตัส์มา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต. ฯ

สวดในราชการ มีท้ายสวดมนต์ ต่อนี้ตามควร

รตนตฺตยปภาวาภิยาจนคาถา

๑ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ, อุตฺตมํ ธมฺมมชฺฌคา.
มหาสํฆํ ปโพเธสิ, อิจฺเจตํ รตนตฺตยํ.
"พุทฺโธ ธมฺโม สํโฆ จาติ," นานาโหนฺตมฺปิ วตฺถุโต.
อญฺญมญฺญาวิโยคาว, เอกีภูตมฺปนตฺถโต,
พุทฺโธ ธมฺมสฺส โพเธตา, ธมฺโม สํเฆน ธาริโต.
สํโฆ จ สาวโก พุทฺธสฺส, อิจฺเจกาพทฺธเมวิทํ.
วิสุทฺธํ อุตฺตมํ เสฏฺฐํ, โลกสฺมึ รตนตฺตยํ.
สํวตฺตติ ปสนฺนานํ, อตฺตโน สุทฺธิกามินํ.
สมฺมา ปฏิปชฺชนฺตานํ, ปรมาย วิสุทฺธิยา.
วิสุทฺธิ สพฺพก๎เลเสหิ, โหติ ทุกฺเขหิ นิพฺพุติ.
นิพฺพานํ ปรมํ สุญฺญํ, นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ.
เอเตน สจฺจวชฺเชน, สุวตฺถิ โหตุ สพฺพทา.
รตนตฺตยานุภาเวน, รตนตฺตยเตชสา.
อุปทฺทวนฺตรายา จ, อุปสคฺคา จ สพฺพโส.
มา กทาจิ สมฺผุสฺสุ, รฏฺฐํ ส๎ยามานเมวิทํ.
อาโรคิยสุขญฺเจว, ตโต ทีฆายุตาปิ จ.
ตพฺพตฺถูนญฺจ สมฺปตฺโตย, สุขํ สพฺพตฺถ โสตฺถิ จ.
ภวนฺตุ สมฺปวตฺตนฺตุ, ส๎ยามานํ รฏฺฐปาลินํ.
เต จ รฏฺฐญฺจ รกฺขนฺตุ, ส๎ยามรฏฺฐีกเทวตา.
ส๎ยามานํ รฏฺฐปาลีหิ, ธมฺมามิเสหิ ปูชิตา.
สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ, สิทฺธมตฺถุ อิทํ ผลํ.
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ, สมฺปสาทนเจตโส. ฯ

๑๑ คาถา

สุขาภิยาจนคาถา

๏ ยํ ยํ เทวมนุส์สานํ, มังคลัต์ถาย ภาสิตํ.
ตัส์ส ตัส์สานุภาเวน, โหตุ ราชกุเล สุขํ.
เย เย อารัก์ขกา เทวา, ตัต์ถ ตัต์ถาธิวาสิโน.
อิมินา ธัม์มทาเนน, สัพ์เพ อัม๎เหหิ ปูชิตา.
สทา ภัท๎รานิ ปัส์สัน์ตุ, สุขิตา โหน์ตุ นิพ์ภยา.
อัป์ปมัต์ตา จ อัม๎เหสุ, สัพ์เพ รัก์ขัน์ตุ โน สทา.
ยัญ์จ โน ภาสมาเนหิ, กุสลํ ปสุตํ พหุํ.
ตัน์โน เทวานุโมทัน์ตุ, จิรํ ติฏ์ฐัน์ตุ สาตตํ.
เย วา ชลาพุชัณ์ฑชา, สํเสทโชปปาติกา.
อเวรา โหน์ตุ สัพ์เพ เต, อนีฆา นิรุปัท์ทวา.
ปัส์สัน์ตุ อนวัช์ชานิ, มา จ สาวัช์ชมาคมา.
จิรํ ติฏ์ฐตุ โลกัส๎มิํ, สัม์มาสัม์พุท์ธสาสนํ.
ทัส์เสน์ตํ โสตวัน์ตูนํ, มัค์คํ สัต์ตวิสุท์ธิยา.
ยาว พุท์โธติ นามัม์ปิ, โลกเชฏ์ฐัส์ส สัต์ถุโน.
สัม์มาเทสิตธัม์มัส์ส, ปวัต์ตติ มเหสิโน.
ปสัน์นา โหน์ตุ สัพ์เพปิ, ปาณิโน พุท์ธสาสเน.
สัม์มา ธารํ ปเวจ์ฉัน์โต, กาเล เทโว ปวัส์สตุ.
วุฑ์ฒิภาวาย สัต์ตานํ, สมิท์ธํ เนตุ เมทนิํ.
มาตา ปิตา จ อัต๎รชํ, นิจ์จํ รัก์ขัน์ติ ปุต์ตกํ.
เอวํ ธัม์เมน ราชาโน, ปชํ รัก์ขัน์ตุ สัพ์พทา. ฯ

๑๐ คาถา

มังคลจัก์กวาฬ

๏ สิริธิติมติเตโชชยสิท์ธิมหิท์ธิมหาคุณาปริมิตปุญ์ญาธิการัส์ส สัพ์พัน์ตราย-
นิวารณสมัต์ถัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส, ท๎วัต์ติงสมหาปุริส-

ลัก์ขณานุภาเวน อสี๎ต๎ยานุพ๎ยัญ์ชนานุภาเวน อัฏ์ฐุต์ตรสตมังคลานุภาเวน ฉัพ์พัณ์ณรํสิยานุภาเวน เกตุมาลานุภาเวน ทสปารมิตานุภาเวน ทสอุปปารมิตานุภาเวน ทสปรมัต์ถปารมิตานุภาเวน สีลสมาธิปั๎ญญานุภาเวน พุท์ธานุภาเวน ธัม์มานุภาเวน สํฆานุภาเวน เตชานุภาเวน อิท์ธานุภาเวน พลานุภาเวน เญย์ยธัม์มานุภาเวน จตุราสีติสหัส์สธัม์มัก์ขัน์ธานุภาเวน นวโลกุต์ตรธัม์มานุภาเวน อัฏ์ฐังคิกมัค์คานุภาเวน อัฏ์ฐสมาปั๎ต์ติยานุภาเวน ฉฬภิญญานุภาเวน จตุสัจ์จญาณานุภาเวน ทสพลญาณานุภาเวน สัพ์พัญ์ญุตญาณานุภาเวน เมต์ตากรุณามุทิตาอุเปก์ขานุภาเวน สัพ์พปริต์ตานุภาเวน รตนัต์ตยสรณานุภาเวน, ตุย๎หํ สัพ์พโรคโสกุปั๎ท์ทวทุก์ขโทมนัส์สุปายาสา วินัส์สัน์ตุ, สัพ์พอัน์ตรายาปิ วินัส์สัน์ตุ, สัพ์พสังกัป์ปา ตุย๎หํ สมิช์ฌัน์ตุ, ทีฆายุตา ตุย๎หํ โหตุ, สตวัส์สชีเวน สมังคิโก โหตุ สัพ์พทา. อากาสปั๎พ์พตวนภูมิคังคามหาสมุท์ทา อารัก์ขกา เทวตา สทา ตุเม๎ห อนุรัก์ขัน์ตุ. ฯ

๏ ภวตุ สัพ์พมังคลํ,	รัก์ขัน์ตุ สัพ์พเทวตา.
สัพ์พพุท์ธานุภาเวน,	สทา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต.
ภวตุ สัพ์พมังคลํ,	รัก์ขัน์ตุ สัพ์พเทวตา.
สัพ์พธัม์มานุภาเวน,	สทา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต.
ภวตุ สัพ์พมังคลํ,	รัก์ขัน์ตุ สัพ์พเทวตา.
สัพ์พสํฆานุภาเวน,	สทา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต. ฯ
๏ นัก์ขต์ตยัก์ขภูตานํ,	ปาปั๎ค์คหนิวารณา.
ปริต์ตัส์สานุภาเวน,	หัน๎ต๎วา เตสํ อุปั๎ท์ทเว.
นัก์ขต์ตยัก์ขภูตานํ,	ปาปั๎ค์คหนิวารณา.
ปริต์ตัส์สานุภาเวน,	หัน๎ต๎วา เตสํ อุปั๎ท์ทเว.
นัก์ขต์ตยัก์ขภูตานํ,	ปาปั๎ค์คหนิวารณา.
ปริต์ตัส์สานุภาเวน,	หัน๎ต๎วา เตสํ อุปั๎ท์ทเว. ฯ

จุลราชปริต์ตํ สัต์ตปริต์ตํ นิฏ์ฐิตํ

เจด ตำนาน จบ

มหาราชปริต์ต

สิบ สอง ตำนาน

๏ สรัช์ชํ สเสนํ สพัน์ธุํ นริน์ทํ, ปริต์ตานุภาโว สทา รัก์ขตูติ.
ผริต์วาน เมต์ตํ สเมต์ตา ภทัน์ตา, อวิก์ขิต์ตจิต์ตา ปริต์ตํ ภณัน์ตุ.
สมัน์ตา จัก์กวาเฬสุ, อัต์ราคัจ์ฉัน์ตุ เทวตา.
สัท์ธัม์มํ มุนิราชัส์ส, สุณัน์ตุ สัค์คโมก์ขทํ.
สัค์เค กาเม จ รูเป, คิริสิขรตเฏ จัน์ตลิก์เข วิมาเน,
ทีเป รัฏ์เฐ จ คาเม, ตรุวนคหเน เคหวัต์ถุม์หิ เข์ตเต,
ภุม์มา จายัน์ตุ เทวา, ชลถลวิสเม ยัก์ขคัน์ธัพ์พนาคา,
ติฏ์ฐัน์ตา สัน์ติเก ยํ, มุนิวรวจนํ สาธโว เม สุณัน์ตุ. ฯ
ธัม์มสวนกาโล อยัม์ภทัน์ตา, ธัม์มสวนกาโล อยัม์ภทัน์ตา,
ธัม์มสวนกาโล อยัม์ภทัน์ตา. ๚

๏ นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส.
นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส.
นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส. ๚
พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ. สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ.
ทุติยัม์ปิ พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ทุติยัม์ปิ ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ.
ทุติยัม์ปิ สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ตติยัม์ปิ พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ.
ตติยัม์ปิ ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ตติยัม์ปิ สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ๚

๏ สัม์พุท์เธ อัฏ์ฐวีสัญ์จ, ทฺวาทสัญ์จ สหัส์สเก.
ปัญ์จสตสหัส์สานิ, นมามิ สิรสา อหํ.

เตสํ ธมฺมญฺจ สํฆญฺจ, อาทเรน นมามิหํ.
นมการานุภาเวน, หนฺตฺวา สพฺเพ อุปทฺทเว.
อเนกา อนฺตรายาปี, วินสฺสนฺตุ อเสสโต.
สมฺพุทฺเธ ปญฺจปญฺญาสญฺจ, จตุวีสติสหสฺสเก.
ทสสตสหสฺสานิ, นมามิ สิรสา อหํ.
เตสํ ธมฺมญฺจ สํฆญฺจ, อาทเรน นมามิหํ.
นมการานุภาเวน, หนฺตฺวา สพฺเพ อุปทฺทเว.
อเนกา อนฺตรายาปี, วินสฺสนฺตุ อเสสโต.
สมฺพุทฺเธ นวุตฺตรสเต, อฏฺฐจตฺตาฬีสสหสฺสเก.
วีสติสตสหสฺสานิ, นมามิ สิรสา อหํ.
เตสํ ธมฺมญฺจ สํฆญฺจ, อาทเรน นมามิหํ.
นมการานุภาเวน, หนฺตฺวา สพฺเพ อุปทฺทเว.
อเนกา อนฺตรายาปี, วินสฺสนฺตุ อเสสโต. ฯ

นโมการอฏฺฐกํ

๏ นโม อรหโต สมฺมา- สมฺพุทฺธสฺส มเหสิโน.
นโม อุตฺตมธมฺมสฺส, สฺวากฺขาตสฺเสว เตนิธ.
นโม มหาสํฆสฺสาปี, วิสุทฺธสีลทิฏฺฐิโน.
นโม โอมาตฺยารทฺธสฺส, รตนตฺตยสฺส สาธุกํ.
นโม โอมกาตีตสฺส, ตสฺส วตฺถุตฺตยสฺสปี.
นโมการปฺปภาเวน, วิคจฺฉนฺตุ อุปทฺทวา.
นโมการานุภาเวน, สุวตฺถิ โหตุ สพฺพทา.
นโมการสฺส เตเชน, วิธิมฺหิ โหมิ เตชวา. ฯ

นโมการอฏฺฐกํ นิฏฺฐิตํ ๔ คาถา

๏ เย สันตา สันตจิตตา ติสรณสรณา เอตฺถ โลกนฺตเร วา,
ภุมฺมาภุมฺมา จ เทวา คุณคณคหณพฺยาวตา สพฺพกาลํ,
เอเต อายนฺตุ เทวา วรกนกมเย เมรุราเช วสนฺโต,
สนฺโต. สนฺโตสเหตุํ มุนิวรวจนํ โสตุมคฺคํ สมคฺคํ.

สพฺเพสุ จกฺกวาเฬสุ, ยกฺขา เทวา จ พฺรหฺมุโน.
ยํ อมฺเหหิ กตํ ปุญฺญํ, สพฺพสมฺปตฺติสาธกํ.
สพฺเพ ตํ อนุโมทิตฺวา, สมคฺคา สาสเน รตา.
ปมาทรหิตา โหนฺตุ, อารกฺขาสุ วิเสสโต.
สาสนสฺส จ โลกสฺส, วุฑฺฒี ภวตุ สพฺพทา.
สาสนมฺปิ จ โลกญฺจ, เทวา รกฺขนฺตุ สพฺพทา.
สทฺธึ โหนฺตุ สุขี สพฺเพ, ปริวาเรหิ อตฺตโน.
อนีฆา สุมนา โหนฺตุ, สห สพฺเพหิ ญาติภิ.
ยญฺจ ทฺวาทส วสฺสานิ, จินฺตยึสุ สเทวกา.
จิรสฺสํ จินฺตยนฺตาปิ, เนว ชานึสุ มงฺคลํ.
จกฺกวาฬสหสฺเสสุ, ทสสุ เยน ตตฺตกํ.
กาลํ โกลาหลํ ชาตํ, ยาว พฺรหฺมนิเวสนา.
ยํ โลกนาโถ เทเสสิ, สพฺพปาปวินาสนํ.
ยํ สุตฺวา สพฺพทุกฺเขหิ, มุจฺจนฺตาสงฺขิยา นรา.
เอวมาทิคุณูเปตํ, มงฺคลนฺตมฺภณาม เห. ฯ

ปฐมํ มงฺคลสุตฺตํ

๏ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. อถโข อญฺญตรา เทวตา อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา, เกวลกปฺปํ เชตวนํ โอภาเสตฺวา, เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ, อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ. เอกมนฺตํ ฐิตา โข สา เทวตา ภควนฺตํ คาถาย อชฺฌภาสิ.

“พหู เทวา มนุส๎สา จ, มังคลานิ อจิน๎ตยุํ.
อากังขมานา โส๎ตถานํ, พ๎รูหิ มังคลมุต๎ตมํ.”
อเสวนา จ พาลานํ, ปัณ๎ฑิตานัญ๎จ เสวนา.
ปูชา จ ปูชนียานํ, เอตัม๎มังคลมุต๎ตมํ.
ปฏิรูปเทสวาโส จ, ปุพ๎เพ จ กตปุญญตา.
อัต๎ตสัม๎มาปณิธิ จ, เอตัม๎มังคลมุต๎ตมํ.
พาหุสัจ๎จัญ๎จ สิป๎ปัญ๎จ, วินโย จ สุสิก๎ขิโต.
สุภาสิตา จ ยา วาจา, เอตัม๎มังคลมุต๎ตมํ.
มาตาปิตุอุปัฏ๎ฐานํ, ปุต๎ตทารัส๎ส สังคโห.
อนากุลา จ กัม๎มันตา, เอตัม๎มังคลมุต๎ตมํ.
ทานัญ๎จ ธัม๎มจริยา จ, ญาตกานัญ๎จ สังคโห.
อนวัช๎ชานิ กัม๎มานิ, เอตัม๎มังคลมุต๎ตมํ.
อารตี วิรตี ปาปา, มัช๎ชปานา จ สัญโม.
อัป๎ปมาโท จ ธัม๎มสุ, เอตัม๎มังคลมุต๎ตมํ.
คารโว จ นิวาโต จ, สันตุฏ๎ฐี จ กตัญญุตา.
กาเลน ธัม๎มัส๎สวนํ, เอตัม๎มังคลมุต๎ตมํ.
ขันตี จ โสวจัส๎สตา, สมณานัญ๎จ ทัส๎สนํ.
กาเลน ธัม๎มสากัจ๎ฉา, เอตัม๎มังคลมุต๎ตมํ.
ตโป จ พ๎รหมจริยัญ๎จ, อริยสัจ๎จาน ทัส๎สนํ.
นิพ๎พานสัจ๎ฉิกิริยา จ, เอตัม๎มังคลมุต๎ตมํ.
ผุฏ๎ฐัส๎ส โลกธัม๎เมหิ, จิต๎ตํ ยัส๎ส น กัม๎ปติ.
อโสกํ วิรชํ เขมํ, เอตัม๎มังคลมุต๎ตมํ.
เอตาทิสานิ กัต๎วาน, สัพ๎พัต๎ถมปราชิตา.
สัพ๎พัต๎ถ โส๎ตถิํ คัจ๎ฉันติ, ตันเตสํ มังคลมุต๎ตมันติ. ๒

มังคลสุต๎ตํ นิฏ๎ฐิตํ. ๑๒ คาถา

๏ ปณิธานโต ปัฏฐาย, ตถาคตัสส ทส ปารมิโย ทส อุปปารมิโย ทส ปรมัตถปารมิโยติ, สมติงส ปารมิโย ปูเรตวา, ปัญจ มหาปริจจาเค, ติสโส จริยา, ปัจฉิมภเว คัพภาวักกันติ ชาติ อภินิกขมนํ ปธานจริยํ โพธิปัลลังเก มารวิชยํ สัพพัญญุตญาณปปฏิเวธํ, ธัมมจักกปปวัตตนํ นวโลกุตตรธัมมันติ, สัพเพปิเม พุทธคุเณ อาวัชชิตวา เวสาลิยา ตีสุ ปาการันตเรสุ, ติยามรัตติ ปริตตํ กโรนโต อายัสมา อานันทัตเถโร วิย, การุญญจิตตํ อุปัฏฐ เปตวา.

โกฏิสตสหัสเสสุ, จักกวาเฬสุ เทวตา.
ยัสสาณัมปฏิคคัณหันติ, ยัญจ เวสาลิยัมปุเร.
โรคามนุสสทุพภิกข- สัมภูตันติวิธัมภยํ.
ขิปปมันตรธาเปสิ, ปริตตันตัมภณาม เห. ฯ

ทุติยํ รตนสุตตํ

๏ ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุมมานิ วา ยานิว อันตลิกเข.
สัพเพว ภูตา สุมนา ภวันตุ, อโถปิ สักกัจจ สุณันตุ ภาสิตํ.
ตัสมา หิ ภูตา นิสาเมถ สัพเพ, เมตตํ กโรถ มานุสิยา ปชาย.
ทิวา จ รัตโต จ หรันติ เย พลึ, ตัสมา หิ เน รักขถ อัปปมัตตา.
ยังกิญจิ วิตตํ อิธ วา หุรํ วา, สัคเคสุ วา ยํ รตนํ ปณีตํ.
น โน สมํ อัตถิ ตถาคเตน, อิทัมปิ พุทเธ รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจเจน สุวัตถิ โหตุ.
ขยํ วิราคํ อมตํ ปณีตํ, ยทัชฌคา สักยมุนี สมาหิโต.
น เตน ธัมเมน สมัตถิ กิญจิ, อิทัมปิ ธัมเม รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจเจน สุวัตถิ โหตุ.
ยัมพุทธเสฏโฐ ปริวัณณยี สุจึ, สมาธิมานันตริกัญญมาหุ.
สมาธินา เตน สโม น วิชชติ, อิทัมปิ ธัมเม รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจเจน สุวัตถิ โหตุ.

เย ปุค์คลา อัฏ์ฐ สตํ ปสัต์ถา, จัต์ตาริ เอตานิ ยุคานิ โหน์ติ.
เต ทัก์ขิเณย์ยา สุคตัส์ส สาวกา, เอเตสุ ทิน์นานิ มหัป์ผลานิ.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
เย สุป์ปยุต์ตา มนสา ทัฬ์หน, นิก์กามิโน โคตมสาสนัม์หิ.
เต ปัต์ติปัต์ตา อมตํ วิคัย์ห, ลัท์ธา มุธา นิพ์พุติํ ภุญ์ชมานา.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ยถิน์ทขีโล ปฐวิํ สิโต สิยา, จตุพ์ภิ วาเตภิ อสัม์ปกัม์ปิโย.
ตถูปมํ สัป์ปุริสํ วทามิ, โย อริยสัจ์จานิ อเวจ์จ ปัส์สติ.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
เย อริยสัจ์จานิ วิภาวยัน์ติ, คัม์ภีรปัญ์เญน สุเทสิตานิ.
กิญ์จาปิ เต โหน์ติ ภุสัป์ปมัต์ตา, น เต ภวํ อัฏ์ฐมมาทิยัน์ติ.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
สหาวัส์ส ทัส์สนสัม์ปทาย, ตยัส์สุ ธัม์มา ชหิตา ภวัน์ติ.
สัก์กายทิฏ์ฐิ วิจิกิจ์ฉิตัญ์จ, สีลัพ์พตํ วาปิ ยทัต์ถิ กิญ์จิ.
จตูหปาเยหิ จ วิป์ปมุต์โต, ฉ จาภิฐานานิ อภัพ์โพ กาตุํ.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
กิญ์จาปิ โส กัม์มํ กโรติ ปาปกํ, กาเยน วาจายุท เจตสา วา.
อภัพ์โพ โส ตัส์ส ปฏิจ์ฉทาย, อภัพ์พตา ทิฏ์ฐปทัส์ส วุต์ตา.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
วนัป์ปคุม์เพ ยถา ผุส์สิตัค์เค, คิม์หานมาเส ปฐมัส์มิํ คิม์เห.
ตถูปมํ ธัม์มวรํ อเทสยิ, นิพ์พานคามิํ ปรมํ หิตาย.
อิทัม์ปิ พุท์เธ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
วโร วรัญ์ญู วรโท วราหโร, อนุต์ตโร ธัม์มวรํ อเทสยิ.
อิทัม์ปิ พุท์เธ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ขีณํ ปุราณํ นวํ นัต์ถิ สัม์ภวํ, วิรัต์ตจิต์ตายติเก ภวัส์มิํ.
เต ขีณพีชา อวิรุฬ์หิฉัน์ทา, นิพ์พัน์ติ ธีรา ยถายัม์ปทีโป.

อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.
ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุมฺมานิ วา ยานิว อนฺตลิกฺเข.
ตถาคตํ เทวมนุสฺสปูชิตํ, พุทฺธํ นมสฺสาม สุวตฺถิ โหตุ.
ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุมฺมานิ วา ยานิว อนฺตลิกฺเข.
ตถาคตํ เทวมนุสฺสปูชิตํ, ธมฺมํ นมสฺสาม สุวตฺถิ โหตุ.
ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุมฺมานิ วา ยานิว อนฺตลิกฺเข.
ตถาคตํ เทวมนุสฺสปูชิตํ, สงฺฆํ นมสฺสาม สุวตฺถิ โหตุ. ๏

รตนสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ. ๒๑ คาถากึ่ง

◎ ยสฺสานุภาวโต ยกฺขา, เนว ทสฺเสนฺติ ภึสนํ.
ยมฺหิ เจวานุยุญฺชนฺโต, รตฺตินฺทิวมตนฺทิโต.
สุขํ สุปติ สุตฺโต จ, ปาปํ กิญฺจิ น ปสฺสติ.
เอวมาทิคุณูเปตํ, ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห. ๏

ตติยํ กรณียเมตฺตสุตฺตํ

◎ กรณียมตฺถกุสเลน, ยนฺตํ สนฺตํ ปทํ อภิสเมจฺจ.
สกฺโก อุชู จ สุหุชู จ, สุวโจ จสฺส มุทุ อนติมานี.
สนฺตุสฺสโก จ สุภโร จ, อปฺปกิจฺโจ จ สลฺลหุกวุตฺติ.
สนฺตินฺทฺริโย จ นิปโก จ, อปฺปคพฺโภ กุเลสุ อนนุคิทฺโธ.
น จ ขุทฺทํ สมาจเร กิญฺจิ, เยน วิญฺญู ปเร อุปวเทยฺยุํ.
"สุขิโน วา เขมิโน โหนฺตุ, สพฺเพ สตฺตา ภวนฺตุ สุขิตตฺตา.
เย เกจิ ปาณภูตตฺถิ, ตสา วา ถาวรา วา อนวเสสา.
ทีฆา วา เย มหนฺตา วา, มชฺฌิมา รสฺสกา อณุกถูลา.
ทิฏฺฐา วา เย จ อทิฏฺฐา, เย จ ทูเร วสนฺติ อวิทูเร.
ภูตา วา สมฺภเวสี วา, สพฺเพ สตฺตา ภวนฺตุ สุขิตตฺตา.
น ปโร ปรํ นิกุพฺเพถ, นาติมญฺเญถ กตฺถจิ นํ กิญฺจิ.

พ์ยาโรสนา ปฏิฆสัญญา, นาญมัญญัสส ทุกขมิจ์เฉยย.
มาตา ยถา นิยํ ปุตตํ, อายุสา เอกปุตตมนุรักเข.
เอวัมปิ สัพพภูเตสุ, มานสัมภาวเย อปริมาณํ.
เมตตัญจ สัพพโลกัสมิ, มานสัมภาวเย อปริมาณํ.
อุทธํ อโธ จ ติริยัญจ, อสัมพาธํ อเวรํ อสปัตตํ.
ติฏฐัญจรํ นิสินโน วา, สยาโน วา ยาวตัสส วิคตมิทโธ.
เอตํ สติ อธิฏฐย์ย, พรหมเมตํ วิหารํ อิธมาหุ.
ทิฏฐิญจ อนุปคัมม สีลวา, ทัสสเนน สัมปันโน.
กาเมสุ วิเนยย เคธํ, น หิ ชาตุ คัพภเสยยํ ปุนเรตีติ. ฯ

กรณียเมตตสุตตํ นิฏฐิตํ. ๑๐ คาถา

๏ สัพพาสีวิสชาตีนํ, ทิพพมันตาคทํ วิย.
ยันนาเสติ วิสํ โฆรํ, เสสัญจาปิ ปริสสยํ.
อาณักเขตตัมหิ สัพพัตถ, สัพพทา สัพพปาณินํ.
สัพพโสปิ นิวาเรติ, ปริตตันตัมภณาม เห. ฯ

จตุตถํ ขันธปริตตํ ฉทันตปริตตาปรํ

๏ วิรูปักเขหิ เม เมตตํ, เมตตํ เอราปเถหิ เม.
ฉัพยาปุตเตหิ เม เมตตํ, เมตตํ กัณหาโคตมเกหิ จ.
อปาทเกหิ เม เมตตํ, เมตตํ ทิปาทเกหิ เม.
จตุปปเทหิ เม เมตตํ, เมตตํ พหุปปเทหิ เม.
มา มํ อปาทโก หิงสิ, มา มํ หิงสิ ทิปาทโก.
มา มํ จตุปปโท หิงสิ, มา มํ หิงสิ พหุปปโท.
สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา, สัพเพ ภูตา จ เกวลา.
สัพเพ ภัทราน ปัสสันตุ, มา กิญจิ ปาปมาคมา.

อัปปมาโณ พุทโธ, อัปปมาโณ ธัมโม, อัปปมาโณ สังโฆ. ปมาณวันตานิ

สิริสปานิ, อหิ วิจฉิกา สตปที อุณณานาภี, สรพู มูสิกา. กตา เม รักขา กตา เม ปริตตา, ปฏิกฺกมนฺตุ ภูตานิ, โสหํ นโม ภควโต, นโม สตฺตนฺนํ สมฺมาสมฺพุทฺธานํ. ฯ

ขนฺธปริตฺตํ. ๕ คาถา

๏ "วชิสฺสเมนนฺติ" ปรามสนฺโต, กาสาวมทฺทกฺขิ ธชํ อิสีนํ.
ทุกฺเขน ผุฏฺฐสฺสุทปาทิ สญฺญา, "อรหทฺธโช สพฺภิ อวชฺฌรูโป."
สํเวค ลภิ ทิกฺขโต ปุนปฺปุนํ, กาสาววตฺถมฺหิ มนํ นทุสฺสยิ.
สเจ อิมํ นาควเรน สจฺจํ, มา มํ วเน พาลมิคา อคญฺฉุนฺติ. ฯ

ฉทฺทนฺตปริตฺตํ. ๒ คาถา

ขนฺธปริตฺตํ ฉทฺทนฺตปริตฺตาปรํ นิฏฺฐิตํ.

๏ ปูเรนฺตมฺโพธิสมฺภาเร, นิพฺพตฺตํ โมรโยนิยํ.
เยน สํวิหิตารกฺขํ, มหาสตฺตํ วเนจรา.
จิรสฺสํ วายมนฺตาปิ, เนว สกฺขึสุ คณฺหิตุํ.
พฺรหฺมมนฺตนฺติ อกฺขาตํ, ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห. ฯ

ปญฺจมํ โมรปริตฺตํ

๏ อุเทตยญฺจกฺขุมา เอกราชา, หริสฺสวณฺโณ ปฐวิปฺปภาโส.
ตํ ตํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺณํ ปฐวิปฺปภาสํ, ตยชฺชคุตฺตา วิหเรมุ ทิวสํ.
เย พฺราหฺมณา เวทคุ สพฺพธมฺเม, เต เม นโม เต จ มํ ปาลยนฺตุ.
นมตฺถุ พุทฺธานํ นมตฺถุ โพธิยา, นโม วิมุตฺตานํ นโม วิมุตฺติยา.
อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา, โมโร จรติ เอสนา.
อเปตยญฺจกฺขุมา เอกราชา, หริสฺสวณฺโณ ปฐวิปฺปภาโส.
ตํ ตํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺณํ ปฐวิปฺปภาสํ, ตยชฺช คุตฺตา วิหเรมุ รตฺตึ.
เย พฺราหฺมณา เวทคุ สพฺพธมฺเม, เต เม นโม เต จ มํ ปาลยนฺตุ.

. นมตฺถุ พุทฺธานํ นมตฺถุ โพธิยา, นโม วิมุตฺตานํ นโม วิมุตฺติยา.
อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา, โมโร วาสมกปฺปยีติ. ฯ
โมรปริตฺตํ นิฏฺฐิตํ. ๕ คาถา

๏ ปุเรนฺตมฺโพธิสมฺภาเร, นิพฺพตฺตํ วฏฺฏชาติยํ.
ยสฺส เตเชน ทาวคฺคิ, มหาสตฺตํ วิวชฺชยิ.
เถรสฺส สาริปุตฺตสฺส, โลกนาเถน ภาสิตํ.
กปฺปฏฺฐายิ มหาเตชํ, ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห. ฯ

ฉฏฺฐํ วฏฺฏกปริตฺตํ

๏ อตฺถิ โลเก สีลคุโณ, สจฺจํ โสเจยฺยนุทฺทยา.
เตน สจฺ.จน กาหามิ, สจฺจกิริยมนุตฺตรํ.
อาวชฺชิตฺวา ธมฺมพลํ, สริตฺวา ปุพฺพเก ชิเน.
สจฺจพลมวสฺสาย, สจฺจกิริยมกาสหํ.
สนฺติ ปกฺขา อปตฺตนา, สนฺติ ปาทา อวญฺจนา
มาตา ปีตา จ นิกฺขนฺตา, ชาตเวท ปฏิกฺกม.
สห สจฺ.จ กต มยฺหํ, มหาปชฺชลิโต สิขี.
วชฺเชสิ โภพล กรีสานิ, อุทกํ ปตฺวา ยถา สิขี.
สจฺ.จน เม สโม นตฺถิ, เอสา เม สจฺจปารมีติ. ฯ
วฏฺฏกปริตฺตํ นิฏฺฐิตํ. ๔ คาถากึ่ง

๏ ยสฺสานุสฺสรเณนาปี, อนฺตลิกฺเขปี ปาณิโน.
ปติฏฺฐมธิคจฺฉนฺติ, ภูมิยํ วิย สพฺพทา.
สพฺพูปทฺทวชาลมฺหา, ยกฺขโจราทิสมฺภวา.
คณนา น จ มุตฺตานํ, ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห. ฯ

สัต๎ตมํ ธชัค๎คปริต๎ตํ ธชัค๎คสุต๎ตํ

๏ เอวัม๎เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัต๎ถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณ๎ฑิกัส๎ส อาราเม. ตัต๎ร โข ภควา ภิก๎ขู อามัน๎เตสิ "ภิก๎ขโวติ." "ภทัน๎เตติ" เต ภิก๎ขู ภควโต ปัจ๎จัส๎โสสุํ. ภควา เอตทโวจ. ภูตปุพ๎พํ ภิก๎ขเว เทวาสุรสังคาโม สมุปัพ๎ยุฬ๎โห อโหสิ. อถโข ภิก๎ขเว สัก๎โก เทวานมิน๎โท เทเว ตาวตึเส อามัน๎เตสิ. "สเจ มาริสา เทวานํ สังคามคตานํ อุป๎ปัช๎เชย๎ย ภยํ วา ฉัม๎ภิตัต๎ตํ วา โลมหํโส วา. มเมว ตัส๎มึ สมเย ธชัค๎คํ อุล๎โลเกย๎ยาถ. มมํ หิ โว ธชัค๎คํ อุล๎โลกยตํ, ยัม๎ภวิส๎สติ ภยํ วา ฉัม๎ภิตัต๎ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย๎ยิส๎สติ. โน เจ เม ธชัค๎คํ อุล๎โลเกย๎ยาถ, อถ ปชาปติส๎ส เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลเกย๎ยาถ, ปชาปติส๎ส หิ โว เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลกยตํ, ยัม๎ภวิส๎สติ ภยํ วา ฉัม๎ภิตัต๎ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย๎ยิส๎สติ. โน เจ ปชาปติส๎ส เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลเกย๎ยาถ, อถ วรุณัส๎ส เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลเกย๎ยาถ, วรุณัส๎ส หิ โว เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลกยตํ, ยัม๎ภวิส๎สติ ภยํ วา ฉัม๎ภิตัต๎ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย๎ยิส๎สติ. โน เจ วรุณัส๎ส เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลเกย๎ยาถ, อถ อีสานัส๎ส เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลเกย๎ยาถ. อีสานัส๎ส หิ โว เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลกยตํ, ยัม๎ภวิส๎สติ ภยํ วา ฉัม๎ภิตัต๎ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย๎ยิส๎สตีติ." ตํ โข ปน ภิก๎ขเว สัก๎กัส๎ส วา เทวานมิน๎ทัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลกยตํ, ปชาปติส๎ส วา เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลกยตํ, วรุณัส๎ส วา เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลกยตํ, อีสานัส๎ส วา เทวราชัส๎ส ธชัค๎คํ อุล๎โลกยตํ, ยัม๎ภวิส๎สติ ภยํ วา ฉัม๎ภิตัต๎ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย๎เยถาปิ โนปิ ปหิย๎เยถ. ตํ กิส๎ส เหตุ. สัก๎โก หิ ภิก๎ขเว เทวานมิน๎โท อวีตราโค อวีตโทโส อวีตโมโห, ภีรุ ฉัม๎ภี อุต๎ราสี ปลายีติ. อหัญ๎จ โข ภิก๎ขเว เอวํ วทามิ. สเจ ตุม๎หากํ ภิก๎ขเว อรัญคตานํ วา รุก๎ขมูลคตานํ วา สุญาคารคตานํ วา, อุป๎ปัช๎เชย๎ย

ภยํ วา ฉัมภิตัตตํ วา โลมหํโส วา, มเมว ตัส๎มึ สมเย อนุส์สเรย์ยาถ, "อิติปิ โส ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, วิช์ชาจรณสัม์ปัน์โน สุคโต โลกวิทู, อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควาติ." มมํ หิ โว ภิก์ขเว อนุส์สรตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. โน เจ มํ อนุส์สเรย์ยาถ, อถ ธัม์มํ อนุส์สเรย์ยาถ, "ส๎วาก์ขาโต ภควตา ธัม์โม, สัน์ทิฏ์ฐิโก อกาลิโก เอหิปัส์สิโก, โอปนยิโก ปัจ์จัต์ตํ เวทิตัพ์โพ วิญ์ญูหีติ." ธัม์มํ หิ โว ภิก์ขเว อนุส์สรตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. โน เจ ธัม์มํ อนุส์สเรย์ยาถ, อถ สํฆํ อนุส์สเรย์ยาถ, "สุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. อุชุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. ญายปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. สามีจิปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. ยทิทํ จัต์ตาริ ปุริสยุคานิ อัฏ์ฐ ปุริสปุค์คลา. เอส ภควโต สาวกสํโฆ. อาหุเนย์โย ปาหุเนย์โย ทัก์ขิเณย์โย อัญ์ชลิกรณีโย, อนุต์ตรํ ปุญ์ญัก์เขต์ตํ โลกัส์สาติ." สํฆํ หิ โว ภิก์ขเว อนุส์สรตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. ตํ กิส์ส เหตุ. ตถาคโต หิ ภิก์ขเว อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, วีตราโค วีตโทโส วีตโมโห, อภิรุ อัจ์ฉัม์ภี. อนุต์ราสี อปลายีติ. อิทมโวจ ภควา, อิทํ วัต์วาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สัต์ถา.

"อรัญ์เญ รุก์ขมูเล วา, สุญ์ญาคาเรว ภิก์ขโว.
อนุส์สเรถ สัม์พุท์ธํ, ภยํ ตุม๎หาก โน สิยา.
โน เจ พุท์ธํ สเรย์ยาถ, โลกเชฏ์ฐํ นราสภํ.
อถ ธัม์มํ สเรย์ยาถ, นิย์ยานิกํ สุเทสิตํ.
โน เจ ธัม์มํ สเรย์ยาถ, นิย์ยานิกํ สุเทสิตํ.
อถ สํฆํ สเรย์ยาถ, ปุญ์ญัก์เขต์ตํ อนุต์ตรํ.
เอวัม์พุท์ธํ สรัน์ตานํ, ธัม์มํ สํฆัญ์จ ภิก์ขโว.
ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา, โลมหํโส น เหส์สตีติ." ฯ

ธชัค์คปริต์ตํ ธชัค์คสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ. ๔ นิคมคาถา

๏ อัปปสันเนหิ นาถัสส, สาสเน สาธุสัมมเต.
อมนุสเสหิ จัณเฑหิ, สทา กิพพิสการิภิ.
ปริสานัญจตัสสันน- มหิสาย จ คุตติยา.
ยันเทเสสิ มหาวีโร, ปริตตันตัมภณาม เห. ฯ

อัฏฐมํ อาฏานาฏิยปริตตํ

๏ วิปัสสิสส นมัตถุ, จักขุมันตัสส สิรีมโต.
สิขิสสปิ นมัตถุ, สัพพภูตานุกัมปิโน.
เวสสภุสส นมัตถุ, นหาตกัสส ตปัสสิโน.
นมัตถุ กกุสันธัสส, มารเสนัปปมัททิโน.
โกนาคมนัสส นมัตถุ, พราหมณัสส วุสีมโต.
กัสสปัสส นมัตถุ, วิปปมุตตัสส สัพพธิ.
อังคีรสัสส นมัตถุ, สักยปุตตัสส สิรีมโต.
โย อิมํ ธัมมมเทเสสิ, สัพพทุกขาปนูทนํ.
เย จาปิ นิพพุตา โลเก, ยถาภูตํ วิปัสสิสุํ.
เต ชนา อปิสุณา, มหันตา วีตสารทา.
หิตํ เทวมนุสสานํ, ยํ นมัสสันติ โคตมํ.
วิชชาจรณสัมปันนํ, มหันตํ วีตสารทํ. ฯ

นโม เม สัพพพุทธานํ, อุปปันนานํ มเหสินํ.
ตัณหังกโร มหาวีโร, เมธังกโร มหายโส.
สรณังกโร โลกหิโต, ทีปังกโร ชุตินธโร.
โกณฑัญโญ ชนปาโมกโข, มังคโล ปุริสาสโภ.
สุมโน สุมโน ธีโร, เรวโต รติวัฑฒโน.
โสภิโต คุณสัมปันโน, อโนมทัสสี ชนุตตโม.
ปทุโม โลกปัชโชโต, นารโท วรสารถี.

ปทุมุต์ตโร สัต์ตสาโร, สุเมโธ อัป์ปฏิปุค์คโล.
สุชาโต สัพ์พโลกัค์โค, ปิยทัส์สี นราสโภ.
อัต์ถทัส์สี การุณิโก, ธัม์มทัส์สี ตโมนุโท.
สิท์ธัต์โถ อสโม โลเก, ติส์โส จ วทตํ วโร.
ปุส์โส จ วรโท พุท์โธ, วิปัส์สี จ อนูปโม.
สิขี สัพ์พหิโต สัต์ถา, เวส์สภู สุขทายโก.
กกุสัน์โธ สัต์ถวาโห, โกนาคมโน รณัญ์ชโห.
กัส์สโป สิริสัม์ปัน์โน, โคตโม สัก์ยปุงคโว. ๗
เอเต จัญ จ สัม์พุท์ธา, อเนกสตโกฏโย.
สัพ์เพ พุท์ธา อสมสมา, สัพ์เพ พุท์ธา มหิท์ธิกา.
สัพ์เพ ทสพลูเปตา, เวสารัช์เชหุปาคตา.
สัพ์เพ เต ปฏิชานัน์ติ, อาสภัณ์ฐานมุต์ตมํ.
สีหนาทํ นทัน์เตเต, ปริสาสุ วิสารทา.
พ์รห์มจัก์กํ ปวัต์เตน์ติ, โลเก อัป์ปฏิวัต์ติยํ.
อุเปตา พุท์ธธัม์เมหิ, อัฏ์ฐารสหิ นายกา.
ท์วัต์ติงสลัก์ขณูเปตา- สีต์ยานุพ์ยญ์ชนาธรา.
พ์ยามัป์ปภาย สุป์ปภา, สัพ์เพ เต มุนิกุญ์ชรา.
พุท์ธา สัพ์พัญ์ญุโน เอเต, สัพ์เพ ขีณาสวา ชินา.
มหัป์ปภา มหาเตชา, มหาปัญ์ญา มหัพ์พลา.
มหาการุณิกา ธีรา, สัพ์เพสานํ สุขาวหา.
ทีปา นาถา ปติฏ์ฐา จ, ตาณา เลณา จ ปาณินํ.
คตี พัน์ธู มหัส์สาสา, สรณา จ หิเตสิโน.
สเทวกัส์ส โลกัส์ส, สัพ์เพ เอเต ปรายนา.
เตสาหํ สิรสา ปาเท, วัน์ทามิ ปุริสุต์ตเม.
วจสา มนสา เจว, วัน์ทาเมเต ตถาคเต.
สยเน อาสเน ฐาเน, คมเน จาปิ สัพ์พทา.

สทา สุเขน รักขันตุ, พุทธา สันติกรา ตุวํ.
เตหิ ตวํ รักขิโต สันโต, มุตโต สัพพภเยน จ.
สัพพโรควินมุตโต, สัพพสันตาปวัชชิโต.
สัพพเวรมติกกันโต, นิพพุโต จ ตุวํ ภว. ฯ
เตสํ สัจเจน สีเลน, ขันติเมตตาพเลน จ.
เตปี ตุเมห อนุรักขันตุ, อาโรเคียน สุเขน จ. ฯ
๏ ปุรัตถิมัสมิ ทิสาภาเค, สันติ ภูตา มหิทธิกา.
เตปี ตุเมห อนุรักขันตุ, อาโรเคียน สุเขน จ.
ทักขิณัสมิ ทิสาภาเค, สันติ เทวา มหิทธิกา.
เตปี ตุเมห อนุรักขันตุ, อาโรเคียน สุเขน จ.
ปัจฉิมัสมิ ทิสาภาเค, สันติ นาคา มหิทธิกา.
เตปี ตุเมห อนุรักขันตุ, อาโรเคียน สุเขน จ.
อุตตรัสมิ ทิสาภาเค, สันติ ยักขา มหิทธิกา.
เตปี ตุเมห อนุรักขันตุ, อาโรเคียน สุเขน จ.
ปุริมทิสํ ธตรัฏโฐ, ทักขิเณน วิรุฬหโก.
ปัจฉิเมน วิรูปักโข, กุเวโร อุตตรํ ทิสํ.
จัตตาโร เต มหาราชา, โลกปาลา ยสัสสิโน.
เตปี ตุเมห อนุรักขันตุ, อาโรเคียน สุเขน จ.
อากาสัฏฐา จ ภุมมัฏฐา, เทวา นาคา มหิทธิกา.
เตปี ตุเมห อนุรักขันตุ, อาโรเคียน สุเขน จ. ฯ
๏ นัตถิ เม สรณํ อัญญํ, พุทโธ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจจวัชเชน, โหตุ เต ชยมังคลํ.
นัตถิ เม สรณํ อัญญํ, ธัมโม เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจจวัชเชน, โหตุ เต ชยมังคลํ.
นัตถิ เม สรณํ อัญญํ, สังโฆ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจจวัชเชน, โหตุ เต ชยมังคลํ. ฯ

๏ ยังกิญ์จิ รตนํ โลเก, วิช์ชติ วิวิธํ ปุถุ.
รตนํ พุท์ธสมํ นัต์ถิ, ตัส์มา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต.
ยังกิญ์จิ รตนํ โลเก, วิช์ชติ วิวิธํ ปุถุ.
รตนํ ธัม์มสมํ นัต์ถิ, ตัส์มา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต.
ยังกิญ์จิ รตนํ โลเก, วิช์ชติ วิวิธํ ปุถุ.
รตนํ สํฆสมํ นัต์ถิ, ตัส์มา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต. ฯ

๏ สัก์กัต์วา พุท์ธรตนํ, โอสถํ อุต์ตมํ วรํ.
หิตํ เทวมนุส์สานํ, พุท์ธเตเชน โสต์ถินา.
นัส์สัน์ตุปัท์ทวา สัพ์เพ, ทุก์ขา วูปสเมน์ตุ เต.
สัก์กัต์วา ธัม์มรตนํ, โอสถํ อุต์ตมํ วรํ.
ปริฬาหูปสมนํ, ธัม์มเตเชน โสต์ถินา.
นัส์สัน์ตุปัท์ทวา สัพ์เพ, ภยา วูปสเมน์ตุ เต.
สัก์กัต์วา สํฆรตนํ, โอสถํ อุต์ตมํ วรํ.
อาหุเนย์ยํ ปาหุเนย์ยํ, สํฆเตเชน โสต์ถินา.
นัส์สัน์ตุปัท์ทวา สัพ์เพ, โรคา วูปสเมน์ตุ เต. ฯ
สัพ์พีติโย วิวัช์ชัน์ตุ, สัพ์พโรโค วินัส์สตุ.
มา เต ภวัต์วัน์ตราโย, สุขี ทีฆายุโก ภว.
อภิวาทนสีลิส์ส, นิจ์จํ วุฑ์ฒาปจายิโน.
จัต์ตาโร ธัม์มา วัฑ์ฒัน์ติ, อายุ วัณ์โณ สุขํ พลํ. ฯ

อาฏานาฏิยปริต์ตํ นิฏ์ฐิตํ. ๔๕ คาถา

๏ ปริต์ตํ ยัม์ภณัน์ตัส์ส, นิสิน์นัฏ์ฐานโธวนํ.
อุทกัม์ปิ วินาเสติ, สัพ์พเมว ปริส์สยํ.
โสต์ถินา คัพ์ภวุฏ์ฐานํ, ยัญ์จ สาเธติ ตํขเณ.
เถรัส์สังคุลิมาลัส์ส, โลกนาเถน ภาสิตํ.
กัป์ปัฏ์ฐายิ มหาเตชํ, ปริต์ตัน์ตัม์ภณาม เห. ฯ

นวมํ อังคุลิมาลปริต์ตํ

๏ ยโตหํ ภคินิ อริยาย ชาติยา ชาโต, นาภิชานามิ สัญ์จิจ์จ ปาณํ ชีวิตา โวโรเปตา. เตน สัจ์เจน โสต์ถิ เต โหตุ, โสต์ถิ คัพ์ภัส์ส. ยโตหํ ภคินิ อริยาย ชาติยา ชาโต, นาภิชานามิ สัญ์จิจ์จ ปาณํ ชีวิตา โวโรเปตา. เตน สัจ์.จน โสต์ถิ เต โหตุ, โสต์ถิ คัพ์ภัส์ส. ยโตหํ ภคินิ อริยาย ชาติยา ชาโต, นาภิชานามิ สัญ์จิจ์จ ปาณํ ชีวิตา โวโรเปตา. เตน สัจ์เจน โสต์ถิ เต โหตุ, โสต์ถิ คัพ์ภัส์ส. ๚

อังคุลิมาลปริต์ตํ นิฏ์ฐิตํ.

๏ สํสาเร สํสรัน์ตานํ, สัพ์พทุก์ขวินาสเน.
สัต์ต ธัม์เม จ โพช์ฌังเค, มารเสนัป์ปมัท์ทิโน.
พุช์ฌิต๎วา เยปีเม สัต์ตา, ติภวามุต์ตกุต์ตมา.
อชาตึ อชราพ๎ยาธึ, อมตํ นิพ์ภยํ คตา.
เอวมาทิคุณูเปตํ, อเนกคุณสังคหํ.
โอสถัญ์จ อิมํ มัน์ตํ, โพช์ฌังคัน์ตัม์ภณาม เห. ๚

ทสมํ โพช์ฌังคปริต์ตํ

๏ โพช์ฌังโค สติสังขาโต, ธัม์มานํ วิจโย ตถา.
วิริยัม์ปีติปัส์สัท์ธิ- โพช์ฌังคา จ ตถาปเร.
สมาธุเปก์ขโพช์ฌังคา, สัต์เตเต สัพ์พทัส์สินา.
มุนินา สัม์มทัก์ขาตา, ภาวิตา พหุลีกตา.
สํวัต์ตัน์ติ อภิญาย, นิพ์พานาย จ โพธิยา.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โสต์ถิ เต โหตุ สัพ์พทา.
เอกัส๎มึ สมเย นาโถ, โมค์คัล์ลานัญ์จ กัส์สปํ.
คิลาเน ทุก์ขิเต ทิส๎วา, โพช์ฌังเค สัต์ต เทสยิ.

เต จ ตํ อภินนฺทิตฺวา, โรคา มุจฺจึสุ ตํขเณ.
เอเตน สจฺจวชฺเชน, โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา.
เอกทา ธมฺมราชาปิ, เคลญฺญาภิปีฬิโต.
จุนฺทตฺเถเรน ตญฺเญว, ภณาเปตฺวาน สาทรํ.
สมฺโมทิตฺวา จ อาพาธา, ตมฺหา วุฏฺฐาสิ ฐานโส.
เอเตน สจฺจวชฺเชน, โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา.
ปหีนา เต จ อาพาธา, ติณฺณนฺนมฺปิ มเหสินํ.
มคฺคาหตกิเลสาว, ปตฺตานุปฺปตฺติธมฺมตํ.
เอเตน สจฺจวชฺเชน, โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา. ฯ

โพชฺฌงฺคปริตฺตํ นิฏฺฐิตํ. ๘ คาถา กึ่ง

◎ ปุญฺญลาภํ มหาเตชํ, วณฺณกิตฺติมหายสํ.
สพฺพสตฺตหิตํ ชาตํ, ตํ สุณนฺตุ อเสสโต.
อตฺตปฺปรหิตํ ชาตํ, ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห. ฯ

เอกาทสมํ อภยปริตฺตํ

◎ ยนฺทุนฺนิมิตฺตํ อวมงฺคลญฺจ, โย จามนาโป สกุณสฺส สทฺโท.
ปาปคฺคโห ทุสฺสุปินํ อกนฺตํ, พุทฺธานุภาเวน วินาสเมนฺตุ.
ยนฺทุนฺนิมิตฺตํ อวมงฺคลญฺจ, โย จามนาโป สกุณสฺส สทฺโท.
ปาปคฺคโห ทุสฺสุปินํ อกนฺตํ, ธมฺมานุภาเวน วินาสเมนฺตุ.
ยนฺทุนฺนิมิตฺตํ อวมงฺคลญฺจ, โย จามนาโป สกุณสฺส สทฺโท.
ปาปคฺคโห ทุสฺสุปินํ อกนฺตํ, สงฺฆานุภาเวน วินาสเมนฺตุ. ฯ

◎ ทุกฺขปฺปตฺตา จ นิทฺทุกฺขา, ภยปฺปตฺตา จ นิพฺภยา.
โสกปฺปตฺตา จ นิสฺโสกา, โหนฺตุ สพฺเพปิ ปาณิโน.
เอตฺตาวตา จ อมฺเหหิ, สมฺภตํ ปุญฺญสมฺปทํ.
สพฺเพ เทวานุโมทนฺตุ, สพฺพสมฺปตฺติสิทฺธิยา.

ทานํ ททนฺตุ สทฺธาย, สีลํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา.
ภาวนาภิรตา โหนฺตุ, คจฺฉนฺตุ เทวตาคตา.
สพฺเพ พุทฺธา พลปฺปตฺตา, ปจฺเจกานญฺจ ยํ พลํ.
อรหนฺตานญฺจ เตเชน, รกฺขํ พนฺธามิ สพฺพโส. ๗

อภยปริตฺตํ นิฏฺฐิตํ. ๗ คาถา

๏ ชยํ เทวมนุสฺสานํ, ชโย โหตุ ปราชิโต.
มารเสนา อภิกฺกนฺตา, สมนฺตาทฺวาทสโยชนา.
ขนฺติเมตฺตาอธิฏฺฐานา, วิทฺธํเสตฺวาน จกฺขุมา.
ภวาภเว สํสรนฺโต, ทิพฺพจกฺขุํ วิโสธยิ.
ปริยาปนฺนาทิโสตฺถานํ, หิตาย จ สุขาย จ.
พุทฺธกิจฺจํ วิโสเธตฺวา, ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห. ๗

ทฺวาทสมํ ชยปริตฺตํ

๏ มหาการุณิโก นาโถ, หิตาย สพฺพปาณินํ.
ปูเรตฺวา ปารมี สพฺพา, ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ.
เอเตน สจฺจวชฺเชน, โหตุ เต ชยมงฺคลํ.
ชยนฺโต โพธิยา มูเล, สกฺยานํ นนฺทิวฑฺฒโน.
เอวํ ตฺวํ วิชโย โหหิ, ชยสฺสุ ชยมงฺคเล.
อปราชิตปลฺลงฺเก, สีเส ปฐวิโปกฺขเร.
อภิเสเก สพฺพพุทฺธานํ, อคฺคปฺปตฺโต ปโมทติ.
สุนกฺขตฺตํ สุมงฺคลํ, สุปภาตํ สุหุฏฺฐิตํ.
สุขโณ สุมุหุตฺโต จ, สุยิฏฺฐํ พฺรหฺมจาริสุ.
ปทกฺขิณํ กายกมฺมํ, วาจากมฺมํ ปทกฺขิณํ.
ปทกฺขิณํ มโนกมฺมํ, ปณิธี เต ปทกฺขิณา.
ปทกฺขิณานิ กตฺวาน, ลภนฺตตฺเถ ปทกฺขิเณ.

โส อัต์ถลัท์โธ สุขิโต, วิรุโฬ๎ห พุท์ธสาสเน.
อโรโค สุขิโต โหหิ, สห สัพ์เพหิ ญาติภิ.
สา อัต์ถลัท์ธา สุขิตา, วิรุฬ๎หา พุท์ธสาสเน.
อโรคา สุขิตา โหหิ, สห สัพ์เพหิ ญาติภิ.
เต อัต์ถลัท์ธา สุขิตา, วิรุฬ๎หา พุท์ธสาสเน.
อโรคา สุขิตา โหถ, สห สัพ์เพหิ ญาติภิ. ๒

ชยปริต์ตํ นิฏ์ฐิตํ. ๙ คาถา

(สวดในราชการ มีท้ายสวดมนต์ ต่อนี้ตามควร)

รตนัต์ตยปภาวาภิยาจนคาถา

๑ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, อุต์ตมํ ธัม์มมัช์ฌคา.
มหาสํฆํ ปโพเธสิ, อิจ์เจตํ รตนัต์ตยํ.
"พุท์โธ ธัม์โม สํโฆ จาติ," นานาโหน์ตัม์ปิ วัต์ถุโต.
อัญ์มัญ์ญาวิโยคาว, เอกีภูตัม์ปนัต์ถโต.
พุท์โธ ธัม์มัส์ส โพเธตา, ธัม์โม สํเฆน ธาริโต.
สํโฆ จ สาวโก พุท์ธัส์ส, อิจ์เจกาพัท์ธเมวิทํ.
วิสุท์ธํ อุต์ตมํ เสฏ์ฐํ, โลกัส๎มึ รตนัต์ตยํ.
สํวัต์ตติ ปสัน์นานํ, อัต์ตโน สุท์ธิกามินํ.
สัม์มา ปฏิปัช์ชน์ตานํ, ปรมาย วิสุท์ธิยา.
วิสุท์ธิ สัพ์พัก๎เลเสหิ, โหติ ทุก์เขหิ นิพ์พุติ.
นิพ์พานํ ปรมํ สุญ์ญํ, นิพ์พานํ ปรมํ สุขํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, สุวัต์ถิ โหตุ สัพ์พทา.
รตนัต์ตยานุภาเวน, รตนัต์ตยเตชสา.
อุปัท์ทวัน์ตรายา จ, อุปสัค์คา จ สัพ์พโส.
มา กทาจิ สัม์ผุสึสุ, รัฏ์ฐํ ส๎ยามานเมวิทํ.

อาโรคิยสุขัญ์เจว, ตโต ทีฆายุตาปี จ.
ตัพ์พัต์ถูนัญ์จ สัม์ปัต์โต๎ย, สุขํ สัพ์พัต์ถ โสต์ถิ จ.
ภวัน์ตุ สัม์ปวัต์ตัน์ตุ, ส๎ยามานํ รัฏ์ฐปาลินํ.
เต จ รัฏ์ฐัญ์จ รักขัน์ตุ, ส๎ยามรัฏ์ฐิกเทวตา.
ส๎ยามานํ รัฏ์ฐปาลิหิ, ธัม์มามิเสหิ ปูชิตา.
สิท์ธมัต์ถุ สิท์ธมัต์ถุ, สิท์ธมัต์ถุ อิทํ ผลํ.
เอตัส๎มึ รตนัต์ตยัส๎มึ, สัม์ปสาทนเจตโส. ๗

รตนัต์ตยปภาวาภิยาจนคาถา ๑๑ คาถา

สุขาภิยาจนคาถา

๏ ยํ ยํ เทวมนุส์สานํ, มังคลัต์ถาย ภาสิตํ.
ตัส์ส ตัส์สานุภาเวน, โหตุ ราชกุเล สุขํ.
เย เย อารัก์ขกา เทวา, ตัต์ถ ตัต์ถาธิวาสิโน.
อิมินา ธัม์มทาเนน, สัพ์เพ อัม๎เหหิ ปูชิตา.
สทา ภัท๎รานิ ปัส์สัน์ตุ, สุขิตา โหน์ตุ นิพ์ภยา.
อัป์ปมัต์ตา จ อัม๎เหสุ, สัพ์เพ รัก์ขัน์ตุ โน สทา.
ยัญ์จ โน ภาสมาเนหิ, กุสลํ ปสุตํ พหุํ.
ตัน์โน เทวานุโมทัน์ตุ, จิรํ ติฏ์ฐัน์ตุ สาตตํ.
เย วา ชลาพุชัณ์ฑชา, สํเสทโชปปาติกา.
อเวรา โหน์ตุ สัพ์เพ เต, อนีฆา นิรุปัท์ทวา.
ปัส์สัน์ตุ อนวัช์ชานิ, มา จ สาวัช์ชมาคมา.
จิรํ ติฏ์ฐตุ โลกัส๎มึ, สัม์มาสัม์พุท์ธสาสนํ.
ทัส์เสน์ตํ โสตวัน์ตูนํ, มัค์คํ สัต์ตวิสุท์ธิยา.
ยาว พุท์โธติ นามัม์ปิ, โลกเชฏ์ฐัส์ส สัต์ถุโน.
สัม์มาเทสิตธัม์มัส์ส, ปวัต์ตติ มเหสิโน.

ปสันนา โหนตุ สัพเพปี, ปาณิโน พุทธสาสเน.
สัมมา ธารํ ปเวจฉันโต, กาเล เทโว ปวัสสตุ.
วุฑฒิภาวาย สัตตานํ, สมิทธํ เนตุ เมทนึ.
มาตา ปิตา จ อัตรชํ, นิจจํ รักขันติ ปุตตกํ.
เอวํ ธัมเมน ราชาโน, ปชํ รักขันตุ สัพพทา. ฯ

สุขาภิยาจนคาถา ๑๐ คาถา

มังคลจักกวาฬ

๏ สิริธิติมติเตโชชยสิทธิมหิทธิมหาคุณาปริมิตปุญญาธิการัสส สัพพันตรายนิวารณสมัตถัสส ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสส, ทวัตติงสมหาปุริสลักขณานุภาเวน อสีตยานุพยัญชนานุภาเวน อัฏฐุตตรสตมังคลานุภาเวน ฉัพพัณณรังสิยานุภาเวน เกตุมาลานุภาเวน ทสปารมิตานุภาเวน ทสอุปปารมิตานุภาเวน ทสปรมัตถปารมิตานุภาเวน สีลสมาธิปัญญานุภาเวน พุทธานุภาเวน ธัมมานุภาเวน สังฆานุภาเวน เตชานุภาเวน อิทธานุภาเวน พลานุภาเวน เญยยธัมมานุภาเวน จตุราสีติสหัสสธัมมักขันธานุภาเวน นวโลกุตตรธัมมานุภาเวน อัฏฐังคิกมัคคานุภาเวน อัฏฐสมาปัตติยานุภาเวน ฉฬภิญญานุภาเวน จตุสัจจญาณานุภาเวน ทสพลญาณานุภาเวน สัพพัญญุตญาณานุภาเวน เมตตากรุณามุทิตาอุเปกขานุภาเวน สัพพปริตตานุภาเวน รตนัตยสรณานุภาเวน, ตุยหํ สัพพโรคโสกุปัททวทุกขโทมนัสสุปายาสา วินัสสันตุ, สัพพอันตรายาปิ วินัสสันตุ, สัพพสังกัปปา ตุยหํ สมิชฌันตุ, ทีฆายุตา ตุยหํ โหตุ, สตวัสสชีเวน สมังคิโก โหตุ สัพพทา. อากาสปัพพตวนภูมิคังคามหาสมุททา อารักขกา เทวตา, สทา ตุเมห อนุรักขันตุ. ฯ

๏ ภวตุ สัพพมังคลํ, รักขันตุ สัพพเทวตา.
สัพพพุทธานุภาเวน, สทา โสตถี ภวันตุ เต.
ภวตุ สัพพมังคลํ, รักขันตุ สัพพเทวตา.
สัพพธัมมานุภาเวน, สทา โสตถี ภวันตุ เต.

ภวตุ สัพ์พมังคลํ, รัก์ขัน์ตุ สัพ์พเทวตา.
สัพ์พสํฆานุภาเวน, สทา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต. ๚
๏ นัก์ขัต์ตยัก์ขภูตานํ, ปาปั์คคหนิวารณา.
ปริต์ตัส์สานุภาเวน, หัน์ต๎วา เตสํ อุปั์ททเว.
นัก์ขัต์ตยัก์ขภูตานํ, ปาปั์คคหนิวารณา.
ปริต์ตัส์สานุภาเวน, หัน์ต๎วา เตสํ อุปั์ททเว.
นัก์ขัต์ตยัก์ขภูตานํ, ปาปั์คคหนิวารณา.
ปริต์ตัส์สานุภาเวน, หัน์ต๎วา เตสํ อุปั์ททเว. ๚

มหาราชปริต์ตํ

ท๎วาทสปริต์ตํ นิฏ์ฐิตํ.

สิบสอง ตำนาน จบ

ปาฐันตรนิทัสสนํ คำแสดงบทแปลก

๏ อิโต ปรํ, อิเมสุ ทวีสุ ปริตฺเตสุ สันทิสสมานานิ อัญมัญวิสทิสานิ ปาฐันตรานิ ทัสสยิสสนเต. ฯ

๏ เบื้องน่าแต่นี้ จะแสดงปาฐบทพยัญชนที่แปลกยักเยื้องกันมีอยู่บ้างใน ๒ ราชปริตคซึ่งได้ลงพิมพ์แล้วนี้ ไว้ให้บัณฑิตยชาติทราบ, ที่ควรเปลี่ยนแปลงจะได้เปลี่ยนแปลง ตามยุกติ. ฯ

๏ ที่ ๑ ในปณามคาถา สัมพุทเธ เปนต้นทั้ง ๓ วาร

บทว่า	จตุวีสติสหัสสเก วีสติสตสหัสสานิ อาทเรน นมามิหํ	นี้, ท่านบางหมู่สวดว่า	จตุวีสสหัสสเก วีสสตสหัสสานิ อาทเรน นมามหํ	ดังนี้ก็มี

วีส, กับ วีสติ, ก็แปลว่ายี่สิบเหมือนกัน, นมามิหํ, นมามหํ, ก็ตัดบทว่า นมามิ อหํ เหมือนกัน ให้ท่านทั้ง ๒ ฝ่าย จำทรงไว้ตามที่เคยเล่าบ่นมานั้นเทอญ โดยเนื้อความไม่วิปริต ฯ

๏ ที่ ๒ กรณียเมตตสูตร, บทว่า "กรณียมัตถกุสเลน" นี้ เปน 'กรณิย' 'กรณีย' ฉนี้ มีฉบับทั้ง ๒ อย่าง ฯ

อนึ่งถึงคาถาว่า "ทิฏฐิญจ อนุปคัมม สีลวา ทัสสเนน สัมปันโน" นี้ ท่านผู้สาธยายไว้ระยะบทเปน ๒ อย่าง

ทิฏฐิญจ อนุปคัมม สีลวา, ทัสสเนน สัมปันโน. ฉนี้บ้าง

ทิฏฐิญจ อนุปคัมม สีลวา ทัสสเนน สัมปันโน. ฉนี้บ้าง ฯ

๏ ที่ ๓ ในขันธปริตตคาถา, ได้เล่าบ่นจำทรงสาธยายมาว่า สรฎ ๆ ฉนี้ บัดนี้ สอบดูในอหิราชสูตร ฉบับสีหพ แลอภิธานทีปีกา ฉบับสีหพ, เห็นเปน สรพู ๆ, ทุกแห่ง. ได้แก้เปน "สรพู" แล้ว ฯ

๏ ที่ ๔ ในโมรปริต์ต บทว่า ตํ ตํ นมัส์สามิ หริส์สวัณ์ณํ ปฐวิป์ปภาสํ. ทั้ง ๒ บทว่า ปฐวิป์ปภาสํ นี้ เกินอยู่, ก็แต่ท่านผู้เห็นว่าเกินก็หา นำออกเสียไม่ คงสวดมา ตามที่เกินอยู่นั้น, เพราะฉนั้น จึ่งต้อง ไว้คงอยู่ตามที่เกินนั้น. ฯ

๏ ที่ ๕ ในวัฏ์ฏกปริต์ต บทว่า สัน์ติ ปาทา อวัญ์จนา นี้ ท่านสวด ว่า อวัช์ชนา ฉนี้บ้าง ฯ
ในคัมภีร์มหาสัท์ทนีติ นำคาถานี้ เปนอุทาหรณ์จึ่งต้องไว้เปน อวัญ์จนา, ฉนี้ อวัช์ชนา, อวัญ์จนา. ทั้ง ๒ นี้ แปลว่า ยังไปไม่ได้, ยังเดินไม่ได้. ฯ

๏ ที่ ๖ ในธชัค์คสูตร บทบาฬีว่า "สมุป์พ์ยุโฬ์ห ฤๅ โพ์ห" ฉนี้ ท่องบ่น สวดสาธยายมานาน. แปล ๆ มาว่า ประชิดด้วยดีแล้ว, ประชิด พร้อมแล้ว, ประชิดเข้มข้นแล้ว. ฉนี้ ฯ
บัดนี้ ได้สอบดูในหนังสือสีหฬ ๓ สูตร คือ ธชัค์คสูตร, สัก์กปัญ์หสูตร, จุลตัณ์หาสํขยสูตร; นี้ เห็นบทพ์ยัญ์ชนแบบเดียวกันว่า สมูป์พ์ฬูโฬ์ห ฉนี้ แต่ในจุลตัณ์หาสํขยสูตรเปน โพ์ห ดังนี้เท่านั้น ในสุมังคลวิลาสินี อรรถกถาว่า สโมสัน์โน นลาเฏน นลาฏํ ปหรณาการปัป์ต์โต วิย, ดังนี้. พิเคราะห์ดูเห็นว่า บทพ์ยัญ์ชนในฉบับสีหฬ มั่นคงกว่าที่เคยสวดมา, ถ้าเห็นพร้อมกันแล้ว จะเปลี่ยนแปลงเปน สมุป์พ์ฬูโฬ์ห, ฤๅ สมุป์พ์ฬุโฬ์ห ก็ควร. ฯ

๏ ที่ ๗ ในอาฏานาฏิยปริต์ตคาถา, บทว่า "นหาตกัส์ส" นี้. ฉบับสีหฬ เปน "นหาตกัส์ส" โดยมาก ๒ พ์ยัญ์ชนหาตงสระเดียวไม่. ฯ

๏ อนุตตรํ อภิสัมโพธิํ, สัมพุชฌิตวา ตถาคโต.
ปฐมํ ยํ อเทเสสิ, ธัมมจักกํ อนุตตรํ.
สัมมเทว ปวัตเตนโต, โลเก อัปปฏิวัตติยํ.
ยัตถากขาตา อุโภ อันตา, ปฏิปัตติ จ มัชฌิมา.
จตูสวาริยสัจเจสุ, วิสุทธํ ญาณทัสสนํ.
เทสิตํ ธัมมราเชน, สัมมาสัมโพธิกิตตนํ.
นาเมน วิสสุตํ สุตตํ, ธัมมจักกัปปวัตตนํ.
เวยยากรณปาเฐน, สังคีตันตัมภณาม เส. ฯ

ธัมมจักกัปปวัตตนสุตตํ

๏ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, พาราณสิยํ วิหรติ, อิสิปตเน มิคทาเย. ตัตร โข ภควา ปัญจวัคคิเย ภิกขู อามันเตสิ.

"เทวเม ภิกขเว อันตา ปัพพชิเตน น เสวิตัพพา. โย จายํ กาเมสุ กามสุขัลลิกานุโยโค, หีโน คัมโม โปถุชชนิโก อนริโย อนัตถสัญหิโต. โย จายํ อัตตกิลมถานุโยโค, ทุกโข อนริโย อนัตถสัญหิโต. เอเต เต ภิกขเว อุโภ อันเต อนุปคัมม, มัชฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน อภิสัมพุทธา, จักขุกรณี ญาณกรณี, อุปสมาย อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ

กตมา จ สา ภิกขเว มัชฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน อภิสัมพุทธา, จักขุกรณี ญาณกรณี, อุปสมาย อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. อยเมว อริโย อัฏฐังคิโก มัคโค. เสยยถีทํ. สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปโป, สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวายาโม สัมมาสติ สัมมาสมาธิ. อยํ โข สา ภิกขเว มัชฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน อภิสัมพุทธา, จักขุกรณี ญาณกรณี, อุปสมาย อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ

อิทํ โข ปน ภิกฺขเว ทุกฺขํ อริยสจฺจํ. ชาติปิ ทุกฺขา ชราปิ ทุกฺขา มรณมฺปิ ทุกฺขํ. โสกปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสาปิ ทุกฺขา. อปฺปิเยหิ สมฺปโยโค ทุกฺโข, ปิเยหิ วิปฺปโยโค ทุกฺโข, ยมฺปิจฺฉํ น ลภติ ตมฺปิ ทุกฺขํ. สํขิตฺเตน ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขา. ฯ อิทํ โข ปน ภิกฺขเว ทุกฺขสมุทโย อริยสจฺจํ. ยายํ ตณฺหา โปโนพฺภวิกา นนฺทิราคสหคตา ตตฺรตตฺราภินนฺทินี. เสยฺยถิทํ. กามตณฺหา ภวตณฺหา วิภวตณฺหา ฯ อิทํ โข ปน ภิกฺขเว ทุกฺขนิโรโธ อริยสจฺจํ. โย ตสฺสาเยว ตณฺหาย อเสสวิราคนิโรโธ จาโค ปฏินิสฺสคฺโค มุตฺติ อนาลโย. ฯ อิทํ โข ปน ภิกฺขเว ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจํ. อยเมว อริโย อฏฺฐงฺคิโก มคฺโค. เสยฺยถิทํ. สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปฺโป, สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมนฺโต สมฺมาอาชีโว, สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ. ๚

"อิทํ ทุกฺขํ อริยสจฺจนฺติ" เม ภิกฺขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสุเตสุ ธมฺเมสุ, จกฺขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปญฺญา อุทปาทิ, วิชฺชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ "ตํ โข ปนิทํ ทุกฺขํ อริยสจฺจํ ปริญฺเญยฺยนฺติ" เม ภิกฺขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสุเตสุ ธมฺเมสุ, จกฺขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปญฺญา อุทปาทิ, วิชฺชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ "ตํ โข ปนิทํ ทุกฺขํ อริยสจฺจํ ปริญฺญาตนฺติ" เม ภิกฺขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสุเตสุ ธมฺเมสุ, จกฺขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปญฺญา อุทปาทิ, วิชฺชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ๚

"อิทํ ทุกฺขสมุทโย อริยสจฺจนฺติ" เม ภิกฺขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสุเตสุ ธมฺเมสุ, จกฺขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปญฺญา อุทปาทิ, วิชฺชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ "ตํ โข ปนิทํ ทุกฺขสมุทโย อริยสจฺจํ ปหาตพฺพนฺติ" เม ภิกฺขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสุเตสุ ธมฺเมสุ, จกฺขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปญฺญา อุทปาทิ, วิชฺชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ "ตํ โข ปนิทํ ทุกฺขสมุทโย อริยสจฺจํ ปหีนนฺติ" เม ภิกฺขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสุเตสุ

ธัมเมสุ, จักขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปัญา อุทปาทิ, วิชชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ

“อิทํ ทุกขนิโรโธ อริยสัจจันติ” เม ภิกขเว, ปุพเพ อนนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปัญา อุทปาทิ, วิชชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ “ตํ โข ปนิทํ ทุกขนิโรโธ อริยสัจจํ สัจฉิกาตัพพันติ” เม ภิกขเว, ปุพเพ อนนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปัญา อุทปาทิ, วิชชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ “ตํ โข ปนิทํ ทุกขนิโรโธ อริยสัจจํ สัจฉิกตันติ” เม ภิกขเว, ปุพเพ อนนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปัญา อุทปาทิ, วิชชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ

“อิทํ ทุกขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสัจจันติ” เม ภิกขเว, ปุพเพ อนนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปัญา อุทปาทิ, วิชชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ “ตํ โข ปนิทํ ทุกขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสัจจํ ภาเวตัพพันติ” เม ภิกขเว, ปุพเพ อนนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปัญา อุทปาทิ, วิชชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ “ตํ โข ปนิทํ ทุกขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสัจจํ ภาวิตันติ” เม ภิกขเว, ปุพเพ อนนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุํ อุทปาทิ, ญาณํ อุทปาทิ, ปัญา อุทปาทิ, วิชชา อุทปาทิ, อาโลโก อุทปาทิ. ฯ

ยาวกีวัญจ เม ภิกขเว อิเมสุ จตูสุ อริยสัจเจสุ, เอวันติปริวัฏฏํ ทวาทสาการํ ยถาภูตํ ญาณทัสสนํ, น สุวิสุทธํ อโหสิ. เนว ตาวาหํ ภิกขเว สเทวเก โลเก สมารเก สพรหมเก, สัสสมณพราหมณิยา ปชาย สเทวมนุสสาย, อนุตตรํ สัมมาสัมโพธึ อภิสัมพุทโธ ปัจจัญญาสึ. ยโต จ โข เม ภิกขเว อิเมสุ จตูสุ อริยสัจเจสุ, เอวันติปริวัฏฏํ ทวาทสาการํ ยถาภูตํ ญาณทัสสนํ, สุวิสุทธํ อโหสิ. อถาหํ ภิกขเว สเทวเก โลเก สมารเก สพรหมเก, สัสสมณพราหมณิยา ปชาย สเทวมนุสสาย, อนุตตรํ สัมมาสัมโพธึ อภิสัมพุทโธ ปัจจัญญาสึ.

ญาณัญจ ปน เม ทัสสนํ อุทปาทิ "อกุปปา เม วิมุตติ, อยมันติมา ชาติ, นัตถิทานิ ปุนัพภโวติ." อิทมโวจ ภควา. อัตตมนา ปัญจวัคคิยา ภิกขู ภควโต ภาสิตํ อภินันทุํ. อิมัสมิญจ ปน เวยยากรณัสมิํ ภัญญมาเน, อายัสมโต โกณฑัญญัสส วิรชํ วีตมลํ ธัมมจักขุํ อุทปาทิ "ยังกิญจิ สมุทยธัมมํ, สัพพันตํ นิโรธธัมมันติ." ฯ

ปวัตติเต จ ภควตา ธัมมจักเก, ภุมมา เทวา สัททมนุสสาเวสุํ "เอตัมภควตา พาราณสิยํ อิสิปตเน มิคทาเย อนุตตรํ ธัมมจักกํ ปวัตติตํ, อัปปฏิวัตติยํ สมเณน วา พราหมเณน วา เทเวน วา มาเรน วา พรหมุนา วา เกนจิ วา โลกัสมินติ." ฯ ภุมมานํ เทวานํ สัททํ สุตวา, จาตุมมหาราชิกา เทวา สัททมนุสสาเวสุํ. จาตุมมหาราชิกานํ เทวานํ สัททํ สุตวา, ตาวติํสา เทวา สัททมนุสสาเวสุํ. ตาวติํสานํ เทวานํ สัททํ สุตวา, ยามา เทวา สัททมนุสสาเวสุํ. ยามานํ เทวานํ สัททํ สุตวา, ตุสิตา เทวา สัททมนุสสาเวสุํ. ตุสิตานํ เทวานํ สัททํ สุตวา, นิมมานรตี เทวา สัททมนุสสาเวสุํ. นิมมานรตีนํ เทวานํ สัททํ สุตวา, ปรนิมมิตวสวัตตี เทวา สัททมนุสสาเวสุํ. ปรนิมมิตวสวัตตีนํ เทวานํ สัททํ สุตวา, พรหมกายิกา เทวา สัททมนุสสาเวสุํ. "เอตัมภควตา พาราณสิยํ อิสิปตเน มิคทาเย อนุตตรํ ธัมมจักกํ ปวัตติตํ, อัปปฏิวัตติยํ สมเณน วา พราหมเณน วา เทเวน วา มาเรน วา พรหมุนา วา เกนจิ วา โลกัสมินติ." ฯ อิติห เตน ขเณน เตน มุหุตเตน, ยาว พรหมโลกา สัทโท อัพภุคคัจฉิ. อยัญจ ทสสหัสสี โลกธาตุ สังกัมปิ สัมปกัมปิ สัมปเวธิ. อัปปมาโณ จ โอฬาโร โอภาโส โลเก ปาตุรโหสิ, อติกกัมเมว เทวานํ เทวานุภาวํ. ฯ อถโข ภควา อุทานํ อุทาเนสิ, "อัญญาสิ วต โภ โกณฑัญโญ, อัญญาสิ วต โภ โกณฑัญโญติ." อิติหิทํ อายัสมโต โกณฑัญญัสส, "อัญญาโกณฑัญโญเตวว" นามํ อโหสีติ. ฯ

ธัมมจักกัปปวัตตนสุตตํ นิฏฐิตํ.

๏ ทุล์ลภํ ทัส์สนํ ยัส์ส, สัม์พุท์ธัส์ส อภิณ๎หโส.
โลกัม๎หิ อัน์ธภูตัส๎มิํ, ทุล์ลภุป์ปาทสัต์ถุโน.
สัก์เกสุ กปิลวัต์ถุส๎มิํ, วิหรัน์ตํ มหาวเน.
ตัน์ทัส์สนาย สัม์พุท์ธํ, ภิก์ขุสํฆัญ์จ นิม์มลํ.
ทสธา สังคเณย์ยาสุ, โลกธาตูสุ เทวตา.
อเนกา อัป์ปเมย์ยาว, โมทมานา สมาคตา.
ตาสํ ปิยํ มนาปัญ์จ, จิต์ตัส์โสทัค์คิยาวหํ.
ยํ โส เทเสสิ สัม์พุท์โธ, หาสยัน์โตติ" เม สุตํ.
เทวกายัป์ปหาสัต์ถํ, ตํ สุต์ตัน์ตํ ภณาม เส. ฯ

มหาสมยสุต์ตํ

๏ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สัก์เกสุ วิหรติ กปิลวัต์ถุส๎มิํ มหาวเน, มหตา ภิก์ขุสํเฆน สัท์ธิํ, ปัญ์จมัต์เตหิ ภิก์ขุสเตหิ สัพ์เพเหว อรหัน์เตหิ. ทสหิ จ โลกธาตูหิ เทวตา เยภุย์เยน สัน์นิปติตา โหน์ติ ภควัน์ตํ ทัส์สนาย ภิก์ขุสํฆัญ์จ. อถโข จตุน์นํ สุท์ธาวาสกายิกานํ เทวานํ เอตทโหสิ "อยํ โข ภควา สัก์เกสุ วิหรติ กปิลวัต์ถุส๎มิํ มหาวเน, มหตา ภิก์ขุสํเฆน สัท์ธิํ ปัญ์จมัต์เตหิ ภิก์ขุสเตหิ สัพ์เพเหว อรหัน์เตหิ. ทสหิ จ โลกธาตูหิ เทวตา เยภุย์เยน สัน์นิปติตา โหน์ติ ภควัน์ตํ ทัส์สนาย ภิก์ขุสํฆัญ์จ. ยัน์นูน มยัม์ปิ เยน ภควา เตนุปสังกเมย์ยาม, อุปสังกมิต๎วา ภควโต สัน์ติเก ปัจ์เจกคาถา ภาเสย์ยามาติ." ฯ อถโข ตา เทวตา, เสย์ยถาปิ นาม พลวา ปุริโส สัม์มิญ์ชิตํ วา พาหํ ปสาเรย์ย, ปสาริตํ วา พาหํ สัม์มิญ์เชย์ย. เอวเมว สุท์ธาวาเสสุ เทเวสุ อัน์ตรหิตา ภควโต ปุรโต ปาตุรหํสุ. อถโข ตา เทวตา ภควัน์ตํ อภิวาเทต๎วา เอกมัน์ตํ อัฏ์ฐํสุ. เอกมัน์ตํ ฐิตา โข เอกา เทวตา ภควโต สัน์ติเก อิมํ คาถํ อภาสิ.

"มหาสมโย ปวนสฺมึ, เทวกายา สมาคตา.
อาคตมฺห อิมํ ธมฺมสมยํ, ทกฺขิตาเย อปราชิตสงฺฆนฺติ."
อถโข อปรา เทวตา ภควโต, สนฺติเก อิมํ คาถํ อภาสิ.
"ตตฺร ภิกฺขโว สมาทหํสุ, จิตฺตํ อตฺตโน อุชุกมกํสุ.
สารถีว เนตฺตานิ คเหตฺวา, อินฺทฺริยานิ รกฺขนฺติ ปณฺฑิตาติ."
อถโข อปรา เทวตา ภควโต, สนฺติเก อิมํ คาถํ อภาสิ.
"เฉตฺวา ขีลํ เฉตฺวา ปลีฆํ, อินฺทขีลํ โอหจฺจมเนชา.
เต จรนฺติ สุทฺธา วิมลา, จกฺขุมตา สุทนฺตา สุสู นาคาติ."
อถโข อปรา เทวตา ภควโต, สนฺติเก อิมํ คาถํ อภาสิ.
"เย เกจิ พุทฺธํ สรณํ คตา เส, น เต คมิสฺสนฺติ อปายภูมึ.
ปหาย มานุสํ เทหํ, เทวกายํ ปริปูเรสฺสนฺตีติ."

อถโข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ, "เยภุยฺเยน ภิกฺขเว ทสสุ โลกธาตูสุ เทวตา สนฺนิปติตา ตถาคตํ ทสฺสนาย ภิกฺขุสงฺฆญฺจ, เยปิ เต ภิกฺขเว อเหสุํ อตีตมทฺธานํ อรหนฺโต สมฺมาสมฺพุทฺธา, เตสมฺปิ ภควนฺตานํ เอตปรมาเยว เทวตา สนฺนิปติตา อเหสุํ. เสยฺยถาปิ มยฺหํ เอตรหิ. เยปิ เต ภิกฺขเว ภวิสฺสนฺติ อนาคตมทฺธานํ อรหนฺโต สมฺมาสมฺพุทฺธา, เตสมฺปิ ภควนฺตานํ เอตปรมาเยว เทวตา สนฺนิปติตา ภวิสฺสนฺติ. เสยฺยถาปิ มยฺหํ เอตรหิ. อาจิกฺขิสฺสามิ ภิกฺขเว เทวกายานํ นามานิ. กิตฺตยิสฺสามิ ภิกฺขเว เทวกายานํ นามานิ. เทเสสฺสามิ ภิกฺขเว เทวกายานํ นามานิ. ตํ สุณาถ สาธุกํ มนสิ กโรถ. ภาสิสฺสามีติ." เอวมฺภนฺเตติ โข เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ.

สิโลกมนุกฺกสฺสามิ, ยตฺถ ภุมฺมา ตทสฺสิตา.
เย สิตา คิริคพฺภรํ, ปหิตตฺตา สมาหิตา.
ปุถู สีหาว สลฺลีนา, โลมหํสาภิสมฺภุโน.
โอทาตมนสา สุทฺธา, วิปฺปสนฺนมนาวิลา.
ภิยฺโย ปญฺจสเต ญตฺวา, วเน กาปิลวตฺถเว.

ตโต อามัน๎ตยิ สัต๎ถา, สาวเก สาสเน รเต.
"เทวกายา อภิก๎กัน๎ตา, เต วิชานาถ ภิก๎ขโว."
เต จ อาตัป๎ปมกรุํ, สุต๎วา พุท๎ธัส๎ส สาสนํ.
เตสัม๎ปาตุรหุ ญาณํ, อมนุส๎สาน ทัส๎สนํ.
อัป๎เปเก สตมัท๎ทัก๎ขุํ, สหัส๎สํ อถ สัต๎ตริํ.
สตํ เอเก สหัส๎สานํ, อมนุส๎สานมัท๎ทสุํ.
อัป๎เปเกนัน๎ตมัท๎ทัก๎ขุํ, ทิสา สัพ๎พา ผุฏา อหุํ.
ตัญ๎จ สัพ๎พํ อภิญ๎ญาย, ววัก๎ขิต๎วาน จัก๎ขุมา.
ตโต อามัน๎ตยิ สัต๎ถา, สาวเก สาสเน รเต.
"เทวกายา อภิก๎กัน๎ตา, เต วิชานาถ ภิก๎ขโว."
เย โวหํ กิต๎ตยิส๎สามิ, คิราหิ อนุปุพ๎พโส.
สัต๎ตสหัส๎สาว ยัก๎ขา, ภุม๎มา กาปิลวัต๎ถวา.
อิท๎ธิมัน๎โต ชุติมัน๎โต, วัณ๎ณวัน๎โต ยสัส๎สิโน.
โมทมานา อภิก๎กามุํ, ภิก๎ขูนํ สมิติํ วนํ.
ฉสหัส๎สา เหมวตา, ยัก๎ขา นานัต๎ตวัณ๎ณิโน.
อิท๎ธิมัน๎โต ชุติมัน๎โต, วัณ๎ณวัน๎โต ยสัส๎สิโน.
โมทมานา อภิก๎กามุํ, ภิก๎ขูนํ สมิติํ วนํ.
สาตาคิรา ติสหัส๎สา, ยัก๎ขา นานัต๎ตวัณ๎ณิโน.
อิท๎ธิมัน๎โต ชุติมัน๎โต, วัณ๎ณวัน๎โต ยสัส๎สิโน.
โมทมานา อภิก๎กามุํ, ภิก๎ขูนํ สมิติํ วนํ.
อิจ๎เจเต โสฬสสหัส๎สา, ยัก๎ขา นานัต๎ตวัณ๎ณิโน.
อิท๎ธิมัน๎โต ชุติมัน๎โต, วัณ๎ณวัน๎โต ยสัส๎สิโน.
โมทมานา อภิก๎กามุํ, ภิก๎ขูนํ สมิติํ วนํ.
เวส๎สามิต๎ตา ปัญ๎จสตา, ยัก๎ขา นานัต๎ตวัณ๎ณิโน.
อิท๎ธิมัน๎โต ชุติมัน๎โต, วัณ๎ณวัน๎โต ยสัส๎สิโน.
โมทมานา อภิก๎กามุํ, ภิก๎ขูนํ สมิติํ วนํ.

กุม๎ภีโร ราชคหิโก, เวปุล๎ลัส๎ส นิเวสนํ.
ภิย๎โย นํ สตสหัส๎สํ, ยัก๎ขานํ ปยิรุปาสติ.
กุม๎ภีโร ราชคหิโก, โสปาค สมิตึ วนํ. ฯ
ปุริมัญ๎จ ทิสํ ราชา, ธตรัฏ๎โฐ ปสาสติ.
คัน๎ธัพ๎พานํ อาธิปติ, มหาราชา ยสัส๎สี โส.
ปุต๎ตาปิ ตัส๎ส พหโว, อิน๎ทนามา มหัพ๎พลา.
อิท๎ธิมัน๎โต ชุติมัน๎โต, วัณ๎ณวัน๎โต ยสัส๎สิโน.
โมทมานา อภิก๎กามุํ, ภิก๎ขูนํ สมิตึ วนํ.
ทัก๎ขิณัญ๎จ ทิสํ ราชา, วิรูฬ๎โห ตัป๎ปสาสติ.
กุม๎ภัณ๎ฑานํ อาธิปติ, มหาราชา ยสัส๎สี โส.
ปุต๎ตาปิ ตัส๎ส พหโว, อิน๎ทนามา มหัพ๎พลา.
อิท๎ธิมัน๎โต ชุติมัน๎โต, วัณ๎ณวัน๎โต ยสัส๎สิโน.
โมทมานา อภิก๎กามุํ, ภิก๎ขูนํ สมิตึ วนํ.
ปัจ๎ฉิมัญ๎จ ทิสํ ราชา, วิรูปัก๎โข ปสาสติ.
นาคานํ อาธิปติ, มหาราชา ยสัส๎สี โส.
ปุต๎ตาปิ ตัส๎ส พหโว, อิน๎ทนามา มหัพ๎พลา.
อิท๎ธิมัน๎โต ชุติมัน๎โต, วัณ๎ณวัน๎โต ยสัส๎สิโน.
โมทมานา อภิก๎กามุํ, ภิก๎ขูนํ สมิตึ วนํ.
อุต๎ตรัญ๎จ ทิสํ ราชา, กุเวโร ตัป๎ปสาสติ.
ยัก๎ขานํ อาธิปติ, มหาราชา ยสัส๎สี โส.
ปุต๎ตาปิ ตัส๎ส พหโว, อิน๎ทนามา มหัพ๎พลา.
อิท๎ธิมัน๎โต ชุติมัน๎โต, วัณ๎ณวัน๎โต ยสัส๎สิโน.
โมทมานา อภิก๎กามุํ, ภิก๎ขูนํ สมิตึ วนํ. ฯ
๑ ปุริมทิสํ ธตรัฏ๎โฐ, ทัก๎ขิเณน วิรูฬ๎หโก.
ปัจ๎ฉิเมน วิรูปัก๎โข, กุเวโร อุต๎ตรํ ทิสํ.

จัตฺตาโร เต มหาราชา, สมันฺตา จตุโร ทิสา.
ทัททัลฺลมานา อัฏฐํสุ, วเน กาปิลวัตฺถเว.
เตสํ มายาวิโน ทาสา, อาคู วัญฺจนิกา สฐา.
มายา กุเฏณฺฑุ เวเฏณฺฑุ, วิฏู จ วิฏุโฏ สห.
จันฺทโน กามเสฏฺโฐ จ, กินฺนุฆัณฺฑุ นิฆัณฺฑุ จ.
ปนาโท โอปมัญฺโญ จ, เทวสูโต จ มาตลิ.
จิตฺตเสโน จ คันฺธัพฺโพ, นโฬราชา ชโนสโภ.
อาคู ปัญฺจสิโข เจว, ติมฺพรู สุริยวัจฺฉสา.
เอเต จัญฺเญ จ ราชาโน, คันฺธัพฺพา สห ราชุภิ.
โมทมานา อภิกฺกามุํ, ภิกฺขูนํ สมิตึ วนํ.
อถาคู นาภสา นาคา, เวสาลา สหตัจฺฉกา.
กัมฺพลัสฺสตรา อาคู, ปายาคา สห ญาติภิ.
ยามุนา ธตรัฏฺฐา จ, อาคู นาคา ยสัสฺสิโน.
เอราวัณฺโณ มหานาโค, โสปาค สมิตึ วนํ.
เย นาคราเช สหสา หรันฺติ, ทิพฺพา ทิชา ปักฺขิ วิสุทฺธจักฺขู.
เวหายสา เต วนมัชฺฌปัตฺตา, "จิตฺรา สุปัณฺณา อิติ" เตส นามํ.
อภยันฺตทา นาคราชานมาสิ, สุปัณฺณโต เขมมกาสิ พุทฺโธ.
สัณฺหาหิ วาจาหิ อุปัวฺหยันฺตา, นาคา สุปัณฺณา สรณมกํสุ พุทฺธํ.
ชิตา วชิรหัตฺเถน, สมุทฺทํ อสุรา สิตา.
ภาตโร วาสวัสฺเสเต, อิทฺธิมันฺโต ยสัสฺสิโน.
กาลกัญฺชา มหาภึสา, อสุรา ทานเวฆสา.
เวปจิตฺติ สุจิตฺติ จ, ปหาราโท นมุจี สห.
สตัญฺจ พลิปุตฺตานํ, สพฺเพ เวโรจนามกา.
สนฺนยฺหิตฺวา พลึ เสนํ, ราหุภัทฺทมุปาคมุํ.
"สมโยทานิ ภัทฺทันฺเต, ภิกฺขูนํ สมิตึ วนํ." ฯ

๏ อาโป จ เทวา ปฐวี จ, เตโช วาโย ตทาคมุํ.
วรุณา วารุณา เทวา, โสโม จ ยสสา สห.
เมตฺตากรุณากายิกา, อาคู เทวา ยสสฺสิโน.
ทเสเต ทสธา กายา, สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน.
อิทฺธิมนฺโต ชุติมนฺโต, วณฺณวนฺโต ยสสฺสิโน.
โมทมานา อภิกฺกามุํ, ภิกฺขูนํ สมิตึ วนํ. ฯ
เวณฺฑู จ เทวา สหลี จ, อสมา จ ทุเว ยมา.
จนฺทสฺสูปนิสา เทวา, จนฺทมาคู ปุรกฺขิตา.
สุริยสฺสูปนิสา เทวา, สุริยมาคู ปุรกฺขิตา.
นกฺขตฺตานิ ปุรกฺขตฺวา, อาคู มนฺทพลาหกา.
วสูนํ วาสโว เสฏฺโฐ, สกฺโก ปาค ปุรินฺทโท.
ทเสเต ทสธา กายา, สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน.
อิทฺธิมนฺโต ชุติมนฺโต, วณฺณวนฺโต ยสสฺสิโน.
โมทมานา อภิกฺกามุํ, ภิกฺขูนํ สมิตึ วนํ. ฯ
อถาคู สหภู เทวา, ชลมคฺคิสิขาริว.
อริฏฺฐกา จ โรชา จ, อุมฺมา ปุปฺผนิภาสิโน.
วรุณา สหธมฺมา จ, อจฺจุตา จ อเนชกา.
สุเลยฺยรุจิรา อาคู, อาคู วาสวเนสิโน.
ทเสเต ทสธา กายา, สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน.
อิทฺธิมนฺโต ชุติมนฺโต, วณฺณวนฺโต ยสสฺสิโน.
โมทมานา อภิกฺกามุํ, ภิกฺขูนํ สมิตึ วนํ. ฯ
สมานา มหาสมานา, มานุสา มานุสุตฺตมา.
ขิฑฺฑาปทูสิกา อาคู, อาคู มโนปทูสิกา.
อถาคู หรโย เทวา, เย จ โลหิตวาสิโน.
ปารคา มหาปารคา, อาคู เทวา ยสสฺสิโน.
ทเสเต ทสธา กายา, สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน.

อิทฺธิมนฺโต ชุติมนฺโต, วณฺณวนฺโต ยสสฺสิโน.
โมทมานา อภิกฺกามุํ, ภิกฺขูนํ สมิติํ วนํ. ฯ
สุกฺกา กรุมฺหา อรุณา, อาคู เวฆนสา สห.
โอทาตคยฺหา ปาโมกฺขา, อาคู เทวา วิจกฺขณา.
สทามตฺตา หารคชา, มิสฺสกา จ ยสสฺสิโน.
ถนยํ อาคา ปชฺชุนฺโน, โย ทิสา อภิวสฺสติ.
ทเสเต ทสธา กายา, สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน.
อิทฺธิมนฺโต ชุติมนฺโต, วณฺณวนฺโต ยสสฺสิโน.
โมทมานา อภิกฺกามุํ, ภิกฺขูนํ สมิติํ วนํ. ฯ
เขมิยา ตุสิตา ยามา, กฏฺฐกา จ ยสสฺสิโน.
ลมฺพิตกา ลามเสฏฺฐา, โชตินามา จ อาสวา.
นิมฺมานรติโน อาคู, อถาคู ปรนิมฺมิตา.
ทเสเต ทสธา กายา, สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน.
อิทฺธิมนฺโต ชุติมนฺโต, วณฺณวนฺโต ยสสฺสิโน.
โมทมานา อภิกฺกามุํ, ภิกฺขูนํ สมิติํ วนํ. ฯ
๏ สฏฺเฐเต เทวนิกายา, สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน.
นามนฺวเยน อาคญฺฉุํ, เย จญฺเญ สทิสา สห.
ปวุตฺถชาติมกฺขิลํ, โอฆติณฺณมนาสวํ.
ทกฺเขโมฆตรํ นาคํ, จนฺทํว อสิตาติตํ.
สุพฺรหฺมา ปรมตฺโต จ, ปุตฺตา อิทฺธิมโต สห.
สนงฺกุมาโร ติสฺโส จ, โสปาค สมิติํ วนํ.
สหสฺสพฺรหฺมโลกานํ, มหาพฺรหฺมาภิติฏฺฐติ.
อุปปนฺโน ชุติมนฺโต, ภิสฺมากาโย ยสสฺสิ โส.
ทเสตฺถ อิสฺสรา อาคู, ปจฺเจกวสวตฺติโน.
เตสญฺจ มชฺฌโต อาคา, หาริโต ปริวาริโต.
เต จ สพฺเพ อภิกฺกนฺเต, สินฺเท เทเว สพฺรหฺมเก.

มารเสนา อภิกฺกามิ, ปสฺส กณฺหสฺส มนฺทิยํ.
"เอถ คณฺหถ พนฺธถ, ราเคน พนฺธมตฺถุ โว.
สมนฺตา ปริวาเรถ, มา โว มุญฺจิตฺถ โกจิ นํ."
อิติ ตตฺถ มหาเสโน, กณฺหเสนํ อเปสยิ.
ปาณินา ตลมาหจฺจ, สรํ กตฺวาน เภรวํ.
ยถา ปาวุสฺสโก เมโฆ, ถนยนฺโต สวิชฺชุโก.
ตทา โส ปจฺจุทาวตฺติ, สงฺกุทฺโธ อสยํวเส."
ตญฺจ สพฺพํ อภิญฺญาย, ววกฺขิตฺวาน จกฺขุมา.
ตโต อามนฺตยิ สตฺถา, สาวเก สาสเน รเต.
"มารเสนา อภิกฺกนฺตา, เต วิชานาถ ภิกฺขโว."
เต จ อาตปฺปมกรุํ, สุตฺวา พุทฺธสฺส สาสนํ.
วีตราเคหิ ปกฺกามุํ, เนสํ โลมมฺปิ อิญฺชยุํ,
"สพฺเพ วิชิตสงฺคามา, ภยาตีตา ยสสฺสิโน.
โมทนฺติ สห ภูเตหิ, สาวกา เต ชเนสุตาติ." ๚

มหาสมยสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ. ๗๗ คาถากึ

---

๑ ยนฺตํ สตฺเตหิ ทุกฺเขน, ญยฺยํ อนตฺตลกฺขณํ.
อตฺตวาทาตฺตสญฺญาณํ, สมฺมเทว วิโมจนํ.
สมฺพุทฺโธ ตํ ปกาเสสิ, ทิฏฺฐสจฺจาน โยคินํ.
อุตฺตรึ ปฏิเวธาย, ภาเวตุํ ญาณมุตฺตมํ.
ยนฺเตสํ ทิฏฺฐธมฺมานํ, ญาเณนุปปริกฺขตํ.
สพฺพาสเวหิ จิตฺตานิ, วิมุจฺจึสุ อเสสโต.
ตถา ญาณานุสาเรน, สาสนํ กาตุมิจฺฉตํ.
สาธูนํ อตฺถสิทฺธตฺถํ, ตํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส. ๚

อนัต์ตลัก์ขณสูตร

๑ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, พาราณสิยํ วิหรติ อิสิปตเน มิคทาเย. ตัต์ร โข ภควา ปัญ์จวัค์คิเย ภิก์ขู อามัน์เตสิ

"รูปํ ภิก์ขเว อนัต์ตา. รูปัญ์จหิทํ ภิก์ขเว อัต์ตา อภวิส์ส, นยิทํ รูปํ อาพาธาย สํวัต์เตย์ย, ลัพ์เภถ จ รูเป, "เอวํ เม รูปํ โหตุ, เอวํ เม รูปํ มา อโหสีติ." ยัส์มา จ โข ภิก์ขเว รูปํ อนัต์ตา, ตัส์มา รูปํ อาพาธาย สํวัต์ตติ, น จ ลัพ์ภติ รูเป, "เอวํ เม รูปํ โหตุ, เอวํ เม รูปํ มา อโหสีติ." ฯ เวทนา อนัต์ตา. เวทนา จ หิทํ ภิก์ขเว อัต์ตา อภวิส์ส, นยิทํ เวทนา อาพาธาย สํวัต์เตย์ย, ลัพ์เภถ จ เวทนาย, "เอวํ เม เวทนา โหตุ, เอวํ เม เวทนา มา อโหสีติ." ยัส์มา จ โข ภิก์ขเว เวทนา อนัต์ตา, ตัส์มา เวทนา อาพาธาย สํวัต์ตติ, น จ ลัพ์ภติ เวทนาย, "เอวํ เม เวทนา โหตุ, เอวํ เม เวทนา มา อโหสีติ." ฯ สัญา อนัต์ตา. สัญา จ หิทํ ภิก์ขเว อัต์ตา อภวิส์ส, นยิทํ สัญา อาพาธาย สํวัต์เตย์ย, ลัพ์เภถ จ สัญาย, "เอวํ เม สัญา โหตุ, เอวํ เม สัญา มา อโหสีติ." ยัส์มา จ โข ภิก์ขเว สัญา อนัต์ตา, ตัส์มา สัญา อาพาธาย สํวัต์ตติ. น จ ลัพ์ภติ สัญาย "เอวํ เม สัญา โหตุ, เอวํ เม สัญา มา อโหสีติ." ฯ สํขารา อนัต์ตา. สํขารา จ หิทํ ภิก์ขเว อัต์ตา อภวิส์สํสุ, นยิทํ สํขารา อาพาธาย สํวัต์เตย์ยุํ, ลัพ์เภถ จ สํขาเรสุ, "เอวํ เม สํขารา โหน์ตุ, เอวํ เม สํขารา มา อเหสุน์ติ." ยัส์มา จ โข ภิก์ขเว สํขารา อนัต์ตา, ตัส์มา สํขารา อาพาธาย สํวัต์ตัน์ติ, น จ ลัพ์ภติ สํขาเรสุ, "เอวํ เม สํขารา โหน์ตุ, เอวํ เม สํขารา มา อเหสุน์ติ." ฯ วิญาณํ อนัต์ตา. วิญาณัญ์จ หิทํ ภิก์ขเว อัต์ตา อภวิส์ส, นยิทํ วิญาณํ อาพาธาย สํวัต์เตย์ย, ลัพ์เภถ จ วิญาเณ, "เอวํ เม วิญาณํ โหตุ, เอวํ เม วิญาณํ มา อโหสีติ." ยัส์มา จ โข ภิก์ขเว วิญาณํ

อนัต๎ตา, ตัส๎มา วิญญาณํ อาพาธาย สํวัต๎ตติ, น จ ลัพ๎ภติ วิญญาเณ, "เอวํ เม วิญญาณํ โหตุ, เอวํ เม วิญญาณํ มา อโหสีติ." ฯ

ตํ กึ มัญถ ภิก๎ขเว รูปํ นิจ๎จํ วา อนิจ๎จํ วาติ. อนิจ๎จํ ภัน๎เต. ยัม๎ปนานิจ๎จํ ทุก๎ขํ วา ตํ สุขํ วาติ. ทุก๎ขํ ภัน๎เต. ยัม๎ปนานิจ๎จํ ทุก๎ขํ วิปริณามธัม๎มํ, กัล๎ลํ นุ ตํ สมนุปัส๎สิตุํ, "เอตํ มม, เอโสหมัส๎มิ, เอโส เม อัต๎ตาติ." โน เหตํ ภัน๎เต. ฯ ตํ กึ มัญถ ภิก๎ขเว เวทนา นิจ๎จา วา อนิจ๎จา วาติ. อนิจ๎จา ภัน๎เต. ยัม๎ปนานิจ๎จํ ทุก๎ขํ วา ตํ สุขํ วาติ. ทุก๎ขํ ภัน๎เต. ยัม๎ปนานิจ๎จํ ทุก๎ขํ วิปริณามธัม๎มํ, กัล๎ลํ นุ ตํ สมนุปัส๎สิตุํ, "เอตํ มม, เอโสหมัส๎มิ, เอโส เม อัต๎ตาติ." โน เหตํ ภัน๎เต. ฯ ตํ กึ มัญถ ภิก๎ขเว สัญญา นิจ๎จา วา อนิจ๎จา วาติ. อนิจ๎จา ภัน๎เต. ยัม๎ปนานิจ๎จํ ทุก๎ขํ วา ตํ สุขํ วาติ. ทุก๎ขํ ภัน๎เต. ยัม๎ปนานิจ๎จํ ทุก๎ขํ วิปริณามธัม๎มํ, กัล๎ลํ นุ ตํ สมนุปัส๎สิตุํ, "เอตํ มม, เอโสหมัส๎มิ, เอโส เม อัต๎ตาติ." โน เหตํ ภัน๎เต. ฯ ตํ กึ มัญถ ภิก๎ขเว สังขารา นิจ๎จา วา อนิจ๎จา วาติ. อนิจ๎จา ภัน๎เต. ยัม๎ปนานิจ๎จํ ทุก๎ขํ วา ตํ สุขํ วาติ. ทุก๎ขํ ภัน๎เต. ยัม๎ปนานิจ๎จํ ทุก๎ขํ วิปริณามธัม๎มํ, กัล๎ลํ นุ ตํ สมนุปัส๎สิตุํ, "เอตํ มม, เอโสหมัส๎มิ, เอโส เม อัต๎ตาติ." โน เหตํ ภัน๎เต. ฯ ตํ กึ มัญถ ภิก๎ขเว วิญญาณํ นิจ๎จํ วา อนิจ๎จํ วาติ. อนิจ๎จํ ภัน๎เต. ยัม๎ปนานิจ๎จํ ทุก๎ขํ วา ตํ สุขํ วาติ. ทุก๎ขํ ภัน๎เต. ยัม๎ปนานิจ๎จํ ทุก๎ขํ วิปริณามธัม๎มํ, กัล๎ลํ นุ ตํ สมนุปัส๎สิตุํ, "เอตํ มม, เอโสหมัส๎มิ, เอโส เม อัต๎ตาติ." โน เหตํ ภัน๎เต. ฯ

ตัส๎มาติห ภิก๎ขเว, ยังกิญ๎จิ รูปํ อตีตานาคตปัจ๎จุปปัน๎นํ, อัช๎ฌัต๎ตํ วา พหิท๎ธา วา, โอฬาริกํ วา สุขุมํ วา, หีนํ วา ปณีตํ วา, ยัน๎ทูเร สัน๎ติเก วา, สัพ๎พํ รูปํ, "เนตํ มม, เนโสหมัส๎มิ, น เมโส อัต๎ตาติ." เอวเมตํ ยถาภูตํ สัม๎มัป๎ปัญ๎ญาย ทัฏ๎ฐัพ๎พํ. ฯ ยา กาจิ เวทนา อตีตา-นาคตปัจ๎จุปปัน๎นา, อัช๎ฌัต๎ตา วา พหิท๎ธา วา, โอฬาริกา วา สุขุมา วา,

หีนา วา ปณีตา วา, ยา ทูเร สันติเก วา, สัพพา เวทนา, "เนตํ มม, เนโสหมัสมิ, น เมโส อัตตาติ." เอวเมตํ ยถาภูตํ สัมมัปปัญญาย ทัฏฐัพพํ. ฯ ยา กาจิ สัญญา อตีตานาคตปัจจุปปันนา, อัชฌัตตา วา พหิทธา วา, โอฬาริกา วา สุขุมา วา, หีนา วา ปณีตา วา, ยา ทูเร สันติเก วา, สัพพา สัญญา, "เนตํ มม, เนโสหมัสมิ, น เมโส อัตตาติ." เอวเมตํ ยถาภูตํ สัมมัปปัญญาย ทัฏฐัพพํ. ฯ เย เกจิ สํขารา อตีตานาคตปัจจุปปันนา, อัชฌัตตา วา พหิทธา วา, โอฬาริกา วา สุขุมา วา, หีนา วา ปณีตา วา, เย ทูเร สันติเก วา, สัพเพ สํขารา, "เนตํ มม, เนโสหมัสมิ, น เมโส อัตตาติ." เอวเมตํ ยถาภูตํ สัมมัปปัญญาย ทัฏฐัพพํ. ฯ ยังกิญจิ วิญญาณํ อตีตานาคตปัจจุปปันนํ, อัชฌัตตํ วา พหิทธา วา, โอฬาริกํ วา สุขุมํ วา, หีนํ วา ปณีตํ วา, ยันทูเร สันติเก วา, สัพพํ วิญญาณํ, "เนตํ มม, เนโสหมัสมิ, น เมโส อัตตาติ." เอวเมตํ ยถาภูตํ สัมมัปปัญญาย ทัฏฐัพพํ. ฯ

เอวํ ปัสสํ ภิกขเว สุตวา อริยสาวโก, รูปัสมิมปิ นิพพินทติ, เวทนายปิ นิพพินทติ, สัญญายปิ นิพพินทติ, สํขาเรสุปิ นิพพินทติ, วิญญาณสัมิมปิ นิพพินทติ. ฯ นิพพินทํ วิรชชติ. วิราคา วิมุจจติ. วิมุตตสัมิ "วิมุตตมิติ" ญาณํ โหติ, "ขีณา ชาติ, วุสิตํ พรหมจริยํ, กตํ กรณียํ, นาปรํ อิตถตตายาติ ปชานาตีติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อัตตมนา ปัญจวัคคิยา ภิกขู ภควโต ภาสิตํ อภินันทุํ. อิมัสมิญจ ปน เวยยากรณัสมิ ภัญญมาเน, ปัญจวัคคิยานํ ภิกขูนํ อนุปาทาย, อาสเวหิ จิตตานิ วิมุจจิสูติ. ฯ

อนัตตลักขณสุตตํ นิฏฐิตํ.

---

๑ เวเนยยทมโนปาเย, สัพพโส ปารมึ คโต.
อโมฆวจโน พุทโธ, อภิญญายานุสาสโก.
จิณณานุรูปโต จาปิ, ธัมเมน วินยํ ปชํ.

จิณฺณาคฺคิปาริจริยานํ, สมฺโพธิญาณรหโยคินํ.
ยมาทิตฺตปริยายํ, เทสยนฺโต มโนหรํ.
เต โสตาโร วิโมเจสิ, อเสกฺขาย วิมุตฺติยา.
ตเถโวปปริกฺขาย, วิญฺญูนํ โสตุมิจฺฉตํ.
ทุกฺขตาลกฺขโณปายํ, ตํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส. ฯ

อาทิตฺตปริยายสุตฺตํ

๏ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, คยายํ วิหรติ คยาสีเส, สทฺธึ ภิกฺขุสหสฺเสน, ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ, "สพฺพํ ภิกฺขเว อาทิตฺตํ. กิญฺจ ภิกฺขเว สพฺพํ อาทิตฺตํ. จกฺขุ ภิกฺขเว อาทิตฺตํ, รูปา อาทิตฺตา, จกฺขุวิญฺญาณํ อาทิตฺตํ, จกฺขุสมฺผสฺโส อาทิตฺโต, ยมฺปิทํ จกฺขุสมฺผสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตมฺปิ อาทิตฺตํ. เกน อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ ราคคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา, อาทิตฺตํ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตฺตนฺติ" วทามิ. ฯ โสตํ อาทิตฺตํ, สทฺทา อาทิตฺตา, โสตวิญฺญาณํ อาทิตฺตํ, โสตสมฺผสฺโส อาทิตฺโต, ยมฺปิทํ โสตสมฺผสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตมฺปิ. อาทิตฺตํ. เกน อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ ราคคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา, อาทิตฺตํ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตฺตนฺติ" วทามิ. ฯ ฆานํ อาทิตฺตํ, คนฺธา อาทิตฺตา, ฆานวิญฺญาณํ อาทิตฺตํ, ฆานสมฺผสฺโส อาทิตฺโต, ยมฺปิทํ ฆานสมฺผสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตมฺปิ อาทิตฺตํ. เกน อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ ราคคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา, อาทิตฺตํ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตฺตนฺติ" วทามิ. ฯ ชิวฺหา อาทิตฺตา, รสา อาทิตฺตา, ชิวฺหาวิญฺญาณํ อาทิตฺตํ, ชิวฺหาสมฺผสฺโส อาทิตฺโต, ยมฺปิทํ ชิวฺหาสมฺผสฺสปจฺจยา

อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตมฺปิ อาทิตฺตํ. เกน อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ ราคคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา, อาทิตฺตํ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตฺตนฺติ" วทามิ. ฯ กาโย อาทิตฺโต, โผฏฺฐพฺพา อาทิตฺตา, กายวิญฺญาณํ อาทิตฺตํ, กายสมฺผสฺโส อาทิตฺโต, ยมฺปิทํ กายสมฺผสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตมฺปิ อาทิตฺตํ. เกน อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ ราคคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา, อาทิตฺตํ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตฺตนฺติ" วทามิ. ฯ มโน อาทิตฺโต, ธมฺมา อาทิตฺตา, มโนวิญฺญาณํ อาทิตฺตํ, มโนสมฺผสฺโส อาทิตฺโต, ยมฺปิทํ มโนสมฺผสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ. สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตมฺปิ อาทิตฺตํ. เกน อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ ราคคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา, อาทิตฺตํ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตฺตนฺติ" วทามิ. ฯ

เอวํ ปสฺสํ ภิกฺขเว สุตวา อริยสาวโก, จกฺขุสฺมิมฺปิ นิพฺพินฺทติ, รูเปสุปิ นิพฺพินฺทติ, จกฺขุวิญฺญาเณปิ นิพฺพินฺทติ, จกฺขุสมฺผสฺเสปิ นิพฺพินฺทติ, ยมฺปิทํ จกฺขุสมฺผสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตสฺมิมฺปิ นิพฺพินฺทติ. ฯ โสตสฺมิมฺปิ นิพฺพินฺทติ, สทฺเทสุปิ นิพฺพินฺทติ, โสตวิญฺญาเณปิ นิพฺพินฺทติ, โสตสมฺผสฺเสปิ นิพฺพินฺทติ, ยมฺปิทํ โสตสมฺผสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตสฺมิมฺปิ นิพฺพินฺทติ. ฯ ฆานสฺมิมฺปิ นิพฺพินฺทติ, คนฺเธสุปิ นิพฺพินฺทติ, ฆานวิญฺญาเณปิ นิพฺพินฺทติ, ฆานสมฺผสฺเสปิ นิพฺพินฺทติ, ยมฺปิทํ ฆานสมฺผสฺส-ปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตสฺมิมฺปิ นิพฺพินฺทติ. ฯ ชิวฺหายปิ นิพฺพินฺทติ, รเสสุปิ นิพฺพินฺทติ, ชิวฺหาวิญฺญาเณปิ นิพฺพินฺทติ, ชิวฺหาสมฺผสฺเสปิ นิพฺพินฺทติ, ยมฺปิทํ ชิวฺหาสมฺผสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตสฺมิมฺปิ นิพฺพินฺทติ. ฯ

กายสั์มึ์ปิ นิพ์พิน์ทติ, โผฏ์ฐั์พ์เพสุปิ นิพ์พิน์ทติ, กายวิญาเณปิ นิพ์พิน์ทติ, กายสั์มั์ผัส์เสปิ นิพ์พิน์ทติ, ยัม์ปิทํ กายสั์มั์ผัส์สปั์จ์จยา อุป์ปั์ช์ชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุก์ขํ วา อทุก์ขมสุขํ วา, ตสั์มึ์ปิ นิพ์พิน์ทติ. ฯ มนสั์มึ์ปิ นิพ์พิน์ทติ, ธั์ม์เมสุปิ นิพ์พิน์ทติ, มโนวิญาเณปิ นิพ์พิน์ทติ, มโนสั์มั์ผัส์เสปิ นิพ์พิน์ทติ, ยัม์ปิทํ มโนสั์มั์ผัส์สปั์จ์จยา อุป์ปั์ช์ชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุก์ขํ วา อทุก์ขมสุขํ วา, ตสั์มึ์ปิ นิพ์พิน์ทติ. ฯ นิพ์พิน์ทํ วิรั์ช์ชติ. วิราคา วิมุ์จ์จติ. วิมุต์ตสั์มึ์ "วิมุต์ตมิติ" ญาณํ โหติ. "ขีณา ชาติ, วุสิตํ พ์รห์มจริยํ, กตํ กรณียํ, นาปรํ อิต์ถั์ต์ตายาติ" ปชานาตี"ติ. ฯ

อิทมโวจ ภควา. อั์ต์ตมนา เต ภิก์ขู ภควโต ภาสิตํ อภินั์ทุํ. อิมสั์มิญ์จ ปน เวย์ยากรณสั์มึ์ ภัญ์ญมาเน, ตสั์ส ภิก์ขุสหสั์สั์ส อนุปาทาย, อาสเวหิ จิต์ตานิ วิมุ์จ์จึ์สูติ. ฯ

อาทิต์ตปริยายสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ.

พิม์พิสารสมาคเม ปุจ์ฉาปฏิญาคาถา

◎ กิเมว ทิส์วา อุรุเวลวาสิ, ปหาสิ อั์ค์คึ์ กิสโกวทาโน.
ปุจ์ฉามิ ตํ กั์ส์สป เอตมั์ต์ถํ, กถํ ปหีนํ ตว อั์ค์คิหุต์ตํ. ฯ
◎ รูเป จ สั์ท์เท จ อโถ รเส จ, กามิต์ถิโย จาภิวทั์น์ติ ยั์ญา.
"เอตํ มลั์น์ติ" อุปธีสุ ญั์ต์วา, ตั์ส์มา น ยิฏ์เฐ น หุเต อรั์ญ์ชึ์. ฯ
◎ เอต์ถ จ เต มโน น รมิต์ถ กั์ส์สปาติ" ภควา, รูเปสุ สั์ท์เทสุ อโถ รเสสุ.
อถ โกจรหิ เทวมนุส์สโลเก, รโต มโน กั์ส์สป พ์รูหิ เมตํ. ฯ
◎ ทิส์วา ปทํ สั์น์ตมนูปธีกํ, อกิญ์จนํ กามภเว อสั์ต์ตํ.
อนั์ญ์ญถาภาวิมนั์ญ์ญเนย์ยํ, ตั์ส์มา น ยิฏ์เฐ น หุเต อรั์ญ์ชิน์ติ. ฯ

บอกกาลที่จะสวด ๔ สูตร

๏ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ๑ มหาสมยสูตร ๑ บางสมัย สวดแต่ธัมมจักรสูตรเดียว, มหาสมยสูตรเดียว, บางสมัย สวดทั้งธัมมจักร ทั้งมหาสมัย ถ้าสวดแต่ธัมมจักรสูตรเดียว มีต้นสวดมนต์อย่างนี้ ขัด "สรัชชํ ฯ ล ฯ ภณันตุ" แล้ว "สัคเค ฯ ล ฯ อยัมภทันตา. นโม. พุทธํ. สัมพุทเธ" ขัด "เย สันตา ฯ ล ฯ สห สัพเพหิ ญาติภิ" แล้ว "อนุตตรํ อภิสัมโพธึ ฯ ล ฯ สังคีตันตัมภณาม เส" ฯ

ถ้าสวดมหาสมยสูตรเดียว ต้นสวดมนต์ เหมือนที่ว่ามาแล้วนี้ ขัด "ทุลลภํ ทัสสนํ ยัสส ฯ ล ฯ ตํ สุตตันตํ ภณาม เส" ต่อ "สห สัพเพหิ ญาติภิ" ฯ

๏ อนึ่งเมื่อสวดแต่สูตรเดียวนั้น มีท้ายสวดมนต์ตามควรแก่กาลเวลา แล้วแต่ท่านผู้เปนประธาน จะปฤกษาพร้อมกัน นั้นเทอญ ฯ

ถ้าสวดทั้ง ๒ สูตร ขัด "อนุตตรํ ต่อ "สห สัพเพหิ ญาติภิ ฯ ครั้นจบธัมมจักรแล้ว ขัด "ทุลลภํ ทัสสนํ ยัสส ฯ ล ฯ ตํ สุตตันตํ ภณาม เส" สวดมหาสมยสูตรจบแล้ว มีท้ายสวดมนต์ตามควรแก่กาลเวลา ฯ

๏ อนึ่งธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ๑ อนัตตลักขณสูตร ๑ ทั้ง ๒ นี้ มีนิยมในราชกิจนิมนต์ในพระราชกุศลทักษิณานุปปทาน ในวันตรงกับวันประสูติ วันสวรรคต. ธัมมจักรสวดในวันตรงกับวันประสูติ, อนัตตลักขณฤาอาทิตตปริยาย สวดในวันตรงกับวันสวรรคต, ฉันเช้าก่อนจึงสวดมนต์ทั้ง ๒ วันนิยมนั้น มีต้นมีท้ายสวดมนต์วิเศษอยู่แพนกหนึ่ง ขัด "สรัชชํ สัคเค." แล้ว "นโม. พุทธํ. นัตถิ เม.

ยถาปิ เสลา วิปุลา ฯ ล ฯ สรํ พุทธาน สาสนันติ ฯ

มหาการุณิโก นาโถ ฯ ล ฯ มา โหนตุ สัพพุปัททวา."

ขัด "เย สันตา ฯ ล ฯ สห สัพเพหิ ญาติภิ" แล้ว "อนุตตรํ ฯ ล ฯ

สังคีตันตัมภณาม เส" สวดธัมมจักร จบ ฯ
ธัมมสังคิณีมาติกาปาฐ "กุสลา ธัมมา ฯ ล ฯ อนิทัสสนาปปฏิฆา ธัมมา" ฯ
วิปัสสนาภูมิปาฐ "ปัญจักขันธา ฯ ล ฯ นิโรโธ โหติ" ฯ
ปัฏฐานมาติกาปาฐ "เหตุปัจจโย ฯ ล ฯ อวิคตปัจจโยติ" ฯ
ภัทเทกรัตตคาถา "อตีตํ ฯ ล ฯ อาจิกขเต มุนีติ" ฯ
"ทุกขัปปัตตา. ภวตุ สัพพมังคลํ" ฯ

ในวันตรงกับวันสวรรคคต. ขัดต้นท้ายสวดมนต์ เปนแบบเดียวกันกับธัมม-จักร. ต่างแต่ขัด "ยันตํ สัตเตหิ ทุกเขน ฯ ล ฯ ภณาม เส" ฤๅ "เวเนยย-ทมโนปาเย ฯ ล ฯ ภณาม เส" ต่อ สห สัพเพหิ ญาติภิ" เท่านั้น ฯ

๏ นัตถิ เม สรณํ อัญญํ, พุทโธ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจจวัชเชน, โสตถิ เต โหตุ สัพพทา.
นัตถิ เม สรณํ อัญญํ, ธัมโม เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจจวัชเชน, โสตถิ เต โหตุ สัพพทา.
นัตถิ เม สรณํ อัญญํ, สํโฆ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจจวัชเชน, โสตถิ เต โหตุ สัพพทา. ฯ

ปัพพโตปมคาถา

๏ ยถาปิ เสลา วิปุลา, นภํ อาหัจจ ปัพพตา.
สมันตา อนุปริเยยฺยุํ, นิปโปเถนตา จตุททิสา.
เอวํ ชรา จ มัจจุ จ, อธิวัตตันติ ปาณิโน.
ขัตติเย พฺราหมเณ เวสเส, สุทเท จัณฑาลปุกกุเส.
น กิญจิ ปริวัชเชติ, สัพพเมวาภิมททติ.
น ตัตถ หัตถีนํ ภูมิ, น รถานํ น ปัตติยา.
น จาปิ มันตยุทเธน, สักกา เชตุํ ธเนน วา.
ตัสมา หิ ปัณฑิโต โปโส, สัมปัสสํ อัตถมัตตโน.

พุท์เธ ธัม์เม จ สํเฆ จ, ธีโร สัท์ธํ นิเวสเย.
โย ธัม์มจารี กาเยน, วาจาย อุท เจตสา.
อิเธว นํ ปสํสัน์ติ, เปจ์จ สัค์เค ปโมทติ. ๆ

อริยธนคาถา

๏ ยัส์ส สัท์ธา ตถาคเต, อจลา สุปติฏ์ฐิตา.
สีลัญ์จ ยัส์ส กัล๎ยาณํ, อริยกัน์ตํ ปสํสิตํ.
สํเฆ ปสาโท ยัส์สัต์ถิ, อุชุภูตัญ์จ ทัส์สนํ.
'อทพิท์โทติ' ตํ อาหุ, อโมฆัน์ตัส์ส ชีวิตํ.
ตัส๎มา สัท์ธัญ์จ สีลัญ์จ, ปสาทํ ธัม์มทัส์สนํ.
อนุยุญ์เชถ เมธาวี, สรํ พุท์ธาน สาสนัน์ติ. ๆ

๏ มหาการุณิโก นาโถ, อัต์ถาย สัพ์พปาณินํ.
ปูเรต๎วา ปารมี สัพ์พา, ปัต์โต สัม์โพธิมุต์ตมํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, มา โหน์ตุ สัพ์พุปัท์ทวา.
มหาการุณิโก นาโถ, หิตาย สัพ์พปาณินํ.
ปูเรต๎วา ปารมี สัพ์พา, ปัต์โต สัม์โพธิมุต์ตมํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, มา โหน์ตุ สัพ์พุปัท์ทวา.
มหาการุณิโก นาโถ, สุขาย สัพ์พปาณินํ.
ปูเรต๎วา ปารมี สัพ์พา, ปัต์โต สัม์โพธิมุต์ตมํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, มา โหน์ตุ สัพ์พุปัท์ทวา. ๆ

เท่านี้ ตอนต้นจบแล้ว พระสูตรประสงค์ตามนิยมจบแล้ว ตอนท้ายนี้
เปนลำดับไป ๆ

ธัม์มสังคิณีมาติกาปาฐ

๏ กุสลา ธัม์มา, อกุสลา ธัม์มา, อัพ๎ยากตา ธัม์มา.
สุขาย เวทนาย สัม์ปยุต์ตา ธัม์มา, ทุก์ขาย เวทนาย สัม์ปยุต์ตา

ธัม์มา, อทุก์ขมสุขาย เวทนาย สัม์ปยุต์ตา ธัม์มา.

วิปากา ธัม์มา, วิปากธัม์มธัม์มา, เนววิปากนวิปากธัม์มธัม์มา.

อุปาทิณ์ณุปาทานิยา ธัม์มา, อนุปาทิณ์ณุปาทานิยา ธัม์มา,
อนุปาทิณ์ณานุปาทานิยา ธัม์มา.

สังกิลิฏ์ฐสังกิเลสิกา ธัม์มา, อสังกิลิฏ์ฐสังกิเลสิกา ธัม์มา,
อสังกิลิฏ์ฐาสังกิเลสิกา ธัม์มา.

สวิตัก์กสวิจารา ธัม์มา, อวิตัก์กวิจารมัต์ตา ธัม์มา, อวิตัก์กาวิจารา ธัม์มา.

ปีติสหคตา ธัม์มา, สุขสหคตา ธัม์มา, อุเปก์ขาสหคตา ธัม์มา.

ทัส์สเนน ปหาตัพ์พา ธัม์มา, ภาวนาย ปหาตัพ์พา ธัม์มา,
เนวทัส์สเนน นภาวนาย ปหาตัพ์พา ธัม์มา.

ทัส์สเนน ปหาตัพ์พเหตุกา ธัม์มา, ภาวนาย ปหาตัพ์พเหตุกา ธัม์มา,
เนวทัส์สเนน นภาวนาย ปหาตัพ์พเหตุกา ธัม์มา.

อาจยคามิโน ธัม์มา, อปจยคามิโน ธัม์มา, เนวาจยคามิโน
นาปจยคามิโน ธัม์มา.

เสก์ขา ธัม์มา, อเสก์ขา ธัม์มา, เนวเสก์ขา นาเสก์ขา ธัม์มา.

ปริต์ตา ธัม์มา, มหัค์คตา ธัม์มา, อัป์ปมาณา ธัม์มา.

ปริต์ตารัม์มณา ธัม์มา, มหัค์คตารัม์มณา ธัม์มา, อัป์ปมาณารัม์มณา ธัม์มา.

หีนา ธัม์มา, มัชฌิมา ธัม์มา, ปณีตา ธัม์มา.

มิจ์ฉัต์ตนิยตา ธัม์มา, สัม์มัต์ตนิยตา ธัม์มา, อนิยตา ธัม์มา.

มัค์คารัม์มณา ธัม์มา, มัค์คเหตุกา ธัม์มา, มัค์คาธิปติโน ธัม์มา.

อุป์ปัน์นา ธัม์มา, อนุป์ปัน์นา ธัม์มา, อุป์ปาทิโน ธัม์มา.

อตีตา ธัม์มา, อนาคตา ธัม์มา, ปัจ์จุป์ปัน์นา ธัม์มา.

อตีตารัม์มณา ธัม์มา, อนาคตารัม์มณา ธัม์มา, ปัจ์จุป์ปัน์นารัม์มณา ธัม์มา.

อัช์ฌัต์ตา ธัม์มา, พหิท์ธา ธัม์มา, อัช์ฌัต์ตพหิท์ธา ธัม์มา.

อัช์ฌัต์ตารัม์มณา ธัม์มา, พหิท์ธารัม์มณา ธัม์มา,
อัช์ฌัต์ตพหิท์ธารัม์มณา ธัม์มา.

สนิทัสสนสัปปฏิฆา ธัมมา, อนิทัสสนสัปปฏิฆา ธัมมา, อนิทัสสนาปปฏิฆา ธัมมา. ฯ

วิปัสสนาภูมิปาฐ

๑ ปัญจักขันธา. รูปักขันโธ, เวทนากขันโธ สัญญากขันโธ, สังขารักขันโธ, วิญญาณักขันโธ. ฯ

ทวาทสายตนานิ. จักขวายตนํ รูปายตนํ, โสตายตนํ สัททายตนํ, ฆานายตนํ คันธายตนํ, ชิวหายตนํ รสายตนํ, กายายตนํ โผฏฐัพพายตนํ, มนายตนํ ธัมมายตนํ. ฯ

อัฏฐารส ธาตุโย. จักขุธาตุ รูปธาตุ จักขุวิญญาณธาตุ, โสตธาตุ สัททธาตุ โสตวิญญาณธาตุ, ฆานธาตุ คันธธาตุ ฆานวิญญาณธาตุ, ชิวหาธาตุ รสธาตุ ชิวหาวิญญาณธาตุ, กายธาตุ โผฏฐัพพธาตุ กายวิญญาณธาตุ, มโนธาตุ ธัมมธาตุ มโนวิญญาณธาตุ. ฯ

พาวีสตินทริยานิ. จักขุนทริยํ โสตินทริยํ ฆานินทริยํ ชิวหินทริยํ กายินทริยํ มนินทริยํ, อิตถินทริยํ ปุริสินทริยํ ชีวิตินทริยํ, สุขินทริยํ ทุกขินทริยํ โสมนัสสินทริยํ โทมนัสสินทริยํ อุเปกขินทริยํ, สัทธินทริยํ วิริยินทริยํ สตินทริยํ สมาธินทริยํ ปัญญินทริยํ, อนัญญตัญญัสสามีตินทริยํ อัญญินทริยํ อัญญาตาวินทริยํ. ฯ

จัตตาริ อริยสัจจานิ. ทุกขํ อริยสัจจํ, ทุกขสมุทโย อริยสัจจํ, ทุกขนิโรโธ อริยสัจจํ, ทุกขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสัจจํ. ฯ

อวิชชาปัจจยา สังขารา, สังขารปัจจยา วิญญาณํ, วิญญาณปัจจยา นามรูปํ, นามรูปปัจจยา สฬายตนํ, สฬายตนปัจจยา ผัสโส, ผัสสปัจจยา เวทนา, เวทนาปัจจยา ตัณหา, ตัณหาปัจจยา อุปาทานํ, อุปาทานปัจจยา ภโว, ภวปัจจยา ชาติ, ชาติปัจจยา ชรามรณํ โสกปริเทวทุกขโทมนัสสุปายาสา สัมภวันติ. เอวเมตัสส เกวลัสส ทุกขักขันธัสส สมุทโย โหติ. ฯ

อวิชชายเตวว อเสสวิราคนิโรธา สังขารนิโรโธ, สังขารนิโรธา

วิญญาณนิโรโธ, วิญญาณนิโรธา นามรูปนิโรโธ, นามรูปนิโรธา สฬายตนนิโรโธ, สฬายตนนิโรธา ผัสสนิโรโธ, ผัสสนิโรธา เวทนานิโรโธ, เวทนานิโรธา ตัณหานิโรโธ, ตัณหานิโรธา อุปาทานนิโรโธ, อุปาทานนิโรธา ภวนิโรโธ, ภวนิโรธา ชาตินิโรโธ, ชาตินิโรธา ชรามรณํ โสกปริเทวทุกขโทมนัสสุปายาสา นิรุชฌันติ. เอวเมตัสส เกวลัสส ทุกขักขันธัสส นิโรโธ โหติ. ฯ

ปัฏฐานมาติกาปาฐ

๏ เหตุปัจจโย, อารัมมณปัจจโย, อธิปติปัจจโย, อนันตรปัจจโย, สมนันตรปัจจโย, สหชาตปัจจโย, อัญญมัญญปัจจโย, นิสสยปัจจโย, อุปนิสสยปัจจโย, ปุเรชาตปัจจโย, ปัจฉาชาตปัจจโย, อาเสวนปัจจโย, กัมมปัจจโย, วิปากปัจจโย, อาหารปัจจโย, อินทริยปัจจโย, ฌานปัจจโย, มัคคปัจจโย, สัมปยุตตปัจจโย, วิปปยุตตปัจจโย, อัตถิปัจจโย, นัตถิปัจจโย, วิคตปัจจโย, อวิคตปัจจโย. ฯ

ภัทเทกรัตตคาถา

๏ อตีตํ นานวาคเมยย, นัปปฏิกังเข อนาคตํ.
ยทตีตัมปหีนันตํ, อัปปัตตัญจ อนาคตํ.
ปัจจุปปันนัญจ โย ธัมมํ, ตัตถ ตัตถ วิปัสสติ.
อสํหีรํ อสํกุปปํ, ตํ วิทธา มนุพรูหเย.
"อัชเชว กิจจมาตัปปํ, โก ชัญญา มรณํ สุเว.
น หิ โน สังครันเตน, มหาเสเนน มัจจุนา."
เอวํ วิหาริมาตาปึ, อโหรัตตมตันทิตํ
ตํ เว "ภัทเทกรัตโตติ," สันโต อาจิกขเต มุนิ. ฯ

๏ ทุกขัปปัตตา จ นิททุกขา, ฯลฯ คัจฉันตุ เทวตาคตา. ฯ

๏ ภวตุ สัพพมังคลํ, ฯลฯ สทา โสตถี ภวันตุ เต. ฯ

วิธีสวดจุลราชปริต์ต ในราชการซึ่งในคณธรมยุติกนิกาย เคยถวายมา

๏ สรัช์ชํ. สัค์เค. นโม. พุท์ธํ. พหุํ เว สรณํ ยัน์ติ. ยัส์ส สัท์ธา ตถาคเต. นัต์ถิ เม ฯลฯ โส์ต์ถิ เต โหตุ สัพ์พทา. เย จ อตี์ตา สัม์พุท์ธา ฯลฯ สัม์มาสัม์พุท์ธสาวโกติ. ฯ ถ้าควรจะถวายนโมการอัฏ์ฐก ก็ถวาย ต่อ "เย จ อตี์ตา นี้ มหาการุณิโก นาโถ (ขัด) เย สัน์ตา สัน์ตจิต์ตา ฯลฯ มังคลัน์ตัม์ภณาม เส. ฯ มงคลสูตร ฯ ปณิธานโต ฯลฯ ภณาม เส ฯ รตนสูตร ฯ ยัส์สานุภาวโต ยัก์ขา ฯลฯ ภณาม เส ฯ กรณียเมต์ตสูตร ฯ สัพ์พาสี์วิสชาตีนํ ฯลฯ ภณาม เส ฯ ขัน์ธปริต์ต ฯ ยัส์สานุส์สรเณนาปี ฯลฯ ภณาม เส ฯ ธชัค์คสูตร ฯ อัป์ปสัน์เนหิ นาถัส์ส ฯลฯ ภณาม เส ฯ อาฏานาฏิยปริต์ต ฯลฯ วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมัน์ติ. เอเต จัญ จ ฯลฯ คมเน จาปี สัพ์พทา ฯ ปริต์ตํ ยัม์ภณัน์ตัส์ส ฯลฯ ภณาม เส ฯ ยโตหํ ภคินิ อริยาย ฯลฯ โส์ต์ถิ คัพ์ภัส์ส ฯ โพช์ฌังโค สติสํขาโต ฯลฯ โส์ต์ถิ เต โหตุ สัพ์พทา ฯ จะสวด อัค์คัป์ปสาทสุต์ตคาถา ต่อนี้ก็ได้, สุปุพ์พัณ์หสุต์ตคาถา สุนัก์ขัต์ตํ สุมังคลํ ฯลฯ สห สัพ์เพหิ ญาติภิ" รตนัต์ตยปภาวาภิยาจนคาถา "อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ ฯลฯ สัม์ปสาทนเจตโส" ฯ สุขาภิยาจนคาถา "ยํ ยํ เทวมนุส์สานํ ฯลฯ ปชํ รัก์ขัน์ตุ สัพ์พทา" ฯ เทวตุย์โยชนคาถา "ทุก์ขัป์ปัต์ตา จ นิท์ทุก์ขา ฯลฯ คัจ์ฉัน์ตุ เทวตาคตา" ฯ ภวตุ สัพ์พมังคลํ ฯลฯ สทา โส์ต์ถี ภวัน์ตุ เต ฯ นัก์ขัต์ตยัก์ขภูตานํ ฯลฯ หัน์ต์วา เตสํ อุปัท์ทเว ฯ

เขมาเขมสรณคมนปริทีปิกา คาถา

๑ พหุํ เว สรณํ ยนฺติ, ปพฺพตานิ วนานิ จ.
อารามรุกฺขเจตฺยานิ, มนุสฺสา ภยตชฺชิตา.
เนตํ โข สรณํ เขมํ, เนตํ สรณมุตฺตมํ.
เนตํ สรณมาคมฺม, สพฺพทุกฺขา ปมุจฺจติ.
โย จ พุทฺธญฺจ ธมฺมญฺจ, สงฺฆญฺจ สรณํ คโต.
จตฺตาริ อริยสจฺจานิ, สมฺมปฺปญฺญาย ปสฺสติ.
ทุกฺขํ ทุกฺขสมุปฺปาทํ, ทุกฺขสฺส จ อติกฺกมํ.
อริยญฺจฏฺฐงฺคิกํ มคฺคํ, ทุกฺขูปสมคามินํ.
เอตํ โข สรณํ เขมํ, เอตํ สรณมุตฺตมํ.
เอตํ สรณมาคมฺม, สพฺพทุกฺขา ปมุจฺจตีติ. ๚

ธมฺมคารวาทิคาถา

๑ เย จ อตีตา สมฺพุทฺธา, เย จ พุทฺธา อนาคตา.
โย เจตรหิ สมฺพุทฺโธ, พหุนฺนํ โสกนาสโน.
สพฺเพ สทฺธมฺมครุโน, วิหรึสุ วิหาติ จ.
อถาปิ วิหริสฺสนฺติ, เอสา พุทฺธาน ธมฺมตา.
ตสฺมา หิ อตฺตกาเมน, มหตฺตมภิกงฺขตา.
สทฺธมฺโม ครุกาตพฺโพ, สรํ พุทฺธาน สาสนํ. ฯ
ทุทฺททํ ททมานานํ, ทุกฺกรํ กมฺม กุพฺพตํ.
อสนฺโต นานุกุพฺพนฺติ, สตํ ธมฺโม ทุรนฺวโย.
ตสฺมา สตญฺจ อสตญฺจ, นานา โหติ อิโต คติ.
อสนฺโต นิรยํ ยนฺติ, สนฺโต สคฺคปรายนา.
น หิ ธมฺโม อธมฺโม จ, อุโภ สมวิปากิโน.

อธัม์โม นิรยํ เนติ, ธัม์โม ปาเปติ สุค์คติํ. ฯ
ธัม์โม หเว รัก์ขติ ธัม์มจาริํ, ธัม์โม สุจิณ์โณ สุขมาวหาติ.
เอสานิสํโส ธัม์เม สุจิณ์เณ, น ทุค์คติํ คัจ์ฉติ ธัม์มจารี. ฯ
น ปุป์ผคัน์โธ ปฏิวาตเมติ, น จัน์ทนํ ตคร มัล์ลิกา วา.
สตัญ์จ คัน์โธ ปฏิวาตเมติ, สัพ์พา ทิสา สัป์ปุริโส ปวายติ.
จัน์ทนํ ตครํ วาปี, อุป์ปลํ อถ วัส์สิกี.
เอเตสํ คัน์ธชาตานํ, สีลคัน์โธ อนุต์ตโร.
อัป์ปมัต์โต อยํ คัน์โธ, ย์วายํ ตครจัน์ทนี.
โย จ สีลวตํ คัน์โธ, วาติ เทเวสุ อุต์ตโม.
เตสํ สัม์ปัน์นสีลานํ, อัป์ปมาทวิหาริณํ.
สัม์มทัญ์ญา วิมุต์ตานํ, มาโร มัค์คํ น วิน์ทติ.
ยถา สังการธานัส์มิํ, อุช์ฌิตัส์มิํ มหาปเถ.
ปทุมํ ตัต์ถ ชาเยถ, สุจิคัน์ธํ มโนรมํ.
เอวํ สังการภูเตสุ, อัน์ธภูเต ปุถุช์ชเน.
อติโรจติ ปัญ์ญาย, สัม์มาสัม์พุท์ธสาวโกติ. ฯ

อัค์คัป์ปสาทสุต์ตคาถา[๑]

๏ อัค์คโต เว ปสัน์นานํ, อัค์คํ ธัม์มํ วิชานตํ.
อัค์เค พุท์เธ ปสัน์นานํ, ทัก์ขิเณย์เย อนุต์ตเร.
อัค์เค ธัม์เม ปสัน์นานํ, วิราคูปสเม สุเข.
อัค์เค สํเฆ ปสัน์นานํ, ปุญ์ญัก์เขต์เต อนุต์ตเร.
อัค์คัส์มิํ ทานํ ททตํ, อัค์คํ ปุญ์ญํ ปวัฑ์ฒติ.
อัค์คํ อายุ จ วัณ์โณ จ, ยโส กิต์ติ สุขํ พลํ.

---

๑ ในการสวดมนต์เย็น หาได้ใช้ทั่วไปไม่ แต่ใช้เปน อนุโมทนาคาถาในเช้า ๆ ว. ว.

อัค์คัส์ส ทาตา เมธาวี, อัค์คธัม์มสมาหิโต.
เทวภูโต มนุส์โส วา, อัค์คัป์ปัต์โต ปโมทตีติ. ฯ

ถวายพรพระในวันปรกติไม่มีพระฤกษอันใด

๏ นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส.
นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส.
นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส. ฯ

๏ อิติปิ โส ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, วิช์ชาจรณสัม์ปัน์โน สุคโต โลกวิทู, อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควาติ. ฯ ส์วากขาโต ภควตา ธัม์โม, สันทิฏ์ฐิโก อกาลิโก เอหิปัส์สิโก, โอปนยิโก ปัจ์จัต์ตํ เวทิตัพ์โพ วิญ์ญูหีติ. ฯ สุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. อุชุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. ญายปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. สามีจิปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. ยทิทํ จัต์ตาริ ปุริสยุคานิ อัฏ์ฐ ปุริสปุค์คลา. เอส ภควโต สาวกสํโฆ, อาหุเนย์โย ปาหุเนย์โย ทัก์ขิเณย์โย อัญ์ชลิกรณีโย, อนุต์ตรํ ปุญ์ญัก์เขต์ตํ โลกัส์สาติ. ฯ

๑ พาหุํ สหัส์สมภินิม์มิตสาวุธัน์ตํ, ครีเมขลํ อุทิตโฆรสเสนมารํ.
ทานาทิธัม์มวิธินา ชิตวา มุนิน์โท, ตัน์เตชสา ภวตุ เต ชยมังคลานิ.
๒ มาราติเรกมภิยุช์ฌิตสัพ์พรัต์ตึ, โฆรัม์ปนาฬวกมัก์ขมถัท์ธยัก์ขํ.
ขัน์ตีสุทัน์ตวิธินา ชิตวา มุนิน์โท, ตัน์เตชสา ภวตุ เต ชยมังคลานิ.
๓ นาฬาคิรึ คชวรํ อติมัต์ตภูตํ, ทาวัค์คิจัก์กมสนีว สุทารุณัน์ตํ.
เมต์ตัม์พุเสกวิธินา ชิตวา มุนิน์โท, ตัน์เตชสา ภวตุ เต ชยมังคลานิ.
๔ อุก์ขิต์ตขัค์คมติหัต์ถสุทารุณัน์ตํ, ธาวัน์ติโยชนปถังคุลิมาลวัน์ตํ.
~~อิท์ธีภิสังขตมโน ชิตวา มุนิน์โท, ตัน์เตชสา ภวตุ เต ชยมังคลานิ.~~
๕ กัต์วาน กัฏ์ฐมุทรํ อิว คัพ์ภินียา, จิญ์จาย ทุฏ์ฐวจนํ ชนกายมัช์เฌ.
สัน์เตน โสมวิธินา ชิตวา มุนิน์โท, ตัน์เตชสา ภวตุ เต ชยมังคลานิ.

๖ สัจ์จํ วิหาย มติสัจ์จกวาทเกตุํ, วาทาภิโรปิตมนํ อติอัน์ธภูตํ.
ปัญ์ญาปทีปชลิโต ชิตวา มุนิน์โท, ตัน์เตชสา ภวตุ เต ชยมังคลานิ.
๗ นัน์โทปนัน์ทภุชคํ วิพุธํ มหิท์ธิํ, ปุต์เตน เถรภุชเคน ทมาปยัน์โต.
อิท์ธูปเทสวิธินา ชิตวา มุนิน์โท, ตัน์เตชสา ภวตุ เต ชยมังคลานิ.
๘ ทุค์คาหทิฏ์ฐิภุชเคน สุทัฏ์ฐหัต์ถํ, พ์รห์มํ วิสุท์ธิชุติมิท์ธิพกาภิธานํ.
ญาณาคเทน วิธินา ชิตวา มุนิน์โท, ตัน์เตชสา ภวตุ เต ชยมังคลานิ. ๆ
เอตาปิ พุท์ธชยมังคลอัฏ์ฐคาถา, โย วาจโน ทินทิเน สรเต มตัน์ที.
หิต์วานเนกวิวิธานิ จุปัท์ทวานิ, โมก์ขํ สุขํ อธิคเมย์ย นโร สปัญ์โญ. ฯ

ชยมังคลอัฏ์ฐก ๘ คาถา, อานิสังสคาถา ๑

๑ มหาการุณิโก นาโถ, หิตาย สัพ์พปาณินํ.
ปูเรต์วา ปารมี สัพ์พา, ปัต์โต สัม์โพธิมุต์ตมํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โหตุ เต ชยมังคลํ.
ชยัน์โต โพธิยา มูเล, สัก์ยานํ นัน์ทิวัฑ์ฒโน.
เอวํ ต์วํ วิชโย โหหิ, ชยัส์สุ ชยมังคเล.
อปราชิตปัล์ลังเก, สีเส ปฐวิโปก์ขเร.
อภิเสเก สัพ์พพุท์ธานํ, อัค์คัปปัต์โต ปโมทติ.
สุนัก์ขัต์ตํ สุมังคลํ, สุปภาตํ สุหุฏ์ฐิตํ.
สุขโณ สุมุหุต์โต จ, สุยิฏ์ฐํ พ์รห์มจาริสุ.
ปทัก์ขิณํ กายกัม์มํ, วาจากัม์มํ ปทัก์ขิณํ.
ปทัก์ขิณํ มโนกัม์มํ, ปณิธี เต ปทัก์ขิณา.
ปทัก์ขิณานิ กัต์วาน, ลภัน์ตัต์เถ ปทัก์ขิเณ. ฯ
๑ ภวตุ สัพ์พมังคลํ, รัก์ขัน์ตุ สัพ์พเทวตา.
สัพ์พพุท์ธานุภาเวน, สทา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต.
ภวตุ สัพ์พมังคลํ, รัก์ขัน์ตุ สัพ์พเทวตา.
สัพ์พธัม์มานุภาเวน, สทา โสต์ถี ภวัน์ตุ เต.

ภวตุ สัพพมังคลํ, รักขันตุ สัพพเทวตา.
สัพพสังฆานุภาเวน, สทา โสตถี ภวันตุ เต. ฯ

วิธีนี้ ตามปรกติ ไม่มีพระฤกษ

ถ้ามีพระฤกษโสกันต์ เกสากันต์ พระฤกษสรง ถวายศีลแล้วต่อลั่นฆ้องไชย ประโคมแตรสังข์ จึ่งสวดถวาย "ชยันโต" จน "ลภันตัตเถ ปทักขิเณ" เท่านี้ กว่าจะเสร็จ. เสร็จพระฤกษแล้ว จึ่งถวาย "ภวตุ สัพพมังคลํ" เสร็จแล้ว จึ่งสวด ถวายพรพระต่อภายหลัง ตามกาลเวลา. ถ้าเปนพระฤกษ หล่อพระ ยกเครื่องบน ถวาย "ชยันโต" จนถึง "ปทักขิเณ." บ้าง. ถวาย

พุทธมงคลคาถา[๑]

"ทิวา ตปติ อาทิจโจ, รัตตีมาภาติ จันทิมา.
สันนัทโธ ขัตติโย ตปติ, ฌายี ตปติ พราหมโณ.
อถ สัพพมโหรัตตํ, พุทโธ ตปติ เตชสา.
เอเตน สัจจวัชเชน, สุวัตถิ โหตุ สัพพทา. ฯ
ยังกิญจิ วิตตํ อิธ วา หุรํ วา, สัคเคสุ วา ยํ รตนํ ปณีตํ.
น โน สมํ อัตถิ ตถาคเตน, อิทัมปิ พุทเธ รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจเจน สุวัตถิ โหตุ. ฯ
สุนักขัตตํ สุมังคลํ, สุปภาตํ สุหุฏฐิตํ.
สุขโณ สุมุหุตโต จ, สุยิฏฐํ พรหมจาริสุ.
ปทักขิณํ กายกัมมํ, วาจากัมมํ ปทักขิณํ.
ปทักขิณํ มโนกัมมํ, ปณิธี เต ปทักขิณา.
ปทักขิณานิ กัตวาน, ลภันตัตเถ ปทักขิเณ." บ้าง

ตามเคยถวายมา. เสร็จพระฤกษแล้ว "ภวตุ สัพพมังคลํ" เท่านี้ เปนเสร็จ ฯ

---

๑ นี้ชื่อเรียกในภายหลัง ฯ ว. ว.

อนุโมทนาวิธี

๏ เมื่อเสร็จภัตรกิจย์แล้ว ครั้นกาลเวลาสมควร ถวายอนุโมทนา เริ่มนำ

"ยถา วาริวหา ปูรา, ปริปูเรนฺติ สาครํ.
เอวเมว อิโต ทินฺนํ, เปตานํ อุปกปฺปติ.
อิจฺฉิตํ ปตฺถิตํ ตุมฺหํ, ขิปฺปเมว สมิชฺฌตุ.
สพฺเพ ปูเรนฺตุ สงฺกปฺปา, จนฺโท ปณฺณรโส ยถา.
มณิ โชติรโส ยถา." ฯ

รับพร้อมกัน

๏ สพฺพีติโย วิวชฺชนฺตุ, สพฺพโรโค วินสฺสตุ.
มา เต ภวตฺวนฺตราโย, สุขี ทีฆายุโก ภว.
สพฺพีติโย วิวชฺชนฺตุ, สพฺพโรโค วินสฺสตุ.
มา เต ภวตฺวนฺตราโย, สุขี ทีฆายุโก ภว.
สพฺพีติโย วิวชฺชนฺตุ, สพฺพโรโค วินสฺสตุ.
มา เต ภวตฺวนฺตราโย, สุขี ทีฆายุโก ภว.
อภิวาทนสีลิสฺส, นิจฺจํ วุฑฺฒาปจายิโน.
จตฺตาโร ธมฺมา วฑฺฒนฺติ, อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ. ฯ
ถวายอติเรก รับ "ภวตุ สพฺพมงฺคลํ." ถวายพระพรลา ฯ

วิธีนี้ ตามปรกติกาล

๏ ถ้ากาลวิเศษ ฉลองไตรปี ๓ เวลา ถวายกาลทาน สุตฺตคาถา ต่อ "อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ" ไป, ถวายอติเรก, รับด้วยมงคลจักรวาฬน้อย แล ภวตุ สพฺพมงฺคลํ ถวายพระพรลา ฯ วันเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานผ้าวรษาวาสิก ภายในเหมันตฤดู, วันทรงบาตรน้ำผึ้งในวรษานฤดูเพ็ญเดือน ๑๐ โดยมาก, ใน ๒ เวลานี้ ถวายกาลทานสุตฺตคาถา เหมือนวันฉลองไตรปี ฯ ในวันพระราชทานพระกฐิน ถวาย

อนุโมทนา ยถา สัพพีติโย, เริ่มนำด้วย เกณิยานุโมทนาคาถา รับ กาลทานสุตตคาถา พร้อมกัน, ถวายอดิเรก. รับ "ภวตุ สัพพมังคลํ" เวลาพระราชทาน ผ้าวัสสิกสาฎิกา ผ้าอาบน้ำฝน ถวายอนุโมทนาเหมือนวันพระกฐินหลวง ฯ เวลาพระราชทานเสนาศนอารามวิหาร ไตรจีวร ปริกขาร สำหรับ เสนาศน ถวาย อนุโมทนา ด้วย วิหารทาน คาถา, ต่อ "อายุ วัณโณ สุขํ พลํ" ฯ วันสมโภชพระมหาเสวตรฉัตร แล วันเฉลิมพระชนมพรรษา ถวาย เทวตาทิสสทักขิณานุโมทนาคาถา แล "ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ" ถ้ามีน้ำพระพุทธมนต์ตั้งกับเทียนด้วย ถวายปริตตกรณปาฐ ถ้าเปนวันฉลองพระพุทธรูปพระเจดีย์ ก็อนุโมทนาด้วย อัคคัปปสาทสุตตคาถา แลนิธิกัณฑ์ ตามควร ฯ

มงคลจักกวาฬน้อย

๏ สัพพพุทธานุภาเวน สัพพธัมมานุภาเวน สัพพสังฆานุภาเวน, พุทธรตนํ ธัมมรตนํ สังฆรตนํ ติณณํ รตนานํ อานุภาเวน, จตุราสีติสหัสส-ธัมมักขันธานุภาเวน, ปิฎกัตตยานุภาเวน, ชินสาวกานุภาเวน. สัพเพ เต โรคา, สัพเพ เต ภยา, สัพเพ เต อันตรายา, สัพเพ เต อุปัททวา, สัพเพ เต ทุนนิมิตตา, สัพเพ เต อวมังคลา วินัสสันตุ. อายุวัฑฒโก ธนวัฑฒโก สิริวัฑฒโก ยสวัฑฒโก พลวัฑฒโก วัณณวัฑฒโก สุขวัฑฒโก โหตุ สัพพทา.

ทุกขโรคภยา เวรา, โสกา สัตตุ จุปัททวา.
อเนกา อันตรายาปิ, วินัสสันตุ จ เตชสา.
ชยสิทธิ ธนํ ลาภํ, โสตถิ ภาคยํ สุขํ พลํ.
สิริ อายุ จ วัณโณ จ, โภคํ วุฑฒี จ ยสวา.
สตวัสสา จ อายู จ, ชีวสิทธี ภวันตุ เต. ฯ
ภวตุ สัพพมังคลํ, รักขันตุ สัพพเทวตา.
สัพพพุทธานุภาเวน, สทา โสตถี ภวันตุ เต.

ภวตุ สัพพมังคลํ, รักขันตุ สัพพเทวตา.
สัพพธัมมานุภาเวน, สทา โสตถี ภวันตุ เต.
ภวตุ สัพพมังคลํ, รักขันตุ สัพพเทวตา.
สัพพสังฆานุภาเวน, สทา โสตถี ภวันตุ เต. ฯ

เกณิยานุโมทนาคาถา

๏ อัคคิหุตตํมุขา ยัญญา, สาวิตติ ฉันทโส มุขํ.
ราชา มุขํ มนุสสานํ, นทีนํ สาคโร มุขํ.
นักขัตตานํ มุขํ จันโท, อาทิจโจ ตปตํ มุขํ.
ปุญญมากังขมานานํ, สังโฆ เว ยชตํ มุขํ. ฯ
๏ ภณิสสาม มยํ คาถา, กาลทานัปปทีปิกา.
เอตา สุณันตุ สักกัจจํ, ทายกา ปุญญกามิโน. ฯ

๓ คาถา

แบบนี้ นำกาลทานสุตตคาถา. ถ้านำวิหารทานคาถา เปลี่ยน เปน "วิหารทานทีปิกา" ฉนี้ ฯ

กาลทานสุตตคาถา

๏ กาเล ททันติ สปัญญา, วทัญญู วีตมัจฉรา.
กาเลน ทินนํ อริเยสุ, อุชุภูเตสุ ตาทิสุ.
วิปปสันนมนา ตัสส, วิปุลา โหติ ทักขิณา.
เย ตัตถ อนุโมทันติ, เวยยาวัจจํ กโรนติ วา.
น เตน ทักขิณา โอนา, เตปิ ปุญญัสส ภาคิโน.
ตัสมา ทเท อัปปฏิวานจิตโต, ยัตถ ทินนํ มหัปผลํ.
ปุญญานิ ปรโลกัสมึ, ปติฏฐา โหนติ ปาณินันติ. ฯ

วิหารทานคาถา

๑ สีตํ อุณหํ ปฏิหันติ, ตโต วาฬมิคานิ จ.
สิริสเป จ มกเส, สิสิเร จาปิ วุฏฐิโย.
ตโต วาตาตโป โฆโร, สัญชาโต ปฏิหัญญติ.
เลณัตถัญจ สุขัตถัญจ, ฌายิตุํ จ วิปัสสิตุํ.
วิหารทานํ สังฆัสส, อัคคํ พุทเธหิ วัณณิตํ.
ตัสมา หิ ปัณฑิโต โปโส, สัมปัสสํ อัตถมัตตโน.
วิหาเร การเย รัมเม, วาสเยตถ พหุสสุเต.
เตสํ อันนัญจ ปานัญจ, วัตถเสนาสนานิ จ.
ททเยย อุชุภูเตสุ, วิปปสันเนน เจตสา.
เต ตัสส ธัมมํ เทเสนติ, สัพพทุกขาปนูทนํ.
ยํ โส ธัมมมิธัญญาย, ปรินิพพาตยนาสโวติ. ฯ

เทวตาทิสสทักขิณานุโมทนาคาถา

๑ ยัสมิ ปเทเส กัปเปติ, วาสํ ปัณฑิตชาติโย.
สีลวันเตตถ โภเชตวา, สัญญเต พรหมจาริโน.
ยา ตัตถ เทวตา อาสุํ, ตาสํ ทักขิณมาทิเส.
ตา ปูชิตา ปูชยันติ, มานิตา มานยันติ นํ.
ตโต นํ อนุกัมปันติ, มาตา ปุตตํว โอรสํ.
เทวตานุกัมปิโต โปโส, สทา ภัทรานิ ปัสสติ. ฯ

เทวตาภิสัมมันตนคาถา

๑ ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุมมานิ วา ยานิว อันตลิกเข.
สัพเพว ภูตา สุมนา ภวันตุ, อโถปิ สักกัจจ สุณันตุ ภาสิตํ.
สุภาสิตํ กิญจิปิ โว ภเณมุ, ปุญญ สตุปปาทกรํ อปาปํ.

ธัม์มูปเทสํ อนุการกานํ, ตัส์มา หิ ภูตานิ สเมน์ตุ สัพ์เพ.
เมต์ตํ กโรถ์มานุสิยา ปชาย, ภูเตสุ พาพ์หํ กตภัต์ติกาย.
ทิวา จ รัต์โต จ หรัน์ติ เย พลิํ, ปัจ์โจปการํ อภิกังขมานา.
เต โข มนุส์สา ตนุกานุภาวา, ภูตา วิเสเสน มหิท์ธิกา จ.
อทิส์สมานา มนุเชหิ ญาตา, ตัส์มา หิ เน รัก์ขถ อัป์ปมัต์ตา.ฯ

ปริต์ตกรณปาฬี

๏ ยาวตา สัต์ตา อปทา วา ท์วิปทา วา จตุป์ปทา วา พหุป์ปทา วา, รูปิโน วา อรูปิโน วา, สัญ์ญิโน วา อสัญ์ญิโน วา เนวสัญ์ญีนาสัญ์ญิโน วา, ตถาคโต เตสํ อัค์คมัก์ขายติ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ. เย โข พุท์เธ ปสัน์นา, อัค์เค เต ปสัน์นา. อัค์เค โข ปน ปสัน์นานํ อัค์โค วิปาโก.

ยังกิญ์จิ วิต์ตํ อิธ วา หุรํ วา, สัค์เคสุ วา ยํ รตนํ ปณีตํ.
น โน สมํ อัต์ถิ ตถาคเตน, อิทัม์ปิ พุท์เธ รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ. ฯ

ยาวตา ธัม์มา สังขตา วา อสังขตา วา, วิราโค เตสํ อัค์คมัก์ขายติ, ยทิทํ มทนิม์มทโน ปิปาสวินโย อาลยสมุค์ฆาโต วัฏ์ฏูปัจ์เฉโท ตัณ์หัก์ขโย วิราโค นิโรโธ นิพ์พานํ. เย โข วิราคธัม์เม ปสัน์นา, อัค์เค เต ปสัน์นา. อัค์เค โข ปน ปสัน์นานํ อัค์โค วิปาโก.

ขยํ วิราคํ อมตํ ปณีตํ, ยทัช์ฌคา สัก์ยมุนี สมาหิโต.
น เตน ธัม์เมน สมัต์ถิ กิญ์จิ, อิทัม์ปิ ธัม์เม รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ. ฯ

ยาวตา ธัม์มา สังขตา, อริโย อัฏ์ฐังคิโก มัค์โค, เตสํ อัค์คมัก์ขายติ, เสย์ยถีทํ, สัม์มาทิฏ์ฐิ สัม์มาสังกัป์โป, สัม์มาวาจา สัม์มากัม์มัน์โต สัม์มาอาชีโว, สัม์มาวายาโม สัม์มาสติ สัม์มาสมาธิ. เย โข อริยมัค์คธัม์เม ปสัน์นา, อัค์เค เต ปสัน์นา อัค์เค โข ปน ปสัน์นานํ อัค์โค วิปาโก.

ยัม์พุท์ธเสฏ์โฐ ปริวัณ์ณยี สุจึ, สมาธิมานัน์ตริกัญ์ญมาหุ.
สมาธินา เตน สโม น วิช์ชติ, อิทัม์ปิ ธัม์เม รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ. ฯ

ยาวตา สํฆา วา คณา วา ตถาคตสาวกสํโฆ เตสํ อัค์คมัก์ขายติ, ยทิทํ จัต์ตาริ ปุริสยุคานิ อัฏ์ฐปุริสปุค์คลา. เย โข สํเฆ ปสัน์นา, อัค์เค เต ปสัน์นา. อัค์เค โข ปน ปสัน์นานํ อัค์โค วิปาโก.

เย ปุค์คลา อัฏ์ฐ สตํ ปสัต์ถา, จัต์ตาริ เอตานิ ยุคานิ โหน์ติ.
เต ทัก์ขิเณย์ยา สุคตัส์ส สาวกา, เอเตสุ ทิน์นานิ มหัป์ผลานิ.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
เย สุป์ปยุต์ตา มนสา ทัฬ์หิน, นิก์กามิโน โคตมสาสนัม์หิ.
เต ปัต์ติปัต์ตา อมตํ วิคัย์ห, ลัท์ธา มุธา นิพ์พุตึ ภุญ์ชมานา.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ขีณํ ปุราณํ นวํ นัต์ถิ สัม์ภวํ, วิรัต์ตจิต์ตายติเก ภวัส์มึ.
เต ขีณพีชา อวิรุฬ์หิฉัน์ทา, นิพ์พัน์ติ ธีรา ยถายัม์ปทีโป.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ. ๚

อัค์คัป์ปสาทสุต์ตคาถา

อัค์คโต เว ปสัน์นานํ ฯลฯ อัค์คัป์ปัต์โต ปโมทตีติ. ๚ ๚

นิธิกัณ์ฑ

๏ นิธึ นิเธติ ปุริโส, คัม์ภีเร อุทกัน์ติเก.
"อัต์เถ กิจ์เจ สมุป์ปัน์เน, อัต์ถาย เม ภวิส์สติ.
ราชโต วา ทุรุต์ตัส์ส, โจรโต ปีฬิตัส์ส วา.
อิณัส์ส วา ปโมก์ขาย, ทุพ์ภิก์เข อาปทาสุ วา."
เอตทัต์ถาย โลกัส์มึ, นิธิ นาม นิธียติ.
ตาวัส์สุนิหิโต สัน์โต, คัม์ภีเร อุทกัน์ติเก.
น สัพ์โพ สัพ์พทาเยว, ตัส์ส ตํ อุปกัป์ปติ.

นิธิ วา ฐานา จวติ, สัญา วาส์ส วิมุย์หติ.
นาคา วา อปนาเมน์ติ, ยัก์ขา วาปิ หรัน์ติ นํ.
อัป์ปิยา วาปิ ทายาทา, อุท์ธรัน์ติ อปัส์สโต.
ยทา ปุญัก์ขโย โหติ, สัพ์พเมตํ วินัส์สติ. ฯ
ยัส์ส ทาเนน สีเลน, สัญเมน ทเมน จ.
นิธิ สุนิหิโต โหติ, อิต์ถิยา ปุริสัส์ส วา.
เจติยัม์หิ จ สํเฆ วา, ปุค์คเล อติถีสุ วา.
มาตริ ปิตริ วาปิ, อโถ เชฏ์ฐัม์หิ ภาตริ.
เอโส นิธิ สุนิหิโต, อเชย์โย อนุคามิโย.
ปหาย คมนีเยสุ, เอตํ อาทาย คัจ์ฉติ.
อสาธารณมัญเญสํ, อโจรหรโณ นิธิ.
กยิราถ ธีโร ปุญานิ, โย นิธิ อนุคามิโก.
เอส เทวมนุส์สานํ, สัพ์พกามทโท นิธิ.
ยํ ยํ เทวาภิปัต์เถน์ติ, สัพ์พเมเตน ลัพ์ภติ.
สุวัณ์ณตา สุสรตา, สุสัณ์ฐานํ สุรูปตา.
อาธิปัจ์จํ ปริวาโร, สัพ์พเมเตน ลัพ์ภติ.
ปเทสรัช์ชํ อิส์สริยํ, จักกวัต์ติสุขํ ปิยํ.
เทวรัช์ชัม์ปิ ทิพ์เพสุ, สัพ์พเมเตน ลัพ์ภติ.
มานุส์สิกา จ สัม์ปัต์ติ, เทวโลเก จ ยา รติ.
ยา จ นิพ์พานสัม์ปัต์ติ, สัพ์พเมเตน ลัพ์ภติ.
มิต์ตสัม์ปทมาคัม์ม, โยนิโส เว ปยุญ์ชโต.
วิช์ชาวิมุต์ติวสีภาโว, สัพ์พเมเตน ลัพ์ภติ.
ปฏิสัม์ภิทา วิโมก์ขา จ, ยา จ สาวกปารมี.
ปัจ์เจกโพธิ พุท์ธภูมิ, สัพ์พเมเตน ลัพ์ภติ.
เอวํ มหัต์ถิกา เอสา, ยทิทํ ปุญสัม์ปทา.

ตสฺมา ธีรา ปสํสนฺติ, ปณฺฑิตา กตปุญฺญตํ ติ. ฯ

๑๖ คาถา กึ่ง, อนุโมทนาในการบุญนอกจากปุพพเปตพลี, ตามควรทั้งสูตรบ้าง, แต่ "ยสฺส ทาเนน" ไปบ้าง, ตามเวลา. ฯ

สังคหวัตถุคาถา

อนุโมทนาในวันทรงเริ่มเบี้ยวัสแลสังคหมัยบุญสมัยอื่น

๏ ทานญฺจ เปยฺยวชฺชญฺจ, อตฺถจริยา จ ยา อิธ.
สมานตฺตตา จ ธมฺเมสุ, ตตฺถ ตตฺถ ยถารหํ.
เอเต โข สงฺคหา โลเก, รถสฺสาณีว ยายโต.
เอเต จ สงฺคหา นาสฺสุ, น มาตา ปุตฺตการณา.
ลเภถ มานํ ปูชํ วา, ปิตา วา ปุตฺตการณา.
ยสฺมา จ สงฺคหา เอเต, สมเวกฺขนฺติ ปณฺฑิตา.
ตสฺมา มหตฺตํ ปปฺโปนฺติ, ปาสํสา จ ภวนฺติ เตติ. ฯ

โภชนทานานุโมทนาคาถา

๏ อายุโท พลโท ธีโร, วณฺณโท ปฏิภาณโท.
สุขสฺส ทาตา เมธาวี, สุขํ โส อธิคจฺฉติ.
อายุํ ทตฺวา พลํ วณฺณํ, สุขญฺจ ปฏิภาณโท.
ทีฆายุ ยสวา โหติ, ยตฺถ ยตฺถูปปชฺชตีติ. ฯ

๒ คาถา อนุโมทนา ในโภชนทาน ภัตรทาน. ฯ

อาทิยสุตตคาถา

๏ "ภุตฺตา โภคา ภตา ภจฺจา, วิติณฺณา อาปทาสุ เม.
อุทฺธคฺคา ทกฺขิณา ทินฺนา, อโถ ปญฺจ พลี กตา.
อุปฏฺฐิตา สีลวนฺโต, สญฺญตา พฺรหฺมจาริโน.
ยทตฺถํ โภคมิจฺเฉยฺย, ปณฺฑิโต ฆรมาวสํ.

โส เม อตฺโถ อนุปฺปตฺโต, กตํ อนุตาปิยํ."
เอตํ อนุสฺสรํ มจฺโจ, อริยธมฺเม ฐิโต นโร.
อิเธว นํ ปสํสนฺติ, เปจฺจ สคฺเค ปโมทติ. ฯ

๓ คาถากึ่ง อนุโมทนา ในการทำบุญบี่ ตามที่เคยทำมา ฯ

ติโรกุฑฑกัณฑ์

๑ ติโรกุฑฺเฑสุ ติฏฺฐนฺติ, สนฺธิสิงฺฆาฏเกสุ จ.
ทฺวารพาหาสุ ติฏฺฐนฺติ, อาคนฺตฺวาน สกํ ฆรํ.
ปหุเต อนฺนปานมฺหิ, ขชฺชโภชฺเช อุปฏฺฐิเต.
น เตสํ โกจิ สรติ, สตฺตานํ กมฺมปจฺจยา.
เอวํ ททนฺติ ญาตีนํ, เย โหนฺติ อนุกมฺปกา.
สุจึ ปณีตํ กาเลน, กปฺปิยํ ปานโภชนํ.
"อิทํ โว ญาตีนํ โหตุ, สุขิตา โหนฺตุ ญาตโย."
เต จ ตตฺถ สมาคนฺตฺวา, ญาติเปตา สมาคตา.
ปหุเต อนฺนปานมฺหิ, สกฺกจฺจํ อนุโมทเร.
"จิรํ ชีวนฺตุ โน ญาตี, เยสํ เหตุ ลภาม เส.
อมฺหากญฺจ กตา ปูชา, ทายกา จ อนิปฺผลา."
น หิ ตตฺถ กสิ อตฺถิ, โครกฺเขตฺถ น วิชฺชติ.
วณิชฺชา ตาทิสี นตฺถิ, หิรญฺเญน กยากยํ.
อิโต ทินฺเนน ยาเปนฺติ, เปตา กาลกตา ตหึ.
อุณฺณเต อุทกํ วุฏฺฐํ, ยถานินฺนํ ปวตฺตติ.
เอวเมว อิโต ทินฺนํ, เปตานํ อุปกปฺปติ.
ยถา วาริวหา ปูรา, ปริปูเรนฺติ สาครํ.
เอวเมว อิโต ทินฺนํ, เปตานํ อุปกปฺปติ. ฯ
"อทาสิ เม อกาสิ เม, ญาติมิตฺตา สขา จ เม."
เปตานํ ทกฺขิณํ ทชฺชา, ปุพฺเพ กตมนุสฺสรํ.

น หิ รุณ์ณํ วา โสโก วา, ยาวัญ์ญา ปริเทวนา.
น ตํ เปตานมัต์ถาย, เอวํ ติฏ์ฐัน์ติ ญาตโย.
อยัญ์จ โข ทักขิณา ทิน์นา, สํฆัม์หิ สุปติฏ์ฐิตา.
ทีฆรัต์ตํ หิตายัส์ส, ฐานโส อุปกัป์ปติ.
โส ญาติธัม์โม จ อยํ นิทัส์สิโต, เปตาน ปูชา จ กตา อุฬารา.
พลัญ์จ ภิก์ขูนมนุป์ปทิน์นํ, ตุเม์หหิ ปุญ์ญํ ปสุตํ อนัป์ปกัน์ติ. ฯ

๑๓ คาถา อนุโมทนา ในบุพ์พเปตพลีทาน, ทั้งสูตรบ้าง, แต่ "อทาสิ เม อกาสิ เม" ไปบ้าง ฯ

สัจ์จปานวิธยานุรูปคาถา

๏ สัจ์จํ เว อมตา วาจา, เอส ธัม์โม สนัน์ตโน.
สัจ์เจ อัต์เถ จ ธัม์เม จ, อหุ สัน์โต ปติฏ์ฐิตา.
สัท์ธีธ วิต์ตํ ปุริสัส์ส เสฏ์ฐํ, ธัม์โม สุจิณ์โณ สุขมาวหาติ.
สัจ์จํ หเว สาธุตรํ รสานํ, ปัญ์ญาชีวีชีวิตมาหุ เสฏ์ฐํ.
สัท์ทหาโน อรหตํ, ธัม์มํ นิพ์พานปัต์ติยา.
สุส์สูสํ ลภเต ปัญ์ญํ, อัป์ปมัต์โต วิจัก์ขโณ.
ปฏิรูปการี ธุรวา, อุฏ์ฐาตา วินท์เต ธนํ.
สัจ์เจน กิต์ตึ ปัป์โปติ, ทที มิต์ตานิ คัน์ถติ.
ยัส์เสเต จตุโร ธัม์มา, สัท์ธัส์ส ฆรเมสิโน.
สัจ์จํ ธัม์โม ธิติ จาโค, สเว เปจ์จ น โสจติ.
อิงฆ อัญ์เญปิ ปุจ์ฉัส์สุ, ปุถู สมณพ์ราห์มเณ.
ยทิ สัจ์จา ทมา จาคา, ขัน์ต์ยา ภิย์โยธ วิช์ชติ. ฯ

๖ คาถาสวดวันถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาธิฏ์ฐาน. เมื่อเวลาเชิญพระแสงลงจรดน้ำ ฯ

๑ อนุโมทนาวิธี ซึ่งจัดไว้ทั้งปวงนี้ ย่นเปน ๒ คือสามัญอนุโมทนา ฤๅปกติอนุโมทนา ๑ วิเสสอนุโมทนา ๑ ฉนี้. อนุโมทนา ซึ่งท่านผู้เปนประธานาธิบดี เริ่มนำว่า "ยถา วาริวหา ปูรา ฯ ล ฯ มณิ โชติรโส ยถา" ฉนี้แล้ว รับพร้อมกันว่า "สัพพีติโย วิวัชชันตุ ฯ ล ฯ อายุ วัณโณ สุขํ พลํ" เท่านี้จบ เปนสามัญอนุโมทนา ฤๅปกติอนุโมทนา ฯ เมื่อจบสามัญอนุโมทนาแล้ว สวดอนุโมทนาใด ๆ มีสังคหวัตถุคาถาว่า "ทานัญจ เปยยวัชชัญจ ฯ ล ฯ ปาสํสา จ ภวันติ เต" ฉนี้ เปนต้น ตามกาลวิเศษนั้น ๆ ต่อไป อนุโมทนานั้น ๆ เปนวิเสสอนุโมทนาทั้งสิ้น วิเสสอนุโมทนาทั้งปวง สวดภายหลังสามัญอนุโมทนา ทุกเมื่อ. ฯ

จตุภาณวารารัมโภ

๏ อิโต ปรํ, โปราเณหิ ตํ ตํ อัต์ถวสํ อปทิสิต์วา, ตโต ตโต สมาหริต์วา วิหิตา, จตุภาณวารนาเมน โวหริตา, พาวีสติภาคโส ทัส์สิตา ธัม์มัป์ปเภทา ทัส์สิยัน์เต, ยถาวิหิตัก์กเมน. ตัต์ริเม พาวีสติ ภาคา. ปฐโม สรณคมนปาโฐ. ทุติโย ทสสิก์ขาปทปาโฐ. ตติโย สามเณรปัญ์หปาโฐ. จตุต์โถ ท์วัต์ติงสาการปาโฐ. ปัญ์จโม ตํขณิกปัจ์จเวก์ขณปาโฐ. ฉัฏ์โฐ ทสธัม์มสุต์ตปาโฐ. สัต์ตโม มังคลสุต์ตปาโฐ. อัฏ์ฐโม รตนสุต์ตปาโฐ. นวโม กรณียเมต์ตสุต์ตปาโฐ. ทสโม อหิราชสุต์ตปาโฐ. เอกาทสโม เมต์ตานิสํสสุต์ตปาโฐ. ท์วาทสโม เมต์ตานิสํสคาถาปาโฐ. เตรสโม โมรปริต์ตคาถาปาโฐ. จุท์ทสโม จัน์ทปริต์ตปาโฐ. ปัณ์ณรสโม สุริยปริต์ตปาโฐ. โสฬสโม ธชัค์คสุต์ตปาโฐ. สัต์ตรสโม มหากัส์สปโพช์ฌังคสุต์ตปาโฐ. อัฏ์ฐารสโม มหาโมค์คัล์ลานโพช์ฌังคสุต์ตปาโฐ. อูนวีสติโม มหาจุน์ทโพช์ฌังคสุต์ตปาโฐ. วีสติโม คิริมานัน์ทสุต์ตปาโฐ. เอกวีสติโม อิสิคิลิสุต์ตปาโฐ. พาวีสติโม อาฏานาฏิยสุต์ตปาโฐติ. ฯ

๏ เบื้องน่าแต่นี้ จะแสดงภาณวาร ๔ มีธัมมปเภท ๒๒ ภาค, โปราณาจริยเจ้านำมาแต่คัมภีร์พระปริยัติธรรมนั้น ๆ มีขุทกปาฐเปนต้น, แลได้คัดบทพยัญชนอรถกถาของธรมประเภท ๒๒ นั้น มารวมไว้เปนอรถกถามีนามว่า "สารัตถสมุจ์จัย จตุภาณวารัฏฐกถา" คัมภีร์หนึ่งนั้น, ลงพิมพ์ตามลำดับที่ท่านตั้งไว้นั้น. ฯ

ปฐมภาณวาร

๑ นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส. ฃ

ที่ ๑ ติสรณคมนปาโฐ

พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ. สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ทุติยัม์ปิ พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ทุติยัม์ปิ ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ทุติยัม์ปิ สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ตติยัม์ปิ พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ตติยัม์ปิ ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ตติยัม์ปิ สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ฃ

ติสรณคมนปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๒ ทสสิก์ขาปทปาโฐ

๑ ปาณาติปาตา เวรมณี สิก์ขาปทํ. อทิน์นาทานา เวรมณี สิก์ขาปทํ. อพ๎รห๎มจริยา เวรมณี สิก์ขาปทํ. มุสาวาทา เวรมณี สิก์ขาปทํ. สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานา เวรมณี สิก์ขาปทํ. วิกาลโภชนา เวรมณี สิก์ขาปทํ. นัจ์จคีตวาทิตวิสูกทัส์สนา เวรมณี สิก์ขาปทํ. มาลาคัน์ธวิเลปน-ธารณมัณ์ฑนวิภูสนัฏ์ฐานา เวรมณี สิก์ขาปทํ. อุจ์จาสยนมหาสยนา เวรมณี สิก์ขาปทํ. ชาตรูปรชตปฏิค์คหณา เวรมณี สิก์ขาปทํ. ฃ

ทสสิก์ขาปทปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๓ สามเณรปัญ๎หปาโฐ

๑ เอกัน์นาม กึ. สัพ์เพ สัต์ตา อาหารัฏ์ฐิติกา. เท๎ว นาม กึ. นามัญ์จ รูปัญ์จ. ตีณิ นาม กึ. ติส์โส เวทนา. จัต์ตาริ นาม กึ. จัต์ตาริ อริยสัจ์จานิ. ปัญ์จ นาม กึ. ปัญ์จุปาทานัก์ขัน์ธา. ฉ นาม กึ. ฉ อัช์ฌัต์ติกานิ อายตนานิ. สัต์ต นาม กึ. สัต์ต โพช์ฌังคา. อัฏ์ฐ

นาม กึ. อริโย อัฏฐังคิโก มัค์โค. นว นาม กึ. นว สัต์ตาวาสา. ทส นาม กึ. ทสหังเคหิ สมัน์นาคโต "อรหาติ" วุจ์จตีติ. ฯ

สามเณรปัญ์หปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๔ ทวัต์ติงสาการปาโฐ

๏ อัต์ถิ อิมัส์มิง กาเย, เกสา โลมา นขา ทัน์ตา ตโจ, มังสํ นหารู อัฏ์ฐี อัฏ์ฐิมิญ์ชํ วัก์กํ, หทยํ ยกนํ กิโลมกํ ปีหกํ ปัป์ผาสํ, อัน์ตํ อัน์ตคุณํ อุทริยํ กรีสํ. ปิต์ตํ เสม์หํ ปุพ์โพ โลหิตํ เสโท เมโท, อัส์สุ วสา เขโฬ สิงฆาณิกา ลสิกา มุต์ตํ, มัต์ถเก มัต์ถลุงคัน์ติ. ฯ

ทวัต์ติงสาการปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๕ ตังขณิกปัจ์จเวก์ขณปาโฐ

๏ ปฏิสังขา โยนิโส จีวรํ ปฏิเสวามิ, ยาวเทว สีตัส์ส ปฏิฆาตาย, อุณ์หัส์ส ปฏิฆาตาย, ฑํสมกสวาตาตปสิริงสปสัม์ผัส์สานํ ปฏิฆาตาย, ยาวเทว หิริโกปินปฏิจ์ฉาทนัต์ถํ. ฯ

ปฏิสังขา โยนิโส ปิณ์ฑปาตํ ปฏิเสวามิ, เนว ทวาย, น มทาย, น มัณ์ฑนาย, น วิภูสนาย. ยาวเทว อิมัส์ส กายัส์ส ฐิติยา, ยาปนาย, วิหิงสุปรติยา, พ์รห์มจริยานุค์คหาย, "อิติ ปุราณัญ์จ เวทนํ ปฏิหังขามิ นวัญ์จ เวทนํ น อุป์ปาเทส์สามิ, ยาต์รา จ เม ภวิส์สติ อนวัช์ชตา จ ผาสุวิหาโร จาติ." ฯ

ปฏิสังขา โยนิโส เสนาสนํ ปฏิเสวามิ, ยาวเทว สีตัส์ส ปฏิฆาตาย, อุณ์หัส์ส ปฏิฆาตาย, ฑํสมกสวาตาตปสิริงสปสัม์ผัส์สานํ ปฏิฆาตาย, ยาวเทว อุตุปริส์สยวิโนทนํ ปฏิสัล์ลานารามัต์ถํ. ฯ

ปฏิสังขา โยนิโส คิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขารํ ปฏิเสวามิ, ยาวเทว อุป์ปัน์นานํ เวย์យាពាធិកានំ เวทนานํ ปฏิฆาตาย, อัพ์ยาปัช์ฌปรมตายาติ. ฯ

ตังขณิกปัจ์จเวก์ขณปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๖ ทสธัมมสุตตปาโฐ

๏ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัตถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถ-
ปิณฑิกัสส อาราเม. ตัตร โข ภควา ภิกขู อามันเตสิ "ภิกขโวติ."
"ภทันเตติ" เต ภิกขู ภควโต ปัจจัสโสสุํ. ภควา เอตทโวจ. ทส อิเม
ภิกขเว ธัมมา ปัพพชิเตน อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพา. กตเม ทส.

๑ "เววัณณิยัมหิ อัชฌุปคโตติ" ปัพพชิเตน อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพํ. ฯ

๒ "ปรปฏิพัทธา เม ชีวิกาติ" ปัพพชิเตน อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพํ. ฯ

๓ "อัญโญ เม อากัปโป กรณีโยติ" ปัพพชิเตน อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพํ. ฯ

๔ "กัจจิ นุ โข เม อัตตา สีลโต น อุปวทตีติ" ปัพพชิเตน อภิณหํ
ปัจจเวกขิตัพพํ. ฯ

๕ "กัจจิ นุ โข มํ อนุวิจจ วิญญู สพรหมจารี สีลโต น อุปวทันตีติ"
ปัพพชิเตน อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพํ. ฯ

๖ "สัพเพหิ เม ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโวติ" ปัพพชิเตน
อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพํ. ฯ

๗ "กัมมัสสโกมหิ กัมมทายาโท กัมมโยนิ กัมมพันธุ กัมมปฏิสรโณ,
ยํ กัมมํ กริสสามิ กัลยาณํ วา ปาปกํ วา, ตัสส ทายาโท ภวิสสามีติ"
ปัพพชิเตน อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพํ. ฯ

๘ "กถัมภูตัสส เม รัตตินทิวา วีติปตันตีติ" ปัพพชิเตน อภิณหํ
ปัจจเวกขิตัพพํ. ฯ

๙ "กัจจิ นุ โขหํ สุญญาคาเร อภิรมามีติ" ปัพพชิเตน อภิณหํ
ปัจจเวกขิตัพพํ. ฯ

๑๐ "อัตถิ นุ โข เม อุตตริมนุสสธัมมา อลมริยญาณทัสสนวิเสโส
อธิคโต, โสหํ ปัจฉิเม กาเล สพรหมจารีหิ ปุฏโฐ น มังกุ ภวิสสามีติ"
ปัพพชิเตน อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพํ. ฯ อิเม โข ภิกขเว. ทส ธัมมา
ปัพพชิเตน อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพาติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อัตตมนา
เต ภิกขู ภควโต ภาสิตํ อภินันทุนติ. ฯ

ทสธัมมสุตตปาโฐ นิฏฐิโต.

ที่ ๗ มังคลสุตตปาฬิ

๑ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัตถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฑิกัสส อาราเม. อถโข อัญญตรา เทวตา, อภิกกันตาย รัตติยา อภิกกันตวัณณา เกวลกัปปํ เชตวนํ โอภาเสตวา, เยน ภควา เตนุปสังกมิ, อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ อัฏฐาสิ, เอกมันตํ ฐิตา โข สา เทวตา ภควันตํ คาถาย อัชฌภาสิ.

"พหู เทวา มนุสสา จ, มังคลานิ อจินตยุํ.
อากังขมานา โสตถานํ, พรูหิ มังคลมุตตมํ."
อเสวนา จ พาลานํ, ปัณฑิตานัญจ เสวนา.
ปูชา จ ปูชนียานํ, เอตัมมังคลมุตตมํ.
ปฏิรูปเทสวาโส จ, ปุพเพ จ กตปุญญตา.
อัตตสัมมาปณิธิ จ, เอตัมมังคลมุตตมํ.
พาหุสัจจัญจ สิปปัญจ, วินโย จ สุสิกขิโต.
สุภาสิตา จ ยา วาจา, เอตัมมังคลมุตตมํ.
มาตาปิตุอุปัฏฐานํ, ปุตตทารัสส สังคโห.
อนากุลา จ กัมมันตา, เอตัมมังคลมุตตมํ.
ทานัญจ ธัมมจริยา จ, ญาตกานัญจ สังคโห.
อนวัชชานิ กัมมานิ, เอตัมมังคลมุตตมํ.
อารตี วิรตี ปาปา, มัชชปานา จ สัญโม.
อัปปมาโท จ ธัมเมสุ, เอตัมมังคลมุตตมํ.
คารโว จ นิวาโต จ, สันตุฏฐี จ กตัญญุตา.
กาเลน ธัมมัสสวนํ, เอตัมมังคลมุตตมํ.
ขันตี จ โสวจัสสตา, สมณานัญจ ทัสสนํ.
กาเลน ธัมมสากัจฉา, เอตัมมังคลมุตตมํ.
ตโป จ พรหมจริยัญจ, อริยสัจจาน ทัสสนํ.
นิพพานสัจฉิกิริยา จ, เอตัมมังคลมุตตมํ.

ผุฏ์ฐัส์ส โลกธัม์เมหิ, จิต์ตํ ยัส์ส น กัม์ปติ.
อโสกํ วิรชํ เขมํ, เอตัม์มังคลมุต์ตมํ.
เอตาทิสานิ กัต๎วาน, สัพ์พัต์ถมปราชิตา.
สัพ์พัต์ถ โสต์ถิํ คัจ์ฉัน์ติ, ตัน์เตสํ มังคลมุต์ตมัน์ติ. ๆ

มังคลสุต์ตปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๘ รตนสุต์ตปาโฐ

๏ ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุม์มานิ วา ยานิว อัน์ตลิก์เข.
สัพ์เพว ภูตา สุมนา ภวัน์ตุ, อโถปิ สัก์กัจ์จ สุณัน์ตุ ภาสิตํ.
ตัส๎มา หิ ภูตา นิสาเมถ สัพ์เพ, เมต์ตํ กโรถ มานุสิยา ปชาย.
ทิวา จ รัต์โต จ หรัน์ติ เย พลิํ, ตัส๎มา หิ เน รัก์ขถ อัป์ปมัต์ตา.
ยังกิญ์จิ วิต์ตํ อิธ วา หุรํ วา, สัค์เคสุ วา ยํ รตนํ ปณีตํ.
น โน สมํ อัต์ถิ ตถาคเตน, อิทัม์ปิ พุท์เธ รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.

ขยํ วิราคํ อมตํ ปณีตํ, ยทัช์ฌคา สัก๎ยมุนี สมาหิโต.
น เตน ธัม์เมน สมัต์ถิ กิญ์จิ, อิทัม์ปิ ธัม์เม รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.

ยัม์พุท์ธเสฏ์โฐ ปริวัณ์ณยี สุจิํ, สมาธิมานัน์ตริกัญ์ญมาหุ.
สมาธินา เตน สโม น วิช์ชติ, อิทัม์ปิ ธัม์เม รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.

เย ปุค์คลา อัฏ์ฐ สตํ ปสัต์ถา, จัต์ตาริ เอตานิ ยุคานิ โหน์ติ.
เต ทัก์ขิเณย๎ยา สุคตัส์ส สาวกา, เอเตสุ ทิน์นานิ มหัป์ผลานิ.
อิทัม์ปิ สังเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
เย สุป์ปยุต์ตา มนสา ทัฬ๎เหน, นิก์กามิโน โคตมสาสนัม๎หิ.
เต ปัต์ติปัต์ตา อมตํ วิคัย๎ห, ลัท์ธา มุธา นิพ์พุติํ ภุญ์ชมานา.
อิทัม์ปิ สังเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.

ยถินทขีโล ปฐวึ สิโต สิยา, จตุพ์ภิ วาเตภิ อสัมปกัมปิโย.
ตถูปมํ สัปปุริสํ วทามิ, โย อริยสัจ์จานิ อเวจ์จ ปัส์สติ.
อิทัมปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
เย อริยสัจ์จานิ วิภาวยันติ, คัมภีรปัญ์เญน สุเทสิตานิ.
กิญ์จาปิ เต โหน์ติ ภุสัป์ปมัต์ตา, น เต ภวํ อัฏ์ฐมมาทิยัน์ติ.
อิทัมปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
สหาวัส์ส ทัส์สนสัมปทาย, ตยัส์สุ ธัม์มา ชหิตา ภวัน์ติ.
สัก์กายทิฏ์ฐิ วิจิกิจ์ฉิตัญ์จ, สีลัพ์พตํ วาปิ ยทัต์ถิ กิญ์จิ.
จตูหปาเยหิ จ วิป์ปมุต์โต, ฉ จาภิฐานานิ อภัพ์โพ กาตุํ.
อิทัมปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
กิญ์จาปิ โส กัม์มํ กโรติ ปาปกํ, กาเยน วาจายุท เจตสา วา.
อภัพ์โพ โส ตัส์ส ปฏิจ์ฉทาย, อภัพ์พตา ทิฏ์ฐปทัส์ส วุต์ตา.
อิทัมปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
วนัป์ปคุม์เพ ยถา ผุส์สิตัค์เค, คิม์หานมาเส ปฐมัส์มิ คิม์เห.
ตถูปมํ ธัม์มวรํ อเทสยิ, นิพ์พานคามิ ปรมํ หิตาย.
อิทัมปิ พุท์เธ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
วโร วรัญ์ญู วรโท วราหโร, อนุต์ตโร ธัม์มวรํ อเทสยิ.
อิทัมปิ พุท์เธ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ขีณํ ปุราณํ นวํ นัต์ถิ สัมภวํ, วิรัต์ตจิต์ตายติเก ภวัส์มิ.
เต ขีณพีชา อวิรุฬ์หิฉัน์ทา, นิพ์พัน์ติ ธีรา ยถายัม์ปทีโป.
อิทัมปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุม์มานิ วา ยานิว อัน์ตลิก์เข.
ตถาคตํ เทวมนุส์สปูชิตํ, พุท์ธํ นมัส์สาม สุวัต์ถิ โหตุ.
ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุม์มานิ วา ยานิว อัน์ตลิก์เข.
ตถาคตํ เทวมนุส์สปูชิตํ, ธัม์มํ นมัส์สาม สุวัต์ถิ โหตุ.
ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ, ภุม์มานิ วา ยานิว อัน์ตลิก์เข.

ตถาคตํ เทวมนุส์สปูชิตํ, สํฆํ นมัส์สาม สุวัต์ถิ โหตุ. ฯ

รตนสุต์ตปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๙ กรณี่ยเมต์ตสุต์ตปาโฐ

๑ กรณี่ยมัต์ถกุสเลน, ยัน์ตํ สัน์ตํ ปทํ อภิสเมจ์จ.
สัก์โก อุชู จ สุหุชู จ, สุวโจ จัส์ส มุทุ อนติมานี่.
สัน์ตุส์สโก จ สุภโร จ, อัป์ปกิจ์โจ จ สัล์ลหุกวุต์ติ.
สัน์ติน์ท์ริโย จ นิปโก จ, อัป์ปคัพ์โภ กุเลสุ อนนุคิท์โธ.
น จ ขุท์ทํ สมาจเร กิญ์จิ, เยน วิญ์ญู ปเร อุปวเทย์ยุํ.
"สุขิโน วา เขมิโน โหน์ตุ, สัพ์เพ สัต์ตา ภวัน์ตุ สุขิตัต์ตา.
เย เกจิ ปาณภูตัต์ถิ, ตสา วา ถาวรา วา อนวเสสา.
ที่ฆา วา เย มหัน์ตา วา, มัช์ฌิมา รัส์สกา อณุกถูลา.
ทิฏ์ฐา วา เย จ อทิฏ์ฐา, เย จ ทูเร วสัน์ติ อวิทูเร.
ภูตา วา สัม์ภเวสี่ วา, สัพ์เพ สัต์ตา ภวัน์ตุ สุขิตัต์ตา."
น ปโร ปรํ นิกุพ์เพถ, นาติมัญ์เญถ กัต์ถจิ นํ กิญ์จิ.
พ์ยาโรสนา ปฏี่ฆสัญ์ญา, นาญ์ญมัญ์ญัส์ส ทุก์ขมิจ์เฉย์ย.
มาตา ยถา นิยํ ปุต์ตํ, อายุสา เอกปุต์ตมนุรัก์เข.
เอวัม์ปิ สัพ์พภูเตสุ, มานสัม์ภาวเย อปริมาณํ.
เมต์ตัญ์จ สัพ์พโลกัส์มิํ, มานสัม์ภาวเย อปริมาณํ.
อุท์ธํ อโธ จ ติริยัญ์จ, อสัม์พาธํ อเวรํ อสปัต์ตํ.
ติฏ์ฐัญ์จรํ นิสิน์โน วา, สยาโน วา ยาวตัส์ส วิคตมิท์โธ.
เอตํ สติํ อธิฏ์เฐย์ย, พ์รห์มเมตํ วิหารํ อิธมาหุ.
ทิฏ์ฐิญ์จ อนุปคัม์ม สี่ลวา, ทัส์สเนน สัม์ปัน์โน.
กาเมสุ วิเนย์ย เคธํ, น หิ ชาตุ คัพ์ภเสย์ยํ ปุนเรตี่ติ. ฯ

กรณี่ยเมต์ตสุต์ตปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๑๐ อหิราชสุตฺตปาโฐ

๑ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. เตน โข ปน สมเยน สาวตฺถิยํ อญฺญตโร ภิกฺขุ, อหินา ทฏฺโฐ กาลกโต โหติ. อถโข สมฺพหุลา ภิกฺขู, เยน ภควา เตนุปสงฺกมึสุ, อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. เอกมนฺตํ นิสินฺนา โข เต ภิกฺขู ภควนฺตํ เอตทโวจุํ. "อิธ ภนฺเต สาวตฺถิยํ อญฺญตโร ภิกฺขุ อหินา ทฏฺโฐ กาลกโตติ." นห นูน โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ จตฺตาริ อหิราชกุลานิ เมตฺเตน จิตฺเตน ผริ. สเจ หิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ จตฺตาริ อหิราชกุลานิ เมตฺเตน จิตฺเตน ผเรยฺย, น หิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อหินา ทฏฺโฐ กาลํ กเรยฺย. กตมานิ จตฺตาริ. วิรูปกฺขํ อหิราชกุลํ, เอราปถํ อหิราชกุลํ, ฉพฺยาปุตฺตํ อหิราชกุลํ, กณฺหาโคตมกํ อหิราชกุลํ. นห นูน โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิมานิ จตฺตาริ อหิราชกุลานิ เมตฺเตน จิตฺเตน ผริ. สเจ หิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิมานิ จตฺตาริ อหิราชกุลานิ เมตฺเตน จิตฺเตน ผเรยฺย, น หิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อหินา ทฏฺโฐ กาลํ กเรยฺย. อนุชานามิ ภิกฺขเว อิมานิ จตฺตาริ อหิราชกุลานิ เมตฺเตน จิตฺเตน ผริตุํ, 'อตฺตคุตฺติยา อตฺตรกฺขาย อตฺตปริตฺตายาติ. อิทมโวจ ภควา. อิทํ วตฺวาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สตฺถา.

วิรูปกฺเขหิ เม เมตฺตํ, เมตฺตํ เอราปเถหิ เม.
ฉพฺยาปุตฺเตหิ เม เมตฺตํ, เมตฺตํ กณฺหาโคตมเกหิ จ.
อปาทเกหิ เม เมตฺตํ, เมตฺตํ ทิปาทเกหิ เม.
จตุปฺปเทหิ เม เมตฺตํ, เมตฺตํ พหุปฺปเทหิ เม.
มา มํ อปาทโก หึสิ, มา มํ หึสิ ทิปาทโก.
มา มํ จตุปฺปโท หึสิ, มา มํ หึสิ พหุปฺปโท.
สพฺเพ สตฺตา สพฺเพ ปาณา, สพฺเพ ภูตา จ เกวลา.
สพฺเพ ภทฺรานิ ปสฺสนฺตุ, มา กิญฺจิ ปาปมาคมา.

อัป์ปมาโณ พุท์โธ, อัป์ปมาโณ ธัม์โม, อัป์ปมาโณ สํโฆ. ปมาณวัน์ตานิ สิรึสปานิ, อหิ วิจ์ฉิกา สตปที อุณ์ณนาภี, สรพู มูสิกา. กตา เม รัก์ขา กตา เม ปริต์ตา, ปฏิก์กมัน์ตุ ภูตานิ, โสหํ นโม ภควโต, นโม สัต์ตัน์นํ สัม์มาสัม์พุท์ธานัน์ติ. ฯ

อหิราชสุต์ตปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๑๑ เมต์ตานิสํสสุต์ตปาโฐ

๑ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัต์ถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. ตัต์ร โข ภควา ภิก์ขู อามันเตสิ "ภิก์ขโวติ." "ภทัน์เตติ" เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ. เมต์ตาย ภิก์ขเว เจโตวิมุต์ติยา, อาเสวิตาย ภาวิตาย พหุลีกตาย, ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, เอกาทสานิสํสา ปาฏิกังขา. กตเม เอกาทส. ๑ สุขํ สุปติ. ๒ สุขํ ปฏิพุช์ฌติ. ๓ น ปาปกํ สุปินํ ปัส์สติ. ๔ มนุส์สานํ ปิโย โหติ. ๕ อมนุส์สานํ ปิโย โหติ. ๖ เทวตา รัก์ขัน์ติ. ๗ นาส์ส อัค์คิ วา วิสํ วา สัต์ถํ วา กมติ. ๘ ตุวฏํ จิต์ตํ สมาธิยติ. ๙ มุขวัณ์โณ วิป์ปสีทติ. ๑๐ อสัม์มุฬ์โห กาลํ กโรติ. ๑๑ อุต์ตริํ อัป์ปฏิวิช์ฌัน์โต พ๎รห์มโลกูปโค โหติ. เมต์ตาย ภิก์ขเว เจโตวิมุต์ติยา, อาเสวิตาย ภาวิตาย พหุลีกตาย, ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อิเม เอกาทสานิสํสา ปาฏิกังขาติ. อิทมโวจ ภควา. อัต์ตมนา เต ภิก์ขู ภควโต ภาสิตํ อภินัน์ทุน์ติ. ฯ

เมต์ตานิสํสสุต์ตปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๑๒ เมต์ตานิสํสคาถาปาโฐ

๑ พหุต์ตัก์ภัก์โข ภวติ, วิป์ปวุต์โถ สกํ ฆรา.
พหู นํ อุปชีวัน์ติ, โย มิต์ตานํ น ทุพ์ภติ.
ยํ ยํ ชนปทํ ยาติ, นิคเม ราชธานิโย.

สัพ์พัต์ถ ปูชิโต โหติ, โย มิต์ตานํ น ทุพ์ภติ.
นาส์ส โจรา ปสหัน์ติ, นาติมัญ์ญติ ขัต์ติโย.
สัพ์เพ อมิต์เต ตรติ, โย มิต์ตานํ น ทุพ์ภติ.
อกุท์โธ สฆรํ เอติ, สภาย ปฏินัน์ทิโต.
ญาตีนํ อุต์ตโม โหติ, โย มิต์ตานํ น ทุพ์ภติ.
สัก์กัต์วา สัก์กโต โหติ, ครุ โหติ สคารโว.
วัณ์ณกิต์ติภโต โหติ, โย มิต์ตานํ น ทุพ์ภติ.
ปูชโก ลภเต ปูชํ, วัน์ทโก ปฏิวัน์ทนํ.
ยโสกิต์ติญ์จ ปัป์โปติ, โย มิต์ตานํ น ทุพ์ภติ.
อัค์คิ ยถา ปัช์ชลติ, เทวตาว วิโรจติ.
สิริยา อัช์ชหิโต โหติ, โย มิต์ตานํ น ทุพ์ภติ.
คาโว ตัส์ส ปชายัน์ติ, เขต์เต วุต์ตํ วิรูหติ.
วุต์ตานํ ผลมัส์นาติ, โย มิต์ตานํ น ทุพ์ภติ.
ทริโต ปัพ์พตาโต วา, รุก์ขโต ปติโต นโร.
จุโต ปติฏ์ฐํ ลภติ, โย มิต์ตานํ น ทุพ์ภติ.
วิรุฬ์หมูลสัน์ตานํ, นิโค์รธมิว มาลุโต.
อมิต์ตา นัป์ปสหัน์ติ, โย มิต์ตานํ น ทุพ์ภตีติ. ๗

เมต์ตานิสํสคาถาปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๑๓ โมรปริต์ตปาโฐ

๑ อุเทตยัญ์จัก์ขุมา เอกราชา, หริส์สวัณ์โณ ปฐวิป์ปภาโส.
ตํ ตํ นมัส์สามิ หริส์สวัณ์ณํ ปฐวิป์ปภาสํ, ตยัช์ชคุต์ตา วิหเรมุ ทิวสํ.
เย พ๎ราห์มณา เวทคู สัพ์พธัม์เม, เต เม นโม เต จ มํ ปาลยัน์ตุ.
นมัต์ถุ พุท์ธานํ นมัต์ถุ โพธิยา, นโม วิมุต์ตานํ นโม วิมุต์ติยา.
อิมํ โส ปริต์ตํ กัต์วา, โมโร จรติ เอสนา.
อเปตยัญ์จัก์ขุมา เอกราชา, หริส์สวัณ์โณ ปฐวิป์ปภาโส.

ตํ ตํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺณํ ปฐวิปฺปภาสํ, ตยชฺช คุตฺตา วิหเรมุ รตฺตึ.
เย พฺราหฺมณา เวทคุ สพฺพธมฺเม, เต เม นโม เต จ มํ ปาลยนฺตุ.
นมตฺถุ พุทฺธานํ นมตฺถุ โพธิยา, นโม วิมุตฺตานํ นโม วิมุตฺติยา.
อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา, โมโร วาสมกปฺปยีติ. ๒

โมรปริตฺตปาโฐ นิฏฺฐิโต.

ที่ ๑๔ จนฺทปริตฺตปาโฐ

๑ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. เตน โข ปน สมเยน, จนฺทิมา เทวปุตฺโต ราหุนา อสุรินฺเทน คหิโต โหติ. อถโข จนฺทิมา เทวปุตฺโต ภควนฺตํ อนุสฺสรมาโน, ตายํ เวลายํ อิมํ คาถํ อภาสิ.

"นโม เต พุทฺธวีรตฺถุ, วิปฺปมุตฺโตสิ สพฺพธิ.
สมฺพาธปฏิปนฺโนสฺมิ, ตสฺส เม สรณํ ภวาติ."

อถโข ภควา จนฺทิมํ เทวปุตฺตํ อารพฺภ, ราหุํ อสุรินฺทํ คาถาย อชฺฌภาสิ.

"ตถาคตํ อรหนฺตํ, จนฺทิมา สรณํ คโต.
ราหุ จนฺทํ ปมุญฺจสฺสุ, พุทฺธา โลกานุกมฺปกาติ." ๆ

อถโข ราหุ อสุรินฺโท, จนฺทิมํ เทวปุตฺตํ มุญฺจิตฺวา, ตรมานรูโป เยน เวปจิตฺติ อสุรินฺโท เตนุปสงฺกมิ, อุปสงฺกมิตฺวา สํวิคฺโค โลมหฏฺฐชาโต เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ. เอกมนฺตํ ฐิตํ โข ราหุํ อสุรินฺทํ, เวปจิตฺติ อสุรินฺโท คาถาย อชฺฌภาสิ.

"กินฺนุ สนฺตรมาโนว, ราหุ จนฺทํ ปมุญฺจสิ.
สํวิคฺครูโป อาคมฺม, กินฺนุ ภีโตว ติฏฺฐสีติ."
สตฺตธา เม ผเล มุทฺธา, ชีวนฺโต น สุขํ ลเภ.
พุทฺธคาถาภิคีโตมฺหิ, โน เจ มุญฺเจยฺย จนฺทิมนฺติ. ๒

จนฺทปริตฺตปาโฐ นิฏฺฐิโต.

ที่ ๑๕ สุริยปริตฺตปาโฐ

๏ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. เตน โข ปน สมเยน, สุริโย เทวปุตฺโต ราหุนา อสุรินฺเทน คหิโต โหติ. อถโข สุริโย เทวปุตฺโต ภควนฺตํ อนุสฺสรมาโน, ตายํ เวลายํ อิมํ คาถํ อภาสิ.

"นโม เต พุทฺธวีรตฺถุ, วิปฺปมุตฺโตสิ สพฺพธิ.
สมฺพาธปฏิปนฺโนสฺมิ, ตสฺส เม สรณํ ภวาติ.

อถโข ภควา สุริยํ เทวปุตฺตํ อารพฺภ, ราหุํ อสุรินฺทํ คาถาย อชฺฌภาสิ.

"ตถาคตํ อรหนฺตํ, สุริโย สรณํ คโต.
ราหุ สุริยํ ปมุญฺจสฺสุ, พุทฺธา โลกานุกมฺปกา.
โย อนฺธกาเร ตมสิ ปภงฺกโร, เวโรจโน มณฺฑลิ อุคฺคเตโช.
มา ราหุ คิลี จรมนฺตลิกฺเข, ปชํ มม ราหุ ปมุญฺจ สุริยนฺติ."

อถโข ราหุ อสุรินฺโท, สุริยํ เทวปุตฺตํ มุญฺจิตฺวา. ตรมานรูโป เยน เวปจิตฺติ อสุรินฺโท เตนุปสงฺกมิ, อุปสงฺกมิตฺวา สํวิคฺโค โลมหฏฺฐชาโต เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ. เอกมนฺตํ ฐิตํ โข ราหุํ อสุรินฺทํ, เวปจิตฺติ อสุรินฺโท คาถาย อชฺฌภาสิ.

"กินฺนุ สนฺตรมาโนว, ราหุ สุริยํ ปมุญฺจสิ.
สํวิคฺครูโป อาคมฺม, กินฺนุ ภีโตว ติฏฺฐสีติ."
สตฺตธา เม ผเล มุทฺธา, ชีวนฺโต น สุขํ ลเภ.
พุทฺธคาถาภิคีโตมฺหิ, โน เจ มุญฺเจยฺย สุริยนฺติ. ฯ

สุริยปริตฺตปาโฐ นิฏฺฐิโต.

ที่ ๑๖ ธชคฺคสุตฺตปาโฐ

๏ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภิกฺขโวติ." "ภทนฺเตติ" เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ. ภูตปุพฺพํ

ภิก์ขเว เทวาสุรสังคาโม สมุปัพ์ยุโฬ์ห อโหสิ. อถโข ภิก์ขเว สัก์โก เทวานมิน์โท เทเว ตาวติํเส อามัน์เตสิ. "สเจ มาริสา เทวานํ สังคามคตานํ อุปปัช์เชย์ย ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา. มเมว ตัส์มิํ สมเย ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ. มมํ หิ โว ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. โน เจ เม ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ, อถ ปชาปติส์ส เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ, ปชาปติส์ส หิ โว เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. โน เจ ปชาปติส์ส เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ, อถ วรุณัส์ส เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ, วรุณัส์ส หิ โว เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สติ. โน เจ วรุณัส์ส เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ, อถ อีสานัส์ส เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลเกย์ยาถ. อีสานัส์ส หิ โว เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์ยิส์สตีติ." ตํ โข ปน ภิก์ขเว สัก์กัส์ส วา เทวานมิน์ทัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ปชาปติส์ส วา เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, วรุณัส์ส วา เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, อีสานัส์ส วา เทวราชัส์ส ธชัค์คํ อุล์โลกยตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิย์เยถาปิ โนปิ ปหิย์เยถ. ตํ กิส์ส เหตุ. สัก์โก หิ ภิก์ขเว เทวานมิน์โท อวีตราโค อวีตโทโส อวีตโมโห, ภีรุ ฉัม์ภี อุต์ราสี ปลายีติ. อหัญ์จ โข ภิก์ขเว เอวํ วทามิ. สเจ ตุม์หากํ ภิก์ขเว อรัญ์ญคตานํ วา รุก์ขมูลคตานํ วา สุญ์ญาคารคตานํ วา, อุปปัช์เชย์ย ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, มเมว ตัส์มิํ สมเย อนุส์สเรย์ยาถ, "อิติปิ โส ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, วิช์ชาจรณสัม์ปัน์โน สุคโต โลกวิทู, อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควาติ." มมํ หิ โว ภิก์ขเว อนุส์สรตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา

โลมหํโส วา, โส ปหิ์ยิส์สติ. โน เจ มํ อนุส์สเรย์ยาถ, อถ ธัม์มํ อนุส์สเรย์ยาถ, "ส๎วาก์ขาโต ภควตา ธัม์โม, สัน์ทิฏ์ฐิโก อกาลิโก เอหิปัส์สิโก, โอปนยิโก ปัจ์จัต์ตํ เวทิตัพ์โพ วิญ์ญูหิติ." ธัม์มํ หิ โว ภิก์ขเว อนุส์สรตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิ์ยิส์สติ. โน เจ ธัม์มํ อนุส์สเรย์ยาถ, อถ สํฆํ อนุส์สเรย์ยาถ, "สุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. อุชุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. ญายปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. สามีจิปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. ยทิทํ จัต์ตาริ ปุริสยุคานิ อัฏ์ฐ ปุริสปุค์คลา. เอส ภควโต สาวกสํโฆ. อาหุเนย์โย ปาหุเนย์โย ทัก์ขิเณย์โย อัญ์ชลิกรณีโย, อนุต์ตรํ ปุญ์ญัก์เขต์ตํ โลกัส์สาติ." สํฆํ หิ โว ภิก์ขเว อนุส์สรตํ, ยัม์ภวิส์สติ ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิ์ยิส์สติ. ตํ กิส์ส เหตุ. ตถาคโต หิ ภิก์ขเว อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, วีตราโค วีตโทโส วีตโมโห, อภิรุ อัจ์ฉัม์ภี อนุต์ราสี อปลายีติ. ฯ อิทมโวจ ภควา, อิทํ วัต๎วาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สัต์ถา.

"อรัญ์เญ รุก์ขมูเล วา, สุญ์ญาคาเรว ภิก์ขโว.
อนุส์สเรถ สัม์พุท์ธํ, ภยํ ตุม๎หาก โน สิยา.
โน เจ พุท์ธํ สเรย์ยาถ, โลกเชฏ์ฐํ นราสภํ.
อถ ธัม์มํ สเรย์ยาถ, นิย์ยานิกํ สุเทสิตํ.
โน เจ ธัม์มํ สเรย์ยาถ, นิย์ยานิกํ สุเทสิตํ.
อถ สํฆํ สเรย์ยาถ, ปุญ์ญัก์เขต์ตํ อนุต์ตรํ.
เอวัม์พุท์ธํ สรัน์ตานํ, ธัม์มํ สํฆัญ์จ ภิก์ขโว.
ภยํ วา ฉัม์ภิตัต์ตํ วา, โลมหํโส น เหส์สตีติ." ฯ

ธชัค์คสุต์ตปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

โสฬสธัม์มัป์ปเภทสังคหํ, ปฐมภาณวารํ นิฏ์ฐิตํ.

ภาณต้น ๑๖ ธรมประเภท จบ

ที่ ๑๗ มหากัสสปโพชฌังคสุตตปาโฐ

๑ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลันทกนิวาเป. เตน โข ปน สมเยน, อายัสมา มหากัสสโป ปิปผลิคุหายํ วิหรติ อาพาธิโก ทุกขิโต พาฬหคิลาโน. ๚ อถโข ภควา สายัณหสมยํ ปฏิสัลลานา วุฏฐิโต, เยนายัสมา มหากัสสโป เตนุปสังกมิ, อุปสังกมิตวา ปัญญัตเต อาสเน นิสีทิ. ฯ นิสัชช โข ภควา อายัสมันตํ มหากัสสปํ เอตทโวจ. "กัจจิ เต กัสสป ขมนียํ, กัจจิ ยาปนียํ. กัจจิ ทุกขา เวทนา ปฏิกกมันติ. โน อภิกกมันติ. ปฏิกกโมสานํ ปัญญายติ, โน อภิกกโมติ. ๚ น เม ภันเต ขมนียํ, น ยาปนียํ. พาฬหา เม ทุกขา เวทนา อภิกกมันติ, โน ปฏิกกมันติ. อภิกกโมสานํ ปัญญายติ, โน ปฏิกกโมติ." ๚

"สัตติเม กัสสป โพชฌังคา, มยา สัมมทักขาตา ภาวิตา พหุลีกตา, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตันติ. ฯ กตเม สัตต. ฯ

๑ สติสัมโพชฌังโค โข กัสสป มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ

๒ ธัมมวิจยสัมโพชฌังโค โข กัสสป มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ

๓ วิริยสัมโพชฌังโค โข กัสสป มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ

๔ ปีติสัมโพชฌังโค โข กัสสป มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ

๕ ปัสสัทธิสัมโพชฌังโค โข กัสสป มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ

๖ สมาธิสัมโพชฌังโค โข กัสสป มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ

๗ อุเปก์ขาสัม์โพช์ฌังโค โข กัส์สป มยา สัม์มทัก์ขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญ์ญาย สัม์โพธาย นิพ์พานาย สํวัต์ตติ. ฯ

อิเม โข กัส์สป สัต์ต โพช์ฌังคา, มยา สัม์มทัก์ขาตา ภาวิตา พหุลีกตา, อภิญ์ญาย สัม์โพธาย นิพ์พานาย สํวัต์ตน์ตีติ." ๚

"ตัค์ฆ ภควา โพช์ฌังคา, ตัค์ฆ สุคต โพช์ฌังคาติ." ๚

อิทมโวจ ภควา. อัต์ตมโน อายัส์มา มหากัส์สโป ภควโต ภาสิตํ อภินัน์ทิ. ฯ วุฏ์ฐหิ จายัส์มา มหากัส์สโป ตัม์หา อาพาธา, ตถาปหีโน จายัส์มโต มหากัส์สปัส์ส โส อาพาโธ อโหสีติ. ๚

มหากัส์สปโพช์ฌังคสุต์ตปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ที่ ๑๘ มหาโมค์คัล์ลานโพช์ฌังคสุต์ตปาโฐ

๑ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลัน์ทกนิวาเป. เตน โข ปน สมเยน, อายัส์มา มหาโมค์คัล์ลาโน คิช์ฌกูเฏ ปัพ์พเต วิหรติ, อาพาธิโก ทุก์ขิโต พาฬ์หคิลาโน. ๚ อถ โข ภควา สายัณ์หสมยํ ปฏิสัล์ลานา วุฏ์ฐิโต, เยนายัส์มา มหาโมค์คัล์ลาโน เตนุปสังกมิ, อุปสังกมิต์วา ปัญ์ญัต์เต อาสเน นิสีทิ. ฯ นิสัช์ช โข ภควา อายัส์มัน์ตํ มหาโมค์คัล์ลานํ เอตทโวจ. "กัจ์จิ เต โมค์คัล์ลาน ขมนียํ, กัจ์จิ ยาปนียํ. กัจ์จิ ทุก์ขา เวทนา ปฏิก์กมัน์ติ, โน อภิก์กมัน์ติ. ปฏิก์กโมสานํ ปัญ์ญายติ, โน อภิก์กโมติ. ๚

"น เม ภัน์เต ขมนียํ, น ยาปนียํ. พาฬ์หา เม ทุก์ขา เวทนา อภิก์กมัน์ติ, โน ปฏิก์กมัน์ติ. อภิก์กโมสานํ ปัญ์ญายติ, โน ปฏิก์กโมติ." ๚

"สัต์ติเม โมค์คัล์ลาน โพช์ฌังคา, มยา สัม์มทัก์ขาตา ภาวิตา พหุลีกตา, อภิญ์ญาย สัม์โพธาย นิพ์พานาย สํวัต์ตน์ติ. ฯ กตเม สัต์ต. ฯ

๑ สติสัม์โพช์ฌังโค โข โมค์คัล์ลาน มยา สัม์มทัก์ขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญ์ญาย สัม์โพธาย นิพ์พานาย สํวัต์ตติ. ฯ

๒ ธัม์มวิจยสัม์โพช์ฌังโค โข โมค์คัล์ลาน มยา สัม์มทัก์ขาโต ภาวิโต

พหุลีกโต, อภิญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ
๓ วิริยสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลาน มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ
๔ ปีติสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลาน มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ
๕ ปัสสัทธิสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลาน มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ
๖ สมาธิสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลาน มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ
๗ อุเปกขาสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลาน มยา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตติ. ฯ
อิเม โข โมคคัลลาน สัตต โพชฌังคา, มยา สัมมทักขาตา ภาวิตา พหุลีกตา, อภิญาย สัมโพธาย นิพพานาย สํวัตตันตีติ." ฯ
"ตัคฆ ภควา โพชฌังคา, ตัคฆ สุคต โพชฌังคาติ." ฯ
อิทมโวจ ภควา. อัตตมโน อายัสมา มหาโมคคัลลาโน ภควโต ภาสิตํ อภินันทิ. ฯ. วุฏฐหิ จายัสมา มหาโมคคัลลาโน ตัมหา อาพาธา, ตถาปหีโน จายัสมโต มหาโมคคัลลานัสส โส อาพาโธ อโหสีติ. ฯ

มหาโมคคัลลานโพชฌังคสุตตปาโฐ นิฏฐิโต.

ที่ ๑๙ มหาจุนทโพชฌังคสุตตปาโฐ

๑ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลันทกนิวาเป. เตน โข ปน สมเยน, ภควา อาพาธิโก โหติ ทุกขิโต พาฬหคิลาโน. ฯ อถโข อายัสมา มหาจุนโท สายัณหสมยํ ปฏิสัลลานา วุฏฐิโต, เยน ภควา เตนุปสังกมิ, อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ นิสีทิ. ฯ เอกมันตํ นิสินนํ โข อายัสมันตํ มหาจุนทํ ภควา เอตทโวจ, "ปฏิภันตุ ตํ จุนท โพชฌังคาติ." ฯ

"สัตติเม ภันเต โพชฌังคา, ภควตา สัมมทักขาตา ภาวิตา พหุลีกตา, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สังวัตตันติ. ฯ กตเม สัตต. ฯ

๑ สติสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภควตา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สังวัตตติ. ฯ

๒ ธัมมวิจยสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภควตา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สังวัตตติ. ฯ

๓ วิริยสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภควตา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สังวัตตติ. ฯ

๔ ปีติสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภควตา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สังวัตตติ. ฯ

๕ ปัสสัทธิสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภควตา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สังวัตตติ. ฯ

๖ สมาธิสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภควตา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สังวัตตติ. ฯ

๗ อุเปกขาสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภควตา สัมมทักขาโต ภาวิโต พหุลีกโต, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สังวัตตติ. ฯ

อิเม โข ภันเต สัตต โพชฌังคา, ภควตา สัมมทักขาตา ภาวิตา พหุลีกตา, อภิญญาย สัมโพธาย นิพพานาย สังวัตตันติ." ฯ

"ตัคฆ จุนท โพชฌังคา, ตัคฆ จุนท โพชฌังคาติ." อิทมโวจายัสมา มหาจุนโท. สมนุญโญ สัตถา อโหสิ. ฯ วุฏฐหิ จ ภควา ตัมหา อาพาธา. ตถาปหีโน จ ภควโต โส อาพาโธ อโหสีติ. ฯ

มหาจุนทโพชฌังคสุตตปาโฐ นิฏฐิโต.

โพชฌังคสุตตตยสังคหํ ทุติยภาณวารํ นิฏฐิตํ.

ทุติยภาณวาร ๓ โพชฌังคสูตร จบ

ที่ ๒๐ คิริมานันทสุตตปาโฐ

๑ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. เตน โข ปน สมเยน, อายสฺมา คิริมานนฺโท อาพาธิโก โหติ ทุกฺขิโต พาฬฺหคิลาโน. ฯ อถโข อายสฺมา อานนฺโท เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ, อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ. "อายสฺมา ภนฺเต คิริมานนฺโท อาพาธิโก ทุกฺขิโต พาฬฺหคิลาโน. สาธุ ภนฺเต ภควา เยนายสฺมา คิริมานนฺโท เตนุปสงฺกมตุ, อนุกมฺปํ อุปาทายาติ." ฯ สเจ โข ตฺวํ อานนฺท คิริมานนฺทสฺส ภิกฺขุโน อุปสงฺกมิตฺวา ทส สญฺญา ภาเสยฺยาสิ, ฐานํ โข ปเนตํ วิชฺชติ, ยํ คิริมานนฺทสฺส ภิกฺขุโน, ทส สญฺญา สุตฺวา, โส อาพาโธ ฐานโส ปฏิปฺปสฺสมฺเภยฺย. ฯ กตมา ทส. ฯ อนิจฺจสญฺญา, อนตฺตสญฺญา, อสุภสญฺญา, อาทีนวสญฺญา, ปหานสญฺญา, วิราคสญฺญา, นิโรธสญฺญา, สพฺพโลเก อนภิรตสญฺญา, สพฺพสงฺขาเรสุ อนิจฺจสญฺญา, อานาปานสติ. ฯ

๑ กตมา จานนฺท อนิจฺจสญฺญา. อิธานนฺท ภิกฺขุ อรญฺญคโต วา รุกฺขมูลคโต วา สุญฺญาคารคโต วา, อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ. "รูปํ อนิจฺจํ, เวทนา อนิจฺจา, สญฺญา อนิจฺจา, สงฺขารา อนิจฺจา, วิญฺญาณํ อนิจฺจนฺติ." อิติ อิเมสุ ปญฺจสุ อุปาทานกฺขนฺเธสุ อนิจฺจานุปสฺสี วิหรติ. อยํ วุจฺจตานนฺท อนิจฺจสญฺญา. ฯ

๒ กตมา จานนฺท อนตฺตสญฺญา. อิธานนฺท ภิกฺขุ อรญฺญคโต วา รุกฺขมูลคโต วา สุญฺญาคารคโต วา, อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "จกฺขุํ อนตฺตา, รูปา อนตฺตา. โสตํ อนตฺตา, สทฺทา อนตฺตา. ฆานํ อนตฺตา, คนฺธา อนตฺตา. ชิวฺหา อนตฺตา, รสา อนตฺตา. กาโย อนตฺตา, โผฏฺฐพฺพา อนตฺตา. มโน อนตฺตา, ธมฺมา อนตฺตาติ." อิติ อิเมสุ ฉสุ อชฺฌตฺติกพาหิเรสุ อายตเนสุ อนตฺตานุปสฺสี วิหรติ. อยํ วุจฺจตานนฺท อนตฺตสญฺญา. ฯ

๓ กตมา จานัน์ท อสุภสัญ์ญา. อิธานัน์ท ภิก์ขุ อิมเมว กายํ อุท์ธํ ปาทตลา อโธ เกสมัต์ถกา, ตจปริยัน์ตํ ปูรัน์นานัป์ปการัส์ส อสุจิโน, ปัจ์จเวก์ขติ, "อัต์ถิ อิมัส๎มิํ กาเย, เกสา โลมา นขา ทัน์ตา ตโจ, มํสํ นหารู อัฏ์ฐิ อัฏ์ฐิมิญ์ชํ วัก์กํ, หทยํ ยกนํ กิโลมกํ ปิหกํ ปัป์ผาสํ, อัน์ตํ อัน์ตคุณํ อุทริยํ กรีสํ. ปิต์ตํ เส๎มหํ ปุพ์โพ โลหิตํ เสโท เมโท, อัส์สุ วสา เขโฬ สิํฆาณิกา ลสิกา มุต์ตัน์ติ." อิติ อิมัส๎มิํ กาเย อสุภานุปัส์สี วิหรติ. อยํ วุจ์จตานัน์ท อสุภสัญ์ญา. ฯ

๔ กตมา จานัน์ท อาทีนวสัญ์ญา. อิธานัน์ท ภิก์ขุ อรัญ์ญคโต วา รุก์ขมูลคโต วา สุญ์ญาคารคโต วา, อิติ ปฏิสัญ์จิก์ขติ, "พหุทุก์โข โข อยํ กาโย พหุอาทีนโวติ." "อิติ อิมัส๎มิํ กาเย วิวิธา อาพาธา อุป์ปัช์ชัน์ติ. เสย์ยถีทํ. จัก์ขุโรโค โสตโรโค ฆานโรโค ชิว๎หาโรโค กายโรโค, สีสโรโค กัณ์ณโรโค, มุขโรโค ทัน์ตโรโค, กาโส สาโส ปีนาโส ฑโห ชโร กุจ์ฉิโรโค, มุจ์ฉา ปัก์ขัน์ทิกา สูลา วิสูจิกา, กุฏ์ฐํ คัณ์โฑ กิลาโส โสโส อปมาโร. ทัท์ทุ กัณ์ฑุ กัจ์ฉุ รขสา วิตัจ์ฉิกา, โลหิตํ ปิต์ตํ มธุเมโห อํสา ปิฬกา ภคัณ์ฑลา. ปิต์ตสมุฏ์ฐานา อาพาธา, เส๎มหสมุฏ์ฐานา อาพาธา, วาตสมุฏ์ฐานา อาพาธา, สัน์นิปาติกา อาพาธา, อุตุปริณามชา อาพาธา, วิสมปริหารชา อาพาธา, โอปัก์กมิกา อาพาธา, กัม์มวิปากชา อาพาธา, สีตํ อุณ๎หํ ชิฆัจ์ฉา ปิปาสา อุจ์จาโร ปัส์สาโวติ." อิติ อิมัส๎มิํ กาเย อาทีนวานุปัส์สี วิหรติ. อยํ วุจ์จตานัน์ท อาทีนวสัญ์ญา. ฯ

๕ กตมา จานัน์ท ปหานสัญ์ญา. อิธานัน์ท ภิก์ขุ, อุป์ปัน์นํ กามวิตัก์กํ นาธิวาเสติ ปชหติ วิโนเทติ พ๎ยัน์ตีกโรติ อนภาวํ คเมติ, อุป์ปัน์นํ พ๎ยาปาทวิตัก์กํ นาธิวาเสติ ปชหติ วิโนเทติ พ๎ยัน์ตีกโรติ อนภาวํ คเมติ, อุป์ปัน์นํ วิหิํสาวิตัก์กํ นาธิวาเสติ ปชหติ วิโนเทติ พ๎ยัน์ตีกโรติ อนภาวํ คเมติ, อุป์ปัน์นุป์ปัน์เน ปาปเก อกุสเล ธัม์เม นาธิวาเสติ

ปชหติ วิโนเทติ พฺยนฺตีกโรติ อนภาวํ คเมติ, อยํ วุจฺจตานนฺท ปหานสญฺญา. ฯ

๖ กตมา จานนฺท วิราคสญฺญา. อิธานนฺท ภิกฺขุ อรญฺญคโต วา รุกฺขมูลคโต วา สุญฺญาคารคโต วา, อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "เอตํ สนฺตํ เอตํ ปณีตํ. ยทิทํ สพฺพสงฺขารสมโถ สพฺพูปธิปฏินิสฺสคฺโค ตณฺหกฺขโย วิราโค นิพฺพานนฺติ." อยํ วุจฺจตานนฺท วิราคสญฺญา. ฯ

๗ กตมา จานนฺท นิโรธสญฺญา. อิธานนฺท ภิกฺขุ อรญฺญคโต วา รุกฺขมูลคโต วา สุญฺญาคารคโต วา, อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "เอตํ สนฺตํ เอตํ ปณีตํ. ยทิทํ สพฺพสงฺขารสมโถ สพฺพูปธิปฏินิสฺสคฺโค ตณฺหกฺขโย นิโรโธ นิพฺพานนฺติ." อยํ วุจฺจตานนฺท นิโรธสญฺญา. ฯ

๘ กตมา จานนฺท สพฺพโลเก อนภิรตสญฺญา. อิธานนฺท ภิกฺขุ, เย โลเก อุปายุปาทานา เจตโส อธิฏฺฐานาภินิเวสานุสยา, เต ปชหนฺโต วิรมติ, น อุปาทิยนฺโต, อยํ วุจฺจตานนฺท สพฺพโลเก อนภิรตสญฺญา. ฯ

๙ กตมา จานนฺท สพฺพสงฺขาเรสุ อนิจฺจสญฺญา. อิธานนฺท ภิกฺขุ สพฺพสงฺขาเรหิ อฏฺฏิยติ หรายติ ชิคุจฺฉติ. อยํ วุจฺจตานนฺท สพฺพสงฺขาเรสุ อนิจฺจสญฺญา. ฯ

๑๐ กตมา จานนฺท อานาปานสฺสติ. อิธานนฺท ภิกฺขุ อรญฺญคโต วา รุกฺขมูลคโต วา สุญฺญาคารคโต วา, นิสีทติ ปลฺลงฺกํ อาภุชิตฺวา อุชุํ กายํ ปณิธาย ปริมุขํ สตึ อุปฏฺฐเปตฺวา. โส สโตว อสฺสสติ, สโต ปสฺสสติ. ทีฆํ วา อสฺสสนฺโต "ทีฆํ อสฺสสามีติ" ปชานาติ, ทีฆํ วา ปสฺสสนฺโต "ทีฆํ ปสฺสสามีติ" ปชานาติ. รสฺสํ วา อสฺสสนฺโต "รสฺสํ อสฺสสามีติ" ปชานาติ, รสฺสํ วา ปสฺสสนฺโต "รสฺสํ ปสฺสสามีติ" ปชานาติ. "สพฺพกายปฏิสํเวที อสฺสสิสฺสามีติ" สิกฺขติ, "สพฺพกายปฏิสํเวที ปสฺสสิสฺสามีติ" สิกฺขติ. "ปสฺสมฺภยํ กายสงฺขารํ อสฺสสิสฺสามีติ" สิกฺขติ, "ปสฺสมฺภยํ กายสงฺขารํ ปสฺสสิสฺสามีติ" สิกฺขติ. ปีติปฏิสํเวที อสฺสสิสฺสามีติ" สิกฺขติ, "ปีติปฏิสํเวที ปสฺสสิสฺสามีติ" สิกฺขติ.

"สุขปฏิสํเวที อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "สุขปฏิสํเวที ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. "จิต์ตสํขารปฏิสํเวที อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "จิต์ตสํขารปฏิสํเวที ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. "ปัส์สัม์ภยํ จิต์ตสํขารํ อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "ปัส์สัม์ภยํ จิต์ตสํขารํ ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. "จิต์ตปฏิสํเวที อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "จิต์ตปฏิสํเวที ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. "อภิป์ปโมทยํ จิต์ตํ อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "อภิป์ปโมทยํ จิต์ตํ ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. "สมาทหํ จิต์ตํ อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "สมาทหํ จิต์ตํ ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. "วิโมจยํ จิต์ตํ อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "วิโมจยํ จิต์ตํ ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. "อนิจ์จานุปัส์สี อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "อนิจ์จานุปัส์สี ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. "วิราคานุปัส์สี อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "วิราคานุปัส์สี ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. "นิโรธานุปัส์สี อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "นิโรธานุปัส์สี ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. "ปฏินิส์สัค์คานุปัส์สี อัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ, "ปฏินิส์สัค์คานุปัส์สี ปัส์สสิส์สามีติ" สิก์ขติ. อยํ วุจ์จตานัน์ท อานาปานสติ. ฯ

สเจ โข ต๎วํ อานัน์ท คิริมานัน์ทัส์ส ภิก์ขุโน อุปสังกมิต๎วา อิมา ทส สัญ์ญา ภาเสย์ยาสิ, ฐานํ โข ปเนตํ วิช์ชติ, ยํ คิริมานัน์ทัส์ส ภิก์ขุโน, อิมา ทส สัญ์ญา สุต๎วา, โส อาพาโธ ฐานโส ปฏิป์ปัส์สัม์เภย์ยาติ." ๚ อถโข อายัส๎มา อานัน์โท ภควโต สัน์ติเก อิมา ทส สัญ์ญา อุค์คเหต๎วา, เยนายัส๎มา คิริมานัน์โท เตนุปสังกมิ, อุปสังกมิต๎วา อายัส๎มโต คิริมานัน์ทัส์ส อิมา ทส สัญ์ญา อภาสิ. อถโข อายัส๎มโต คิริมานัน์ทัส์ส, อิมา ทส สัญ์ญา สุต๎วา, โส อาพาโธ ฐานโส ปฏิป์ปัส์สัม์ภิ. วุฏ์ฐหิ จายัส๎มา คิริมานัน์โท ตัม๎หา อาพาธา, ตถาปหีโน จ ปนายัส๎มโต คิริมานัน์ทัส์ส โส อาพาโธ อโหสีติ. ๚

คิริมานัน์ทสุต์ตปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

๑ อิมัสมิญหิ สุตเต "สัพพสังขาเรสุ อนิจจสัญญาติ" เอวํ อยํ โปตถเกสุ เลขากาเรน ทัสสิโต ปาโฐ ทิสสติ. สุขุมากาเรน ปน อุปปริกขิตํ วิญญูนํ "อนิจฉสัญญาติ" วา "อนิฏฐสัญญาติ" วา ปาเฐน ภวิตพพนติ ปาฐันตรปริกัปโป อุปปันโน. ยุตตตรํ หิ อัตถวัณณนํ ลภิตวา, "อนิจฉสัญญาติ" วา "อนิฏฐสัญญาติ" วา ธาเรตุํ ยุชชติ. ฯ

ชื่อสัญญาที่ครบ ๙ ว่า "สัพพสังขาเรสุ อนิจจสัญญา" ในคิริมานันทสูตรนี้, เห็นอยู่ตามที่จารไว้ในใบลานทั้งฉบับอักษรขอม อักษรสิหฬ เปน "อนิจจสัญญา" ฉนี้. ก็เมื่อได้ที่แก้ส่องความตามรูปพยัญชนว่า "อนิจฉสัญญา" ฤๅ "อนิฏฐสัญญา" เปนแน่แล้ว, จะทรงไว้ตามอรถวรณนานั้น ก็ชอบ ฯ

ที่ ๒๑ อิสิคิลิสุตตปาโฐ

๑ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, ราชคเห วิหรติ อิสิคิลิสมิํ ปัพพเต. ตัตร โข ภควา ภิกขู อามันเตสิ "ภิกขโวติ." "ภทันเตติ" เต ภิกขู ภควโต ปัจจัสโสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "ปัสสถ โน ตุมเห ภิกขเว เอตํ เวภารํ ปัพพตันติ." ฯ "เอวัมภันเต." ฯ "เอตัสส โข ภิกขเว เวภารัสส ปัพพตัสส อัญญาว สมัญญา อโหสิ, อัญญา ปัญญัตติ." ฯ "ปัสสถ โน ตุมเห ภิกขเว เอตํ ปัณฑวํ ปัพพตันติ." ฯ "เอวัมภันเต." ฯ "เอตัสสปิ โข ภิกขเว ปัณฑวัสส ปัพพตัสส อัญญาว สมัญญา อโหสิ, อัญญา ปัญญัตติ." ฯ "ปัสสถ โน ตุมเห ภิกขเว เอตํ เวปุลลํ ปัพพตันติ." ฯ "เอวัมภันเต." ฯ "เอตัสสปิ โข ภิกขเว เวปุลลัสส ปัพพตัสส อัญญาว สมัญญา อโหสิ. อัญญา ปัญญัตติ." ฯ "ปัสสถ โน ตุมเห ภิกขเว เอตํ คิชฌกูฏํ ปัพพตันติ." ฯ "เอวัมภันเต." ฯ "เอตัสสปิ โข ภิกขเว คิชฌกูฏัสส ปัพพตัสส อัญญาว สมัญญา อโหสิ, อัญญา ปัญญัตติ." ฯ "ปัสสถ โน ตุมเห ภิกขเว อิมํ อิสิคิลิํ ปัพพตันติ." ฯ "เอวัมภันเต." ฯ "อิมัสส โข ปน ภิกขเว อิสิคิลิสส ปัพพตัสส เอสาว สมัญญา อโหสิ, เอสา ปัญญัตติ." ฯ "ภูตปุพพํ ภิกขเว

ปญฺจ ปจฺเจกพุทฺธสตานิ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสิโน อเหสุํ. เต อิมํ ปพฺพตํ ปวิสนฺตา ทิสฺสนฺติ, ปวิฏฺฐา น ทิสฺสนฺติ. ตเมนํ มนุสฺสา ทิสฺวา เอวมาหํสุ, "อยํ ปพฺพโต อิเม อิสี คิลตีติ. "อิสิคิลิ อิสิคิลิเตฺวว" สมญฺญา อุทปาทิ. ฯ อาจิกฺขิสฺสามิ ภิกฺขเว ปจฺเจกพุทฺธานํ นามานิ, กิตฺตยิสฺสามิ ภิกฺขเว ปจฺเจกพุทฺธานํ นามานิ, เทสิสฺสามิ ภิกฺขเว ปจฺเจกพุทฺธานํ นามานิ. ตํ สุณาถ, สาธุกํ มนสิกโรถ, ภาสิสฺสามีติ." ฯ "เอวํ ภนฺเตติ" โข เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ฯ ภควา เอตทโวจ. อริฏฺโฐ นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ อุปริฏฺโฐ นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ ตครสิขี นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ ยสสฺสี นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ สุทสฺสโน นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ ปิยทสฺสี นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ คนฺธาโร นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ ปิณฺโฑโล นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ อุปาสโภ นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ นิโต นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ ตโถ นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ สุตวา นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ ภาวิตตฺโต นาม ภิกฺขเว ปจฺเจกสมฺพุทฺโธ อิมสฺมึ อิสิคิลิสฺมึ ปพฺพเต จิรนิวาสี อโหสิ. ฯ

เย สตฺตสารา อนีฆา นิราสา, ปจฺเจกเมวชฺฌคมุํ สุโพธึ.
เตสํ วิสลฺลาน นรุตฺตมานํ, นามานิ เม กิตฺตยโต สุณาถ. ฯ

อริฏ์โฐ อุปริฏ์โฐ ตครสิขี ยสัส์สี, สุทัส์สโน บียทัส์สี จ พุท์โธ.
คัน์ธาโร บีณ์โฑโล อุปาสโภ จ, นิโถ ตโถ สุตวา ภาวิตัต์โต.
สุม์โภ สุโภ เมถุโล อัฏ์ฐโม จ, อตัส์สุเมโฆ อนิโฆ สุทาโฐ.
ปัจ์เจกพุท์ธา ภวเนต์ติขีณา, หิงคู จ หิงโค จ มหานุภาวา. ฯ
เท๎ว ชาลิโน มุนิโน อัฏ์ฐโก จ, อถ โกสัล์โล พุท์โธ อโถ สุพาหุ.
อุปเนมิโส เนมิโส สันตจิต์โต, สัจ์โจ ตโถ วิรโช ปัณ์ฑิโต จ. ฯ
กาฬูปกาฬา วิชิโต ชิโต จ, อังโค จ ปังโค จ คุติจ์ฉิโต จ.
ปัส์สี ชหิ อุปธึ ทุก์ขมูลํ, อปราชิโต มารพลํ อเชสิ. ฯ
สัต์ถา ปวัต์ตา สรภังโค โลมหํโส, อุจ์จังคมาโย อสิโต อนาสโว.
มโนมโย มานัจ์ฉิโท จ พันธุมา, ตทาธิมุต์โต วิมโล จ เกตุมา. ฯ
เกตุม์พราโค จ มตังโค อริโย, อถัจ์จุโต อัจ์จุตคามพ๎ยามโก.
สุมังคโล ทัพ์พิโล สุปติฏ์ฐิโต, อส๎ยโห เขมาภิรโต จ โสรโต.
ทุรัน์นโย สํโฆ อโถปิ อุช์ชโย, อปโร มุนิส๎ยโห อโนมนิก์กโม.
อานัน์ทนัน์โท อุปนัน์โท ท๎วาทส- ภารท๎วาโช อัน์ติมเทหธารี.
โพธิ มหานาโม อโถปิ อุต์ตโร, เกสี สิขี สุน์ทโร ภารท๎วาโช.
ติส์สูปติส์สา ภวพันธนัจ์ฉิทา, อุปสีทรี ตัณ๎หัจ์ฉิโท จ สีทรี. ฯ
พุท์โธ ธะ:ุ มังคโล วีตราโค, อุสภัจ์ฉิทา ชาลินึ ทุก์ขมูลํ.
สันตํ ปทํ อัช์ฌคมูปณีโต, อุโปสโถ สุน์ทโร สัจ์จนาโม. ฯ
เชโต ชยัน์โต ปทุโม อุป์ปโล จ, ปทุมุต์ตโร รัก์ขิโต ปัพ์พโต จ.
มานัต์ถัท์โธ โสภิโต วีตราโค, กัณ๎โห จ พุท์โธ สุวิมุต์ตจิต์โต. ฯ
เอเต จ อัญ จ มหานุภาวา, ปัจ์เจกพุท์ธา ภวเนต์ติขีณา.
เต สัพ์พสังคาติคเต มเหสี, ปรินิพ์พุเต วันทถ อัป์ปเมย์เยติ. ฯ

อิสิคิลิสุต์ตปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

ท๎วิสุต์ตสังคหํ ตติยภาณวารํ นิฏ์ฐิตํ.

ตติยภาณวาร ๒ พระสูตร จบ

ที่ ๒๒ อาฏานาฏิยสุต์ตปาโฐ

๏ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, ราชคเห วิหรติ คิช์ฌกูเฏ บัพ์พเต. ฯ อถโข จัต์ตาโร มหาราชา, มหติยา จ ยักขเสนาย, มหติยา จ คัน์ธัพ์พเสนาย, มหติยา จ กุม์ภัณ์ฑเสนาย, มหติยา จ นาคเสนาย, จตุท์ทิสํ รัก์ขํ ฐเปต์วา, จตุท์ทิสํ คุม์พํ ฐเปต์วา, จตุท์ทิสํ โอวรณํ ฐเปต์วา, อภิก์กัน์ตาย รัต์ติยา อภิก์กัน์ตวัณ์ณา, เกวลกัป์ปํ คิช์ฌกูฏํ โอภาเสต์วา, เยน ภควา เตนุปสังกมิํสุ, อุปสังกมิต์วา ภควันตํ อภิวาเทต์วา เอกมันตํ นิสีทิํสุ. ฯ เตปิ โข ยักขา, อัป์เปกัจ์เจ ภควันตํ อภิวาเทต์วา เอกมันตํ นิสีทิํสุ. ฯ อัป์เปกัจ์เจ ภควตา สัท์ธิํ สัม์โมทิํสุ, สัม์โมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรต์วา เอกมันตํ นิสีทิํสุ. ฯ อัป์เปกัจ์เจ เยน ภควา เตนัญ์ชลิม์ปณาเมต์วา เอกมันตํ นิสีทิํสุ. ฯ อัป์เปกัจ์เจ นามโคต์ตํ สาเวต์วา เอกมันตํ นิสีทิํสุ. ฯ อัป์เปกัจ์เจ ตุณ์หีภูตา เอกมันตํ นิสีทิํสุ. ฯ เอกมันตํ นิสิน์โน โข เวส์สวัณ์โณ มหาราชา ภควันตํ เอตทโวจ. "สันติ หิ ภันเต อุฬารา ยักขา ภควโต อัป์ปสัน์นา, สันติ หิ ภันเต อุฬารา ยักขา ภควโต ปสัน์นา, สันติ หิ ภันเต มัช์ฌิมา ยักขา ภควโต อัป์ปสัน์นา, สันติ หิ ภันเต มัช์ฌิมา ยักขา ภควโต ปสัน์นา, สันติ หิ ภันเต นีจา ยักขา ภควโต อัป์ปสัน์นา, สันติ หิ ภันเต นีจา ยักขา ภควโต ปสัน์นา. เยภุย์เยน โข ปน ภันเต ยักขา อัป์ปสัน์นาเยว ภควโต. ฯ ตํ กิส์ส เหตุ. ฯ ภควา หิ ภันเต ปาณาติปาตา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ, อทิน์นาทานา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ, กาเมสุ มิจ์ฉาจารา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ, มุสาวาทา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ, สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ, เยภุย์เยน โข ปน ภันเต ยักขา อัป์ปฏิวิรตาเยว ปาณาติปาตา, อัป์ปฏิวิรตา อทิน์นาทานา, อัป์ปฏิวิรตา กาเมสุ มิจ์ฉาจารา, อัป์ปฏิวิรตา มุสาวาทา, อัป์ปฏิวิรตา สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานา. เตสันตํ โหติ อัป์ปิยํ อมนาปํ. สันติ หิ ภันเต ภควโต

สาวกา, อรัญญ วนปัต์ถานิ ปัน์ตานิ เสนาสนานิ ปฏิเสวัน์ติ, อัป์ปสัท์ทานิ อัป์ปนิค์โฆสานิ วิชนวาตานิ มนุส์สราหเส์ยยกานิ ปฏิสัล์ลานสารูปานิ. ตัต์ถ สัน์ติ อุฬารา ยัก์ขา นิวาสิโน, เย อิมัส์มิํ ภควโต ปาวจเน อัป์ปสัน์นา. เตสัม์ปสาทาย, อุค์คัณ์หาตุ ภัน์เต ภควา อาฏานาฏิยํ รัก์ขํ. ภิก์ขูนํ ภิก์ขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ, คุต์ติยา รัก์ขาย อวิหิํสาย ผาสุวิหารายาติ." ฯ อธิวาเสสิ ภควา ตุณ์หีภาเวน ฯ อถโข เวส์สวัณ์โณ มหาราชา ภควโต อธิวาสนํ วิทิต์วา, ตายํ เวลายํ อิมํ อาฏานาฏิยํ รัก์ขํ อภาสิ.

๑ วิปัส์สิส์ส นมัต์ถุ, จัก์ขุมัน์ตัส์ส สิรีมโต.
สิขิส์สปิ นมัต์ถุ, สัพ์พภูตานุกัม์ปิโน.
เวส์สภุส์ส นมัต์ถุ, นหาตกัส์ส ตปัส์สิโน.
นมัต์ถุ กกุสัน์ธัส์ส, มารเสนัป์ปมัท์ทิโน.
โกนาคมนัส์ส นมัต์ถุ, พราหมณัส์ส วุสีมโต.
กัส์สปัส์ส นมัต์ถุ, วิป์ปมุต์ตัส์ส สัพ์พธิ.
อังคีรสัส์ส นมัต์ถุ, สักยปุต์ตัส์ส สิรีมโต.
โย, อิมํ ธัม์มมเทเสสิ, สัพ์พทุก์ขาปนูทนํ.
เย จาปิ นิพ์พุตา โลเก, ยถาภูตํ วิปัส์สิสุํ.
เต ชนา อปิสุณา, มหัน์ตา วีตสารทา.
หิตํ เทวมนุส์สานํ, ยํ นมัส์สัน์ติ โคตมํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, มหัน์ตํ วีตสารทํ. ฯ
ยโต อุค์คัจ์ฉติ สุริโย, อาทิจ์โจ มัณ์ฑลี มหา.
ยัส์ส จุค์คัจ์ฉมานัส์ส, สํวรีปิ นิรุช์ฌติ.
ยัส์ส จุค์คเต สุริเย, "ทิวโสติ" ปวุจ์จติ.
รหโทปิ ตัต์ถ คัม์ภีโร, สมุท์โท สริโตทโก.
เอวัน์ตํ ตัต์ถ ชานัน์ติ, "สมุท์โท สริโตทโก."
อิโต สา ปุริมา ทิสา, อิติ นํ อาจิก์ขตี ชโน.

ยํ ทิสํ อภิปาเลติ, มหาราชา ยสัส์สิ โส.
คัน์ธัพ์พานํ อาธิปติ, "ธตรัฏ์โฐติ" นามโส.
รมตี นัจ์จคีเตหิ, คัน์ธัพ์เพหิ ปุรัก์ขโต.
ปุต์ตาปิ ตัส์ส พหโว, "เอกนามาติ" เม สุตํ.
อสีติ ทส เอโก จ, อิน์ทนามา มหัพ์พลา.
เต จาปิ พุท์ธํ ทิส๎วาน, พุท์ธํ อาทิจ์จพัน์ธุนํ.
ทูรโต นมัส์สัน์ติ, มหัน์ตํ วีตสารทํ.
"นโม เต ปุริสาชัญ, นโม เต ปุริสุต์ตม.
กุสเลน สเมก์ขสิ, อมนุส์สาปิ ตํ วัน์ทัน์ติ.
สุตํ เนตํ อภิณ๎หโส, ตัส์มา เอวํ วเทม เส.
ชินํ วัน์ทถ โคตมํ, ชินํ วัน์ทาม โคตมํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมํ. ๆ
เยน เปตา ปวุจ์จัน์ติ, ปิสุณา ปิฏ์ฐิมํสิกา.
ปาณาติปาติโน ลุท์ทา, โจรา เนกติกา ชนา.
อิโต สา ทัก์ขิณา ทิสา, อิติ นํ อาจิก์ขตี ชโน.
ยํ ทิสํ อภิปาเลติ, มหาราชา ยสัส์สิ โส.
กุม์ภัณ์ฑานํ อาธิปติ, "วิรุโฬ๎ห อิติ" นามโส.
รมตี นัจ์จคีเตหิ, กุม์ภัณ์เฑหิ ปุรัก์ขโต.
ปุต์ตาปิ ตัส์ส พหโว, "เอกนามาติ" เม สุตํ.
อสีติ ทส เอโก จ, อิน์ทนามา มหัพ์พลา.
เต จาปิ พุท์ธํ ทิส๎วาน, พุท์ธํ อาทิจ์จพัน์ธุนํ.
ทูรโต นมัส์สัน์ติ, มหัน์ตํ วีตสารทํ.
"นโม เต ปุริสาชัญ, นโม เต ปุริสุต์ตม.
กุสเลน สเมก์ขสิ, อมนุส์สาปิ ตํ วัน์ทัน์ติ.
สุตํ เนตํ อภิณ๎หโส, ตัส์มา เอวํ วเทม เส.
ชินํ วัน์ทถ โคตมํ, ชินํ วัน์ทาม โคตมํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมํ. ๆ

ยัต์ถ โจค์คัจ์ฉติ สุริโย, อาทิจ์โจ มัณ์ฑลี มหา.
ยัส์ส โจค์คัจ์ฉมานัส์ส, ทิวโสปี นิรุช์ฌติ.
ยัส์ส โจค์คเต สุริเย, "สํวรีติ" ปวุจ์จติ.
รหโทปี ตัต์ถ คัม์ภีโร, สมุท์โท สริโตทโก.
เอวัน์ตํ ตัต์ถ ชานัน์ติ, "สมุท์โท สริโตทโก."
อิโต สา ปัจ์ฉิมา ทิสา, อิติ นํ อาจิก์ขตี ชโน.
ยํ ทิสํ อภิปาเลติ, มหาราชา ยสัส์สิ โส.
นาคานํ อาธิปติ, "วิรูปัก์โขติ" นามโส.
รมตี นัจ์จคีเตหิ, นาเคหิ ปุรัก์ขโต.
ปุต์ตาปิ ตัส์ส พหโว, "เอกนามาติ" เม สุตํ.
อสีติ ทส เอโก จ, อิน์ทนามา มหัพ์พลา.
เต จาปิ พุท์ธํ ทิส์วาน, พุท์ธํ อาทิจ์จพัน์ธุนํ.
ทูรโตว นมัส์สัน์ติ, มหัน์ตํ วีตสารทํ.
"นโม เต ปุริสาชัญ, นโม เต ปุริสุต์ตม.
กุสเลน สเมก์ขสิ, อมนุส์สาปิ ตํ วัน์ทัน์ติ.
สุตํ เนตํ อภิณ์หโส, ตัส์มา เอวํ วเทม เส.
ชินํ วัน์ทถ โคตมํ, ชินํ วัน์ทาม โคตมํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมํ. ฯ
เยน อุต์ตรกุรู รัม์มา, มหาเนรุ สุทัส์สโน.
มนุส์สา ตัต์ถ ชายัน์ติ, อมมา อปริค์คหา.
น เต พีชํ ปวปัน์ติ, นปี นียัน์ติ นังคลา.
อกัฏ์ฐปากิมํ สาลึ, ปริภุญ์ชัน์ติ มานุสา.
อกณํ อถุสํ สุท์ธํ, สุคัน์ธํ ตัณ์ฑุลัป์ผลํ.
ตุณ์ฑิกีเร ปจิต์วาน, ตโต ภุญ์ชัน์ติ โภชนํ. ฯ
คาวึ เอกขุรํ กัต์วา, อนุยัน์ติ ทิโสทิสํ.
ปสุํ เอกขุรํ กัต์วา, อนุยัน์ติ ทิโสทิสํ.

อิตฺถึ วาหนํ กตฺวา, อนุยนฺติ ทิโสทิสํ.
ปุริสํ วาหนํ กตฺวา, อนุยนฺติ ทิโสทิสํ.
กุมารึ วาหนํ กตฺวา, อนุยนฺติ ทิโสทิสํ.
กุมารํ วาหนํ กตฺวา, อนุยนฺติ ทิโสทิสํ.
เต ยาเน อภิรูหิตฺวา, สพฺพา ทิสา อนุปริยนฺติ.
ปจารา ตสฺส ราชิโน.
หตฺถิยานํ อสฺสยานํ, ทิพฺพํ ยานํ อุปฏฺฐิตํ.
ปาสาทา สิวิกา เจว, มหาราชสฺส ยสสฺสิโน.
ตสฺส จ นครา อหุ, อนฺตลิกฺเข สุมาปิตา.
อาฏานาฏา กุสินาฏา ปรกุสินาฏา, นาฏปริยา ปรกุสิตนาฏา.
อุตฺตเรน กปีวนฺโต, ชโนฆมปเรน จ.
นวนวติโย อมฺพรอมฺพรวติโย, อาฬกมนฺทา นาม ราชธานี.
กุเวรสฺส โข ปน มาริส มหาราชสฺส, วิสาณา นาม ราชธานี.
ตสฺมา กุเวโร มหาราชา, "เวสฺสวณฺโณติ" ปวุจฺจติ.
ปจฺเจสนฺโต ปกาเสนฺติ, ตโตลา ตตฺตลา ตโตตลา.
โอชสี เตชสี ตโตชสี, สุโรราชา อริฏฺโฐ เนมิ.
รหโทปิ ตตฺถ ธรณี นาม, ยโต เมฆา ปวสฺสนฺติ.
วสฺสา ยโต ปตายนฺติ.
สภาปิ ตตฺถ ภคลวตี นาม, ยตฺถ ยกฺขา ปยิรุปาสนฺติ.
ตตฺถ นิจฺจผลา รุกฺขา, นานาทิชคณายุตา.
มยุรโกญฺจาภิรุทา, โกกิลาทีหิ วคฺคุภิ.
ชีวญฺชีวกสทฺเทตฺถ, อโถ โอฏฺฐวจิตฺตกา.
กุกฺกุฏฺฐกา กุฬีรกา, วเน โปกฺขรสาตกา.
สุกสาลิกสทฺเทตฺถ, ทณฺฑมาณวกานิ จ.
โสภติ สพฺพกาลํ สา, กุเวรนฬินี สทา. ฯ
อิโต สา อุตฺตรา ทิสา, อิติ นํ อาจิกฺขตี ชโน.

ยํ ทิสํ อภิปาเลติ, มหาราชา ยสัส์สิ โส.
ยัก์ขานํ อาธิปติ, "กุเวโร" อิติ นามโส.
รมตี นัจ์จคีเตหิ, ยัก์เขหิ ปุรัก์ขโต.
ปุต์ตาปี ตัส์ส พหโว, "เอกนามาติ" เม สุตํ.
อสีติ ทส เอโก จ, อิน์ทนามา มหัพ์พลา.
เต จาปี พุท์ธํ ทิส์วาน, พุท์ธํ อาทิจ์จพัน์ธุนํ.
ทูรโตว นมัส์สัน์ติ, มหัน์ตํ วีตสารทํ.
"นโม เต ปุริสาชัญ, นโม เต ปุริสุต์ตม.
กุสเลน สเมก์ขสิ, อมนุส์สาปี ตํ วัน์ทัน์ติ.
สุตํ เนตํ อภิณ์หโส, ตัส์มา เอวํ วเทม เส.
ชินํ วัน์ทถ โคตมํ, ชินํ วัน์ทาม โคตมํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมัน์ติ." ฯ

อยํ โข สา มาริส อาฏานาฏิยา รัก์ขา, ภิก์ขูนํ ภิก์ขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ, คุต์ติยา รัก์ขาย อวิหึสาย ผาสุวิหารายาติ. ฯ ยัส์ส กัส์สจิ มาริส ภิก์ขุส์ส วา ภิก์ขุนิยา วา อุปาสกัส์ส วา อุปาสิกาย วา, อยํ อาฏานาฏิยา รัก์ขา สุค์คหิตา ภวิส์สติ, สมัต์ตา ปริยาปุตา. ตัญ์เจ อมนุส์โส, ยัก์โข วา ยัก์ขินี วา ยัก์ขโปตโก วา ยัก์ขโปติกา วา, ยัก์ขมหามัต์โต วา ยัก์ขปาริสัช์โช วา ยัก์ขปจาโร วา. คัน์ธัพ์โพ วา คัน์ธัพ์พี วา คัน์ธัพ์พโปตโก วา คัน์ธัพ์พโปติกา วา, คัน์ธัพ์พมหามัต์โต วา คัน์ธัพ์พปาริสัช์โช วา คัน์ธัพ์พปจาโร วา. กุม์ภัณ์โฑ วา กุม์ภัณ์ฑี วา กุม์ภัณ์ฑโปตโก วา กุม์ภัณ์ฑโปติกา วา, กุม์ภัณ์ฑมหามัต์โต วา กุม์ภัณ์ฑปาริสัช์โช วา กุม์ภัณ์ฑปจาโร วา. นาโค วา นาคินี วา นาคโปตโก วา นาคโปติกา วา, นาคมหามัต์โต วา นาคปาริสัช์โช วา นาคปจาโร วา. ปทุฏ์ฐจิต์โต, ภิก์ขุํ วา ภิก์ขุนึ วา อุปาสกํ วา อุปาสิกํ วา, คัจ์ฉัน์ตํ วา อนุคัจ์เฉย์ย, ฐิตํ วา อุปติฏ์เฐย์ย, นิสิน์นํ วา อุปนิสีเทย์ย, นิปัน์นํ วา อุปนิปัช์เชย์ย. ฯ น เม โส มาริส อมนุส์โส

ลเภย์ย, คาเมสุ วา นิคเมสุ วา สัก์การํ วา ครุการํ วา. น เม
โส มาริส อมนุส์โส ลเภย์ย, อาฬกมัณ์ฑาย นาม ราชธานิยา วัต์ถุํ วา
วาสํ วา. น เม โส มาริส อมนุส์โส ลเภย์ย, ยัก์ขานํ สมิตึ คัน์ตุํ. ฯ
อปิส์สุ นํ มาริส อมนุส์สา อนวัย์หัม์ปิ นํ กเรย์ยุํ อวิวัย์หํ. ฯ อปิส์สุ
นํ มาริส อมนุส์สา อัต์ตาหิปิ ปริปุณ์ณาหิ ปริภาสาหิ ปริภาเสย์ยุํ. ฯ
อปิส์สุ นํ มาริส อมนุส์สา ริต์ตัม์ปิ ปัต์ตํ สีเส นิก์กุช์เชย์ยุํ. ฯ อปิส์สุ
นํ มาริส อมนุส์สา สัต์ตธาปิส์ส มุท์ธํ ผาเลย์ยุํ. ฯ สัน์ติ หิ มาริส
อมนุส์สา จัณ์ฑา รุท์ธา รภสา, เต เนว มหาราชานํ อาทิยัน์ติ,
น มหาราชานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ, น มหาราชานํ ปุริสกานํ ปุริสกานํ
อาทิยัน์ติ. เต โข เต มาริส อมนุส์สา, มหาราชานํ อวรุท์ธา นาม
วุจ์จัน์ติ. ฯ เสย์ยถาปิ มาริส รัญ์โญ มาคธัส์ส วิชิเต โจรา, เต เนว
รัญ์โญ มาคธัส์ส อาทิยัน์ติ, น รัญ์โญ มาคธัส์ส ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ,
น รัญ์โญ มาคธัส์ส ปุริสกานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ. เต โข เต มาริส
มหาโจรา รัญ์โญ มาคธัส์ส อวรุท์ธา นาม วุจ์จัน์ติ. ฯ เอวเมว โข
มาริส, สัน์ติ หิ อมนุส์สา จัณ์ฑา รุท์ธา รภสา, เต เนว มหาราชานํ
อาทิยัน์ติ, น มหาราชานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ, น มหาราชานํ ปุริสกานํ
ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ. เต โข เต มาริส อมนุส์สา, มหาราชานํ อวรุท์ธา
นาม วุจ์จัน์ติ. ฯ โย หิ โกจิ มาริส อมนุส์โส, ยัก์โข วา ยัก์ขินี วา
ยัก์ขโปตโก วา ยัก์ขโปติกา วา, ยัก์ขมหามัต์โต วา ยัก์ขปาริสัช์โช วา
ยัก์ขปจาโร วา. คัน์ธัพ์โพ วา คัน์ธัพ์พี วา คัน์ธัพ์พโปตโก วา
คัน์ธัพ์พโปติกา วา, คัน์ธัพ์พมหามัต์โต วา คัน์ธัพ์พปาริสัช์โช วา
คัน์ธัพ์พปจาโร วา. กุม์ภัณ์โฑ วา กุม์ภัณ์ฑี วา กุม์ภัณ์ฑโปตโก วา
กุม์ภัณ์ฑโปติกา วา, กุม์ภัณ์ฑมหามัต์โต วา กุม์ภัณ์ฑปาริสัช์โช วา
กุม์ภัณ์ฑปจาโร วา. นาโค วา นาคินี วา นาคโปตโก วา นาคโปติกา วา,
นาคมหามัต์โต วา นาคปาริสัช์โช วา นาคปจาโร วา. ปทุฏ์ฐจิต์โต,
ภิก์ขุํ วา ภิก์ขุนึ วา อุปาสกํ วา อุปาสิกํ วา, คัจ์ฉัน์ตํ วา อนุคัจ์เฉย์ย,

ฐิตํ วา อุปติฏฺเฐยฺย, นิสินฺนํ วา อุปนิสีเทยฺย, นิปนฺนํ วา อุปนิปชฺเชยฺย. อิเมสํ ยกฺขานํ มหายกฺขานํ เสนาปตีนํ มหาเสนาปตีนํ, อุชฺฌาเปตพฺพํ วิกฺกนฺทิตพฺพํ วิรวิตพฺพํ, "อยํ ยกฺโข คณฺหาติ, อยํ ยกฺโข อาวิสติ, อยํ ยกฺโข เหเฐติ, อยํ ยกฺโข วิเหเฐติ, อยํ ยกฺโข หึสติ, อยํ ยกฺโข วิหึสติ, อยํ ยกฺโข น มุญฺจตีติ. กตเมสํ ยกฺขานํ มหายกฺขานํ เสนาปตีนํ มหาเสนาปตีนํ.

อินฺโท โสโม วรุโณ จ, ภารทฺวาโช ปชาปติ.
จนฺทโน กามเสฏฺโฐ จ, กินฺนุฆณฺฑุ นิฆณฺฑุ จ.
ปนาโท โอปมญฺโญ จ, เทวสูโต จ มาตลิ.
จิตฺตเสโน จ คนฺธพฺโพ, นโฬราชา ชโนสโภ.
สาตาคิโร เหมวโต, ปุณฺณโก กรติโย คุโฬ.
สิวโก มุจฺจลินฺโท จ, เวสฺสามิตฺโต ยุคนฺธโร.
โคปาโล สุปฺปเคโธ จ, หิริเนตฺติ จ มนฺทิโย.
ปญฺจาลจนฺโท อาฬวโก ปชฺชุนฺโน, สุมโน สุมุโข ทธิมุโข.
มณิ มาณิจโร ทีโฆ, อโถ เสริสโก สห.

อิเมสํ ยกฺขานํ มหายกฺขานํ เสนาปตีนํ มหาเสนาปตีนํ, อุชฺฌาเปตพฺพํ วิกฺกนฺทิตพฺพํ วิรวิตพฺพํ, "อยํ ยกฺโข คณฺหาติ, อยํ ยกฺโข อาวิสติ, อยํ ยกฺโข เหเฐติ, อยํ ยกฺโข วิเหเฐติ, อยํ ยกฺโข หึสติ, อยํ ยกฺโข วิหึสติ, อยํ ยกฺโข น มุญฺจตีติ." ฯ อยํ โข สา มาริส อาฏานาฏิยา รกฺขา, ภิกฺขูนํ ภิกฺขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ, คุตฺติยา รกฺขาย อวิหึสาย ผาสุวิหารายาติ. ฯ หนฺท จทานิ มยํ มาริส คจฺฉาม, พหุกิจฺจา มยํ พหุกรณียาติ. ฯ ยสฺสทานิ ตุมฺเห มหาราชาโน กาลํ มญฺญถาติ. ฯ อถ โข จตฺตาโร มหาราชา อุฏฺฐายาสนา, ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ เตปิ โข ยกฺขา อุฏฺฐายาสนา, อปฺเปกจฺเจ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ ภควตา สทฺธึ สมฺโมทึสุ, สมฺโมทนียํ

กถํ สาราณียํ วีติสาเรตฺวา ตุณฺหีภูตา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ เยน ภควา เตนญฺชลึ ปณาเมตฺวา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ นามโคตฺตํ สาเวตฺวา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ ตุณฺหีภูตา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ

อาฏานาฏิยสุตฺตสฺส ปุพฺพภาโค นิฏฺฐิโต.

อาฏานาฏิยสุตฺตสฺส ปจฺฉิมภาโค

๏ อถโข ภควา, ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน, ภิกฺขู อามนฺเตสิ, "อิมํ ภิกฺขเว รตฺตึ จตฺตาโร มหาราชา, มหติยา จ ยกฺขเสนาย, มหติยา จ คนฺธพฺพเสนาย, มหติยา จ กุมฺภณฺฑเสนาย, มหติยา จ นาคเสนาย, จตุทฺทิสํ รกฺขํ ฐเปตฺวา, จตุทฺทิสํ คุมฺพํ ฐเปตฺวา, จตุทฺทิสํ โอวรณํ ฐเปตฺวา, อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวลกปฺปํ คิชฺฌกูฏํ โอภาเสตฺวา, เยนาหํ เตนุปสงฺกมึสุ, อุปสงฺกมิตฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. ฯ เตปิ โข ภิกฺขเว ยกฺขา, อปฺเปกจฺเจ มํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ มยา สทฺธึ สมฺโมทึสุ, สมฺโมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ เยนาหํ เตนญฺชลึ ปณาเมตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ นามโคตฺตํ สาเวตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ ตุณฺหีภูตา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข ภิกฺขเว เวสฺสวณฺโณ มหาราชา, มํ เอตทโวจ, "สนฺติ หิ ภนฺเต อุฬารา ยกฺขา ภควโต อปฺปสนฺนา, สนฺติ หิ ภนฺเต อุฬารา ยกฺขา ภควโต ปสนฺนา. สนฺติ หิ ภนฺเต มชฺฌิมา ยกฺขา ภควโต อปฺปสนฺนา, สนฺติ หิ ภนฺเต มชฺฌิมา ยกฺขา ภควโต ปสนฺนา. สนฺติ หิ ภนฺเต นีจา ยกฺขา ภควโต อปฺปสนฺนา, สนฺติ หิ ภนฺเต นีจา ยกฺขา ภควโต ปสนฺนา. เยภุยฺเยน โข ปน ภนฺเต ยกฺขา อปฺปสนฺนาเยว ภควโต. ฯ ตํ กิสฺส เหตุ. ฯ ภควา หิ ภนฺเต ปาณาติปาตา เวรมณิยา ธมฺมํ เทเสติ, อทินฺนาทานา เวรมณิยา ธมฺมํ เทเสติ, กาเมสุ มิจฺฉาจารา เวรมณิยา ธมฺมํ เทเสติ, มุสาวาทา เวรมณิยา

ธัม์มํ เทเสติ, สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ. เยภุย์เยน โข ปน ภัน์เต ยัก์ขา อัป์ปฏิวิรตาเยว ปาณาติปาตา, อัป์ปฏิวิรตา อทิน์นาทานา, อัป์ปฏิวิรตา กาเมสุ มิจ์ฉาจารา, อัป์ปฏิวิรตา มุสาวาทา, อัป์ปฏิวิรตา สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานา. เตสัน์ตํ โหติ อัป์ปิยํ อมนาปํ. สัน์ติ หิ ภัน์เต ภควโต สาวกา, อรัญ วนปัต์ถานิ ปัน์ตานิ เสนาสนานิ ปฏิเสวัน์ติ, อัป์ปสัท์ทานิ อัป์ปนิค์โฆสานิ วิชนวาตานิ มนุส์สราหเสย์ยกานิ ปฏิสัล์ลานสารูปานิ. ตัต์ถ สัน์ติ อุฬารา ยัก์ขา นิวาสิโน, เย อิมัส์มึ ภควโต ปาวจเน อัป์ปสัน์นา. เตสัม์ปสาทาย, อุค์คัณ์หาตุ ภัน์เต ภควา อาฏานาฏิยํ รัก์ขํ, ภิก์ขูนํ ภิก์ขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ, คุต์ติยา รัก์ขาย อวิหิํสาย ผาสุวิหาราย. ฯ อธิวาเสสิ โข อหํ ภิก์ขเว ตุณ์หีภาเวน. ฯ อถโข ภิก์ขเว เวส์สวัณ์โณ มหาราชา, มม อธิวาสนํ วิทิต์วา, ตายํ เวลายํ อิมํ อาฏานาฏิยํ รัก์ขํ อภาสิ.

๑ วิปัส์สิส์ส นมัต์ถุ, จัก์ขุมัน์ตัส์ส สิรีมโต.
สิขิส์สปิ นมัต์ถุ, สัพ์พภูตานุกัม์ปิโน.
เวส์สภุส์ส นมัต์ถุ, นหาตกัส์ส ตปัส์สิโน.
นมัต์ถุ กกุสัน์ธัส์ส, มารเสนัป์ปมัท์ทิโน.
โกณาคมนัส์ส นมัต์ถุ, พราห์มณัส์ส วุสีมโต.
กัส์สปัส์ส นมัต์ถุ, วิป์ปมุต์ตัส์ส สัพ์พธิ.
อังคีรสัส์ส นมัต์ถุ, สัก์ยปุต์ตัส์ส สิรีมโต.
โย อิมํ ธัม์มมเทเสสิ, สัพ์พทุก์ขาปนูทนํ.
เย จาปิ นิพ์พุตา โลเก, ยถาภูตํ วิปัส์สิสุํ.
เต ชนา อปิสุณา, มหัน์ตา วีตสารทา.
หิตํ เทวมนุส์สานํ, ยํ นมัส์สัน์ติ โคตมํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, มหัน์ตํ วีตสารทํ. ฯ
ยโต อุค์คัจ์ฉติ สุริโย, อาทิจ์โจ มัณ์ฑลี มหา.
ยัส์ส จุค์คัจ์ฉมานัส์ส, สํวรีปิ นิรุช์ฌติ.

ยัส์ส จุค์คเต สุริเย, "ทิวโสติ" ปวุจ์จติ.
รหโทปี ตัต์ถ คัม์ภีโร, สมุท์โท สริโตทโก.
เอวัน์ตํ ตัต์ถ ชานัน์ติ, "สมุท์โท สริโตทโก."
อิโต สา ปุริมา ทิสา, อิติ นํ อาจิก์ขตี ชโน.
ยํ ทิสํ อภิปาเลติ, มหาราชา ยสัส์สิ โส.
คัน์ธัพ์พานํ อาธิปติ, "ธตรัฏ์โฐติ" นามโส.
รมตี นัจ์จคีเตหิ, คัน์ธัพ์เพหิ ปุรัก์ขโต.
ปุต์ตาปี ตัส์ส พหโว, "เอกนามาติ" เม สุตํ.
อสีติ ทส เอโก จ, อิน์ทนามา มหัพ์พลา.
เต จาปี พุท์ธํ ทิส์วาน, พุท์ธํ อาทิจ์จพัน์ธุนํ.
ทูรโต นมัส์สัน์ติ, มหัน์ตํ วีตสารทํ.
"นโม เต ปุริสาชัญ, นโม เต ปุริสุต์ตม.
กุสเลน สเมก์ขสิ, อมนุส์สาปี ตํ วัน์ทัน์ติ.
สุตํ เนตํ อภิณ์หโส, ตส์มา เอวํ วเทม เส.
ชินํ วัน์ทถ โคตมํ, ชินํ วัน์ทาม โคตมํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมํ. ฯ
เยน เปตา ปวุจ์จัน์ติ, ปิสุณา ปิฏ์ฐิมํสิกา.
ปาณาติปาติโน ลุท์ทา, โจรา เนกติกา ชนา.
อิโต สา ทัก์ขิณา ทิสา, อิติ นํ อาจิก์ขตี ชโน.
ยํ ทิสํ อภิปาเลติ, มหาราชา ยสัส์สิ โส.
กุม์ภัณ์ฑานํ อาธิปติ, "วิรุฬ์โหติ" อิติ นามโส.
รมตี นัจ์จคีเตหิ, กุม์ภัณ์เฑหิ ปุรัก์ขโต.
ปุต์ตาปี ตัส์ส พหโว, "เอกนามาติ" เม สุตํ.
อสีติ ทส เอโก จ, อิน์ทนามา มหัพ์พลา.
เต จาปี พุท์ธํ ทิส์วาน, พุท์ธํ อาทิจ์จพัน์ธุนํ.
ทูรโต นมัส์สัน์ติ, มหัน์ตํ วีตสารทํ.

"นโม เต ปุริสาชัญ, นโม เต ปุริสุต์ตม.
กุสเลน สเมก์ขสิ, อมนุส์สาปี ตํ วัน์ทน์ติ.
สุตํ เนตํ อภิณ์หโส, ตัส์มา เอวํ วเทม เส.
ชินํ วัน์ทถ โคตมํ, ชินํ วัน์ทาม โคตมํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมํ. ฯ
ยัต์ถ โจค์คจ์ฉน์ติ สุริโย, อาทิจ์โจ มัณ์ฑลี มหา.
ยัส์ส โจค์คจ์ฉมานัส์ส, ทิวโสปิ นิรุช์ฌติ.
ยัส์ส โจค์คเต สุริเย, "สํวรีติ" ปวุจ์จติ.
รหโทปิ ตัต์ถ คัม์ภีโร, สมุท์โท สริโตทโก.
เอวัน์ตํ ตัต์ถ ชานน์ติ, "สมุท์โท สริโตทโก."
อิโต สา ปัจ์ฉิมา ทิสา, อิติ นํ อาจิก์ขตี ชโน.
ยํ ทิสํ อภิปาเลติ, มหาราชา ยสัส์สี โส.
นาคานํ อาธิปติ, "วิรูปัก์โขติ" นามโส.
รมตี นัจ์จคีเตหิ, นาเคหิ ปุรัก์ขโต.
ปุต์ตาปิ ตัส์ส พหโว, "เอกนามาติ" เม สุตํ.
อสีติ ทส เอโก จ, อิน์ทนามา มหัพ์พลา.
เต จาปิ พุท์ธํ ทิส์วาน, พุท์ธํ อาทิจ์จพัน์ธุนํ.
ทูรโต นมัส์สน์ติ, มหัน์ตํ วีตสารทํ.
"นโม เต ปุริสาชัญ, นโม เต ปุริสุต์ตม.
กุสเลน สเมก์ขสิ, อมนุส์สาปี ตํ วัน์ทน์ติ.
สุตํ เนตํ อภิณ์หโส, ตัส์มา เอวํ วเทม เส.
ชินํ วัน์ทถ โคตมํ, ชินํ วัน์ทาม โคตมํ.
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ, พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมํ. ฯ
เยน อุต์ตรกุรู รัม์มา, มหาเนรุ สุทัส์สโน.
มนุส์สา ตัต์ถ ชายน์ติ, อมมา อปริค์คหา.
น เต พีชํ ปวปัป์น์ติ, นปิ นียน์ติ นังคลา.

อกฏฺฐปากิมํ สาลึ, ปริภุญฺชนฺติ มานุสา.
อกณํ อถุสํ สุทฺธํ, สุคนฺธํ ตณฺฑุลปฺผลํ.
ตุณฺฑิกิเร ปจิตฺวาน, ตโต ภุญฺชนฺติ โภชนํ. ๗
คาวึ เอกขุรํ กตฺวา, อนุยนฺติ ทิโสทิสํ.
ปสุํ เอกขุรํ กตฺวา, อนุยนฺติ ทิโสทิสํ.
อิตฺถึ วาหนํ กตฺวา, อนุยนฺติ ทิโสทิสํ.
ปุริสํ วาหนํ กตฺวา, อนุยนฺติ ทิโสทิสํ.
กุมารึ วาหนํ กตฺวา, อนุยนฺติ ทิโสทิสํ.
กุมารํ วาหนํ กตฺวา, อนุยนฺติ ทิโสทิสํ.
เต ยาเน อภิรูหิตฺวา, สพฺพา ทิสา อนุปริยนฺติ.
ปจารา ตสฺส ราชิโน.
หตฺถิยานํ อสฺสยานํ, ทิพฺพํ ยานํ อุปฏฺฐิตํ.
ปาสาทา สิวิกา เจว, มหาราชสฺส ยสสฺสิโน.
ตสฺส จ นครา อหุ, อนฺตลิกฺเข สุมาปิตา.
อาฏานาฏา กุสินาฏา ปรกุสินาฏา, นาฏปุริยา ปรกุสิตนาฏา.
อุตฺตเรน กปีวนฺโต, ชโนฆมปเรน จ.
นวนวติโย อมฺพรอมฺพรวติโย, อาฬกมนฺทา นาม ราชธานี.
กุเวรสฺส โข ปน มาริส มหาราชสฺส, วิสาณา นาม ราชธานี.
ตสฺมา กุเวโร มหาราชา, "เวสฺสวณฺโณติ" ปวุจฺจติ.
ปจฺเจสนฺโต ปกาเสนฺติ, ตโตลา ตตฺตลา ตโตตลา.
โอชสี เตชสี ตโตชสี, สุโรราชา อริฏฺโฐ เนมิ.
รหโทปิ ตตฺถ ธรณี นาม, ยโต เมฆา ปวสฺสนฺติ.
วสฺสา ยโต ปตายนฺติ.
สภาปิ ตตฺถ ภคลวตี นาม, ยตฺถ ยกฺขา ปยิรุปาสนฺติ.
ตตฺถ นิจฺจผลา รุกฺขา, นานาทิชคณายุตา.
มยุรโกญฺจาภิรุทา, โกกิลาทีหิ วคฺคุภิ.

ชีวัญชีวกสัทเทตฺถ, อโถ โอฏฺฐวจิตฺตกา.
กุกฺกุฏฺฐกา กุฬีรกา, วเน โปกฺขรสาตกา.
สุกสาลิกสัทเทตฺถ, ทณฺฑมาณวกานิ จ.
โสภติ สัพพกาลํ สา, กุเวรนฬินี สทา.
อิโต สา อุตฺตรา ทิสา, อิติ นํ อาจิกฺขตี ชโน.
ยํ ทิสํ อภิปาเลติ, มหาราชา ยสสฺสิ โส.
ยกฺขานํ อาธิปติ, "กุเวโร" อิติ นามโส.
รมตี นจฺจคีเตหิ, ยกฺเขหิ ปุรกฺขโต.
ปุตฺตาปิ ตสฺส พหโว, "เอกนามาติ" เม สุตํ.
อสีติ ทส เอโก จ, อินฺทนามา มหพฺพลา.
เต จาปิ พุทฺธํ ทิสฺวาน, พุทฺธํ อาทิจฺจพนฺธุนํ.
ทูรโต นมสฺสนฺติ, มหนฺตํ วีตสารทํ.
"นโม เต ปุริสาชญฺญ, นโม เต ปุริสุตฺตม.
กุสเลน สเมกฺขสิ, อมนุสฺสาปิ ตํ วนฺทนฺติ.
สุตํ เนตํ อภิณฺหโส, ตสฺมา เอวํ วเทม เส.
ชินํ วนฺทถ โคตมํ, ชินํ วนฺทาม โคตมํ.
วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ, พุทฺธํ วนฺทาม โคตมนฺติ. ฯ

อยํ โข สา มาริส อาฏานาฏิยา รกฺขา, ภิกฺขูนํ ภิกฺขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ, คุตฺติยา รกฺขาย อวิหึสาย ผาสุวิหารายาติ. ฯ ยสฺส
อยํ กสฺสจิ มาริส ภิกฺขุสฺส วา ภิกฺขุนิยา วา อุปาสกสฺส วา อุปาสิกาย วา, อยํ อาฏานาฏิยา รกฺขา สุคฺคหิตา ภวิสฺสติ, สมตฺตา ปริยาปุตา, ตญฺเจ อมนุสฺโส, ยกฺโข วา ยกฺขินี วา ยกฺขโปตโก วา ยกฺขโปติกา วา, ยกฺขมหามตฺโต วา ยกฺขปาริสชฺโช วา ยกฺขปจาโร วา. คนฺธพฺโพ วา คนฺธพฺพี วา คนฺธพฺพโปตโก วา คนฺธพฺพโปติกา วา, คนฺธพฺพมหามตฺโต วา คนฺธพฺพปาริสชฺโช วา คนฺธพฺพปจาโร วา. กุมฺภณฺโฑ วา กุมฺภณฺฑี วา กุมฺภณฺฑโปตโก วา กุมฺภณฺฑโปติกา วา,

กุม์ภัณ์ฑมหามัต์โต วา กุม์ภัณ์ฑปาริสัช์โช วา กุม์ภัณ์ฑปจาโร วา. นาโค วา นาคินี วา นาคโปตโก วา นาคโปติกา วา, นาคมหามัต์โต วา นาคปาริสัช์โช วา นาคปจาโร วา. ปทุฏ์ฐจิต์โต, ภิก์ขุํ วา ภิก์ขุนึ วา อุปาสกํ วา อุปาสิกํ วา, คัจ์ฉัน์ตํ วา อนุคัจ์เฉย์ย, ฐิตํ วา อุปติฏ์เฐย์ย, นิสิน์นํ วา อุปนิสีเทย์ย, นิปัน์นํ วา อุปนิปัช์เชย์ย. ๚ น เม โส มาริส อมนุส์โส ลเภย์ย, คาเมสุ วา นิคเมสุ วา สัก์การํ วา ครุการํ วา. น เม โส มาริส อมนุส์โส ลเภย์ย, อาฬกมัณ์ฑาย นาม ราชธานิยา วัต์ถุํ วา วาสํ วา. น เม โส มาริส อมนุส์โส ลเภย์ย, ยัก์ขานํ สมิตึ คัน์ตุํ. ฯ อปิส์สุ นํ มาริส อมนุส์สา อนวัย์หัม์ปิ นํ กเรย์ยุํ อวิวัย์หํ. ฯ อปิส์สุ นํ มาริส อมนุส์สา อัต์ตาหิปิ ปริปุณ์ณาหิ ปริภาสาหิ ปริภาเสย์ยุํ. ฯ อปิส์สุ นํ มาริส อมนุส์สา ริต์ตัม์ปิ ปัต์ตํ สีเส นิก์กุช์เชย์ยุํ. ฯ อปิส์สุ นํ มาริส อมนุส์สา สัต์ตธาปิส์ส มุท์ธํ ผาเลย์ยุํ. ๚ สัน์ติ หิ มาริส อมนุส์สา จัณ์ฑา รุท์ธา รภสา, เต เนว มหาราชานํ อาทิยัน์ติ, น มหาราชานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ, น มหาราชานํ ปุริสกานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ. เต โข เต มาริส อมนุส์สา, มหาราชานํ อวรุท์ธา นาม วุจ์จัน์ติ. ฯ เสย์ยถาปิ มาริส รัญ์โญ มาคธัส์ส วิชิเต โจรา, เต เนว รัญ์โญ มาคธัส์ส อาทิยัน์ติ, น รัญ์โญ มาคธัส์ส ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ, น รัญ์โญ มาคธัส์ส ปุริสกานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ. เต โข เต มาริส มหาโจรา รัญ์โญ มาคธัส์ส อวรุท์ธา นาม วุจ์จัน์ติ. ฯ เอวเมว โข มาริส, สัน์ติ หิ อมนุส์สา จัณ์ฑา รุท์ธา รภสา, เต เนว มหาราชานํ อาทิยัน์ติ, น มหาราชานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ, น มหาราชานํ ปุริสกานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ. เต โข เต มาริส อมนุส์สา, มหาราชานํ อวรุท์ธา นาม วุจ์จัน์ติ. ๚ โย หิ โกจิ มาริส อมนุส์โส, ยัก์โข วา ยัก์ขินี วา ยัก์ขโปตโก วา ยัก์ขโปติกา วา, ยัก์ขมหามัต์โต วา ยัก์ขปาริสัช์โช วา

ยัก์ขปจาโร วา. คัน์ธัพ์โพ วา คัน์ธัพ์พี วา คัน์ธัพ์พโปตโก วา คัน์ธัพ์พโปติกา วา, คัน์ธัพ์พมหามัต์โต วา คัน์ธัพ์พปาริสัช์โช วา คัน์ธัพ์พปจาโร วา. กุม์ภัณ์โฑ วา กุม์ภัณ์ฑี วา กุม์ภัณ์ฑโปตโก วา กุม์ภัณ์ฑโปติกา วา, กุม์ภัณ์ฑมหามัต์โต วา กุม์ภัณ์ฑปาริสัช์โช วา กุม์ภัณ์ฑปจาโร วา. นาโค วา นาคินี วา นาคโปตโก วา นาคโปติกา วา, นาคมหามัต์โต วา นาคปาริสัช์โช วา นาคปจาโร วา. ปทุฏ์ฐจิต์โต, ภิก์ขุํ วา ภิก์ขุนึ วา อุปาสกํ วา อุปาสิกํ วา, คัจ์ฉัน์ตํ วา อนุคัจ์เฉย์ย, ฐิตํ วา อุปติฏ์เฐย์ย, นิสิน์นํ วา อุปนิสีเทย์ย, นิปัน์นํ วา อุปนิปัช์เชย์ย. อิเมสํ ยัก์ขานํ มหายัก์ขานํ เสนาปตีนํ มหาเสนาปตีนํ, อุช์ฌาเปตัพ์พํ วิก์กัน์ทิตัพ์พํ วิรวิตัพ์พํ, "อยํ ยัก์โข คัณ์หาติ, อยํ ยัก์โข อาวิสติ, อยํ ยัก์โข เหเฐติ, อยํ ยัก์โข วิเหเฐติ, อยํ ยัก์โข หึสติ, อยํ ยัก์โข วิหึสติ, อยํ ยัก์โข น มุญ์จตีติ." กตเมสํ ยัก์ขานํ มหายัก์ขานํ เสนาปตีนํ มหาเสนาปตีนํ.

อิน์โท โสโม วรุโณ จ, ภารท์วาโช ปชาปติ.
จัน์ทโน กามเสฏ์โฐ จ, กิน์นุฆัณ์ฑุ นิฆัณ์ฑุ จ.
ปนาโท โอปมัญ์โญ จ, เทวสูโต จ มาตลิ.
จิต์ตเสโน จ คัน์ธัพ์โพ, นโฬราชา ชโนสโภ.
สาตาคิโร เหมวโต, ปุณ์ณโก กรติโย คุโฬ.
สิวโก มุจ์จลิน์โท จ, เวส์สามิต์โต ยุคัน์ธโร.
โคปาโล สุป์ปเคโธ จ, หิริเนต์ติ จ มัน์ทิโย.
ปัญ์จาลจัน์โท อาฬวโก ปชุน์โน, สุมโน สุมุโข ทธิมุโข.
มณิ มาณิจโร ทีโฆ, อโถ เสริสโก สห.

อิเมสํ ยัก์ขานํ มหายัก์ขานํ เสนาปตีนํ มหาเสนาปตีนํ, อุช์ฌาเปตัพ์พํ วิก์กัน์ทิตัพ์พํ วิรวิตัพ์พํ, "อยํ ยัก์โข คัณ์หาติ, อยํ ยัก์โข อาวิสติ, อยํ ยัก์โข เหเฐติ, อยํ ยัก์โข วิเหเฐติ, อยํ ยัก์โข หึสติ, อยํ ยัก์โข วิหึสติ, อยํ ยัก์โข น มุญ์จตีติ." ฯ อยํ โข สา มาริส

อาฏานาฏิยา รกฺขาย, ภิกฺขูนํ ภิกฺขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ, คุตฺติยา รกฺขาย อวิหึสาย ผาสุวิหารายาติ. ฯ หนฺท จ ทานิ มยํ มาริส คจฺฉาม, พหุกิจฺจา มยํ พหุกรณียาติ. ฯ ยสฺสทานิ ตุมฺเห มหาราชาโน กาลํ มญฺญถาติ. ฯ อถโข ภิกฺขเว จตฺตาโร มหาราชา อุฏฺฐายาสนา, มํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ เตปิ โข ภิกฺขเว ยกฺขา อุฏฺฐายาสนา, อปฺเปกจฺเจ มํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ มยา สทฺธึ สมฺโมทึสุ, สมฺโมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรตฺวา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ เยนาหํ เตนญฺชลิมฺปณาเมตฺวา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ นามโคตฺตํ สาเวตฺวา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ อปฺเปกจฺเจ ตุณฺหีภูตา ตตฺเถวนฺตรธายึสุ. ฯ อุคฺคณฺหาถ ภิกฺขเว อาฏานาฏิยํ รกฺขํ, ปริยาปุณาถ ภิกฺขเว อาฏานาฏิยํ รกฺขํ, ธาเรถ ภิกฺขเว อาฏานาฏิยํ รกฺขํ. อตฺถสญฺหิตา ภิกฺขเว อาฏานาฏิยา รกฺขา, ภิกฺขูนํ ภิกฺขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ, คุตฺติยา รกฺขาย อวิหึสาย ผาสุวิหารายาติ." อิทมโวจ ภควา. อตฺตมนา เต ภิกฺขู ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทุนฺติ. ฯ

อาฏานาฏิยสุตฺตสฺส ปจฺฉิมภาโค นิฏฺฐิโต.

จตุตฺถภาณวารภูตํ ยกฺขภาควารพุทฺธภาควารวนฺตํ

อาฏานาฏิยสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

อิติ พาวีสติภาคโส ทสฺสิตา, โปราเณหิ ตํ ตํ อตฺถวสํ อปทิสิตฺวา วิหิตา, จตุภาณวารนาเมน โวหริตา ธมฺมปฺปเภทา สมตฺตา. ฯ

ธรมประเภท ๒๒ ภาค โบราณาจริยเจ้า จัดไว้เปน ๔ ภาณวาร จบบริบูรณ์เท่านี้ ฯ

มหาสติปัฏฺฐานสุตฺตารมฺโภ

๏ อิโต ปรํ มหาสติปัฏฺฐานสุตฺตปาโฐ ทสฺสิยเต, โย อิธนิวาสีหิ เอกจฺเจหิ ภิกฺขูหิ วาจุคฺคตํ กตฺวา ธาริยติ, คณสชฺฌายเนนปิ ปริหริยติ. โส จ มชฺฌิมนิกาเย มูลปณฺณาสเก มูลปริยายวคฺเค วิหิเตน มหาสติปัฏฺฐานสุตฺเตน เอกสทิโส น โหติ, ทีฆนิกายมหาวคฺเค วิหิเตนปิ เอกสทิโส น โหติเยว. สุตฺตนฺตาภิธมฺมกุสเลหิ ปนายํ วิญฺญูหิ สุตฺตนฺตโตปิ อภิธมฺมโตปิ, ยํ ยทูนํ ตนฺตํ ปริปูเรนฺเตหิ สมาหริตฺวา สณฺฐปิโต ปจฺเจกสุตฺตวิเสโสเยว ทิสฺสติ. ยถาสณฺฐปิโตเยว จายํ ทสฺสิยเต. ฯ

๏ แต่นี้ จะแสดง มหา สติปัฏฐาน สูตร ซึ่งภิกษุทั้งหลาย บาง หมู่ได้ เล่า บ่น จำ ทรงไว้ แล รักษาไว้ ด้วย สวด คณ สาธยาย นั้น ลง พิมพ์ไว้, ท่าน ผู้ ปราถนา จะ เล่า บ่น จำ ทรง จะได้ ดู อ่าน เล่า บ่น จำ ทรง ตาม ประสงค์ โดย ผาสุก. ก็ แล มหา สติปัฏฐาน สูตร ซึ่ง ท่าน คัดไว้ เปน ฉบับได้ เล่า บ่น ต่อ ๆ มา นั้น จะ เหมือน กัน เปน แบบ เดียว กับ มหา สติปัฏฐาน สูตร ที่ ท่าน ตั้งไว้ ใน มูล ปริยาย วรค ใน มูล ปัณณาสก ใน พระ คัมภีร มัชฌิม นิกาย ก็ไม่ เหมือน จะ เหมือน กัน เปน แบบ เดียว กับ มหาสติปัฏฐาน สูตร ใน มหา วรคใน พระ คัมภีร ทีฆนิกาย ก็ไม่ เหมือน พิเคราะห์ เห็น ว่า พระ มหา สติปัฏฐาน สูตร ซึ่ง คัดไว้ เล่า บ่น นี้ ท่าน ผู้ ฉลาดใน พระ สูตร แล พระ อภิธรรม คัด บท พยัญชน ที่ พร่อง มา แต่ พระ สูตร แล พระ อภิธรรมไว้ ให้ บริบูรณ์ เปน สูตร วิเศษ สูตร หนึ่ง ฉนี้ จะ ลง พิมพ์ไว้ ตาม สูตร วิเศษ นั้น ฯ

มหาสติปัฏ์ฐานสุต์ตปาโฐ

๑ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา กุรูสุ วิหรติ, กัม์มาสธัม์มํ นาม กุรูนํ นิคโม. ตัต์ร โข ภควา ภิก์ขู อามัน์เตสิ “ภิก์ขโวติ.” “ภทัน์เตติ” เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ. “เอกายโน อยํ ภิก์ขเว มัค์โค, สัต์ตานํ วิสุท์ธิยา, โสกปริเทวานํ สมติก์กมาย, ทุก์ขโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมาย, ญายัส์ส อธิคมาย, นิพ์พานัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย, ยทิทํ จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐานา. กตเม จัต์ตาโร. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา, วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา, วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. จิต์เต จิต์ตานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา, วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา, วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. ๚ อุท์เทโส. ๚

๑ กถัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ อรัญคโต วา รุก์ขมูลคโต วา สุญาคารคโต วา, นิสีทติ ปัล์ลังกํ อาภุชิต์วา อุชุํ กายํ ปณิธาย, ปริมุขํ สติํ อุปัฏ์ฐเปต์วา. โส สโตว อัส์สสติ, สโต ปัส์สสติ. ทีฆํ วา อัส์สสัน์โต “ทีฆํ อัส์สสามีติ” ปชานาติ, ทีฆํ วา ปัส์สสัน์โต “ทีฆํ ปัส์สสามีติ” ปชานาติ. รัส์สํ วา อัส์สสัน์โต “รัส์สํ อัส์สสามีติ” ปชานาติ, รัส์สํ วา ปัส์สสัน์โต “รัส์สํ ปัส์สสามีติ” ปชานาติ. “สัพ์พกายปฏิสํเวที อัส์สสิส์สามีติ” สิก์ขติ, “สัพ์พกายปฏิสํเวที ปัส์สสิส์สามีติ” สิก์ขติ. “ปัส์สัม์ภยํ กายสังขารํ อัส์สสิส์สามีติ” สิก์ขติ, “ปัส์สัม์ภยํ กายสังขารํ ปัส์สสิส์สามีติ” สิก์ขติ. เสย์ยถาปิ ภิก์ขเว ทัก์โข ภมกาโร วา ภมการัน์เตวาสี วา, ทีฆํ วา อัญ์ฉัน์โต “ทีฆํ อัญ์ฉามีติ” ปชานาติ, รัส์สํ วา อัญ์ฉัน์โต “รัส์สํ อัญ์ฉามีติ” ปชานาติ. เอวเมว โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ ทีฆํ วา อัส์สสัน์โต “ทีฆํ อัส์สสามีติ” ปชานาติ, ทีฆํ วา ปัส์สสัน์โต “ทีฆํ

ปัสสามีติ" ปชานาติ. รัสสํ วา อัสสสันโต "รัสสํ อัสสสามีติ" ปชานาติ, รัสสํ วา ปัสสสันโต "รัสสํ ปัสสสามีติ" ปชานาติ. "สัพพกายปฏิสํเวที อัสสสิสสามีติ" สิกขติ, "สัพพกายปฏิสํเวที ปัสสสิสสามีติ" สิกขติ. "ปัสสัมภยํ กายสังขารํ อัสสสิสสามีติ" สิกขติ, "ปัสสัมภยํ กายสังขารํ ปัสสสิสสามีติ" สิกขติ. ฯ อิติ อัชฌัตตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, พหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, อัชฌัตตพหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. สมุทยธัมมานุปัสสี วา กายัสมึ วิหรติ, วยธัมมานุปัสสี วา กายัสมึ วิหรติ, สมุทยวยธัมมานุปัสสี วา กายัสมึ วิหรติ. "อัตถิ กาโยติ" วา ปนัสส สติ ปัจจุปัฏฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัตตาย ปติสสติมัตตาย. อนิสสิโต จ วิหรติ, น จ กิญจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัมปิ ภิกขเว ภิกขุ กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. ฯ อานาปานปัพพํ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ, คจฉันโต วา "คจฉามีติ" ปชานาติ, ฐิโต วา "ฐิโตมหีติ" ปชานาติ, นิสินโน วา "นิสินโนมหีติ" ปชานาติ, สยาโน วา "สยาโนมหีติ" ปชานาติ. ยถา ยถา วา ปนัสส กาโย ปณิหิโต โหติ, ตถา ตถา นํ ปชานาติ. ฯ อิติ อัชฌัตตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, พหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, อัชฌัตตพหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. สมุทยธัมมานุปัสสี วา กายัสมึ วิหรติ, วยธัมมานุปัสสี วา กายัสมึ วิหรติ, สมุทยวยธัมมานุปัสสี วา กายัสมึ วิหรติ. "อัตถิ กาโยติ" วา ปนัสส สติ ปัจจุปัฏฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัตตาย ปติสสติมัตตาย. อนิสสิโต จ วิหรติ, น จ กิญจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัมปิ ภิกขเว ภิกขุ กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. ฯ อิริยาปถปัพพํ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ, อภิกกันเต ปฏิกกันเต สัมปชานการี โหติ, อาโลกิเต วิโลกิเต สัมปชานการี โหติ, สัมมิญชิเต ปสาริเต สัมปชานการี โหติ, สังฆาฏิปัตตจีวรธารเณ สัมปชานการี โหติ, อสิเต

ปีเต ขายิเต สายิเต สัมปชานการี โหติ, อุจจารปัสสาวกัมเม สัมปชานการี โหติ, คเต ฐิเต นิสินเน สุตเต ชาคริเต ภาสิเต ตุณหีภาเว สัมปชานการี โหติ. ฯ อิติ อัชฌัตตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, พหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, อัชฌัตตพหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. สมุทยธัมมานุปัสสี วา กายัสมึ วิหรติ, วยธัมมานุปัสสี วา กายัสมึ วิหรติ, สมุทยวยธัมมานุปัสสี วา กายัสมึ วิหรติ. "อัตถิ กาโยติ" วา ปนัสส สติ ปัจจุปัฏฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัตตาย ปติสสติมัตตาย. อนิสสิโต จ วิหรติ, น จ กิญจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัมปิ ภิกขเว ภิกขุ กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. ฯ สัมปชัญญปัพพํ. ฯ

๑ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ, อิมเมว กายํ อุทธํ ปาทตลา อโธ เกสมัตถกา, ตจปริยันตํ ปูรนานัปปการัสส อสุจิโน ปัจจเวกขติ, "อัตถิ อิมัสมึ กาเย, เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ, มํสํ นหารู อัฏฐี อัฏฐิมิญชํ วักกํ, หทยํ ยกนํ กิโลมกํ ปิหกํ ปัปผาสํ, อันตํ อันตคุณํ อุทริยํ กรีสํ. ปิตตํ เสมหํ ปุพโพ โลหิตํ เสโท เมโท, อัสสุ วสา เขโพ สิงฆาณิกา ลสิกา มุตตันติ." เสยยถาปิ ภิกขเว อุภโตมุขา มูโตพี ปูรา นานาวิหิตัสส ธัญญัสส, เสยยถีทํ, สาลีนํ วีหีนํ มุคคานํ มาสานํ ติลานํ ตัณฑุลานํ. ตเมนํ จักขุมา ปุริโส มุญจิตวา ปัจจเวกเขยย, "อิเม สาลี, อิเม วีหี, อิเม มุคคา, อิเม มาสา, อิเม ติลา, อิเม ตัณฑุลาติ." เอวเมว โข ภิกขเว ภิกขุ, อิมเมว กายํ อุทธํ ปาทตลา อโธ เกสมัตถกา, ตจปริยันตํ ปูรนานัปปการัสส อสุจิโน ปัจจเวกขติ, "อัตถิ อิมัสมึ กาเย, เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ, มํสํ นหารู อัฏฐี อัฏฐิมิญชํ วักกํ, หทยํ ยกนํ กิโลมกํ ปิหกํ ปัปผาสํ, อันตํ อันตคุณํ อุทริยํ กรีสํ. ปิตตํ เสมหํ ปุพโพ โลหิตํ เสโท เมโท, อัสสุ วสา เขโพ สิงฆาณิกา ลสิกา มุตตันติ." ฯ อิติ อัชฌัตตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, พหิทธา วา กาเย

กายานุปัสสี วิหรติ, อัชฌัตตพหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. สมุทยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ, วยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ, สมุทยวยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ. "อัตถิ กาโยติ" วา ปนัสส สติ ปัจจุปัฏฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัตตาย ปติสสติมัตตาย. อนิสสิโต จ วิหรติ, น จ กิญจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัมปิ ภิกขเว ภิกขุ กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. ฯ ปฏิกูลปัพพํ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ, อิมเมว กายํ ยถาฐิตํ ยถาปณิหิตํ, ธาตุโส ปัจจเวกขติ, "อัตถิ อิมัสมิํ กาเย, ปฐวีธาตุ อาโปธาตุ เตโชธาตุ วาโยธาตูติ." เสยยถาปิ ภิกขเว ทักโข โคฆาตโก วา โคฆาตกันเตวาสี วา, คาวิํ วธิตวา จาตุมมหาปเถ วิลโส ปฏิวิภชิตวา นิสินโน อัสส. เอวเมว โข ภิกขเว ภิกขุ, อิมเมว กายํ ยถาฐิตํ ยถาปณิหิตํ, ธาตุโส ปัจจเวกขติ, "อัตถิ อิมัสมิํ กาเย, ปฐวีธาตุ อาโปธาตุ เตโชธาตุ วาโยธาตูติ." ฯ อิติ อัชฌัตตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, พหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, อัชฌัตตพหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. สมุทยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ, วยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ, สมุทยวยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ. "อัตถิ กาโยติ" วา ปนัสส สติ ปัจจุปัฏฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัตตาย ปติสสติมัตตาย. อนิสสิโต จ วิหรติ, น จ กิญจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัมปิ ภิกขเว ภิกขุ กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. ฯ ธาตุปัพพํ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ, เสยยถาปิ ปัสเสยย สรีรํ สีวถิกาย ฉัฑฑิตํ, เอกาหมตํ วา ทวีหมตํ วา ตีหมตํ วา, อุทธุมาตกํ วินีลกํ วิปุพพกชาตํ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหรติ, "อยัมปิ โข กาโย เอวํธัมโม เอวํภาวี เอวํ อนตีโตติ." ฯ อิติ อัชฌัตตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, พหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, อัชฌัตตพหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. สมุทยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ,

วยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ, สมุทยวยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ. "อัตถิ กาโยติ" วา ปนัสส สติ ปัจจุปัฏฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัตตาย ปติสสติมัตตาย. อนิสสิโต จ วิหรติ, น จ กิญจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัมปิ ภิกขเว ภิกขุ กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ, เสยยถาปิ ปัสเสยย สรีรํ สิวถิกาย ฉัฑฑิตํ, กาเกหิ วา ขัชชมานํ, คิชเฌหิ วา ขัชชมานํ, กุลเลหิ วา ขัชชมานํ, สุวาเณหิ วา ขัชชมานํ, สิงคาเลหิ วา ขัชชมานํ, วิวิเธหิ วา ปาณกชาเตหิ ขัชชมานํ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหรติ, "อยัมปิ โข กาโย เอวํธัมโม เอวํภาวี เอวํ อนตีโตติ." ฯ อิติ อัชฌัตตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, พหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, อัชฌัตตพหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. สมุทยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ, วยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ, สมุทยวยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ. "อัตถิ กาโยติ" วา ปนัสส สติ ปัจจุปัฏฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัตตาย ปติสสติมัตตาย. อนิสสิโต จ วิหรติ, น จ กิญจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัมปิ ภิกขเว ภิกขุ กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ, เสยยถาปิ ปัสเสยย สรีรํ สิวถิกาย ฉัฑฑิตํ, อัฏฐิสังขลิกํ สมํสโลหิตํ นหารุสัมพันธํ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหรติ, "อยัมปิ โข กาโย เอวํธัมโม เอวํภาวี เอวํ อนตีโตติ." ฯ อิติ อัชฌัตตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, พหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ, อัชฌัตตพหิทธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. สมุทยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ, วยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ, สมุทยวยธัมมานุปัสสี วา กายัสมิํ วิหรติ. "อัตถิ กาโยติ" วา ปนัสส สติ ปัจจุปัฏฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัตตาย ปติสสติมัตตาย. อนิสสิโต จ วิหรติ, น จ กิญจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัมปิ ภิกขเว ภิกขุ กาเย กายานุปัสสี วิหรติ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ, เสยฺยถาปิ ปสฺเสยฺย สรีรํ สิวถิกาย ฉฑฺฑิตํ, อฏฺฐิสงฺขลิกํ นิมฺมํสโลหิตมกฺขิตํ นหารุสมฺพนฺธํ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหรติ, "อยมฺปิ โข กาโย เอวํธมฺโม เอวํภาวี เอวํ อนตีโต." ฯ อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ. สมุทยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ, สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ. "อตฺถิ กาโยติ" วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปติสฺสติมตฺตาย. อนิสฺสิโต จ วิหรติ, น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ, เสยฺยถาปิ ปสฺเสยฺย สรีรํ สิวถิกาย ฉฑฺฑิตํ, อฏฺฐิสงฺขลิกํ อปคตมํสโลหิตํ นหารุสมฺพนฺธํ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหรติ, "อยมฺปิ โข กาโย เอวํธมฺโม เอวํภาวี เอวํ อนตีโต." ฯ อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ. สมุทยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ, สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ. "อตฺถิ กาโยติ" วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปติสฺสติมตฺตาย. อนิสฺสิโต จ วิหรติ, น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ, เสยฺยถาปิ ปสฺเสยฺย สรีรํ สิวถิกาย ฉฑฺฑิตํ, อฏฺฐิกานิ อปคตนหารุสมฺพนฺธานิ ทิสาวิทิสา วิกฺขิตฺตานิ, อญฺญน หตฺถฏฺฐิกํ, อญฺญน ปาทฏฺฐิกํ, อญฺญน ชงฺฆฏฺฐิกํ, อญฺญน อูรุฏฺฐิกํ, อญฺญน กฏิฏฺฐิกํ, อญฺญน ปิฏฺฐิกณฺฏกฏฺฐิกํ, อญฺญน ผาสุกฏฺฐิกํ, อญฺญน อุรฏฺฐิกํ, อญฺญน พาหุฏฺฐิกํ, อญฺญน อํสฏฺฐิกํ, อญฺญน คีวฏฺฐิกํ, อญฺญน หนุฏฺฐิกํ, อญฺญน ทนฺตฏฺฐิกํ, อญฺญน สีสกฏาหํ·

โส อิมเมว กายํ อุปสํหรติ, "อยมฺปิ โข กาโย เอวํธมฺโม เอวํภาวี เอวํ อนตีโต." ฯ อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ. สมุทยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ, สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ. "อตฺถิ กาโยติ" วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปติสฺสติมตฺตาย. อนิสฺสิโต จ วิหรติ, น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ. ฯ

๑ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ, เสยฺยถาปิ ปสฺเสยฺย สรีรํ สิวถิกาย ฉฑฺฑิตํ, อฏฺฐิกานิ เสตานิ สงฺขวณฺณุปนิภานิ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหรติ, "อยมฺปิ โข กาโย เอวํธมฺโม เอวํภาวี เอวํ อนตีโต." ฯ อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, พหิทฺธา วา กาเย. กายานุปสฺสี วิหรติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ สมุทยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ, สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ. "อตฺถิ กาโยติ" วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปติสฺสติมตฺตาย. อนิสฺสิโต จ วิหรติ, น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ. ฯ

๑ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ, เสยฺยถาปิ ปสฺเสยฺย สรีรํ สิวถิกาย ฉฑฺฑิตํ, อฏฺฐิกานิ ปุญฺชกิตานิ เตโรวสฺสิกานิ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหรติ, "อยมฺปิ โข กาโย เอวํธมฺโม เอวํภาวี เอวํ อนตีโต." ฯ อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ. สมุทยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ, สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ. "อตฺถิ กาโยติ" วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมตฺตาย

ปติส์สติมัต์ตาย. อนิส์สิโต จ วิหรติ, น จ กิญ์จิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัม์ปิ ภิก์ขเว ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ, เสย์ยถาปิ ปัส์เสย์ย สรีรํ สีวถิกาย ฉัฑ์ฑิตํ, อัฏ์ฐิกานิ ปูตีนิ จุณ์ณกชาตานิ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหรติ, "อยัม์ปิ โข กาโย เอวํธัม์โม เอวํภาวี เอวํ อนตีโตติ." ฯ อิติ อัช์ฌัต์ตํ วา กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ, พหิท์ธา วา กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ, อัช์ฌัต์ตพหิท์ธา วา กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ. สมุทยธัม์มานุปัส์สี วา กายส์มิํ วิหรติ, วยธัม์มานุปัส์สี วา กายส์มิํ วิหรติ, สมุทยวยธัม์มานุปัส์สี วา กายส์มิํ วิหรติ. "อัต์ถิ กาโยติ" วา ปนัส์ส สติ ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัต์ตาย ปติส์สติมัต์ตาย. อนิส์สิโต จ วิหรติ, น จ กิญ์จิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัม์ปิ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ. ฯ นวสีวถิกาปัพ์พํ. ฯ

กายานุปัส์สนาสติปัฏ์ฐานํ.

๏ กถัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุ เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ, สุขํ เวทนํ เวทิยมาโน, "สุขํ เวทนํ เวทิยามีติ" ปชานาติ. ทุก์ขํ เวทนํ เวทิยมาโน, "ทุก์ขํ เวทนํ เวทิยามีติ" ปชานาติ. อทุก์ขมสุขํ เวทนํ เวทิยมาโน, "อทุก์ขมสุขํ เวทนํ เวทิยามีติ" ปชานาติ. ฯ สามิสํ วา สุขํ เวทนํ เวทิยมาโน, "สามิสํ สุขํ เวทนํ เวทิยามีติ" ปชานาติ. นิรามิสํ วา สุขํ เวทนํ เวทิยมาโน, "นิรามิสํ สุขํ เวทนํ เวทิยามีติ" ปชานาติ. ฯ สามิสํ วา ทุก์ขํ เวทนํ เวทิยมาโน, "สามิสํ ทุก์ขํ เวทนํ เวทิยามีติ" ปชานาติ. นิรามิสํ วา ทุก์ขํ เวทนํ เวทิยมาโน, "นิรามิสํ ทุก์ขํ เวทนํ เวทิยามีติ" ปชานาติ. ฯ สามิสํ วา อทุก์ขมสุขํ เวทนํ เวทิยมาโน, "สามิสํ อทุก์ขมสุขํ เวทนํ เวทิยามีติ" ปชานาติ. นิรามิสํ วา อทุก์ขมสุขํ เวทนํ เวทิยมาโน, "นิรามิสํ อทุก์ขมสุขํ เวทนํ เวทิยามีติ" ปชานาติ. ฯ อิติ อัช์ฌัต์ตํ วา เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ, พหิท์ธา วา เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ, อัช์ฌัต์ตพหิท์ธา วา

เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ. สมุทยธัม์มานุปัส์สี วา เวทนาสุ วิหรติ, วยธัม์มานุปัส์สี วา เวทนาสุ วิหรติ, สมุทยวยธัม์มานุปัส์สี วา เวทนาสุ วิหรติ. "อัต์ถิ เวทนาติ" วา ปนัส์ส สติ ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัต์ตาย ปติส์สติมัต์ตาย. อนิส์สิโต จ วิหรติ, น จ กิญ์จิ โลเก อุปาทิยติ. เอวํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ. ฯ

เวทนานุปัส์สนาสติปัฏ์ฐานํ.

๏ กถัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุ จิต์เต จิต์ตานุปัส์สี วิหรติ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ สราคํ วา จิต์ตํ "สราคํ จิต์ตันติ" ปชานาติ, วีตราคํ วา จิต์ตํ "วีตราคํ จิต์ตันติ" ปชานาติ. ฯ สโทสํ วา จิต์ตํ "สโทสํ จิต์ตันติ" ปชานาติ, วีตโทสํ วา จิต์ตํ "วีตโทสํ จิต์ตันติ" ปชานาติ. ฯ สโมหํ วา จิต์ตํ "สโมหํ จิต์ตันติ" ปชานาติ, วีตโมหํ วา จิต์ตํ "วีตโมหํ จิต์ตันติ" ปชานาติ. ฯ สังขิต์ตํ วา จิต์ตํ "สังขิต์ตํ จิต์ตันติ" ปชานาติ, วิก์ขิต์ตํ วา จิต์ตํ "วิก์ขิต์ตํ จิต์ตันติ" ปชานาติ. ฯ มหัค์คตํ วา จิต์ตํ "มหัค์คตํ จิต์ตันติ" ปชานาติ, อมหัค์คตํ วา จิต์ตํ "อมหัค์คตํ จิต์ตันติ" ปชานาติ. ฯ สอุต์ตรํ วา จิต์ตํ "สอุต์ตรํ จิต์ตันติ" ปชานาติ, อนุต์ตรํ วา จิต์ตํ "อนุต์ตรํ จิต์ตันติ" ปชานาติ. ฯ สมาหิตํ วา จิต์ตํ "สมาหิตํ จิต์ตันติ" ปชานาติ, อสมาหิตํ วา จิต์ตํ "อสมาหิตํ จิต์ตันติ" ปชานาติ. ฯ วิมุต์ตํ วา จิต์ตํ "วิมุต์ตํ จิต์ตันติ" ปชานาติ, อวิมุต์ตํ วา จิต์ตํ "อวิมุต์ตํ จิต์ตันติ" ปชานาติ. ฯ อิติ อัช์ฌัต์ตํ วา จิต์เต จิต์ตานุปัส์สี วิหรติ, พหิท์ธา วา จิต์เต จิต์ตานุปัส์สี วิหรติ, อัช์ฌัต์ตพหิท์ธา วา จิต์เต จิต์ตานุปัส์สี วิหรติ. สมุทยธัม์มานุปัส์สี วา จิต์ตัส์มิํ วิหรติ, วยธัม์มานุปัส์สี วา จิต์ตัส์มิํ วิหรติ, สมุทยวยธัม์มานุปัส์สี วา จิต์ตัส์มิํ วิหรติ. "อัต์ถิ จิต์ตันติ" วา ปนัส์ส สติ ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัต์ตาย ปติส์สติมัต์ตาย. อนิส์สิโต จ วิหรติ, น จ กิญ์จิ โลเก อุปาทิยติ. เอวํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ จิต์เต จิต์ตานุปัส์สี วิหรติ. ฯ

จิต์ตานุปัส์สนาสติปัฏ์ฐานํ.

๏ กถญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ. อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ ปญฺจสุ นีวรเณสุ. กถญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ ปญฺจสุ นีวรเณสุ. อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ กามฉนฺทํ, "อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ กามฉนฺโท" ปชานาติ. อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ กามฉนฺทํ, "นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ กามฉนฺโท" ปชานาติ. ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส กามฉนฺทสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส กามฉนฺทสฺส ปหานํ โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนสฺส กามฉนฺทสฺส อายตึ อนุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ฯ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ พฺยาปาทํ, "อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ พฺยาปาโท" ปชานาติ. อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ พฺยาปาทํ, "นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ พฺยาปาโท" ปชานาติ. ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส พฺยาปาทสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส พฺยาปาทสฺส ปหานํ โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนสฺส พฺยาปาทสฺส อายตึ อนุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ฯ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธํ, "อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธนฺติ" ปชานาติ. อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธํ, "นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธนฺติ" ปชานาติ. ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส ถีนมิทฺธสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส ถีนมิทฺธสฺส ปหานํ โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนสฺส ถีนมิทฺธสฺส อายตึ อนุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ฯ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจํ, "อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจนฺติ" ปชานาติ. อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจํ "นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจนฺติ" ปชานาติ. ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจสฺส ปหานํ โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนสฺส อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจสฺส อายตึ อนุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ฯ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ วิจิกิจฺฉํ, "อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ วิจิกิจฺฉาติ" ปชานาติ. อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ วิจิกิจฺฉํ, "นตฺถิ เม

อัช์ฌัต์ตํ วิจิกิจ์ฉาติ" ปชานาติ. ยถา จ อนุป์ปัน์นาย วิจิกิจ์ฉาย อุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อุป์ปัน์นาย วิจิกิจ์ฉาย ปหานํ โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนาย วิจิกิจ์ฉาย อายตึ อนุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ฯ อิติ อัช์ฌัต์ตํ วา ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, พหิท์ธา วา ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, อัช์ฌัต์ตพหิท์ธา วา ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ. สมุทยธัม์มานุปัส์สี วา ธัม์เมสุ วิหรติ, วยธัม์มานุปัส์สี วา ธัม์เมสุ วิหรติ, สมุทยวยธัม์มานุปัส์สี วา ธัม์เมสุ วิหรติ. "อัต์ถิ ธัม์มาติ" วา ปนัส์ส สติ ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัต์ตาย ปติส์สติมัต์ตาย. อนิส์สิโต จ วิหรติ, น จ กิญ์จิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัม์ปิ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, ปัญ์จสุ นีวรเณสุ. ฯ นีวรณปัพ์พํ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, ปัญ์จสุ อุปาทานัก์ขัน์เธสุ. กถัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุ ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, ปัญ์จสุ อุปาทานัก์ขัน์เธสุ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ "อิติ รูปํ, อิติ รูปัส์ส สมุทโย, อิติ รูปัส์ส อัต์ถังคโม. ฯ อิติ เวทนา, อิติ เวทนาย สมุทโย, อิติ เวทนาย อัต์ถังคโม. ฯ อิติ สัญ์ญา, อิติ สัญ์ญาย สมุทโย, อิติ สัญ์ญาย อัต์ถังคโม. ฯ อิติ สํขารา, อิติ สํขารานํ สมุทโย, อิติ สํขารานํ อัต์ถังคโม. ฯ อิติ วิญ์ญาณํ, อิติ วิญ์ญาณัส์ส สมุทโย, อิติ วิญ์ญาณัส์ส อัต์ถังคโมติ." ฯ อิติ อัช์ฌัต์ตํ วา ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, พหิท์ธา วา ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, อัช์ฌัต์ตพหิท์ธา วา ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ. สมุทยธัม์มานุปัส์สี วา ธัม์เมสุ วิหรติ, วยธัม์มานุปัส์สี วา ธัม์เมสุ วิหรติ, สมุทยวยธัม์มานุปัส์สี วา ธัม์เมสุ วิหรติ. "อัต์ถิ ธัม์มาติ" วา ปนัส์ส สติ ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัต์ตาย ปติส์สติมัต์ตาย. อนิส์สิโต จ วิหรติ, น จ กิญ์จิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัม์ปิ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, ปัญ์จสุ อุปาทานัก์ขัน์เธสุ. ฯ ขัน์ธปัพ์พํ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, ฉสุ อัช์ฌัต์ติกพาหิเรสุ อายตเนสุ. กถัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุ ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, ฉสุ อัช์ฌัต์ติกพาหิเรสุ อายตเนสุ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ จัก์ขุญ์จ ปชานาติ. รูเป จ ปชานาติ. ยัญ์จ ตทุภยํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ สัโญชนํ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อนุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส อุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส ปหานํ โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนัส์ส สัโญชนัส์ส อายตึ อนุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ฯ โสตัญ์จ ปชานาติ. สัท์เท จ ปชานาติ. ยัญ์จ ตทุภยํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ สัโญชนํ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อนุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส อุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส ปหานํ โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนัส์ส สัโญชนัส์ส อายตึ อนุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ฯ ฆานัญ์จ ปชานาติ. คัน์เธ จ ปชานาติ. ยัญ์จ ตทุภยํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ สัโญชนํ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อนุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส อุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส ปหานํ โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนัส์ส สัโญชนัส์ส อายตึ อนุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ฯ ชิว์หัญ์จ ปชานาติ. รเส จ ปชานาติ. ยัญ์จ ตทุภยํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ สัโญชนํ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อนุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส อุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส ปหานํ โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนัส์ส สัโญชนัส์ส อายตึ อนุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ฯ กายัญ์จ ปชานาติ. โผฏ์ฐัพ์เพ จ ปชานาติ. ยัญ์จ ตทุภยํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ สัโญชนํ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อนุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส อุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส ปหานํ โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนัส์ส สัโญชนัส์ส อายตึ อนุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ฯ มนัญ์จ ปชานาติ. ธัม์เม จ

ปชานาติ. ยัญ์จ ตทุภยํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ สัโญชนํ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อนุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส อุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อุป์ปัน์นัส์ส สัโญชนัส์ส ปหานํ โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนัส์ส สัโญชนัส์ส อายติํ อนุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ฯ อิติ อัช์ฌัต์ตํ วา ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, พหิท์ธา วา ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, อัช์ฌัต์ตพหิท์ธา วา ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ. สมุทยธัม์มานุปัส์สี วา ธัม์เมสุ วิหรติ, วยธัม์มานุปัส์สี วา ธัม์เมสุ วิหรติ, สมุทยวยธัม์มานุปัส์สี วา ธัม์เมสุ วิหรติ. "อัต์ถิ ธัม์มาติ" วา ปนัส์ส สติ ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัต์ตาย ปติส์สติมัต์ตาย. อนิส์สิโต จ วิหรติ, น จ กิญ์จิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัม์ปิ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, ฉสุ อัช์ฌัต์ติกพาหิเรสุ อายตเนสุ. ฯ อายตนปัพ์พํ. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, สัต์ตสุ โพช์ฌัง์เคสุ. กถัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุ ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, สัต์ตสุ โพช์ฌัง์เคสุ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ สัน์ตํ วา อัช์ฌัต์ตํ สติสัม์โพช์ฌังคํ, "อัต์ถิ เม อัช์ฌัต์ตํ สติสัม์โพช์ฌัง์โคติ" ปชานาติ. อสัน์ตํ วา อัช์ฌัต์ตํ สติสัม์โพช์ฌัง์คํ, "นัต์ถิ เม อัช์ฌัต์ตํ สติสัม์โพช์ฌัง์โคติ" ปชานาติ. ยถา จ อนุป์ปัน์นัส์ส สติสัม์โพช์ฌัง์คัส์ส อุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อุป์ปัน์นัส์ส สติสัม์โพช์ฌัง์คัส์ส ภาวนาปาริปูริ โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ฯ สัน์ตํ วา อัช์ฌัต์ตํ ธัม์มวิจยสัม์โพช์ฌัง์คํ, "อัต์ถิ เม อัช์ฌัต์ตํ ธัม์มวิจยสัม์โพช์ฌัง์โคติ" ปชานาติ. อสัน์ตํ วา อัช์ฌัต์ตํ ธัม์มวิจยสัม์โพช์ฌัง์คํ, "นัต์ถิ เม อัช์ฌัต์ตํ ธัม์มวิจยสัม์โพช์ฌัง์โคติ" ปชานาติ. ยถา จ อนุป์ปัน์นัส์ส ธัม์มวิจยสัม์โพช์ฌัง์คัส์ส อุป์ปาโท โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ยถา จ อุป์ปัน์นัส์ส ธัม์มวิจยสัม์โพช์ฌัง์คัส์ส ภาวนาปาริปูริ โหติ, ตัญ์จ ปชานาติ. ฯ สัน์ตํ วา อัช์ฌัต์ตํ วิริยสัม์โพช์ฌัง์คํ, "อัต์ถิ เม อัช์ฌัต์ตํ วิริยสัม์โพช์ฌัง์โคติ" ปชานาติ.

อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ วิริยสมฺโพชฺฌงฺคํ, "นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ วิริยสมฺโพชฺฌงฺโค" ปชานาติ. ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส วิริยสมฺโพชฺฌงฺคสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส วิริยสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนาปาริปูริ โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ฯ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ ปีติสมฺโพชฺฌงฺคํ, "อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ ปีติสมฺโพชฺฌงฺโค" ปชานาติ. อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ ปีติสมฺโพชฺฌงฺคํ, "นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ ปีติสมฺโพชฺฌงฺโค" ปชานาติ. ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส ปีติสมฺโพชฺฌงฺคสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส ปีติสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนาปาริปูริ โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ฯ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ ปสฺสทฺธิสมฺโพชฺฌงฺคํ, "อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ ปสฺสทฺธิสมฺโพชฺฌงฺโค" ปชานาติ. อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ ปสฺสทฺธิสมฺโพชฺฌงฺคํ, "นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ ปสฺสทฺธิสมฺโพชฺฌงฺโค" ปชานาติ. ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส ปสฺสทฺธิสมฺโพชฺฌงฺคสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส ปสฺสทฺธิสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนาปาริปูริ โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ฯ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ สมาธิสมฺโพชฺฌงฺคํ, "อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ สมาธิสมฺโพชฺฌงฺโค" ปชานาติ. อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ สมาธิสมฺโพชฺฌงฺคํ, "นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ สมาธิสมฺโพชฺฌงฺโค" ปชานาติ. ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส สมาธิสมฺโพชฺฌงฺคสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส สมาธิสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนาปาริปูริ โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ฯ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌงฺคํ "อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌงฺโค" ปชานาติ. อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌงฺคํ, "นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌงฺโค" ปชานาติ. ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌงฺคสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนาปาริปูริ โหติ, ตญฺจ ปชานาติ. ฯ อิติ อชฺฌตฺตํ วา ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ, พหิทฺธา วา ธมฺเมสุ

ธัมมานุปัสสี วิหรติ, อัชฌัตตพหิทธา วา ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหรติ. สมุทยธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหรติ, วยธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหรติ, สมุทยวยธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหรติ. "อัตถิ ธัมมาติ" วา ปนัสส สติ ปัจจุปัฏฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัตตาย ปติสสติมัตตาย. อนิสสิโต จ วิหรติ, น จ กิญจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัมปิ โข ภิกขเว ภิกขุ ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหรติ, สัตตสุ โพชฌังเคสุ. ฯ โพชฌังคปัพพํ. ฯ ปฐมภาณวาโร. ฯ

๏ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหรติ, จตูสุ อริยสัจเจสุ. กถัญจ ภิกขเว ภิกขุ ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหรติ, จตูสุ อริยสัจเจสุ. อิธ ภิกขเว ภิกขุ "อิทํ ทุกขันติ" ยถาภูตํ ปชานาติ, "อยํ ทุกขสมุทโยติ" ยถาภูตํ ปชานาติ, "อยํ ทุกขนิโรโธติ" ยถาภูตํ ปชานาติ, "อยํ ทุกขนิโรธคามินี ปฏิปทาติ" ยถาภูตํ ปชานาติ. ฯ

๏ กตมัญจ ภิกขเว ทุกขํ อริยสัจจํ. ชาติปิ ทุกขา, ชราปิ ทุกขา, มรณัมปิ ทุกขํ. โสกปริเทวทุกขโทมนัสสุปายาสาปิ ทุกขา. อัปปิเยหิ สัมปโยโค ทุกโข, ปิเยหิ วิปปโยโค ทุกโข, ยัมปิจฉํ น ลภติ ตัมปิ ทุกขํ. สังขิตเตน ปัญจุปาทานักขันธา ทุกขา. ฯ กตมา จ ภิกขเว ชาติ. ยา เตสํ เตสํ สัตตานํ ตัมหิ ตัมหิ สัตตนิกาเย, ชาติ สัญชาติ โอกกันติ, นิพพัตติ อภินิพพัตติ, ขันธานํ ปาตุภาโว, อายตนานํ ปฏิลาโภ, อยํ วุจจติ ภิกขเว ชาติ. ฯ กตมา จ ภิกขเว ชรา. ยา เตสํ เตสํ สัตตานํ ตัมหิ ตัมหิ สัตตนิกาเย, ชรา ชีรณตา, ขัณฑิจจํ ปาลิจจํ วลิตจตา, อายุโน สํหานิ, อินทริยานํ ปริปาโก, อยํ วุจจติ ภิกขเว ชรา. ฯ กตมัญจ ภิกขเว มรณํ. ยา เตสํ เตสํ สัตตานํ ตัมหา ตัมหา สัตตนิกายา, จุติ จวนตา, เภโท อันตรธานํ, มัจจุ มรณํ กาลกิริยา, ขันธานํ เภโท, กเฬวรัสส นิกเขโป, ชีวิตินทริยัสส อุปัจเฉโท, อิทํ วุจจติ ภิกขเว มรณํ. ฯ กตโม จ ภิกขเว โสโก. โย โข ภิกขเว อัญญตรัญญตเรน พยสเนน สมันนาคตัสส, อัญญตรัญญตเรน ทุกขธัมเมน

ผุฏ์ฐัส์ส, โสโก โสจนา โสจิตัต์ตํ, อัน์โตโสโก อัน์โตปริโสโก, อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว โสโก. ฯ กตโม จ ภิก์ขเว ปริเทโว. โย โข ภิก์ขเว อัญตรัญตเรน พ๎ยสเนน สมัน์นาคตัส์ส, อัญตรัญตเรน ทุก์ขธัม์เมน ผุฏ์ฐัส์ส, อาเทโว ปริเทโว, อาเทวนา ปริเทวนา, อาเทวิตัต์ตํ ปริเทวิตัต์ตํ, อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว ปริเทโว. ฯ กตมัญ์จ ภิก์ขเว ทุก์ขํ. ยํ โข ภิก์ขเว กายิกํ ทุก์ขํ กายิกํ อสาตํ, กายสัม์ผัส์สชํ ทุก์ขํ อสาตํ เวทยิตํ, อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว ทุก์ขํ. ฯ กตมัญ์จ ภิก์ขเว โทมนัส์สํ. ยํ โข ภิก์ขเว เจตสิกํ ทุก์ขํ เจตสิกํ อสาตํ, เจโตสัม์ผัส์สชํ ทุก์ขํ อสาตํ เวทยิตํ, อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว โทมนัส์สํ. ฯ กตโม จ ภิก์ขเว อุปายาโส. โย โข ภิก์ขเว อัญตรัญตเรน พ๎ยสเนน สมัน์นาคตัส์ส, อัญตรัญตเรน ทุก์ขธัม์เมน ผุฏ์ฐัส์ส, อายาโส อุปายาโส, อายาสิตัต์ตํ อุปายาสิตัต์ตํ, อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว อุปายาโส. ฯ กตโม จ ภิก์ขเว อัป์บีเยหิ สัม์ปโยโค ทุก์โข. อิธ ภิก์ขเว ยัส์ส เต โหน์ติ, อนิฏ์ฐา อกัน์ตา อมนาปา, รูปา สัท์ทา คัน์ธา รสา โผฏ์ฐัพ์พา, เย วา ปนัส์ส เต โหน์ติ, อนัต์ถกามา อหิตกามา อผาสุกามา อโยคัก์เขมกามา, ยา เตหิ สํคติ สมาคโม สโมธานํ มิส์สีภาโว, อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว อัป์บีเยหิ สัม์ปโยโค ทุก์โข. ฯ กตโม จ ภิก์ขเว บีเยหิ วิป์ปโยโค ทุก์โข. อิธ ภิก์ขเว ยัส์ส เต โหน์ติ, อิฏ์ฐา กัน์ตา มนาปา. รูปา สัท์ทา คัน์ธา รสา โผฏ์ฐัพ์พา, เย วา ปนัส์ส เต โหน์ติ, อัต์ถกามา หิตกามา ผาสุกามา โยคัก์เขมกามา, มาตา วา บีตา วา, ภาตา วา ภคินี วา, มิต์ตา วา อมัจ์จา วา ญาติสาโลหิตา วา, ยา เตหิ อสํคติ อสมาคโม อสโมธานํ อมิส์สีภาโว, อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว บีเยหิ วิป์ปโยโค ทุก์โข. ฯ กตมัญ์จ ภิก์ขเว ยัม์บีจ์ฉํ น ลภติ ตัม์บี ทุก์ขํ. ชาติธัม์มานํ ภิก์ขเว สัต์ตานํ เอวํ อิจ์ฉา อุป์บัช์ชติ, "อโห วต มยํ น ชาติธัม์มา อัส์สาม, น จ วต โน ชาติ อาคัจ์เฉย์ยาติ," น โข ปเนตํ อิจ์ฉาย บัต์ตัพ์พํ. อิทัม์บี ยัม์บีจ์ฉํ น ลภติ ตัม์บี

ทุก์ขํ. ฯ ชราธัม์มานํ ภิก์ขเว สัต์ตานํ เอวํ อิจ์ฉา อุปัช์ชติ, "อโห วต มยํ น ชราธัม์มา อัส์สาม, น จ วต โน ชรา อาคัจ์เฉย์ยาติ," น โข ปเนตํ อิจ์ฉาย ปัต์ตัพ์พํ. อิทัม์ปิ ยัม์ปิจ์ฉํ น ลภติ ตัม์ปิ ทุก์ขํ. ฯ พ๎ยาธิธัม์มานํ ภิก์ขเว สัต์ตานํ เอวํ อิจ์ฉา อุปัช์ชติ, "อโห วต มยํ น พ๎ยาธิธัม์มา อัส์สาม, น จ วต โน พ๎ยาธิ อาคัจ์เฉย์ยุนติ," น โข ปเนตํ อิจ์ฉาย ปัต์ตัพ์พํ. อิทัม์ปิ ยัม์ปิจ์ฉํ น ลภติ ตัม์ปิ ทุก์ขํ. ฯ มรณธัม์มานํ ภิก์ขเว สัต์ตานํ เอวํ อิจ์ฉา อุปัช์ชติ, "อโห วต มยํ น มรณธัม์มา อัส์สาม, น จ วต โน มรณํ อาคัจ์เฉย์ยาติ," น โข ปเนตํ อิจ์ฉาย ปัต์ตัพ์พํ. อิทัม์ปิ ยัม์ปิจ์ฉํ น ลภติ ตัม์ปิ ทุก์ขํ. ฯ โสกปริเทวทุก์ขโทมนัส์สุปายาสธัม์มานํ ภิก์ขเว สัต์ตานํ เอวํ อิจ์ฉา อุปัช์ชติ, "อโห วต มยํ น โสกปริเทวทุก์ขโทมนัส์สุปายาสธัม์มา อัส์สาม, น จ วต โน โสกปริเทวทุก์ขโทมนัส์สุปายาสา อาคัจ์เฉย์ยุนติ," น โข ปเนตํ อิจ์ฉาย ปัต์ตัพ์พํ. อิทัม์ปิ ยัม์ปิจ์ฉํ น ลภติ ตัม์ปิ ทุก์ขํ. ฯ กตเม จ ภิก์ขเว สังขิต์เตน ปัญ์จุปาทานัก์ขัน์ธา ทุก์ขา. เส๎ยยถีทํ. รูปูปาทานัก์ขัน์โธ, เวทนูปาทานัก์ขัน์โธ, สัญ์ญูปาทานัก์ขัน์โธ, สังขารูปาทานัก์ขัน์โธ, วิญ์ญาณูปาทานัก์ขัน์โธ. อิเม วุจ์จันติ ภิก์ขเว สังขิต์เตน ปัญ์จุปาทานัก์ขัน์ธา ทุก์ขา. ฯ อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว ทุก์ขํ อริยสัจ์จํ. ฯ

๑ กตมัญ์จ ภิก์ขเว ทุก์ขสมุทโย อริยสัจ์จํ. ยายํ ตัณ์หา โปโนพ์ภวิกา นัน์ทิราคสหคตา ตัต์รตัต์ราภินันทินี, เส๎ยยถีทํ, กามตัณ์หา ภวตัณ์หา วิภวตัณ์หา. ฯ สา โข ปเนสา ภิก์ขเว ตัณ์หา กัต์ถ อุปัช์ชมานา อุปัช์ชติ, กัต์ถ นิวิส์สมานา นิวิสติ. ยํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปัช์ชมานา อุปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิส์สมานา นิวิสติ. ฯ กิญ์จ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ.

๑ จัก์ขุํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปัช์ชมานา อุปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิส์สมานา นิวิสติ.

โสตํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ฆานํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ชิว์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

กาโย โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

มโน โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๒ รูปา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

สัท์ทา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

คัน์ธา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

รสา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

โผฏ์ฐัพ์พา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ธัม์มา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๓ จัก์ขุวิญ์ญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

โสตวิญ์ญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา
อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ฆานวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ชิวฺหาวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

กายวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

มโนวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๔ จกฺขุสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

โสตสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ฆานสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ชิวฺหาสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

กายสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

มโนสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๕ จกฺขุสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

โสตสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ฆานสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ชิวฺหาสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
กายสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
มโนสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
๖ รูปสญฺญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
สทฺทสญฺญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
คนฺธสญฺญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
รสสญฺญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
โผฏฺฐพฺพสญฺญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
ธมฺมสญฺญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
๗ รูปสญฺเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
สทฺทสญฺเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
คนฺธสญฺเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.
รสสญฺเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

โผฏ์ฐัพ์พสัญ์เจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ธัม์มสัญ์เจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๘ รูปตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

สัท์ทตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

คัน์ธตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

รสตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

โผฏ์ฐัพ์พตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ธัม์มตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๙ รูปวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

สัท์ทวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

คัน์ธวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

รสวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

โผฏ์ฐัพ์พวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุปั์ปัช์ชมานา
อุปั์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ธัม์มวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๑๐ รูปวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

สัท์ทวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

คัน์ธวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

รสวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

โผฏ์ฐัพ์พวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ธัม์มวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา อุป์ปัช์ชมานา อุป์ปัช์ชติ, เอต์ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว ทุก์ขสมุทโย อริยสัจ์จํ. ๒

๑ กตมญ์จ ภิก์ขเว ทุก์ขนิโรโธ อริยสัจ์จํ. โย ตัส์สาเยว ตัณ์หาย อเสสวิราคนิโรโธ จาโค ปฏินิส์สัค์โค มุต์ติ อนาลโย. ๒ สา โข ปเนสา ภิก์ขเว ตัณ์หา กัต์ถ ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, กัต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ. ยํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ. กิญ์จ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ.

๓ จัก์ขุํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

โสตํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

ฆานํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

ชิ๎วหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

กาโย โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

มโน โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

๒ รูปา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

สัท์ทา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

คัน์ธา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

รสา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

โผฏ์ฐัพ์พา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

ธัม์มา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

๓ จักขุวิญ์ญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

โสตวิญ์ญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

ฆานวิญ์ญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

ชิ๎วหาวิญ์ญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

กายวิญญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

มโนวิญญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

๔ จกฺขุสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

โสตสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

ฆานสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

ชิวฺหาสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

กายสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

มโนสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

๕ จกฺขุสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

โสตสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

ฆานสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

ชิวฺหาสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

กายสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา
ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

มโนสัม์ผัส์สชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

๖ รูปสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

สัท์ทสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

คัน์ธสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

รสสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

โผฏ์ฐัพ์พสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

ธัม์มสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

๗ รูปสัญ์เจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

สัท์ทสัญ์เจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

คัน์ธสัญ์เจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

รสสัญ์เจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

โผฏ์ฐัพ์พสัญ์เจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

ธัม์มสัญ์เจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

๘ รูปตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

สัท์ทตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

คัน์ธตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

รสตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

โผฏ์ฐัพ์พตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

ธัม์มตัณ์หา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

๙ รูปวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

สัท์ทวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

คัน์ธวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

รสวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

โผฏ์ฐัพ์พวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

ธัม์มวิตัก์โก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

๑๐ รูปวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

สัท์ทวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.
คัน์ธวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.
รสวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.
โผฏ์ฐัพ์พวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.
ธัม์มวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต์เถสา ตัณ์หา ปหิย์ยมานา
ปหิย์ยติ, เอต์ถ นิรุช์ฌมานา นิรุช์ฌติ.

อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว ทุก์ขนิโรโธ อริยสัจ์จํ. ๗

๏ กตมัญ์จ ภิก์ขเว ทุก์ขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสัจ์จํ. อยเมว อริโย อัฏ์ฐังคิโก มัค์โค ฯ เสย์ยถีทํ ฯ สัม์มาทิฏ์ฐิ สัม์มาสังกัป์โป, สัม์มาวาจา สัม์มากัม์มัน์โต สัม์มาอาชีโว, สัม์มาวายาโม สัม์มาสติ สัม์มาสมาธิ. กตมา จ ภิก์ขเว สัม์มาทิฏ์ฐิ. ยํ โข ภิก์ขเว ทุก์เข ญาณํ, ทุก์ขสมุทเย ญาณํ, ทุก์ขนิโรเธ ญาณํ, ทุก์ขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย ญาณํ. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาทิฏ์ฐิ. กตโม จ ภิก์ขเว สัม์มาสังกัป์โป. เนก์ขัม์มสังกัป์โป อพ์ยาปาทสังกัป์โป อวิหิงสาสังกัป์โป. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาสังกัป์โป. กตมา จ ภิก์ขเว สัม์มาวาจา. มุสาวาทา เวรมณี, ปิสุณาย วาจาย เวรมณี, ผรุสาย วาจาย เวรมณี, สัม์ผัป์ปลาปา เวรมณี. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาวาจา. กตโม จ ภิก์ขเว สัม์มากัม์มัน์โต. ปาณาติปาตา เวรมณี, อทิน์นาทานา เวรมณี, กาเมสุ มิจ์ฉาจารา เวรมณี. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มากัม์มัน์โต. กตโม จ ภิก์ขเว สัม์มาอาชีโว. อิธ ภิก์ขเว อริยสาวโก มิจ์ฉาอาชีวํ ปหาย, สัม์มาอาชีเวน ชีวิกํ กัป์เปติ. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาอาชีโว. กตโม จ ภิก์ขเว สัม์มาวายาโม. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ อนุป์ปัน์นานํ

ปาปกานํ อกุสลานํ ธมฺมานํ อนุปฺปาทาย, ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ. อุปฺปนฺนานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธมฺมานํ ปหานาย, ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ. อนุปฺปนฺนานํ กุสลานํ ธมฺมานํ อุปฺปาทาย, ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ. อุปฺปนฺนานํ กุสลานํ ธมฺมานํ, ฐิติยา อสมฺโมสาย ภิยฺโยภาวาย เวปุลฺลาย ภาวนาย ปาริปูริยา, ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ. อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาวายาโม. กตมา จ ภิกฺขเว สมฺมาสติ. อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ. เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหรติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ. จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ. ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ. อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาสติ. กตโม จ ภิกฺขเว สมฺมาสมาธิ. อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กาเมหิ วิวิจฺจ อกุสเลหิ ธมฺเมหิ, สวิตกฺกํ สวิจารํ วิเวกชมฺปีติสุขํ ปฐมํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ. วิตกฺกวิจารานํ วูปสมา, อชฺฌตฺตํ สมฺปสาทนํ เจตโส เอโกทิภาวํ อวิตกฺกํ อวิจารํ, สมาธิชมฺปีติสุขํ ทุติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ. ปีติยา จ วิราคา, อุเปกฺขโก จ วิหรติ, สโต จ สมฺปชาโน, สุขญฺจ กาเยน ปฏิสํเวเทติ, ยนฺตํ อริยา อาจิกฺขนฺติ "อุเปกฺขโก สติมา สุขวิหารี," ตติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ. สุขสฺส จ ปหานา ทุกฺขสฺส จ ปหานา, ปุพฺเพว โสมนสฺสโทมนสฺสานํ อตฺถงฺคมา, อทุกฺขมสุขํ อุเปกฺขาสติปาริสุทฺธึ, จตุตฺถํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ. อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาสมาธิ. อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจํ. ฯ

๏ อิติ อัชฌัตตํ วา ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหรติ, พหิทธา วา ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหรติ, อัชฌัตตพหิทธา วา ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหรติ. สมุทยธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหรติ, วยธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหรติ, สมุทยวยธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหรติ. "อัตถิ ธัมมาติ" วา ปนัสส สติ ปัจจุปัฏฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัตตาย ปติสสติมัตตาย. อนิสสิโต จ วิหรติ, น จ กิญจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวัมปิ โข ภิกขเว ภิกขุ ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหรติ, จตูสุ อริยสัจเจสุ. ฯ สัจจปัพพํ. ฯ

ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานํ.

๏ โย หิ โกจิ ภิกขเว อิเม จัตตาโร สติปัฏฐาเน เอวํ ภาเวยย สัตต วัสสานิ. ตัสส ทวินนํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏเฐว ธัมเม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏฐันตุ ภิกขเว สัตต วัสสานิ, โย หิ โกจิ ภิกขเว อิเม จัตตาโร สติปัฏฐาเน เอวํ ภาเวยย ฉ วัสสานิ. ตัสส ทวินนํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏเฐว ธัมเม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏฐันตุ ภิกขเว ฉ วัสสานิ, โย หิ โกจิ ภิกขเว อิเม จัตตาโร สติปัฏฐาเน เอวํ ภาเวยย ปัญจ วัสสานิ. ตัสส ทวินนํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏเฐว ธัมเม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏฐันตุ ภิกขเว ปัญจ วัสสานิ, โย หิ โกจิ ภิกขเว อิเม จัตตาโร สติปัฏฐาเน เอวํ ภาเวยย จัตตาริ วัสสานิ. ตัสส ทวินนํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏเฐว ธัมเม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏฐันตุ ภิกขเว จัตตาริ วัสสานิ, โย หิ โกจิ ภิกขเว อิเม จัตตาโร สติปัฏฐาเน เอวํ ภาเวยย ตีณิ วัสสานิ. ตัสส ทวินนํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏเฐว ธัมเม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏฐันตุ ภิกขเว ตีณิ วัสสานิ, โย หิ โกจิ ภิกขเว อิเม จัตตาโร สติปัฏฐาเน เอวํ ภาเวยย เท๎ว วัสสานิ. ตัสส ทวินนํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏเฐว ธัมเม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส

อนาคามิตา. ติฏ์ฐัน์ตุ ภิก์ขเว เท์ว วัส์สานิ, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย เอกํ วัส์สํ. ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญ์ญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญ์ญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐตุ ภิก์ขเว เอกํ วัส์สํ, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย สัต์ต มาสานิ. ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญ์ญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญ์ญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐัน์ตุ ภิก์ขเว สัต์ต มาสานิ, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย ฉ มาสานิ. ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญ์ญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญ์ญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐัน์ตุ ภิก์ขเว ฉ มาสานิ, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย ปัญ์จ มาสานิ. ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญ์ญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญ์ญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐัน์ตุ ภิก์ขเว ปัญ์จ มาสานิ, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย จัต์ตาริ มาสานิ. ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญ์ญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญ์ญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐัน์ตุ ภิก์ขเว จัต์ตาริ มาสานิ, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย ตีณิ มาสานิ. ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญ์ญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญ์ญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐัน์ตุ ภิก์ขเว ตีณิ มาสานิ, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย เท์ว มาสานิ. ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญ์ญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญ์ญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐัน์ตุ ภิก์ขเว เท์ว มาสานิ, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย มาสํ. ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญ์ญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญ์ญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐตุ ภิก์ขเว มาโส, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย อัฑ์ฒมาสํ.

ตัส์ส ท์วินนํ ผลานํ อัญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐตุ ภิก์ขเว อัท์ธมาโส, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย สัต์ตาหํ. ตัส์ส ท์วินนํ ผลานํ อัญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ฯ

"เอกายโน อยํ ภิก์ขเว มัค์โค, สัต์ตานํ วิสุท์ธิยา, โสกปริเทวานํ สมติก์กมาย, ทุก์ขโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมาย, ญายัส์ส อธิคมาย, นิพ์พานัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย, ยทิทํ จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐานาติ." อิติ ยันตํ วุต์ตํ, อิทเมตํ ปฏิจ์จ วุต์ตันติ." อิทมโวจ ภควา. อัต์ตมนา เต ภิก์ขู ภควโต ภาสิตํ อภินัน์ทุนติ. ฯ

มหาสติปัฏ์ฐานสุต์ตปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

มหาสติปัฏ์ฐานสูตร จบ

๏ จะแสดงปาฐซึ่งยังเคลื่อนคลาดกันอยู่ ปาฐในสีวถิกาบั๎พพ ทั้ง ๙ "อยั๎มปิ โข กาโย เอวํธั๎มโม เอวํภาวี เอวํ อนตีโต" นั้น, ในฉบับสีหฬ เปน "เอตํ อนตีโต" ฉนี้บ้าง, แต่หายังยืนเปนแบบเดียวไม่. ในสีวถิกาบั๎พพที่ ๒ "กาเกหิ วา ขั๎ชชมานํ คิช๎เฌหิ วา ขั๎ชชมานํ กุลเลหิ วา ขั๎ชชมานํ" ในฉบับสีหฬ ไว้ลำดับ "กาเกหิ" เปนที่ ๑ "กุลเลหิ" เปนที่ ๒ "คิช๎เฌหิ" เปนที่ ๓ ฉนี้. "สุวาเณหิ" ฉบับสีหฬ เปน "สุปาเณหิ" ฉนี้. ในสีวถิกาบั๎พพที่ ๖ "อปคตนหารุสั๎มพั๎นธานิ" นั้น ฉบับสีหฬ เปน "อปคตสั๎มพั๎นธนานิ" บ้าง, "อปคตสั๎มพั๎นธานิ" บ้าง, ต่อไป "หั๎ตถั๎ฏฐิกํ ปาทั๎ฏฐิกํ ชังฆั๎ฏฐิกํ อูรุ๎ฏฐิกํ กฏิ๎ฏฐิกํ ปิ๎ฏฐิกั๎ณฏกั๎ฏฐิกํ ผาสุกั๎ฏฐิกํ อุรั๎ฏฐิกํ พาหุ๎ฏฐิกํ อํสั๎ฏฐิกํ คีวั๎ฏฐิกํ หนุ๎ฏฐิกํ ทั๎นตั๎ฏฐิกํ สีสกฏาหํ" ในฉบับสีหฬ มีแต่ ๗ คือ "หั๎ตถั๎ฏฐิกํ ปาทั๎ฏฐิกํ ชังฆั๎ฏฐิกํ อูรั๎ฏฐิกํ กฏิ๎ฏฐิกํ ปิ๎ฏฐิกั๎ณฏกํ สีสกฏาหํ" เท่านี้ ในฉบับสีหฬ มีแต่ ๗ ประการเท่านี้ ในมหาสติปั๎ฏฐาน ทั้งทีฆนิกาย มัช๎ฌิมนิกาย และกายคตาสติสูตร. พิเคราะห์ดูเห็นว่า อีก ๗ ประการ "ผาสุกั๎ฏฐิกํ" เปนต้นไปถึง "ทั๎นตั๎ฏฐิกํ" นี้ จะเฉพาะมีแต่ในสุต๎ตวิเสสนี้ เท่านั้น ฯ

๏ อนึ่ง ตัณหาวั๎ตถุ ๑๐ ฉั๎กก, เปน ๖๐ ในนิ๎ทเทสแห่งสมุทัยสัจจ นิโรธสัจจ ได้ลงพิมพ์ไว้เต็มที่ไม่มีเปยยาลนั้น โดยพระบรมราชานุมัติ จะให้แจ้งชัดแก่ผู้อ่านมิได้ขัด จึ่งมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งไม่ให้เปยยาล ท่านผู้จะเล่าบ่นสาธยายและสวดในราชกิจนิมนต์ จะคิดบิดเบือนเบื่อหน่ายไปต่าง ๆ อย่าให้วิตก. เมื่อเล่าจำได้แล้วจะเปยยาลสถานใดจึ่งจะควรนั้น จะจัดไว้ให้เปนแบบ. ฯ

๑ จั๎กขุํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต๎เถสา ตัณหา อุปปั๎ชชมานา อุปปั๎ชชติ, เอต๎ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

โสตํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอต๎เถสา ตัณหา อุปปั๎ชชมานา อุปปั๎ชชติ, เอต๎ถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ฆานํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ชิวฺหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

กาโย โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

มโน โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๒ รูปา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, สทฺทา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, คนฺธา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, รสา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, โผฏฺฐพฺพา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, ธมฺมา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๓ จกฺขุวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, โสตวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, ฆานวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, ชิวฺหาวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, กายวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, มโนวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๔ จกฺขุสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, โสตสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, ฆานสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, ชิวฺหาสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, กายสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, มโนสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๕ จกฺขุสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ,
โสตสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ,
ฆานสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ,
ชิวฺหาสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ,
กายสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ,

มโนสัมผัสสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๖ รูปสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, สัททสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, คันธสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, รสสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, โผฏฐัพพสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, ธัมมสัญญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๗ รูปสัญเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, สัททสัญเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, คันธสัญเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, รสสัญเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, โผฏฐัพพสัญเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, ธัมมสัญเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๘ รูปตัณหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, สัททตัณหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, คันธตัณหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, รสตัณหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, โผฏฐัพพตัณหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, ธัมมตัณหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๙ รูปวิตักโก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, สัททวิตักโก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, คันธวิตักโก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, รสวิตักโก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, โผฏฐัพพวิตักโก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, ธัมมวิตักโก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๑๐ รูปวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

สัททวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

คันธวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

รสวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

โผฏฺฐพฺพวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

ธมฺมวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

แบบนี้ วิธีเปยฺยาล ๑

---

๑ จกฺขุํ, โสตํ, ฆานํ, ชิวฺหา, กาโย, มโน โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๒ รูปา, สทฺทา, คนฺธา, รสา, โผฏฺฐพฺพา, ธมฺมา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๓ จกฺขุวิญฺญาณํ, โสตวิญฺญาณํ, ฆานวิญฺญาณํ, ชิวฺหาวิญฺญาณํ, กายวิญฺญาณํ, มโนวิญฺญาณํ โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๔ จกฺขุสมฺผสฺโส, โสตสมฺผสฺโส, ฆานสมฺผสฺโส, ชิวฺหาสมฺผสฺโส, กายสมฺผสฺโส, มโนสมฺผสฺโส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๕ จกฺขุสมฺผสฺสชา เวทนา, โสตสมฺผสฺสชา เวทนา, ฆานสมฺผสฺสชา เวทนา, ชิวฺหาสมฺผสฺสชา เวทนา, กายสมฺผสฺสชา เวทนา, มโนสมฺผสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๖ รูปสญฺญา, สทฺทสญฺญา, คนฺธสญฺญา, รสสญฺญา, โผฏฺฐพฺพสญฺญา, ธมฺมสญฺญา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเถสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๗ รูปสญฺเจตนา, สทฺทสญฺเจตนา, คนฺธสญฺเจตนา, รสสญฺเจตนา,

โผฏฐัพพสัญเจตนา, ธัมมสัญเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๘ รูปตัณหา, สัททตัณหา, คันธตัณหา, รสตัณหา, โผฏฐัพพตัณหา, ธัมมตัณหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๙ รูปวิตักโก, สัททวิตักโก, คันธวิตักโก, รสวิตักโก, โผฏฐัพพวิตักโก, ธัมมวิตักโก โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตถ นิวิสมานา นิวิสติ.

๑๐ รูปวิจาโร, สัททวิจาโร, คันธวิจาโร, รสวิจาโร, โผฏฐัพพวิจาโร, ธัมมวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตถสา ตัณหา อุปปัชชมานา อุปปัชชติ, เอตถ นิวิสมานา นิวิสติ.

แบบนี้ วิธีเปยยาล ๑

ถึงในนิทเทสแห่งนิโรธสัจ ก็แบบนี้ อย่างเดียวกัน, ต่างแต่ในที่นั้นเปน "เอตถสา ตัณหา ปหิยยมานา ปหิยยติ, เอตถ นิรุชฌมานา นิรุชฌติ" เท่านั้น ฯ ถึงในท้ายพระสูตร แสดงอานิสงษ์แห่งสติปัฏฐานภาวนา กำหนดกาล ๗ ปี, ๖ ปี, ๕ ปี, ๔ ปี, ๓ ปี, ๒ ปี, ๑ ปี, ๗ เดือน, ๖, ๕, ๔, ๓, ๒, ๑ เดือน, กึ่งเดือน, ๗ วัน เปนที่สุดนั้นเล่า, ก็ลงพิมพ์ไว้พิสดาร ๑๖ วาร ท่านผู้จะเล่าบ่นสวดในอารามแลในราชกิจนิมนต์ ควรจะสวดเปยยาลสถานใดนั้น จะจัดไว้ให้เปนแบบ ฯ

โย หิ โกจิ ภิกขเว อิเม จัตตาโร สติปัฏฐาเน เอวํ ภาเวยย สัตต วัสสานิ, ตัสส ทวินนํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏเฐว ธัมเม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏฐันตุ ภิกขเว สัตต วัสสานิ. โย หิ โกจิ ภิกขเว อิเม จัตตาโร สติปัฏฐาเน เอวํ ภาเวยย ฉ วัสสานิ., ปัญจ วัสสานิ., จัตตาริ วัสสานิ., ตีณิ วัสสานิ., เทว

วัส์สานิ., เอกํ วัส์สํ, ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐตุ ภิก์ขเว เอกํ วัส์สํ. โย หิ โกจิ ภิก์ขเว. อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย สัต์ต มาสานิ, ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐัน์ตุ ภิก์ขเว สัต์ต มาสานิ, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย ฉ มาสานิ., ปัญ์จ มาสานิ., จัต์ตาริ มาสานิ., ตีณิ มาสานิ., เท์ว มาสานิ., มาสํ., อัฑ์ฒมาสํ, ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ติฏ์ฐตุ ภิก์ขเว อัฑ์ฒมาโส, โย หิ โกจิ ภิก์ขเว อิเม จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐาเน เอวํ ภาเวย์ย สัต์ตาหํ, ตัส์ส ท์วิน์นํ ผลานํ อัญญตรํ ผลํ ปาฏิกังขํ, ทิฏ์เฐว ธัม์เม อัญญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา. ฯ

วิธีเปย์യาลนี้ สวดในอารามแลในราชกิจนิมนต์ก็ได้ ฯ

๏ อนึ่ง ในทุก์ขสัจ์จนิท์เทส แจก "ยัม์ปิจ์ฉํ น ลภติ ทุก์ขํ" บท "พ์ยาธิธัม์มานํ" นั้น, ในฉบับเดิมไม่มีพิสดาร, จึ่งได้อนุมานให้ลงพิมพ์ว่า "น จ วต โน พ์ยาธิ อาคัจ์เฉย์ยุน์ติ" ตามอย่างในอาทีนวสัญญาว่า "อิติ อิมัส์มึ กาเย วิวิธา อาพาธา อุป์ปัช์ชัน์ติ" เปนเภทาเปกษ์, ฤๅจะเปนชาจ์จาเปกษ์ว่า "น จ วต โน พ์ยาธิ อาคัจ์เฉย์ยาติ" ฉนี้ ตาม "ชรา, มรณํ" ลำดับเดียวกัน ตามแต่ท่านผู้วิญญูจะเห็นควรแก่ยุต์ตินั้นเทอญ. ฯ

จบพิจารณาในมหาสติปัฏ์ฐานสูตร แต่เท่านี้.

เริ่ม ทำวัตรพระ บอกวัตร

๏ แต่นี้จะแสดงกิจกัลยาณวัตร ซึ่งสยามรัฏฐิกภิกษุสงฆ์สมณมณฑล ได้คิดจัดเรียบเรียงลงไว้เปนแบบแล้วนำสืบ ๆ มานั้น ลงพิมพ์ไว้ตามฉบับ ซึ่งพระธรมวโรดม บรมญาณอดุลย์ สุนทรนายก ศรีปิฎกคุณาลังการภูษิต ทักษิณทิศคณฤศร บวรสังฆารามคามวาสี สถิตยณวัดสุทัศน์เทพวราราม วรวิหาร พระอารามหลวง ได้พิจารณาลดที่ควรลด เพิ่มที่ควรเพิ่ม เปลี่ยนแปลงที่ควรเปลี่ยนแปลงแล้วส่งมานั้น, เพื่อให้ท่านผู้มีประโยชน์ได้อ่านแลลอกคัดเล่าบ่นจำทรง ตามปราถนา. ฯ

ทำวัตรพระ

๏ นโม ตัสัส ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสัส.
นโม ตัสัส ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสัส.
นโม ตัสัส ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสัส. ฯ

๏ โย สันนิสินโน วรโพธิมูเล, มารํ สเสนํ สุชิตํ วิเชย์ย.
สัมโพธิมาคัจฉิ อนันตญาโณ, โลกุต์ตโม ตํ ปณมามิ พุท์ธํ.
เย จ พุท์ธา อตีตา จ, เย จ พุท์ธา อนาคตา.
ปัจจุปปันนา จ เย พุท์ธา, อหํ วันทามิ สัพพทา. ฯ

อิติปิ โส ภควา อรหํ สัมมาสัมพุท์โธ, วิช์ชาจรณสัมปันโน สุคโต โลกวิทู, อนุต์ตโร ปุริสทัมมสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควาติ. ฯ

พุท์ธํ ชีวิตํ ยาวนิพพานํ สรณํ คัจฉามิ.

นัตถิ เม สรณํ อัญํ, พุท์โธ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจจวัช์เชน, โหตุ เม ชยมังคลํ. ฯ
อุต์ตมังเคน วันเทหํ, ปาทปํสุํ วรุต์ตมํ.
พุท์เธ โย ขลิโต โทโส, พุท์โธ ขมตุ ตํ มมํ. ฯ กราบที่ ๑

๏ อัฏ์ฐังคิโก อริยปโถ ชนานํ, โมก์ขัป์ปเวสาย อุชู จ มัค์โค.
ธัม์โม อยํ สัน์ติกโร ปณีโต, นิย์ยานิโก ตํ ปณมามิ ธัม์มํ.
เย จ ธัม์มา อตีตา จ, เย จ ธัม์มา อนาคตา.
ปัจ์จุปัน์นา จ เย ธัม์มา, อหํ วัน์ทามิ สัพ์พทา. ฯ

สว๎าก์ขาโต ภควตา ธัม์โม, สัน์ทิฏ์ฐิโก อกาลิโก เอหิปัส์สิโก, โอปนยิโก ปัจ์จัต์ตํ เวทิตัพ์โพ วิญ์ญูหีติ. ฯ

ธัม์มํ ชีวิตํ ยาวนิพ์พานํ สรณํ คัจ์ฉามิ.

นัต์ถิ เม สรณํ อัญ์ญํ, ธัม์โม เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โหตุ เม ชยมังคลํ. ฯ
อุต์ตมังเคน วัน์เทหํ, ธัม์มัญ์จ ทุวิธํ วรํ.
ธัม์เม โย ขลิโต โทโส, ธัม์โม ขมตุ ตํ มมํ. ฯ กราบที่ ๑

๏ สํโฆ วิสุท์โธ วรทัก์ขิเณย์โย, สัน์ตินท์ริโย สัพ์พมลัป์ปหีโน.
คุณหิเนเกหิ สมิท์ธิปัต์โต, อนาสโว ตํ ปณมามิ สํฆํ.
เย จ สํฆา อตีตา จ, เย จ สํฆา อนาคตา.
ปัจ์จุปัน์นา จ เย สํฆา, อหํ วัน์ทามิ สัพ์พทา. ฯ

สุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, อุชุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, ญายปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, สามีจิปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, ยทิทํ จัต์ตาริ ปุริสยุคานิ อัฏ์ฐ ปุริสปุค์คลา, เอส ภควโต สาวกสํโฆ, อาหุเนย์โย ปาหุเนย์โย ทัก์ขิเณย์โย อัญ์ชลิกรณีโย, อนุต์ตรํ ปุญ์ญัก์เขต์ตํ โลกัส์สาติ. ฯ

สํฆํ ชีวิตํ ยาวนิพ์พานํ สรณํ คัจ์ฉามิ.

นัต์ถิ เม สรณํ อัญ์ญํ, สํโฆ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โหตุ เม ชยมังคลํ. ฯ
อุต์ตมังเคน วัน์เทหํ, สํฆัญ์จ ทุวิธุต์ตมํ.
สํเฆ โย ขลิโต โทโส, สํโฆ ขมตุ ตํ มมํ. ฯ

อิจ์เจวมัจ์จันตนมัส์สเนยยํ, นมัส์สมาโน รตนัต์ตยํ ยํ.
ปุญาภิสันทํ วิปุลํ อลัต์ถํ, ตัส์สานุภาเวน หตันตราโย. ฯ

กราบที่ ๑ จบทำวัตรพระ

บอกวัตร

๑ อุกาส โย ปน ภิก์ขุ ธัม์มานุธัม์มปฏิปัน์โน วิหรติ สามีจิปฏิปัน์โน อนุธัม์มจารี, โส ตถาคตํ สัก์กโรติ ครุกโรติ มาเนติ ปูเชติ ปรมาย ปูชาย ปฏิปัต์ติปูชาย. ฯ

สัพ์พปาปัส์ส อกรณํ, กุสลัส์สูปสัม์ปทา.
สจิต์ตปริโยทปนํ, เอตํ พุท์ธาน สาสนํ.
ขันตี ปรมํ ตโป ตีติก์ขา, นิพ์พานํ ปรมํ วทันติ พุท์ธา.
น หิ ปัพ์พชิโต ปรูปฆาตี, สมโณ โหติ ปรํ วิเหฐยัน์โต. ฯ
อนูปวาโท อนูปฆาโต, ปาติโมก์เข จ สํวโร.
มัต์ตญุตา จ ภัต์ตส์มึ, ปัน์ตญ์จ สยนาสนํ.
อธิจิต์เต จ อาโยโค, เอตํ พุท์ธาน สาสนํ. ฯ
สีลสมาธิคุณานํ, ขันตี ปธานการณํ.
สัพ์เพปิ กุสลา ธัม์มา, ขันต์ยาเยว วัฑ์ฒันติ เต.
เกวลานํปี ปาปานํ, ขันตี มูลํ นิกัน์ตติ.
ครหกลหาทีนํ, มูลํ ขณติ ขัน์ติโก.
ขันตี ธีรัส์สลังกาโร, ขันตี ตโป ตปัส์สิโน.
ขันตี พลํว ยตีนํ, ขันตี หิตสุขาวหา.
ขัน์ติโก เมต์ตวา ลาภี, ยสัส์สี สุขสีลวา.
ปิโย เทวมนุส์สานํ, มนาโป โหติ ขัน์ติโก.
อัต์ตโนปี ปเรสัญ์จ, อัต์ถาวโห ขัน์ติโก.
สัค์คโมก์ขคมํ มัค์คํ, อารุโฬ์ห โหติ ขัน์ติโก.
สัต์ถุโน วจโนวาทํ, กโรติเยว ขัน์ติโก.

ปรมาย จ ปูชาย, ชินํ ปูเชติ ขัน์ติโก. ฯ
ทุล์ลภัญ์จ มนุส์สัต์ตํ, พุท์ธุป์ปาโท จ ทุล์ลโภ.
ทุล์ลภา ขณสัม์ปัต์ติ, สัท์ธัม์โม ปรมทุล์ลโภ.
สุโข พุท์ธานมุป์ปาโท, สุขา สัท์ธัม์มเทสนา.
สุขา สํฆัส์ส สามัค์คิ, สมัค์คานํ ตโป สุโข.
สุโข วิเวโก ตุฏ์ฐัส์ส, สุตธัม์มัส์ส ปัส์สโต.
อัพ์ยาปัช์ฌํ สุขํ โลเก, ปาณภูเตสุ สัญ์โม.
สุขา วิราคตา โลเก, กามานํ สมติก์กโม.
อัส์มิมานัส์ส วินโย, เอตํ เว ปรมํ สุขํ. ฯ
กิจ์โฉ มนุส์สปฏิลาโภ, กิจ์ฉํ มัจ์จาน ชีวิตํ.
กิจ์ฉํ สัท์ธัม์มัส์สวนํ, กิจ์โฉ พุท์ธานมุป์ปาโท. ฯ
อัป์ปมาโท อมตํปทํ, ปมาโท มัจ์จุโน ปทํ.
อัป์ปมัต์ตา น มิย์ยัน์ติ, เย ปมัต์ตา ยถา มตา.
เอตํ วิเสสโต ญัต์วา, อัป์ปมาทัม์หิ ปัณ์ฑิตา.
อัป์ปมาเท ปโมทัน์ติ, อริยานํ โคจเร รตา.
เต ฌายิโน สาตติกา, นิจ์จํ ทัฬ์หปรัก์กมา.
ผุสัน์ติ ธีรา นิพ์พานํ, โยคัก์เขมํ อนุต์ตรํ. ฯ
สัต์ถุโน สัท์ธัม์มํ สุต์วา, สัพ์พัส์มิ ชินสาสเน.
กัป์ปานิ สตสหัส์สานิ, ทุค์คตึ โส น คัจ์ฉติ. ฯ
ปุพ์พัณ์เห ปิณ์ฑปาตัญ์จ, สายัณ์เห ธัม์มเทสนํ.
ปโทเส ภิก์ขุโอวาทํ, อัฑ์ฒรัต์เต เทวปัญ์หนํ.
ปัจ์จุเสว คเต กาเล, ภัพ์พาภัพ์เพ วิโลกนํ.
เอเต ปัญ์จวิเธ กิจ์เจ, วิโสเธติ มุนิปุงคโว[ติ]. ฯ
กุก์กุฏ คัน์ภวาโส จ, โสเณ จุทรนิก์ขมิ.
อุสเภ ราชสัม์ปัต์ติ, สเส ปัพ์พชิโต ชิโน.
กุก์กุฏ สัพ์พัญ์ญุ พุท์โธ, ตัต์ถ จัก์กํ ปวัต์ตยิ.

นิพ์พานคมนํ สัป์เป, สหัส์สํ ปั์ญ์จ มูสิเก. ฯ
โอก์กัน์โต จ คุรุวารัส์มิํ, สุก์รวาเร จ นิก์ขมิ.
สัม์พุท์โธ พุธวารัส์มิํ, อังคาเร ปรินิพ์พุโต. ฯ
อาสาฬ์หปุณ์ณโมก์กัน์โต, วิสาเขเยว นิก์ขมิ.
วิสาขปุณ์ณมิํสัม์พุท์โธ, วิสาเข ปรินิพ์พุโต. ๚
นิพ์พุเต โลกนาถัม์หิ, สัม์พุท์เธ อัค์คปุค์คเล.
ปฏิมา โพธิรุก์ขา จ, ถูปา จ ชินธาตุโย.
จตุราสีติสหัส์ส- ธัม์มัก์ขัน์ธา สุเทสิตา.
อัค์คปัป์ปวัต์ตนัฏ์ฐาเน, ฐปิตา โหน์ติ ปาณินํ. ๚
มูสิโก อุสโภ พ์ยัค์โฆ, สโส นาโค จ สัป์ปโก.
อัส์เสพโก กปี เจว, กุก์กุโฏ โสณสุก์กโร. ฯ
จิต์รวิสาขเชฏ์เฐ จ, อาสาฬ์เห สาวเณ ตถา.
โปฏ์ฐปเท อัส์สยุเช, กัต์ติเก มิคสิเร ตถา.
ปุส์เส มาเฆ ผัค์คุเณ จ, โลกํ ปาเลน์ติ ธัม์มตา. ๚
รวิ จัน์โท จ ภุม์โม จ, วุโธ จ คุรุนา สห.
สุโก์ร โสโรติเม สัต์ต, คหา วาราภิธานิยา. ๚
๏ อัส์สยุโช ภรณิต์ถิ, สกัต์ติกา โรหิณี เจว.
มิคสิรมัท์ทา จ ปุนัพ์พสุ, ผุส์โส จสิเลสาปี.
มฆา จ ผัค์คุณี เท์ว จ, หัต์โถ จิต์ตา จ สาติปี.
วิสาขานุราธา เชฏ์ฐา, มูลาสาฬ์หา ทุเว ตถา.
สาวโณ จ ธนิฏ์ฐา จ, สตภิสโช ปุพ์พุต์ตรภัท์ทปทา.
เร์วต์ยปิติ กมโต, สัต์ตาธิกวีสนัก์ขัต์ตา. ๚

อิติ สัม์มาสัม์พุท์เธน เทสิตํ โอวาทํ จิต์เต ฐเป์ตวา สัม์มาสัม์พุท์เธน วุต์ตัป์ปกาเรน ปฏิปั์ต์ติปูชาย ปูชํ กโรน์เตน โลกิยโลกุต์ตรสัม์ปัต์ติสิท์ธิํ กาตัพ์พํ อุกาส อาราธนํ กโรมิ. ๚

๏ อุกาส สิริสัก์ยมุนิส์พ์พัญญุพุท์ธัส์ส พลวปัจ์จุส์สมเย กุสินาราย ยมกสาลานมัน์ตเร อมุม์หิ สัป์ปส์วัจ์ฉเร คิม์หอุตุม์หิ วิสาขมาเส สุก์กปัก์เข ปัณ์ณรสิยา ติถิยํ ภุม์มวาเร ภุม์มยาเม อนุราธนัก์ขัต์ตทิวเส ปรินิพ์พานํ อโหสิ อนุปาทิเสสาย นิพ์พานธาตุยา. ฯ

๏ ฤกาส สิริสัก์ยมุนิส์พ์พัญญุพุท์ธัส์ส ปรินิพ์พุตทิวสโต ปัฏ์ฐาย, อธิกมาส-วเสน เอกูนติํสทิวสุต์ตร-นวมาสาธิก-เตวีสติส์วัจ์ฉรุต์ตร-จตุสตาธิกานิ เท์ว ส์วัจ์ฉรสหัส์สานิ อเหสุํ. ฯ อิมัส์มิํ ปัจ์จุป์ปัน์นกาเล มังกรส์วัจ์ฉเร เหมัน์ตอุตุม์หิ มาฆมาเส ชุณ์หปัก์เข ปัณ์ณรสิยา ติถิยํ รวิวาเร. ฯ อนาคเต กาเล ติมาสาธิก-ฉสัต์ตติส์วัจ์ฉรุต์ตร-ปัญ์จสตาธิกานิ เท์ว ส์วัจ์ฉรสหัส์สานิ ภวิส์สัน์ติ. ฯ

๏ ศิริศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาล, นับจำเดิมแต่วันสมเด็จพระบรมสักยมุนีศรีสรรพเพ็ชพุทธเจ้านั้น เสด็จดับขันธปรินิพพานมา, ล่วงแล้ว ๒๔๒๓ พรศา, เศษนับแต่น่าวันไพศาขบุรณมีมา ๙ เดือน ด้วยอำนาจปีมีอธิกมาศกับเศษ ๒๙ วัน ฯ จะกล่าวกาลบัตยุบันวันหนึ่งบัดนี้ ปีมโรงนักษัตรโทศก, เหมันตฤดู เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ วันอาทิตย์เปนปัจจุบันนวาร ฯ ยังพระพุทธศาสนกาลส่วนอนาคต ซึ่งกำหนดว่าจะเปนไปณเบื้องน่านั้นอีก ๒๕๗๖ พรศา เศษก่อนแต่กาลที่วันไพศาขบุรณมีจะมา ยังอีก ๓ เดือนถ้วน รวมพระพุทธศาสนกาล ๓ ส่วน ประมวนณที่เดียวกัน, จึ่งจะบรรจบ ครบ ๕๐๐๐ พรศา ฯ

๏ ในปีกุนนพศก ๑๒๔๙, วันเสาร์ เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ บอกศักราชว่า "อุกาส สิริสัก์ยมุนิส์พ์พัญญุพุท์ธัส์ส ปรินิพ์พุตทิวสโต ปัฏ์ฐาย, เอกูนติํสทิวสุต์ตร-อัฏ์ฐมาสาธิก-สมติํสติส์วัจ์ฉรุต์ตร-จตุสตาธิกานิ เท์ว ส์วัจ์ฉรสหัส์สานิ อเหสุํ. ฯ อิมัส์มิํ ปัจ์จุป์ปัน์นกาเล วราหส์วัจ์ฉเร เหมัน์ตอุตุม์หิ มาฆมาเส ชุณ์หปัก์เข ปัณ์ณรสิยา ติถิยํ โสรวาเร. ฯ อนาคเต กาเล ติมาสาธิก-อูนสัต์ตติส์วัจ์ฉรุต์ตร-ปัญ์จสตาธิกานิ เท์ว ส์วัจ์ฉรสหัส์สานิ ภวิส์สัน์ติ. ฯ

๏ ศิริ ศุภมัสดุ พระพุทธ ศาสน กาล นับ จำเดิม แต่ วัน สมเด็จ พระบรม สักยมุนี ศรี สรรพเพ็ชพุทธ เจ้า นั้น เสด็จ ดับ ขันธ ปรินิพพาน มา, ล่วง แล้ว ๒๔๓๐ พรศา เศษ นับ แต่ น่า วันไพศาข บุรณมี มา ๘ เดือน กับ ๒๙ วัน ฯ จะ กล่าว กาล ปัตยุบัน วัน หนึ่ง บัดนี้ ปี กุน นักษัตร นพ ศก, เหมันต ฤดู เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ วัน เสาร์ เปน ปัจจุบบันน วาร ฯ ยัง พระพุทธ ศาสน กาล ส่วน อนาคต ซึ่ง กำหนด ว่า จะ เปนไป ณ เบื้อง น่า นั้น, อีก ๒๕๖๙ พรศา เศษ ก่อน แต่ กาล ที่ วันไพศาข บุรณมี จะ มา ยัง อีก ๓ เดือน ถ้วน รวม พระพุทธ ศาสน กาล ๓ ส่วน ประมวน ณ ที่ เดียว กัน, จึ่ง จะ บรรจบ ครบ ๕๐๐๐ พรศา ฯ

๏ วันทามิ พุทธํ ภวปารติณณํ, ติโลกเกตุํ ติภเวกนาถํ.
โย โลกเสฏโฐ สกลํ กิเลสํ, เฉตวาน โพเธสิ ชนํ อนันตํ. ฯ
ยํ นัมมทาย นทิยา ปุลิเน จ ตีเร, ยํ สัจจพันธคิริเก สุมนาจลัคเค.
ยํ ตัตถ โยนกปุเร มุนิโน จ ปาทํ, ตํ ปาทลัญชนมหํ สิรสา นมามิ.
สุวัณณมาลิเก สุวัณณปัพพเต สุมนกูเฏ โยนกปุเร นัมมทาย นทิยา.
ปัญจปาทวรํ ฐานํ, อหํ วันทามิ ทูรโต. ฯ
อิจเจวมัจจันตนมัสสเนยยํ, นมัสสมาโน รตนัตตยํ ยํ.
ปุญญาภิสันทํ วิปุลํ อลัตถํ, ตัสสานุภาเวน หตันตราโย. ฯ
อามันตยามิ โว ภิกขเว, ปฏิเวทยามิ โว ภิกขเว, ขยวยธัมมา สังขารา, อัปปมาเทน สัมปาเทถาติ. ฯ

บอก นิกเขป คาถา แสดง ๒๗ นักษัตร

คาถา มีบท เบื้อง ต้น ว่า "อัสสยุโช" มีที่ จบ ว่า "สัตตาธิกวีสนักขัตตา" ฉนี้, ๓ คาถา นั้น ตาม ฉบับ อภิธานัปปทีบีกา ซึ่ง ลง พิมพ์ไว้ ด้วย อักษร สีหพ, จัดโดย การ รีบ. ผู้ จะ เล่า บ่น จำ ทรง คิด เนื้อ ความ ยาก จะ แสดง โดย คาถา เล่า บ่น จำ ง่ายไว้ เบื้อง หลัง ๓ คาถา นั้น อีก วาร หนึ่ง. ฯ

๏ อัสสยุโช ภรณี จ, กัตติกา อถ โรหิณี.
มิคสิรํ อัททา ปุนัพ- พสุ ปุสัยญ์จ อัฏฐมํ.
อสิเลสา จ มาฆัญ์จ, ปุพ์พา จุตตรผัคคุณี.
หัตโถ จิตตา อโถ สาติ, วิสาขาเยว โสพสี.
อนุราธา คโต เชฏฐา, มูลา อิจ์จูนวีสติ.
ปุพ์พา เจวุตตราสาฬหา, ทุเว วีเสกวีสมา.
สาวโณ จ ธนิฏฐา จ, สตพภิสชสัวหโย.
ปุพ์พา เจวุตตรา ภัททะ- ปทา เรวติยา ฯ สห.
จันทสสายนนักขัตตา, กมโต สัตตวีสติ. ฯ

---

๑ แต่นี้จะแสดงปาฐ พระวินัย พระสูตร พระปรมรถ สังเขป ที่ท่านคัดมารวมไว้ ให้พระสงฆ์เล่าบ่นจำทรงไว้ สวดในสังคิติเทศนานั้น ตามลำดับ ฯ

พระวินัย

๑ ยัน์เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน ปฐมํ ปาราชิกํ กัต์ถ ปัญ์ญัต์ตัน์ติ. เวสาลิยํ ปัญ์ญัต์ตัน์ติ. กํ อารัพ์ภาติ. สุทิน์นํ กลัน์ทปุต์ตํ อารัพ์ภาติ. กิส์มิํ วัต์ถุส์มิน์ติ. สุทิน์โน กลัน์ทปุต์โต ปุราณทุติยิกาย เมถุนํ ธัม์มํ ปฏิเสวิ, ตัส์มิํ วัต์ถุส์มิน์ติ. ฯ เตน สมเยน พุท์โธ ภควา เวรัญ์ชายํ วิหรติ นเฬรุปุจิมัน์ทมูเล มหตา ภิก์ขุสํเฆน สัท์ธิํ ปัญ์จมัต์เตหิ ภิก์ขุสเตหิ. อัส์โสสิ โข เวรัญ์โช พ์ราห์มโณ "สมโณ ขลุ โภ โคตโม สัก์ยปุต์โต สัก์ยกุลา ปัพ์พชิโต, เวรัญ์ชายํ วิหรติ นเฬรุปุจิมัน์ทมูเล, มหตา ภิก์ขุสํเฆน สัท์ธิํ ปัญ์จมัต์เตหิ ภิก์ขุสเตหิ. ตํ โข ปน ภวัน์ตํ โคตมํ เอวํ กัล์ยาโณ กิต์ติสัท์โท อัพ์ภุค์คโต "อิติปิ โส ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, วิช์ชาจรณสัม์ปัน์โน สุคโต โลกวิทู, อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควาติ. โส อิมํ โลกํ สเทวกํ สมารกํ สพ์รห์มกํ สัส์สมณพ์ราห์มณิํ ปชํ สเทวมนุส์สํ สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา ปเวเทติ, โส ธัม์มํ เทเสติ อาทิกัล์ยาณํ มัช์เฌกัล์ยาณํ ปริโยสานกัล์ยาณํ, สาต์ถํ สพ์ยัญ์ชนํ เกวลปริปุณ์ณํ ปริสุท์ธํ พ์รห์มจริยํ ปกาเสติ. สาธุ โข ปน ตถารูปานํ อรหตํ ทัส์สนํ โหตีติ." ฯ

พระวินัยจบ

พระสูตร

๑ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา อันตรา จ ราชคหํ อันตรา จ นาลันทํ อัทธานมัคคปฏิปันโน โหติ มหตา ภิกขุสํเฆน สัทธิํ ปัญจมัตเตหิ ภิกขุสเตหิ. สุปปิโยปิ โข ปริพพาชโก อันตรา จ ราชคหํ อันตรา จ นาลันทํ อัทธานมัคคปฏิปันโน โหติ, สัทธิํ อันเตวาสินา พรหมทัตเตน มาณเวน. ๒ ตัตร สุทํ สุปปิโย ปริพพาชโก อเนกปริยาเยน พุทธัสส อวัณณํ ภาสติ ธัมมัสส อวัณณํ ภาสติ สํฆัสส อวัณณํ ภาสติ. สุปปิยัสส ปน ปริพพาชกัสส อันเตวาสี พรหมทัตโต มาณโว, อเนกปริยาเยน พุทธัสส วัณณํ ภาสติ ธัมมัสส วัณณํ ภาสติ สํฆัสส วัณณํ ภาสติ. อิติห เต อุโภ อาจริยันเตวาสี อัญญมัญญัสส อุชุวิปัจจนิกวาทา ภควันตํ ปิฏฐิโต ปิฏฐิโต อนุพันธา โหนติ ภิกขุสํฆัญจ. ๒

พระสูตร จบ

พระอภิธรรม พระสังคิณี

๑ กุสลา ธัมมา, อกุสลา ธัมมา, อัพยากตา ธัมมา. กตเม ธัมมา กุสลา. ยัสมิํ สมเย กามาวจรํ กุสลํ จิตตํ อุปปันนํ โหติ โสมนัสสสหคตํ ญาณสัมปยุตตํ, รูปารัมมณํ วา สัททารัมมณํ วา, คันธารัมมณํ วา รสารัมมณํ วา, โผฏฐัพพารัมมณํ วา ธัมมารัมมณํ วา, ยํ ยํ วา ปนารัพภ, ตัสมิํ สมเย ผัสโส โหติ, อวิกเขโป โหติ เย วา ปน ตัสมิํ สมเย อัญเญปิ อัตถิ ปฏิจจสมุปปันนา อรูปิโน ธัมมา, อิเม ธัมมา กุสลา. ๒

พระสังคิณี จบ

พระวิภังค์

๏ ปัญจักขันธา, รูปักขันโธ, เวทนากขันโธ, สัญญากขันโธ, สังขารักขันโธ, วิญญาณักขันโธ. ตัตถ กตโม รูปักขันโธ. ยังกิญจิ รูปํ อตีตานาคต-ปัจจุปปันนํ, อัชฌัตตํ วา พหิทธา วา, โอฬาริกํ วา สุขุมํ วา, หีนํ วา ปณีตํ วา, ยํ ทูเร วา สันติเก วา, ตเทกัชฌํ อภิสัญญูหิตวา อภิสังขิปิตวา อยํ วุจจติ รูปักขันโธ. ฯ

พระวิภังค์จบ

พระธาตุกถา

๏ สังคโห, อสังคโห. สังคหิเตน อสังคหิตํ, อสังคหิเตน สังคหิตํ, สังคหิเตน สังคหิตํ. อสังคหิเตน อสังคหิตํ. สัมปโยโค, วิปปโยโค. สัมปยุตเตน วิปปยุตตํ วิปปยุตเตน สัมปยุตตํ, อสังคหิตํ. ฯ

พระธาตุกถาจบ

พระปุคคลบัญญัตติ

๏ ฉ บัญญัตติโย, ขันธบัญญัตติ, อายตนบัญญัตติ, ธาตุบัญญัตติ, สัจจบัญญัตติ, อินทริยบัญญัตติ, ปุคคลบัญญัตติ. กิตตาวตา ปุคคลานํ ปุคคลบัญญัตติ. สมยวิมุตโต อสมยวิมุตโต, กุปปธัมโม อกุปปธัมโม, ปริหานธัมโม อปริหานธัมโม, เจตนาภัพโพ อนุรักขนาภัพโพ, ปุถุชชโน โคตรภู, ภยูปรโต อภยูปรโต, ภัพพาคมโน อภัพพาคมโน, นิยโต อนิยโต, ปฏิปันนโก ผเล ฐิโต, อรหา อรหัตตาย ปฏิปันโน. ฯ

พระปุคคลบัญญัตติจบ

พระกถาวัตถุ

๏ ปุคคโล อุปลัพภติ สัจฉิกัตถปรมัตเถนาติ. อามันตา. โย สัจฉิกัตโถ ปรมัตโถ ตโต โส ปุคคโล อุปลัพภติ สัจฉิกัตถปรมัตเถนาติ.

น เหว วตฺตพฺเพ. อาชานาหิ นิคฺคหํ, หญฺจิ ปุคฺคโล อุปลพฺภติ สจฺจิกตฺถปรมตฺเถน, เตน วต เร วตฺตพฺเพ โย สจฺจิกตฺโถ ปรมตฺโถ ตโต โส ปุคฺคโล อุปลพฺภติ สจฺจิกตฺถปรมตฺเถนาติ. มิจฺฉา. ฯ

พระ กถา วตฺถุ จบ

พระ ยมก

๏ เย เกจิ กุสลา ธมฺมา, สพฺเพ เต กุสลมูลา. เย วา ปน กุสลมูลา, สพฺเพ เต ธมฺมา กุสลา. เย เกจิ กุสลา ธมฺมา, สพฺเพ เต กุสลมูเลน เอกมูลา. เย วา ปน กุสลมูเลน เอกมูลา, สพฺเพ เต ธมฺมา กุสลา. ฯ

พระ ยมก จบ

พระ มหา ปฏฺฐาน

๏ เหตุปจฺจโย อารมฺมณปจฺจโย อธิปติปจฺจโย อนนฺตรปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจโย สหชาตปจฺจโย อญฺญมญฺญปจฺจโย นิสฺสยปจฺจโย อุปนิสฺสยปจฺจโย ปุเรชาตปจฺจโย ปจฺฉาชาตปจฺจโย อาเสวนปจฺจโย กมฺมปจฺจโย วิปากปจฺจโย อาหารปจฺจโย อินฺทฺริยปจฺจโย ฌานปจฺจโย มคฺคปจฺจโย สมฺปยุตฺตปจฺจโย วิปฺปยุตฺตปจฺจโย อตฺถิปจฺจโย นตฺถิปจฺจโย วิคตปจฺจโย อวิคตปจฺจโยติ. ฯ

พระ มหา ปฏฺฐาน จบ

จบ สวด แจง เท่า นี้

คาถาสวดเมื่อจุดเทียนไชย

ในพระราชพิธี สัมพัจฉรฉิน แลพระราชพิธีอื่น ๆ

๏ พุท์โธ สัพ์พัญ์ญุตญาโณ, ธัม์โม โลกุต์ตโร วโร.
สํโฆ มัค์คผลัฏ์โฐ จ, อิจ์เจตํ รตนัต์ตยํ.
เอตัส์ส อานุภาเวน, สัพ์พทุก์ขา อุปัท์ทวา.
อันตรายา จ นัส์สัน์ตุ, สัพ์พโสต์ถี ภวัน์ตุ เต. ฯ

คาถาสวดเมื่อดับเทียนไชยทุกพระราชพิธี

๏ นัต์ถิ เม สรณํ อัญ์ญํ, พุท์โธ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โหตุ เต ชยมังคลํ.
นัต์ถิ เม สรณํ อัญ์ญํ, ธัม์โม เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โหตุ เต ชยมังคลํ.
นัต์ถิ เม สรณํ อัญ์ญํ, สํโฆ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, โหตุ เต ชยมังคลํ. ฯ

๏ ยังกิญ์จิ วิต์ตํ อิธ วา หุรํ วา, สัค์เคสุ วา ยํ รตนํ ปณีตํ.
น โน สมํ อัต์ถิ ตถาคเตน, อิทัม์ปิ พุท์เธ รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ขยํ วิราคํ อมตํ ปณีตํ, ยทัช์ฌคา สักยมุนี สมาหิโต.
น เตน ธัม์เมน สมัต์ถิ กิญ์จิ, อิทัม์ปิ ธัม์เม รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ยัม์พุท์ธเสฏ์โฐ ปริวัณ์ณยี สุจิํ, สมาธิมานัน์ตริกัญ์ญมาหุ.
สมาธินา เตน สโม น วิช์ชติ, อิทัม์ปิ ธัม์เม รตนํ ปณีตํ.
เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
เย ปุค์คลา อัฏ์ฐ สตํ ปสัต์ถา, จัต์ตาริ เอตานิ ยุคานิ โหน์ติ.
เต ทัก์ขิเณย์ยา สุคตัส์ส สาวกา, เอเตสุ ทิน์นานิ มหัป์ผลานิ.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.

เย สุป์ปยุต์ตา มนสา ทัเฬ๎หน, นิก์กามิโน โคตมสาสนัม๎หิ.
เต ปัต์ติปัต์ตา อมตํ วิคัย๎ห, ลัท์ธา มุธา นิพ์พุติํ ภุญ์ชมานา.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ.
ขีณํ ปุราณํ นวํ นัต์ถิ สัม์ภวํ, วิรัต์ตจิต์ตายติเก ภวัส๎มิํ.
เต ขีณพีชา อวิรุฬ๎หิฉัน์ทา, นิพ์พันติ ธีรา ยถายัม์ปทีโป.
อิทัม์ปิ สํเฆ รตนํ ปณีตํ, เอเตน สัจ์เจน สุวัต์ถิ โหตุ. ฯ
สัพ์พโรควินิมุต์โต, สัพ์พสัน์ตาปวัช์ชิโต.
สัพ์พเวรมติก์กัน์โต, ยถาทีโป จ นิพ์พุโต. ฯ

คาถาสวดเมื่อจุดเทียนไชยพระราชพิธีพรุณสาตร

๏ พุท์โธ สัพ์พัญ์ญุตญาโณ, ธัม์โม โลกุต์ตโร วโร.
สํโฆ มัค์คผลัฏ์โฐ จ, อิจ์เจตํ รตนัต์ตยํ.
เอตัส์ส อานุภาเวน, เทโว วัส์สตุ กาลโต.
วัส์สันตรายา มาเหสุ, สัพ์พโสต์ถิ ภวัน์ตุ โน. ฯ

คาถาสวดพระราชพิธีพรุณสาตร

สวดต่อท้ายสวดมนต์ตามกำลังวัน

๏ ภควา อรหํ สัม์มา- สัม์พุท์โธ ฌายินํ วโร.
อุต์ตโม วิท์ธมัน์ตานํ, สัต์เตส์วาภิทยาลุโก.
สาวัต์ถิยํเมกทา เจส, พุท์โธ เชตวเน วสํ.
อนาถปิณ์ฑิการาเม, วัส์สูปคโต อหุ.
ตทา ทุพ์พุฏ์ฐิยา สุก์ขา, สัพ์พา โกสลภูมิโย.
มหันตมาสิ ทุพ์ภิก์ขํ, ทุก์ขํ มหาชนัส์ส จ.
ปิณ์ฑาย จ ปวิสันตํ, ภควัน์ตํ ตหึ ตหึ.
วัส์ส วัส์สาปนัต์ถาย, อภิยาจิ มหาชโน.
ตัส์มิํ ปฏิจ์จ การุญ์ญํ, พุท์โธ เชตวนํ คโต.

สุก์ขาย โปก์ขรัญญาบี, ตีเร ฐิโต นหายิตุํ.
นิวาเสต์วา ตัต์เถเกน, อัน์เตโนทกสาฏกํ.
เอเกน จ ปารุปิต์วา, โสปาเณ ภควา ฐิโต.
อถ ปัจ์ฉิมาย ทิสาย, มหาเมโฆ สมุฏ์ฐหิ.
ตโต ตาว วัส์สิ วัส์สํ, ยาวัต์โถ อาสิ ปูริโต.
ตัส์ส เตนานุภาเวน, วิส์สุเตนวิทานิบี.
เทโว วัส์สตุ กาเลน, สมิท์ธํ เนตุ เมทนึ. ฯ
มหาการุณิโก นาโถ, อัต์ถาย สัพ์พปาณินํ.
ปูเรต์วา ปารมี สัพ์พา, ปัต์โต สัม์โพธิมุต์ตมํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, เทโว วัส์สตุ ธัม์มโต.
มหาการุณิโก นาโถ, หิตาย สัพ์พปาณินํ.
ปูเรต์วา ปารมี สัพ์พา, ปัต์โต สัม์โพธิมุต์ตมํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, เทโว วัส์สตุ กาลโต.
มหาการุณิโก นาโถ, สุขาย สัพ์พปาณินํ.
ปูเรต์วา ปารมี สัพ์พา, ปัต์โต สัม์โพธิมุต์ตมํ.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, เทโว วัส์สตุ ฐานโส. ฯ
สุภูติ จ มหาเถโร, มหากาโย มโหทโร.
สีลวัณ์โณ มหาเตโช, ปวัส์สัน์ตุ วลาหกา.
ฉัน์นา เม กุฏิกา สุขา นิวาตา, วัส์ส เทว ยถาสุขํ.
จิต์ตํ เม สุสมาหิตํ วิมุต์ตํ, อาตาปี วิหรามิ วัส์ส เทวาติ. ฯ
อนุส์สริต์วา สตํ ธัม์มํ, ปรมัต์ถํ วิจินต์ยํ.
อกาสึ สัจ์จกิริยํ, ยํ โลเก ธุวสัส์สตํ.
ยโต สรามิ อัต์ตานํ, ยโต ปัต์โตส์มิ วิญุตํ.
นาภิชานามิ สัญ์จิจ์จ, เอกปาณัม์ปิ หึสิตา.
เอเตน สัจ์จวัช์เชน, ปชุน์โน อภิวัส์สตุ.
อภิต์ถนยํ ปชุน์น, นิธึ กากัส์ส นาสย.

กากํ โสกาย รน๎เธหิ, มจ๎เฉ โสกา ปโมจย.
สห กเต สจ๎จวเร, ปชุน๎โน อภิวส๎สิย.
ถลํ นิน๎นญ๎จ ปูเรน๎โต, ขเณน อภิวส๎สิย.
เอวรูปํ สจ๎จกิริยํ, กต๎วา วิริยมุต๎ตมํ.
วส๎สาเปสึ มหาเมฆํ, สจ๎จเตชพลส๎สิโต.
สจ๎เจน เม สโม นต๎ถิ, เอสา เม สจ๎จปารมีติ. ๗

๑ สม๎พุท๎ธมุต๎ตมมุฬารมนน๎ตญาณํ, สต๎ถุต๎ตมํ ทสพลํ กรุณาธิวาสํ.
สก๎การภาชนมภาชนมังคลานํ, สท๎ธาณเตน สตตํ สิรสา นมามิ.
วีรํ วิสารทมปารคุณม๎พุราสึ, ธีรน๎ธโรปมธีตึ ถิรธม๎มกายํ.
ปารํคตํ ภวภยากรสาครส๎ส, สารญ๎ญเนสุ สุคตํ สิรสา นมามิ.
โลเกกจก๎ขุมตุลามลปญ๎ญจก๎ขุํ, โลเกกสารมชรามรธม๎มสารํ.
โลเกกพน๎ธุมรวิน๎ทสหายพน๎ธุํ, โลเกกจารุติลกํ สิรสา นมามิ.
วีโตปมานมปมาณมนาถนาถํ, สุท๎ธํ สุสุท๎ธนยนํ นยนาภิรามํ.
สํสารจก๎กมถนํ วรธม๎มจก๎กํ, จก๎กงฺกิโตรุจรณํ สิรสา นมามิ.
เนก๎ขม๎มมน๎ตพลวาริตราคยก๎ขํ, เมต๎ตม๎พุสา สมิตโกธมหาหุตาสํ.
ปญ๎ญาปทีปหตโมหมหน๎ธการํ, โลกต๎ถจารุปฏุํ สิรสา นมามิ.
สท๎ธม๎มราชมปราชิตธม๎มเสนํ, สท๎ธม๎มเตชหตมารจุโมรเสนํ.
สท๎ธม๎มเทสนมโนหรเภริโฆสํ, สท๎ธม๎มสารมกุฏํ สิรสา นมามิ.
ยุต๎ตํ คุเณหิ สกเลหิ สุนิม๎มเลหิ, โทเสหิ มุต๎ตมขิเลหิ สวาสเนหิ.
พ๎ยามป๎ปภาชจิตภาสุรลก๎ขณาภา- มาโลปโสภิตตนุํ สิรสา นมามิ.
ปญ๎ญาทิวากรวินิค๎คตเทสนาภา- นิท๎ธุต๎ตสพ๎พปรวาทฆนน๎ธการํ.
การุญวาริวินิวาริตโลกตาปํ, ทุก๎ขค๎คิชาลวิสรํ สิรสา นมามิ.
เญย๎ยญ๎ชนํ สกลเมว ปริค๎คหีตํ, ชาตาหิ ญาณกรุณาหิ มหาชวาหิ.
โลกส๎ส ทุก๎ขมวชุย๎ย สุขป๎ปทายึ, โลกค๎คนาถมตุลํ สิรสา นมามิ.
พ๎ยามป๎ปภาวลยจารุสุรินทจาปํ, ตุณ๎ณารุรํสิวิสรุช๎ชลวิช๎ชุชาลํ.
ธม๎มม๎พุวุฏ๎ฐิชนิกํ มิตสาธุสส๎สํ, สพ๎พญ๎ญุเมฆมนฆํ สิรสา นมามิ.

ปาโปปตาปนปรันนปรันตบันตํ, อัจจันตสันตชนนํ ชนนํ ชนัคคํ.
สัมภัคคสัพพปปกํ สรณัญชนานํ, สัพพาภิภุ ทสพลํ สิรสา นมามิ. ๆ
สุคตมมิตพุทธึ โลกนาถํ นมิตวา, กุสลมุปจิตํ ยันเตน เตชุสสเทน.
วิลยมุปนยันต โรคทุพภิกขทุกขา, วิปุลสลิลธารา วัสสิโน โหนตุ เมฆา. ๗

คาถาพืชมงคล

สวดต่อท้ายสวดมนต์ในวันพระราชพิธีจรดพระนังคัล

๑ นโม ตัสส ภควโต, สุนิพพุตัสส ตาทิโน.
สัมมาวิรุฬหธัมมัสส, สาวกานํ ปรัมปรา.
ตัสส ปารมิเตเชน, สัทธัมโม อมตัปผโล.
เกลสสันตาปัจจุเณหปิ, โลเก รูหติ ฐานโส.
ตํ โข พุทธํ ภควันตํ, สสัทธัมมํ สสาวกํ.
อภิวันทิย ปูเชตวา, สุเขตเต รตนัตตเย.
โรเปม ปุญญพีชานิ, ญาณัสส สาธกานิ โน.
โลเก ทุกขัสส โลกมหา, สัมมา นิสสรณัสส จ.
นานัปปการูปการ- ผลานํ ยุตตกาลโต.
ทิฏฐธัมเม สัมปราเย, อปราปริเยปิ จ.
ยัญเจตถ ทิฏฐธัมมสมึ, ผลานํ สัมปทายกํ.
ปวุตตํ ปุญญวีชํ ยํ, เหตุ ตํ อิจฉิตัปผลํ.
กาเล สัมมา วิรูหันตุ, มา วินัสสันตุ สัพพโส.
ปุพพัณณาปรัณณวีชานิ, อิมานิ อีทิสานิ จ.
ยานิ อิมัสมึ ปวุตตานิ, สยามรัฏเฐ ตหึ ตหึ. ๒
ภาสิตํ พุทธเสฏเฐน, สัจจํ โลกัคควาทินา.
"สัทธา พีชํ ตโป วุฏฐิ, ปัญญา เม ยุคนังคลํ.
หิริ อีสา มโน โยตตํ, สติ เม ผาลปาจนํ.
กายคุตโต วจีคุตโต, อาหาเร อุทเร ยโต.
สัจจํ กโรมิ นิททานํ, โสรัจจํ เม ปโมจนํ.

วิริยํ เม ธุรโธรยฺหํ, โยคกฺเขมาธิวาหนํ.
คจฺฉติ อนิวตฺตนฺตํ, ยตฺถ คนฺตฺวา น โสจติ.
เอวเมสา กสี กฏฺฐา, สา โหติ อมตปฺผลา.
เอตํ กสึ กสิตฺวาน, สพฺพทุกฺขา ปมุจฺจตีติ." ฯ
เอเตน สจฺจวชฺเชน, ปวุตฺตา พีชชาติโย.
ปุพฺพณฺณา จาปรณฺณา จ, วิรูหนฺตุ ตหึ ตหึ.
ราชาณกฺเขตฺตภูตสฺมึ, สพฺพตฺถ ภูริมณฺฑเล.
ปุปฺผภารผลปิณฺฑิ- ธรา โหนฺเตฺวว สพฺพโส. ฯ
ภาสิตา จยิมา คาถา, มูคปกฺเกน สตฺถุนา.
"คาโว ตสฺส ปชายนฺติ, เขตฺเต วุตฺตํ วิรูหติ.
วุตฺตานํ ผลมสฺนาติ, โย มิตฺตานํ น ทุพฺภติ.
วิรุฬฺหมูลสนฺตานํ, นิโครธมิว มาลุโต.
อมิตฺตา นปฺปสหนฺติ, โย มิตฺตานํ น ทุพฺภติ." ฯ
เอเตน จาปิ สจฺเจน, ปวุตฺตา พีชชาติโย.
ปุพฺพณฺณา จาปรณฺณา จ, วิรูหนฺตุ ตหึ ตหึ.
ราชาณกฺเขตฺตภูตสฺมึ, สพฺพตฺถ ภูริมณฺฑเล.
สมฺปุณฺณา ผลปุปฺเผหิ. ปชายนฺเตฺวว สพฺพโส. ฯ
อมฺหากญฺจ มหาราชา, ปรมินฺโท มหิปฺปติ.
รฏฺฐสฺส สมฺมาภิปาเลนฺโต, สมฺพุทฺธสฺสาปิ สาสนํ.
ราชาณกฺเขตฺตภูตสฺมึ, สกเล มหิมณฺฑเล.
สพฺเพ สมฺปี นิคาสึ, ปาณินํ สุขกามินํ.
สุขํ วุฑฺฒึ จ ปตฺเถติ, เวปุลฺลญฺจานุปุพฺพโส.
เอเตน จาปิ สจฺเจน, ปวุตฺตา พีชชาติโย.
ปุพฺพณฺณา จาปรณฺณา จ, วิรูหนฺตุ ตหึ ตหึ.
ราชาณกฺเขตฺตภูตสฺมึ, สพฺพตฺถ ภูริมณฺฑเล.
สมฺปุณฺณา วิปุลา โหนฺตุ, สมฺปชฺชนฺเตฺวว สพฺพโสติ. ฯ

๏ อิโต ปรํ, ธัม์มยุต์ติกนิกายิกเถรานุเถเรหิ ปวัต์ติตกัล์ยาณวัต์ตจริยายํ ปฏิบัต์ติมัค์คปริยาโย ทัส์สิยเต. ฯ

๏ แต่นี้จะแสดงปฏิบัต์ติมรคปริยาย ซึ่งพระเถรานุเถรในคณธรมยุต์ติก-นิกาย ได้ปฏิบัติให้เปนไป โดยสมณกัล์ยาณวัตร, ตามลำดับ. ฯ

นมการปาฐ นมัสการพระพุทธรตน

๏ นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส.
นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส.
นโม ตัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส. ฯ

สรณคมนปาโฐ

๏ พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ.
สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ทุติยัม์ปิ พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ.
ทุติยัม์ปิ ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ทุติยัม์ปิ สํฆํ สรณํ
คัจ์ฉามิ. ตติยัม์ปิ พุท์ธํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ตติยัม์ปิ
ธัม์มํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ตติยัม์ปิ สํฆํ สรณํ คัจ์ฉามิ. ฯ

คำสมาทานสิก์ขาบท ๕

๑ ปาณาติปาตา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.
๒ อทิน์นาทานา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.
๓ กาเมสุ มิจ์ฉาจารา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.
๔ มุสาวาทา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.
๕ สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ. ฯ

คำสมาทานอุโบสถมีองค์ ๘ ประการ

๑ ปาณาติปาตา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.

๒ อทิน์นาทานา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.

๓ อพ๎รห๎มจริยา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.

๔ มุสาวาทา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.

๕ สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.

๖ วิกาลโภชนา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.

๗ นัจ์จคีตวาทิตวิสูกทัส์สนา มาลาคัน์ธวิเลปนธารณ-มัณ์ฑนวิภูสนัฏ์ฐานา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ.

๘ อุจ์จาสยนมหาสยนา เวรมณี สิก์ขาปทํ สมาทิยามิ. ฯ

อิมํ อัฏ์ฐังคสมัน์นาคตํ พุท์ธปัญ์ญัต์ตํ อุโปสถํ, อิมัญ์จ รัต์ตึ อิมัญ์จ ทิวสํ, สัม์มเทว อภิรัก์ขิตุํ สมาทิยามิ. ฯ

คำปัจ์จเวก์ขณองค์อุโบสถทั้ง ๘

๑ ยาวชีวํ อรหัน์โต, ปาณาติปาตํ ปหาย, ปาณาติปาตา ปฏิวิรตา, นิหิตทัณ์ฑา นิหิตสัต์ถา, ลัช์ชี ทยาปัน์นา, สัพ์พปาณภูตหิตานุกัม์ปี วิหรัน์ติ. อหัม์ปัช์ช อิมัญ์จ รัต์ตึ อิมัญ์จ ทิวสํ, ปาณาติปาตํ ปหาย, ปาณาติปาตา ปฏิวิรโต, นิหิตทัณ์โฑ นิหิตสัต์โถ, ลัช์ชี ทยาปัน์โน, สัพ์พปาณภูตหิตานุกัม์ปี วิหรามิ. อิมินาปี อังเคน อรหตํ อนุกโรมิ. อุโปสโถ จ เม อุปวุต์โถ ภวิส์สติ. ฯ

๒ ยาวชีวํ อรหัน์โต, อทิน์นาทานํ ปหาย, อทิน์นาทานา ปฏิวิรตา, ทิน์นาทายี ทิน์นปาฏิกังขี, อเถเนน สุจิภูเตน อัต์ตนา วิหรัน์ติ. อหัม์ปัช์ช อิมัญ์จ รัต์ตึ อิมัญ์จ ทิวสํ, อทิน์นาทานํ ปหาย, อทิน์นาทานา ปฏิวิรโต, ทิน์นาทายี ทิน์นปาฏิกังขี, อเถเนน สุจิภูเตน อัต์ตนา วิหรามิ. อิมินาปี อังเคน อรหตํ อนุกโรมิ. อุโปสโถ จ เม อุปวุต์โถ ภวิส์สติ. ฯ

๓ ยาวชีวํ อรหันโต, อพรหมจริยํ ปหาย, พรหมจารี อาราจารี, วิรตา เมถุนา คามธัมมา. อหมัปัชช อิมัญจ รัตติ อิมัญจ ทิวสํ, อพรหมจริยํ ปหาย, พรหมจารี อาราจารี, วิรโต เมถุนา คามธัมมา. อิมินาปิ อังเคน อรหตํ อนุกโรมิ. อุโปสโถ จ เม อุปวุตโถ ภวิสสติ. ฯ

๔ ยาวชีวํ อรหันโต, มุสาวาทํ ปหาย, มุสาวาทา ปฏิวิรตา, สัจจวาที สัจจสันธา, เฐตา ปัจจยิกา, อวิสํวาทกา โลกัสส. อหมัปัชช อิมัญจ รัตติ อิมัญจ ทิวสํ, มุสาวาทํ ปหาย, มุสาวาทา ปฏิวิรโต, สัจจวาที สัจจสันโธ, เฐโต ปัจจยิโก, อวิสํวาทโก โลกัสส. อิมินาปิ อังเคน อรหตํ อนุกโรมิ. อุโปสโถ จ เม อุปวุตโถ ภวิสสติ. ฯ

๕ ยาวชีวํ อรหันโต, สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานํ ปหาย, สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา ปฏิวิรตา. อหมัปัชช อิมัญจ รัตติ อิมัญจ ทิวสํ, สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานํ ปหาย, สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา ปฏิวิรโต. อิมินาปิ อังเคน อรหตํ อนุกโรมิ. อุโปสโถ จ เม อุปวุตโถ ภวิสสติ. ฯ

๖ ยาวชีวํ อรหันโต, เอกภัตติกา รัตตูปรตา, วิรตา วิกาลโภชนา. อหมัปัชช อิมัญจ รัตติ อิมัญจ ทิวสํ, เอกภัตติโก รัตตูปรโต, วิรโต วิกาลโภชนา. อิมินาปิ อังเคน อรหตํ อนุกโรมิ. อุโปสโถ จ เม อุปวุตโถ ภวิสสติ. ฯ

๗ ยาวชีวํ อรหันโต, นัจจคีตวาทิตวิสูกทัสสนา มาลาคันธวิเลปนธารณมัณฑนวิภูสนัฏฐานา ปฏิวิรตา. อหมัปัชช อิมัญจ รัตติ อิมัญจ ทิวสํ, นัจจคีตวาทิตวิสูกทัสสนา มาลาคันธวิเลปนธารณมัณฑนวิภูสนัฏฐานา ปฏิวิรโต, อิมินาปิ อังเคน อรหตํ อนุกโรมิ. อุโปสโถ จ เม อุปวุตโถ ภวิสสติ. ฯ

๘ ยาวชีวํ อรหันโต, อุจจาสยนมหาสยนํ ปหาย, อุจจาสยนมหาสยนา ปฏิวิรตา, นีจเสยยํ กัปเปนติ, มัญจเก วา ติณสันถรเก วา. อหมัปัชช อิมัญจ รัตติ อิมัญจ ทิวสํ, อุจจาสยนมหาสยนํ ปหาย, อุจจาสยนมหาสยนา ปฏิวิรโต, นีจเสยยํ กัปเปมิ, มัญจเก วา

ติณสั้น์ถรเก วา. อิมินาปี อังเคน อรหตํ อนุกโรมิ. อุโปสโถ จ เม อุปวุตฺโถ ภวิสฺสติ. ฯ

๏ สัตรีพึงเล่าบ่นแลสวด โดยบทพยัญชน เปนอิตถีลิงคพากย์. จะยกขึ้นแสดงแต่บทแปลกใน ๘ องค์นั้นตามลำดับ ๑ ปฏิวิรตา นิหิตทัณฑา นิหิตสัตถา ลัชชินี ทยาปันนา สัพพปาณภูตหิตานุกัมปินี ๒ ปฏิวิรตา ทินนาทายินี ทินนปาฏิกังขินี ๓ ปฏิวิรตา พรหมจารินี อาราจารินี วิรตา ๔ ปฏิวิรตา สัจจวาทินี สัจจสันธา เฐตา ปัจจยิกา อวิสํวาทิกา ๕ ปฏิวิรตา ๖ เอกภัตติกา รัตตูปรตา วิรตา ๗ ปฏิวิรตา ๘ ปฏิวิรตา แปลกแต่เท่านี้ นอกนี้ไม่แปลก ฯ

จบคำปัจจเวกขณองค์อุโบสถเท่านี้

๏ นมัสการพระเจดีย์พระสถูป พระพุทธรูป ๒ เวลา เช้า ๑ เย็น ๑ เปนเวลารฦกถึงคุณพระรตนตรัย ให้เจริญความเชื่อความเลื่อมใส บำเพ็ญภาวนามยบุญ นมัสการ เวลาเช้า พุทธาภิถุติ, ธัมมาภิถุติ, สังฆาภิถุติ. ตั้ง นโม ๓ หนแล้วสวด พุทธาภิถุติ ดังนี้ ฯ

๏ โย โส ตถาคโต อรหํ สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจรณสัมปันโน สุคโต โลกวิทู, อนุตตโร ปุริสทัมมสารถิ สัตถา เทวมนุสสานํ พุทโธ ภควา. โย อิมํ โลกํ สเทวกํ สมารกํ สพรหมกํ สัสสมณพราหมณึ ปชํ สเทวมนุสสํ, สยํ อภิญญา สัจฉิกัตวา ปเวเทสิ, โย ธัมมํ เทเสสิ อาทิกัลยาณํ มัชเฌกัลยาณํ ปริโยสานกัลยาณํ, สาตถํ สพยัญชนํ เกวลปริปุณณํ ปริสุทธํ พรหมจริยํ ปกาเสสิ. ตมหํ ภควันตํ อภิปูชยามิ, ตมหํ ภควันตํ สิรสา นมามิ. ฯ กราบลงหน ๑ แล้วสวด ธัมมาภิถุติ ดังนี้ ฯ

๏ โย โส สวากขาโต ภควตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อกาลิโก เอหิปัสสิโก, โอปนยิโก ปัจจัตตํ เวทิตัพโพ วิญญูหิ. ตมหํ ธัมมํ อภิปูชยามิ, ตมหํ ธัมมํ สิรสา นมามิ. ฯ กราบลงหน ๑ แล้วสวด สังฆาภิถุติ ดังนี้ ฯ

๏ โย โส สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสังโฆ, อุชุปฏิปันโน ภควโต

สาวกสํโฆ, ญายปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, สามีจิปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ. ยทิทํ จัต์ตาริ ปุริสยุคานิ, อัฏ์ฐ ปุริสปุค์คลา. เอส ภควโต สาวกสํโฆ, อาหุเนย์โย ปาหุเนย์โย ทัก์ขิเณย์โย อัญ์ชลิกรณีโย, อนุต์ตรํ ปุญ์ญัก์เขต์ตํ โลกัส์ส. ตมหํ สํฆํ อภิปูชยามิ, ตมหํ สํฆํ สิรสา นมามิ. ฯ กราบดงหน ๑ แล้วนั่งเปนปรกติแล้ว สวดคาถาประณามพระรตนตรัย ดังนี้ ฯ

๑ พุท์โธ สุสุท์โธ กรุณามหัณ์ณโว, โยจ์จัน์ตสุท์ธพ์พรญาณโลจโน.
โลกัส์ส ปาปูปกิเลสฆาตโก, วัน์ทามิ พุท์ธํ อหมาทเรน ตํ.
ธัม์โม ปที่โป วิย ตัส์ส สัต์ถุโน, โย มัค์คปากามตเภทภิน์นโก.
โลกุต์ตโร โย จ ตทัต์ถทีปโน, วัน์ทามิ ธัม์มํ อหมาทเรน ตํ.
สํโฆ สุเขต์ตาภย์ติเขต์ตสัญ์ญิโต, โย ทิฏ์ฐสัน์โต สุคตานุโพธโก.
โลลัป์ปหีโน อริโย สุเมธโส, วัน์ทามิ สํฆํ อหมาทเรน ตํ.
อิจ์เจวเมกัน์ตภิปูชเนย์ยกํ, วัต์ถุต์ตยํ วัน์ทยตาภิสํขตํ.
ปุญ์ญํ มยา ยํ มม สัพ์พุป์ทัทวา, มา โหน์ตุ เว ตัส์ส ปภาวสิท์ธิยา. ฯ

ถ้าเวลามี ให้สวดสํเวคปริกิต์ตนปาฐต่อไป แลปาฐนี้ ภิกษุสวดตามที่ ถ้าสามเณร ลด "ภิกฺขูนํ สิก์ขาสาชีวสมาปัน์นา" ออกเสีย เมื่อสวดพร้อมกับภิกษุถึงบทลดเข้า สามเณรนิ่งเสีย พ้นบทนั้นแล้วสวดต่อไป แต่ที่คฤหัษฐสวดนั้น จะบอกบทแปลกไว้เบื้องหลัง ฯ สํเวคปริกิต์ตนปาฐ ดังนี้ ฯ

๑ อิธ ตถาคโต โลเก อุปปัน์โน อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ เทสิโต นิย์ยานิโก อุปสมิโก ปรินิพ์พานิโก สัม์โพธคามี สุคตัป์ปเวทิโต. มยัน์ตํ ธัม์มํ สุต์วา เอวํ ชานาม, "ชาติปิ ทุก์ขา ชราปิ ทุก์ขา มรณัม์ปิ ทุก์ขํ. โสกปริเทวทุก์ขโทมนัส์สุปายาสาปิ ทุก์ขา. อัป์ปิเยหิ สัม์ปโยโค ทุก์โข. ปิเยหิ วิป์ปโยโค ทุก์โข. ยัม์ปิจ์ฉํ น ลภติ, ตัม์ปิ ทุก์ขํ. สํขิต์เตน ปัญ์จุปาทานัก์ขัน์ธา ทุก์ขา. เสย์ยถีทํ. รูปูปาทานัก์ขัน์โธ, เวทนูปาทานัก์ขัน์โธ, สัญ์ญูปาทานัก์ขัน์โธ, สํขารูปาทานัก์ขัน์โธ, วิญ์ญาณูปาทานัก์ขัน์โธ. เยสํ ปริญ์ญาย, ธรมาโน โส ภควา. เอวํ พหุลํ สาวเก

วิเนติ, เอวํภาคา จ ปนัสฺส ภควโต สาวเกสุ อนุสาสนี, พหุลา ปวัตฺตติ, "รูปํ อนิจฺจํ, เวทนา อนิจฺจา, สัญฺญา อนิจฺจา, สังขารา อนิจฺจา, วิญฺญาณํ อนิจฺจํ. รูปํ อนัตฺตา, เวทนา อนัตฺตา, สัญฺญา อนัตฺตา, สังขารา อนัตฺตา, วิญฺญาณํ อนัตฺตา. สัพฺเพ สังขารา อนิจฺจา, สัพฺเพ ธัมฺมา อนัตฺตาติ." เต มยํ, "โอติณฺณามฺห ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนัสฺเสหิ อุปายาเสหิ, ทุกฺโขติณฺณา ทุกฺขปเรตา, อัปฺเปว นามิมัสฺส เกวลัสฺส ทุกฺขกฺขนฺธัสฺส อันฺตกิริยา ปัญฺญาเยถาติ," จิรปรินิพฺพุตมฺปิ ตํ ภควันฺตํ อุทฺทิสฺส อรหันฺตํ สัมฺมาสัมฺพุทฺธํ, สัทฺธา อคารัสฺมา อนคาริยํ ปัพฺพชิตา, ตสฺมิํ ภควติ พฺรหฺมจริยํ จราม, ภิกฺขูนํ สิกฺขาสาชีวสมาปันฺนา. ตํ โน พฺรหฺมจริยํ, อิมัสฺส เกวลัสฺส ทุกฺขกฺขนฺธัสฺส อันฺตกิริยาย สํวัตฺตตุ. ฯ

๏ คฤหัษฐ์สวดมาตั้งแต่ "อิธ ตถาคโต" จนถึง "ปัญฺญาเยถาติ" แล้ว สวดดังนี้ "จิรปรินิพฺพุตมฺปิ ตํ ภควันฺตํ สรณํ คตา, ธัมฺมญฺจ ภิกฺขุสังฆญฺจ. ตัสฺส ภควโต สาสนํ, ยถาสติ ยถาพลํ มนสิกโรม, อนุปฏิปัชฺชาม, สา สา โน ปฏิปัตฺติ, อิมัสฺส เกวลัสฺส ทุกฺขกฺขนฺธัสฺส อันฺตกิริยาย สํวัตฺตตุ. ฯ

อนึ่งถ้าสัตรีสวดที่ "เต มยํ" นั้น ให้แปลงเปน "ตา มยํ" ฯ

บทว่า "ปรินิพฺพานิโก" มีในฉบับสหพเปน "ปรินิพฺพายิโก" นี้ทุกแห่ง ฯ

๏ เวลาเย็น เวลาค่ำ มีกาลเวลามาก, พึงนมัสการ พุทฺธาภิคีติ, ธัมฺมาภิคีติ, สํฆาภิคีติ, มีอนุสรณปาฐอยู่เบื้องต้น ตั้ง นโม ๓ หน แล้ว ว่าพุทฺธานุสฺสตินยปาฐ ดังนี้ ฯ

ตํ โข ปน ภควันฺตํ เอวํ กัลฺยาโณ กิตฺติสัทฺโท อัพฺภุคฺคโต "อิติปิ โส ภควา อรหํ สัมฺมาสัมฺพุทฺโธ, วิชฺชาจรณสัมฺปันฺโน สุคโต โลกวิทู, อนุตฺตโร ปุริสทัมฺมสารถิ สัตฺถา เทวมนุสฺสานํ พุทฺโธ ภควาติ." ฯ

หยุดรภกความ ตามที่มาในปาฐที่ว่ามา ย่อฤาพิสดาร ตามควรแล้ว สวดพุทฺธาภิคีติ ดังนี้ ฯ

พุทฺธวารหนฺตวรตาทิคุณาภิยุตฺโต, สุทฺธาภิ ญาณกรุณาหิ สมาคตตฺโต.
โพเธสิ โย สุชนตํ กมลํว สูโร, วนฺทามหํ ตมรณํ สิรสา ชิเนนฺทํ. ฯ
พุทฺโธ โย สพฺพปาณีนํ, สรณํ เขมมุตฺตมํ.
ปฐมานุสฺสติฏฺฐานํ, วนฺทามิ ตํ สิเรนหํ.
พุทฺธสฺสาหสฺมิ ทาโสว, พุทฺโธ เม สามิกิสฺสโร.
พุทฺโธ ทุกฺขสฺส ฆาตา จ, วิธาตา จ หิตสฺส เม.
พุทฺธสฺสาหํ นิยฺยาเทมิ, สรีรญฺชีวิตญฺจิทํ.
วนฺทนฺโตหํ จริสฺสามิ, พุทฺธสฺเสว สุโพธิตํ.
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ, พุทฺโธ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สจฺจวชฺเชน, วฑฺเฒยฺยํ สตฺถุ สาสเน.
พุทฺธํ เม วนฺทมาเนน, ยํ ปุญฺญํ ปสุตํ อิธ.
สพฺเพปิ อนฺตรายา เม, มาเหสุํ ตสฺส เตชสา. ฯ

จบคาถานี้แล้วกราบลงหน ๑ หมอบลงว่า

กาเยน วาจาย ว เจตสา วา, พุทฺเธ กุกมฺมํ ปกตํ มยา ยํ.
พุทฺโธ ปฏิคฺคณฺหตุ อจฺจยนฺตํ, กาลนฺตเร สํวริตุํว พุทฺเธ. ฯ

จบแล้วนั่งว่าธมฺมานุสฺสตินัยปาฐดังนี้ ฯ

๏ สฺวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม, สนฺทิฏฺฐิโก อกาลิโก เอหิปสฺสิโก, โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญฺญูหีติ. ฯ

หยุดรฦกความตามที่มาในปาฐที่ว่ามา ย่อฤๅพิสดารตามควรแล้ว สวดธมฺมาภิคีติ ดังนี้ ฯ

สฺวากฺขาตตาทิคุณโยควเสน เสยฺโย, โย มคฺคปากปริยตฺติวิโมกฺขเภโท.
ธมฺโม กุโลกปตนา ตทธาริธารี, วนฺทามหํ ตมหรํ วรธมฺมเมตํ. ฯ
ธมฺโม โย สพฺพปาณีนํ, สรณํ เขมมุตฺตมํ.
ทุติยานุสฺสติฏฺฐานํ, วนฺทามิ ตํ สิเรนหํ.
ธมฺมสฺสาหสฺมิ ทาโสว, ธมฺโม เม สามิกิสฺสโร.
ธมฺโม ทุกฺขสฺส ฆาตา จ, วิธาตา จ หิตสฺส เม.
ธมฺมสฺสาหํ นิยฺยาเทมิ, สรีรญฺชีวิตญฺจิทํ.

วัน๎ทัน๎โตหํ จริส๎สามิ, ธัม๎มัส๎เสว สุธัม๎มตํ.
นัต๎ถิ เม สรณํ อัญ๎ญํ, ธัม๎โม เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจ๎จวัช๎เชน, วัฑ๎เฒย๎ยํ สัต๎ถุ สาสเน.
ธัม๎มํ เม วัน๎ทมาเนน, ยํ ปุญ๎ญํ ปสุตํ อิธ.
สัพ๎เพปิ อัน๎ตรายา เม, มาเหสุํ ตัส๎ส เตชสา. ๆ

จบคาถานี้แล้ว กราบลงหน ๑ หมอบลงว่า

กาเยน วาจาย ว เจตสา วา, ธัม๎เม กุกัม๎มํ ปกตํ มยา ยํ.
ธัม๎โม ปฏิค๎คัณ๎หตุ อัจ๎จยัน๎ตํ, กาลัน๎ตเร สํวริตุํ ธัม๎เม. ๆ

จบแล้วนั่งว่าสํฆานุส๎สตินยปาฐ ดังนี้ ๆ

๏ สุปฏิปัน๎โน ภควโต สาวกสํโฆ, อุชุปฏิปัน๎โน ภควโต สาวกสํโฆ, ญายปฏิปัน๎โน ภควโต สาวกสํโฆ, สามีจิปฏิปัน๎โน ภควโต สาวกสํโฆ. ยทิทํ จัต๎ตาริ ปุริสยุคานิ, อัฏ๎ฐ ปุริสปุค๎คลา. เอส ภควโต สาวกสํโฆ, อาหุเณย๎โย ปาหุเณย๎โย ทัก๎ขิเณย๎โย อัญ๎ชลิกรณีโย, อนุต๎ตรํ ปุญ๎ญัก๎เขต๎ตํ โลกัส๎สาติ. ๆ

หยุดรฦกความ ตามที่มาในปาฐที่ว่า ย่อฤๅพิสดาร ตามควรแล้ว สวดสํฆาภิคีติดังนี้ ๆ

สัท๎ธัม๎มโช สุปฏิปัต๎ติคุณาภิยุต๎โต, โยฏ๎ฐัพ๎พิโธ อริยปุค๎คลสํฆเสฏ๎โฐ.
สีลาทิธัม๎มปวราสยกายจิต๎โต, วัน๎ทามหํ ตมริยาน คณํ สุสุท๎ธํ. ๆ

สํโฆ โย สัพ๎พปาณีนํ, สรณํ เขมมุต๎ตมํ.
ตติยานุส๎สติฏ๎ฐานํ, วัน๎ทามิ ตํ สิเรนหํ.
สํฆัส๎สาหัส๎มิ ทาโสว, สํโฆ เม สามิกิส๎สโร.
สํโฆ ทุก๎ขัส๎ส ฆาตา จ, วิธาตา จ หิตัส๎ส เม.
สํฆัส๎สาหํ นิย๎ยาเทมิ, สรีรัญ๎ชีวิตัญ๎จิทํ.
วัน๎ทัน๎โตหํ จริส๎สามิ, สํฆัส๎โสปฏิปัน๎นตํ.
นัต๎ถิ เม สรณํ อัญ๎ญํ, สํโฆ เม สรณํ วรํ.
เอเตน สัจ๎จวัช๎เชน, วัฑ๎เฒย๎ยํ สัต๎ถุ สาสเน.

สํฆํ เม วัน์ทมาเนน, ยํ ปุญํ ปสุตํ อิธ.
สัพ์เพปิ อัน์ตรายา เม, มาเหสุํ ตัส์ส เตชสา. ฯ

จบคาถานี้แล้ว กราบลงหน ๑ หมอบลงว่า

กาเยน วาจาย ว เจตสา วา, สํเฆ กุกัม์มํ ปกตํ มยา ยํ.
สํโฆ ปฏิค์คัณ์หตุ อัจ์จยัน์ตํ, กาลัน์ตเร สํวริตุํ ว สํเฆ. ๚

สัตรีเล่าบ่นแลสวดแปลกอย่างนี้ "พุท์ธัส์สาหัส์มิ ทาสี. ธัม์มัส์สาหัส์มิ ทาสี. สํฆัส์สาหัส์มิ ทาสี. วัน์ทัน์ตีหํ. พุท์ธํ เม วัน์ทมานาย. ธัม์มํ เม วัน์ทมานาย. สํฆํ เม วัน์ทมานาย." ถ้าคฤหัษฐ์ทั้งบุรุษสัตรีสวด, มีความรังเกียจจอสภาวนิรุติ์ต่ออยู่, บุรุษจะสวดว่า "วัน์ทมาโน จริส์สามิ," สัตรีจะสวดว่า "วัน์ทมานา จริส์สามิ," ดังนี้ พร้อมกันไป ดัง คโต, คตา, ฉนั้น, ก็ควร. ก็แปลว่า "ไหว้อยู่" เหมือนกัน. ๚

สรณคมนานุสสรณคาถา

๏ อหํ พุท์ธัญ์จ ธัม์มัญ์จ, สํฆัญ์จ สรณํ คโต.
อุปาสกัต์ตํ เทเสสึ, ภิก์ขุสํฆัส์ส สัม์มุขา.
เอตํ เม สรณํ เขมํ, เอตํ สรณมุต์ตมํ.
เอตํ สรณมาคัม์ม, สัพ์พทุก์ขา ปมุจ์จเย.
ยถาพลํ จเรย์ยาหํ, สัม์มาสัม์พุท์ธสาสนํ.
ทุก์ขนิส์สรณัส์เสว, ภาคี อัส์สํ อนาคเต. ๚

สัตรีเล่าบ่นแลสวดแปลกอย่างนี้ "สํฆัญ์จ สรณํ คตา, อุปาสิกัต์ตํ เทเสสึ. ภาคินิส์สํ อนาคเต." ๚

โมกขุปายคาถา

๏ สัพ์พวัต์ถุต์ตมํ นัต์วา, พุท์ธธัม์มคณัต์ตยํ.
เชคุจ์ฉกายมัจ์จานํ, โมก์ขุปายํ วทามิหํ. ฯ
ปาติโมก์ขํ ปุเรตัพ์พํ, อโถ อินท์ริยสํวโร.

อาชีวัส์ส อโถ สุท์ธิ, อโถ ปัจ์จยนิส์สิตํ.
จาตุปาริสุท์ธิสีลํ, กาตัพ์พํว สุนิม์มลํ. ฯ
การณากรเณเหว, ภิก์ขุนา โมก์ขเมสินา.
พุท์ธานุส์สติ เมต์ตา จ, อสุภํ มรณัส์สติ.
อิจ์จิมา จตุรารัก์ขา, กาตัพ์พา จ วิปัส์สนา. ฯ
วิสุท์ธธัม์มสัน์ตาโน, อนุต์ตราย โพธิยา.
โยคโต จ ปโพธา จ, "พุท์โธ พุท์โธติ" ญายเต. ฯ
นรานรติรัจ์ฉาน- เภทา สัต์ตา สุเขสิโน.
สัพ์เพปิ สุขิโน โหน์ตุ, สุขิตัต์ตา จ เขมิโน. ฯ
เกสโลมาทิฉวานํ, อยเมว สมุส์สโย.
กาโย สัพ์โพปิ เชคุจ์โฉ, วัณ์ณาทิโต ปฏิก์กุโล. ฯ
ชีวิตินท์ริยุปัจ์เฉท- สํขาตมรณํ สิยา.
สัพ์เพสํปีธ ปาณีนํ, ตัญ์หิ ธุวํ น ชีวิตํ. ฯ
อวิช์ชาทีหิ สัม์ภูตา, รูปัญ์จ เวทนา ตถา.
อโถ สัญ์ญา จ สํขารา, วิญ์ญาณัญ์จาติ ปัญ์จิเม.
อุปปัช์ชัน์ติ นิรุช์ฌัน์ติ, เอวํ หุต์วา อภาวโต.
เอเต ธัม์มา อนิจ์จาถ, ตาวกาลิกตาทิโต. ฯ
ปุนัป์ปุนํ ปีฬิตัต์ตา, อุป์ปาเทน วเยน จ.
เต ทุก์ขาว อนิจ์จา เย, อถ สัน์ตัต์ตาทิโต. ฯ
วเส อวัต์ตนาเยว, อัต์ตวิปัก์ขภาวโต.
สุญ์ญัต์ตัส์สามิกัต์ตา จ, เต อนัต์ตาติ ญายเร. ฯ
เอวํ สัน์เต จ เต ธัม์มา, นิพ์พินท์ทัพ์พภาวโต.
ทัฑ์ฒ คหส์มาเยว, อลํ โมก์ขํ คเวสิตุํ. ฯ
ปัญ์จัก์ขัน์ธมิมํ ทุก์ขํ, ตัณ์หา สมุทโย ภเว.
ตัส์สา นิโรโธ นิพ์พานํ, มัค์โค อัฏ์ฐังคิการิโย. ฯ
เอต์ตกานํปิ ปาฐานํ, อัต์ถํ ญัต์วา ยถารหํ.
ปฏิปัช์เชถ เมธาวี, ปัต์ตุํ สํขารนิพ์พุตึ. ฯ

โคตมกเจติยธัม์มปริยาโย

๏ อภิญ์ญาย โข โส ภควา ธัม์มํ เทเสติ โน อนภิญ์ญาย, สนิทานํ ธัม์มํ เทเสติ โน อนิทานํ, สัป์ปาฏิหาริยํ ธัม์มํ เทเสติ โน อัป์ปาฏิหาริยํ. ตัส์ส โข ปน ภควโต, อภิญ์ญาย ธัม์มํ เทสยโต โน อนภิญ์ญาย, สนิทานํ ธัม์มํ เทสยโต โน อนิทานํ, สัป์ปาฏิหาริยํ ธัม์มํ เทสยโต โน อัป์ปาฏิหาริยํ, กรณีโย โอวาโท, กรณียา อนุสาสนี. อลัญ์จ ปน โน ตุฏ์ฐิยา, อลํ อัต์ตมนตาย, อลํ โสมนัส์สาย, "สัม์มาสัม์พุท์โธ ภควา, ส์วากขาโต ภควตา ธัม์โม, สุปฏิปัน์โน สํโฆติ." ฯ

อุตุต์ตยาทิสํเวคคาถา

๏ อิธ วัส์สํ วสิส์สามิ, อิธ เหมัน์ตคิม์หิสุ.
อิติ พาโล วิจิน์เตติ, อัน์ตรายํ น พุช์ฌติ.
ปุป์ผานิเหว ปจินัน์ตํ, พ์ยาสัต์ตมนสํ นรํ.
อติต์ตํเยว กาเมสุ, อัน์ตโก กุรุเต วสํ.
น สัน์ติ ปุต์ตา ตาณาย, น ปิตา นปิ พัน์ธวา.
อัน์ตเกนาธิปัน์นัส์ส, นัต์ถิ ญาตีสุ ตาณตา.
เอตมัต์ถวสํ ญัต์วา, ปัณ์ฑิโต สีลสํวุโต.
นิพ์พานคมนํ มัค์คํ, ขิป์ปเมว วิโสธเย. ฯ

ติลัก์ขณาทิคาถา

๏ 'สัพ์เพ สํขารา อนิจ์จาติ' ยทา ปัญ์ญาย ปัส์สติ.
อถ นิพ์พินทติ ทุก์เข, เอส มัค์โค วิสุท์ธิยา.
'สัพ์เพ สํขารา ทุก์ขาติ' ยทา ปัญ์ญาย ปัส์สติ.
อถ นิพ์พินทติ ทุก์เข, เอส มัค์โค วิสุท์ธิยา.
'สัพ์เพ ธัม์มา อนัต์ตาติ' ยทา ปัญ์ญาย ปัส์สติ.
อถ นิพ์พินทติ ทุก์เข, เอส มัค์โค วิสุท์ธิยา. ฯ

อัป์ปกา เต มนุส์เส์สุ, เย ชนา ปารคามิโน.
อถายํ อิตรา ปชา, ตีรเมวานุธาวติ.
เย จ โข สัม์มทัก์ขาเต, ธัม์เม ธัม์มานุวัต์ติโน.
เต ชนา ปารเมส์สัน์ติ, มัจ์จุเธย์ยํ สุทุต์ตรํ.
กัณ์หํ ธัม์มํ วิป์ปหาย, สุก์กํ ภาเวถ ปัณ์ฑิโต.
โอกา อโนกมาคัม์ม, วิเวเก ยัต์ถ ทูรมํ.
ตัต์ราภิรติมิจ์เฉย์ย, หิต์วา กาเม อกิญ์จโน.
ปริโยทเปย์ย อัต์ตานํ, จิต์ตัก์เลเสหิ ปัณ์ฑิโต.
เยสํ สัม์โพธิยังเคสุ, สัม์มา จิต์ตํ สุภาวิตํ.
อาทานปฏินิส์สัค์เค, อนุปาทาย เย รตา.
ขีณาสวา ชุติมัน์โต, เต โลเก ปรินิพ์พุตาติ. ฃ

ภารสุต์ตคาถา

๑ ภารา หเว ปัญ์จัก์ขัน์ธา, ภารหาโร จ ปุค์คโล.
ภาราทานํ ทุกํขํ โลเก, ภารนิก์เขปนํ สุขํ.
นิก์ขิปิต์วา ครุํ ภารํ, อัญ์ญํ ภารํ อนาทิย.
สมูลํ ตัณ์หํ อัพ์พุย์ห, นิจ์ฉาโต ปรินิพ์พุโตติ. ฃ

สํวรคาถา

๑ สุภานุปัส์สิํ วิหรัน์ตํ, อินท์ริเยสุ อสํวุตํ.
โภชนัม์หิ อมัต์ตัญ์ญุํ, กุสีตํ หีนวีริยํ.
ตํ เว ปสหติ มาโร, วาโต รุก์ขํว ทุพ์พลํ.
อสุภานุปัส์สิํ วิหรัน์ตํ, อินท์ริเยสุ สุสํวุตํ.
โภชนัม์หิ จ มัต์ตัญ์ญุํ, สัท์ธํ อารัท์ธวีริยํ.
ตํ เว นัป์ปสหติ มาโร, วาโต เสลํว ปัพ์พตํ. ๆ

จักฺขุนา สํวโร สาธุ, สาธุ โสเตน สํวโร.
ฆาเนน สํวโร สาธุ, สาธุ ชิวฺหาย สํวโร.
กาเยน สํวโร สาธุ, สาธุ วาจาย สํวโร.
มนสา สํวโร สาธุ, สาธุ สัพฺพัตฺถ สํวโร.
สัพฺพัตฺถ สํวุโต ภิกฺขุ, สัพฺพทุกฺขา ปมุจฺจติ. ฃ

ติรตนปณามคาถา พระบรมราชนิพนธ์

๏ พุทฺธํ นเม รตนภูตสิรีจิตฺตํ, ธัมฺมํ นเม รตนภูตวิสุทฺธิสารํ.
สํฆํ นเม รตนภูตสุสีลทิฏฺฐึ, เอตํ นเม ติรตนํ รตนัตฺตยํว๎หํ.
สัมฺมา สโมสริตวัตฺถุวิเสสภูตํ, อํ โญญฺญยุตฺตคุณโยควสัปฺปวัตฺตํ.
อัส๎มึ ตยัม๎หิปิ ตเถว ยถา ติทณฺเฑ, เอกํ วินา ตทิตเรสมสัมฺภเวน.
โลเก กทาจิ จ จิเรน จ ปาตุภูตํ, คัมฺภีรญาณวิสยํ อติทุทฺทสัตฺถํ.
วิญฺญูหิ ปัณฺฑิตชเนหิ วิชัญฺญรูปํ, โลกัม๎หิ เกหิจิ กถัญฺจุปลัพฺภนียํ.
เกสัญฺจิ สุฏฺฐุ วิทิตํ คุณกายคายํ, นาเมหิเยว ชนตาย สุวิสฺสุตัมฺปิ.
สัมฺปัสฺสตํ มนสิ สุทฺธปสาทฐานํ, ปุญฺญัตฺถิกานมสมุตฺตมปุญฺญภูมึ.
ทุกฺขา ปมุจฺจนมุขํ สรณํ คตานํ, ปูชารเหสุ ปรมํ อภิปูชเนยฺยํ.
นิพฺพานสัจฺฉิกิริยายุปนิสฺสยัตฺถํ, สัมฺมา กิเลสมลโสธนสิทฺธิยา จ.
สาธูหิ อัตฺถกุสเลหุปเสวนียํ, ปาเณหิ จาปิ สรณํ คมนียเมว.
ตัส๎มา หิ ตํ ติรตนํ สรณํ คตัม๎ห, รัตฺตินฺทิวํ ขณขเณสุ นมัสฺสมานา.
ปูเชม จาปิ สตตํ สุปสันฺนจิตฺตา, ตัตฺถานุปาริจริยาย สทา รตา จ.
ปุญฺเญน ตัตฺถ สุกเตน สุขํ ภเวมุ, เตเชน ตัสฺส จ สทาปิ สุวัตฺถิ โหตุ.
โย เจส ธัมฺมวินยัม๎หิ ปมาณภูโต, โลกุตฺตราภิสมโย นิยโต สุโพธิ.
ตัสฺโสปนิสฺสยจยาย อยัมฺปิ โหตุ, วัตฺถุตฺตเย ปริจิโต สุปสาทกาโร. ฃ

ปั์ตฺติทานคาถา

๏ ยา เทวตา สั์นฺติ วิหารวาสิ์นี, ถูเป ฆเร โพธิฆเร ตหึ์ ตหึ์.
ตา ธั์มฺมทาเนน ภวั์นฺตุ ปูชิตา, โสั์ตฺถึ์ กโรนฺเตธ วิหารมั์ณฺฑเล.
เถรา จ มั์ชฺฌา นวกา จ ภิกฺขโว, สารามิกา ทานปตี์ อุปาสกา.
คามา จ เทสา นิคมา จ อิสั์สรา, สั์ปฺปาณภูตา สุขิตา ภวั์นฺตุ เต.
ชลาพุชา เยปิ์ จ อั์ณฺฑสั์มฺภวา, สํเสทชาตา อถโวปปาติกา.
นิยั์ยานิกํ ธั์มฺมวรํ ปฏิจั์จ เต, สั์พฺเพปิ์ ทุกั์ขั์สฺส กโรนฺตุ สํขยํ. ฯ
ฐาตุ จิรํ สตํ ธั์มฺโม, ธั์มฺมั์ทฺธรา จ ปุั์คฺคลา.
สํโฆ โหตุ สมั์คฺโค ว, อั์ตฺถาย จ หิตาย จ.
อั๎มฺเห รั์กฺขตุ สั์ทฺธั์มฺโม, สั์พฺเพปิ์ ธั์มฺมจาริโน.
วุั์ฑฺฒึ์ สั์มฺปาปุเณย์ยาม, ธั์มฺเม อริยั์ปฺปเวทิเต. ฯ

สิ์ลุทฺเทสปาโฐ อุโปสถาวสาเน สั์ชฺฌายิตั์พฺโพ

๏ ภาสิตมิทํ เตน ภควตา ชานตา ปั์สฺสตา อรหตา สั์มฺมาสั์มฺพุทฺเธน, "สั์มฺปั์นฺนสิ์ลา ภิกฺขเว วิหรถ สั์มฺปั์นฺนปาติโมกฺขา, ปาติโมกฺขสํวรสํวุตา วิหรถ อาจารโคจรสั์มฺปั์นฺนา, อณุมั์ตฺเตสุ วั์ชฺเชสุ ภยทั์สฺสาวี สมาทาย สิกฺขถ สิกฺขาปเทสูติ." ตั์สฺมาติหั๎มฺเหหิ สิกฺขิตั์พฺพํ, "สั์มฺปั์นฺนสิ์ลา วิหริสั์สาม สั์มฺปั์นฺนปาติโมกฺขา, ปาติโมกฺขสํวรสํวุตา วิหริสั์สาม อาจารโคจรสั์มฺปั์นฺนา, อณุมั์ตฺเตสุ วั์ชฺเชสุ ภยทั์สฺสาวี สมาทาย สิกฺขิสั์สาม สิกฺขาปเทสูติ." เอวั๎ญฺหิ โน สิกฺขิตั์พฺพํ. ฯ

ทายนคาถา

๏ ฉินฺท โสตํ ปรั์กฺกั์มฺม, กาเม ปนูท พฺรา๎หฺมณ.
นั์ปฺปหาย มุนิ กาเม, เนกั์ตฺตมุปปั์ชฺชติ.
กยิรา เจ กยิราเถนํ, ทั๎ฬฺหเมนํ ปรั์กฺกเม.

สิถิโล หิ ปริพ์พาโช, ภิย์โย อากิรเต รชํ.
อกตํ ทุก์กฏํ เสย์โย, ปัจ์ฉา ตัป์ปติ ทุก์กฏํ.
กตัญ์จ สุกตํ เสย์โย, ยํ กัต์วา นานุตัป์ปติ.
กุโส ยถา ทุค์คหิโต, หัต์ถเมวานุกัน์ตติ.
สามัญ์ญํ ทุป์ปรามัต์ถํ, นิรยายุปกัฑ์ฒติ.
ยังกิญ์จิ สิถิลํ กัม์มํ, สํกิลิฏ์ฐัญ์จ ยํ วตํ.
สํกัส์สรํ พ๎รห๎มจริยํ, น ตํ โหติ มหัป์ผลัน์ติ. ฯ

ที่ "สิถิโล, สิถิลํ" นั้น, ปาฐในฉบับสีหฬ เปน 'สฐิโล, สฐิลํ' ดังนี้ ฯ

กายคตาสติภาวนาปาโฐ

๑ อยํ โข เม กาโย, อุท์ธํ ปาทตลา, อโธ เกสมัต์ถกา, ตจปริยัน์โต, ปูโร นานัป์ปการัส์ส อสุจิโน. อัต์ถิ อิมัส์มิํ กาเย, เกสา โลมา นขา ทัน์ตา ตโจ, มํสํ นหารู อัฏ์ฐี อัฏ์ฐิมิญ์ชํ วัก์กํ, หทยํ ยกนํ กิโลมกํ บีหกํ บัป์ผาสํ, อัน์ตํ อัน์ตคุณํ อุทริยํ กรีสํ. บิต์ตํ เสม์หํ ปุพ์โพ โลหิตํ เสโท เมโท, อัส์สุ วสา เขโฬ สิงฆาณิกา ลสิกา มุต์ตํ. ฯ มุต์ตํ ลสิกา สิงฆาณิกา เขโฬ วสา อัส์สุ, เมโท เสโท โลหิตํ ปุพ์โพ เสม์หํ บิต์ตํ. กรีสํ อุทริยํ อัน์ตคุณํ อัน์ตํ, บัป์ผาสํ บีหกํ กิโลมกํ ยกนํ หทยํ, วัก์กํ อัฏ์ฐิมิญ์ชํ อัฏ์ฐี นหารู มํสํ, ตโจ ทัน์ตา นขา โลมา เกสา. ฯ อัต์ถิ อิมัส์มิํ กาเย, เกสา โลมา นขา ทัน์ตา ตโจ, มํสํ นหารู อัฏ์ฐี อัฏ์ฐิมิญ์ชํ วัก์กํ, หทยํ ยกนํ กิโลมกํ บีหกํ บัป์ผาสํ, อัน์ตํ อัน์ตคุณํ อุทริยํ กรีสํ. บิต์ตํ เสม์หํ ปุพ์โพ โลหิตํ เสโท เมโท, อัส์สุ วสา เขโฬ สิงฆาณิกา ลสิกา มุต์ตํ. เอวมยํ เม กาโย, อุท์ธํ ปาทตลา, อโธ เกสมัต์ถกา, ตจปริยัน์โต, ปูโร นานัป์ปการัส์ส อสุจิโนติ. ฯ

สุป์ปพุท์ธํ ปพุช์ฌัน์ติ, สทา โคตมสาวกา.
เยสํ ทิวา จ รัต์โต จ, นิจ์จํ กายคตา สติ.

ยัญ์หิ กิจ์จํ ตทปวิท์ธํ, อกิจ์จํ ปน กรียติ.
อุน์นฬานํ ปมัต์ตานํ, เตสํ วัฑ์ฒัน์ติ อาสวา.
เยสัญ์จ สุสมารัท์ธา, นิจ์จํ กายคตา สติ.
อกิจ์จํ เต น เสวัน์ติ, กิจ์เจ สาตัจ์จการิโน.
สตานํ สัม์ปชานานํ, อัต์ถํ คัจ์ฉัน์ติ อาสวาติ. ฯ

กายคตาสติภาวนาปาฐ นิฏ์ฐิโต.

วิปัส์สนานยปาโฐ

๏ รูปํ อตีตานาคตปัจ์จุป์ปัน์นํ, อนิจ์จํ สํขตํ ปฏิจ์จสมุป์ปัน์นํ, ขยธัม์มํ วยธัม์มํ วิราคธัม์มํ นิโรธธัม์มํ. เวทนา อตีตานาคตปัจ์จุป์ปัน์นา, อนิจ์จา สํขตา ปฏิจ์จสมุป์ปัน์นา, ขยธัม์มา วยธัม์มา วิราคธัม์มา นิโรธธัม์มา. สัญ์ญา อตีตานาคตปัจ์จุป์ปัน์นา, อนิจ์จา สํขตา ปฏิจ์จสมุป์ปัน์นา, ขยธัม์มา วยธัม์มา วิราคธัม์มา นิโรธธัม์มา. สํขารา อตีตานาคตปัจ์จุป์ปัน์นา, อนิจ์จา สํขตา ปฏิจ์จสมุป์ปัน์นา, ขยธัม์มา วยธัม์มา วิราคธัม์มา นิโรธธัม์มา. วิญ์ญาณํ อตีตานาคตปัจ์จุป์ปัน์นํ, อนิจ์จํ สํขตํ ปฏิจ์จสมุป์ปัน์นํ, ขยธัม์มํ วยธัม์มํ วิราคธัม์มํ นิโรธธัม์มํ. สัพ์เพ สํขารา อนิจ์จา ทุก์ขา วิปริณามธัม์มา. ตํ กุเตต์ถ ลัพ์ภา, "ยัน์ตํ ชาตํ ภูตํ สํขตํ ปโลกธัม์มํ, ตํ วต มา ปลุช์ชีติ," เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. อโห วต เม, อิมินา วีติวัต์เตน รัต์ตินทิเวน, อายุปี ขียติ, ชีวิตํ อุปรุช์ฌติ. พหุกา โข เม ปัจ์จยา มรณัส์ส, อัช์ฌัต์ติกา จ พาหิรา จ. เตน เตน เม อัส์ส กาลกิริยา. โส โส มมัส์ส อัน์ตราโย. อโห พุท์โธ, อโห ธัม์โม, อโห สํโฆ. สาธุ พุท์ธสุโพธิตา, สาธุ ธัม์มสุธัม์มตา, สาธุ สํฆสุปฏิปัต์ตีติ. ฯ

วิปัส์สนานยปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

๑ สั์ตตั์นนํ ภควั์นตานํ, สั์มพุท์ธานํ มเหสินํ.
โอวาทปาติโมก์ขสั์ส, อุท์เทสั์ตเตน ทสั์สิตา.
มหาปทานสุต์ตั์นเต, ติส์โส คาถาติ โน สุตํ.
ติ์หิ สิก์ขาหิ สํขิต์ตํ, ยาสุ พุท์ธาน สาสนํ.
ตาสั์มปกาสกํ ธั์ม์ม- ปริยายํ ภณาม เส. ๒

โอวาทปาติโมก์ขาทิปาโฐ

๑ อุท์ทิฏ์ฐํ โข เตน ภควตา ชานตา ปั์ส์สตา อรหตา สั์มมาสั์มพุท์เธน, โอวาทปาติโมก์ขํ ติ์หิ คาถาหิ.

ขั์น์ติ ปรมํ ตโป ติ์ติก์ขา, นิพ์พานํ ปรมํ วทั์น์ติ พุท์ธา.
น หิ ปั์พ์พชิโต ปรูปฆาติ์, สมโณ โหติ ปรํ วิเหฐยั์นโต.
สั์พ์พปาปั์ส์ส อกรณํ, กุสลั์ส์สูปสั์ม์ปทา.
สจิต์ตปริโยทปนํ, เอตํ พุท์ธาน สาสนํ.
อนูปวาโท อนูปฆาโต, ปาติโมก์เข จ สํวโร.
มั์ต์ตั์ญุตา จ ภั์ต์ตั์ส์มิ์, ปั์น์ตั์ญ์จ สยนาสนํ.
อธิจิต์เต จ อาโยโค, เอตํ พุท์ธาน สาสนั์น์ติ. ฯ

อเนกปริยาเยน โข ปน เตน ภควตา ชานตา ปั์ส์สตา อรหตา สั์มมาสั์มพุท์เธน, สี์ลํ สั์ม์มทั์ก์ขาตํ, สมาธิ สั์ม์มทั์ก์ขาโต, ปั์ญ์ญา สั์ม์มทั์ก์ขาตา. ฯ

กถั์ญ์จ สี์ลํ สั์ม์มทั์ก์ขาตํ ภควตา. เหฏ์ฐิเมนปิ ปริยาเยน, สี์ลํ สั์ม์มทั์ก์ขาตํ ภควตา. อุปริเมนปิ ปริยาเยน, สี์ลํ สั์ม์มทั์ก์ขาตํ ภควตา. กถั์ญ์จ เหฏ์ฐิเมน ปริยาเยน, สี์ลํ สั์ม์มทั์ก์ขาตํ ภควตา. อิธ อริยสาวโก, ปาณาติปาตา ปฏิวิรโต โหติ, อทิน์นาทานา ปฏิวิรโต โหติ, กาเมสุ มิจ์ฉาจารา ปฏิวิรโต โหติ, มุสาวาทา ปฏิวิรโต โหติ, สุราเมรยมั์ช์ช-ปมาทั์ฏ์ฐานา ปฏิวิรโต โหติ์ติ. เอวํ โข เหฏ์ฐิเมน ปริยาเยน, สี์ลํ สั์ม์มทั์ก์ขาตํ ภควตา. ฯ กถั์ญ์จ อุปริเมน ปริยาเยน, สี์ลํ สั์ม์มทั์ก์ขาตํ

ภควตา. อิธ ภิก์ขุ สีลวา โหติ, ปาติโมก์ขสํวรสํวุโต วิหรติ อาจารโคจรสัม์ปัน์โน, อณุมัต์เตสุ วัช์เชสุ ภยทัส์สาวี สมาทาย สิก์ขติ สิก์ขาปเทสูติ. เอวํ โข อุปริเมน ปริยาเยน, สีลํ สัม์มทัก์ขาตํ ภควตา. ฯ

กถัญ์จ สมาธิ สัม์มทัก์ขาโต ภควตา. เหฏ์ฐิเมนปิ ปริยาเยน, สมาธิ สัม์มทัก์ขาโต ภควตา. อุปริเมนปิ ปริยาเยน, สมาธิ สัม์มทัก์ขาโต ภควตา. กถัญ์จ เหฏ์ฐิเมน ปริยาเยน, สมาธิ สัม์มทัก์ขาโต ภควตา. อิธ อริยสาวโก โวส์สัค์คารัม์มณํ กริต์วา, ลภติ สมาธึ ลภติ จิต์ตส์เสกัค์คตัน์ติ. เอวํ โข เหฏ์ฐิเมน ปริยาเยน, สมาธิ สัม์มทัก์ขาโต ภควตา. ฯ กถัญ์จ อุปริเมน ปริยาเยน, สมาธิ สัม์มทัก์ขาโต ภควตา. อิธ ภิก์ขุ วิวิจ์เจว กาเมหิ วิวิจ์จ อกุสเลหิ ธัม์เมหิ, สวิตัก์กํ สวิจารํ วิเวกชัม์ปีติสุขํ ปฐมํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. วิตัก์กวิจารานํ วูปสมา, อัช์ฌัต์ตํ สัม์ปสาทนํ เจตโส เอโกทิภาวํ อวิตัก์กํ อวิจารํ, สมาธิชัม์ปีติสุขํ ทุติยํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. ปีติยา จ วิราคา, อุเปก์ขโก จ วิหรติ สโต จ สัม์ปชาโน, สุขัญ์จ กาเยน ปฏิสํเวเทติ, ยัน์ตํ อริยา อาจิก์ขัน์ติ "อุเปก์ขโก สติมา สุขวิหารีติ," ตติยํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. สุขัส์ส จ ปหานา ทุก์ขัส์ส จ ปหานา, ปุพ์เพว โสมนัส์สโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมา. อทุก์ขมสุขํ อุเปก์ขาสติปาริสุท์ธึ, จตุต์ถํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรตีติ. เอวํ โข อุปริเมน ปริยาเยน, สมาธิ สัม์มทัก์ขาโต ภควตา. ฯ

กถัญ์จ ปัญญา สัม์มทัก์ขาตา ภควตา. เหฏ์ฐิเมนปิ ปริยาเยน, ปัญญา สัม์มทัก์ขาตา ภควตา. อุปริเมนปิ ปริยาเยน, ปัญญา สัม์มทัก์ขาตา ภควตา. กถัญ์จ เหฏ์ฐิเมน ปริยาเยน, ปัญญา สัม์มทัก์ขาตา ภควตา. อิธ อริยสาวโก ปัญญวา โหติ, อุทยัต์ถคามินิยา ปัญญาย สมัน์นาคโต, อริยาย นิพ์เพธิกาย สัม์มา ทุก์ขัก์ขยคามินิยาติ. เอวํ โข เหฏ์ฐิเมน ปริยาเยน, ปัญญา สัม์มทัก์ขาตา ภควตา. ฯ กถัญ์จ อุปริเมน ปริยาเยน, ปัญญา สัม์มทัก์ขาตา ภควตา. อิธ ภิก์ขุ 'อิทํ ทุก์ขัน์ติ' ยถาภูตํ ปชานาติ. 'อยํ ทุก์ขสมุทโยติ' ยถาภูตํ ปชานาติ. 'อยํ ทุก์ขนิโรโธติ'

ยถาภูตํ ปชานาติ. 'อยํ ทุก์ขนิโรธคามินี ปฏิปทาติ' ยถาภูตํ ปชานาตีติ. เอวํ โข อุปริเมน ปริยาเยน, ปั๎ญา สัม์มทัก์ขาตา ภควตา. ๆ

สีลปริภาวิโต สมาธิ มหัป์ผโล โหติ มหานิสํโส. สมาธิปริภาวิตา ปั๎ญา มหัป์ผลา โหติ มหานิสํสา. ปั๎ญาปริภาวิตํ จิต์ตํ สัม์มเทว อาสเวหิ วิมุจ์จติ. เสย์ยถีทํ. กามาสวา ภวาสวา อวิช์ชาสวา. ภาสิตา โข ปน ภควตา ปรินิพ์พานสมเย อยํ ปัจ์ฉิมวาจา, "หัน์ททานิ ภิก์ขเว อามัน์ตยามิ โว, วยธัม์มา สํขารา, อัป์ปมาเทน สัม์ปาเทถาติ." ๆ ภาสิตัญ์จิทํ ภควตา, "เสย์ยถาปิ ภิก์ขเว ยานิ กานิจิ ชังคลานํ ปาณานํ ปทชาตานิ, สัพ์พานิ ตานิ หัต์ถิปเท สโมธานํ คัจ์ฉัน์ติ, หัต์ถิปทํ เตสํ อัค์คมัก์ขายติ, ยทิทํ มหัน์ตัต์เตน. เอวเมว โข ภิก์ขเว เย เกจิ กุสลา ธัม์มา, สัพ์เพ เต อัป์ปมาทมูลกา อัป์ปมาทสโมสรณา, อัป์ปมาโท เตสํ อัค์คมัก์ขายตีติ." ตัส์มาติหัม๎หิ สิก์ขิตัพ์พํ, "ติพ์พาเปขา ภวิส์สาม, อธิสีลสิก์ขาสมาทาเน, อธิจิต์ตสิก์ขาสมาทาเน, อธิปั๎ญาสิก์ขาสมาทาเน. อัป์ปมาเทน สัม์ปาเทส์สามาติ." เอวัญ๎หิ โน สิก์ขิตัพ์พํ. ๒

โอวาทปาติโมก์ขาทิปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

๏ วิเนตา สุขมัค์คัส๎มึ, | เวเนย์เย วินยํ มุนิ.
อกรัญป์ปหานาย, | กรัญกรณาย จ.
ยํ สุต์ตัน์ตํ อภาสิต์ถ, | เวเทหมุนิโน วรํ.
สุต๎วา ตถานุการาย, | ตํ สุต์ตัน์ตํ ภณาม เส. ๒

กรณียากรณียสุต์ตปาโฐ

๏ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัต์ถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. อถโข อายัส๎มา อานัน์โท เยน ภควา เตนุปสังกมิ. อุปสังกมิต๎วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต๎วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ.

เอกมันตํ นิสินนํ โข อายสมนตํ อานนทํ ภควา เอตทโวจ, "เอกํเสนาหํ อานนท อกรณียํ วทามิ, กายทุจฺจริตํ วจีทุจฺจริตํ มโนทุจฺจริตนฺติ." ฯ ยมิทํ ภนฺเต ภควตา เอกํเสน อกรณียํ อกฺขาตํ, กายทุจฺจริตํ วจีทุจฺจริตํ มโนทุจฺจริตํ, ตสฺมึ อกรณีเย กยิรมาเน, โก อาทีนโว ปาฏิกงฺโขติ. ฯ ยมิทํ อานนฺท มยา เอกํเสน อกรณียํ อกฺขาตํ, กายทุจฺจริตํ วจีทุจฺจริตํ มโนทุจฺจริตํ, ตสฺมึ อกรณีเย กยิรมาเน, อยํ อาทีนโว ปาฏิกงฺโข. อตฺตาปิ อตฺตานํ อุปวทติ, อนุวิจฺจ วิญฺญู ครหนฺติ, ปาปโก กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคจฺฉติ, สมฺมูโฬฺห กาลํ กโรติ, กายสฺส เภทา ปรมฺมรณา, อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺชติ. ยมิทํ อานนฺท มยา เอกํเสน อกรณียํ อกฺขาตํ, กายทุจฺจริตํ วจีทุจฺจริตํ มโนทุจฺจริตํ, ตสฺมึ อกรณีเย กยิรมาเน, อยํ อาทีนโว ปาฏิกงฺโข. ฯ

เอกํเสนาหํ อานนฺท กรณียํ วทามิ, กายสุจริตํ วจีสุจริตํ มโนสุจริตนฺติ. ฯ ยมิทํ ภนฺเต ภควตา เอกํเสน กรณียํ อกฺขาตํ, กายสุจริตํ วจีสุจริตํ มโนสุจริตํ, ตสฺมึ กรณีเย กยิรมาเน, โก อานิสํโส ปาฏิกงฺโขติ. ฯ ยมิทํ อานนฺท มยา เอกํเสน กรณียํ อกฺขาตํ, กายสุจริตํ วจีสุจริตํ มโนสุจริตํ, ตสฺมึ กรณีเย กยิรมาเน, อยํ อานิสํโส ปาฏิกงฺโข. อตฺตาปิ อตฺตานํ น อุปวทติ, อนุวิจฺจ วิญฺญู ปสํสนฺติ, กลฺยาโณ กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคจฺฉติ, อสมฺมูโฬฺห กาลํ กโรติ, กายสฺส เภทา ปรมฺมรณา, สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปชฺชติ. ยมิทํ อานนฺท มยา เอกํเสน กรณียํ อกฺขาตํ, กายสุจริตํ วจีสุจริตํ มโนสุจริตํ. ตสฺมึ กรณีเย กยิรมาเน, อยํ อานิสํโส ปาฏิกงฺโขติ. ฯ อิทมโวจ ภควา. อตฺตมโน อายสฺมา อานนฺโท ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทีติ. ฯ

กรณียากรณียสุตฺตปาโฐ นิฏฺฐิโต.

๑ สัม์พุท์โธ ทิปทํเสฏ์โฐ, มหาการุณิโก มุนิ.
สามัต์ถิยํ ทัส์เส๎ตวาน, ปหาเน ภาวนาย จ.
สัม์มานุปฏิปัต์ยัต์ถํ, ยํ สุต์ตัน์ตํ อภาสยิ.
สุ๎ตวา ตถานุการาย, ตํ สุต์ตัน์ตํ ภณาม เส. ฯ

ปหานภาวนาสุต์ตํ

๑ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัต์ถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. ตัต๎ร โข ภควา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "ภิก์ขโวติ." "ภทัน์เตติ" เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ.

"อกุสลํ ภิก์ขเว ปชหถ, สัก์กา ภิก์ขเว อกุสลํ ปชหิตุํ. โน เจตํ ภิก์ขเว สัก์กา อภวิส์ส อกุสลํ ปชหิตุํ, นาหํ เอวํ วเทย์ยํ, "อกุสลํ ภิก์ขเว ปชหถาติ." ยัส๎มา จ โข ภิก์ขเว สัก์กา อกุสลํ ปชหิตุํ, ตัส๎มาหํ เอวํ วทามิ, "อกุสลํ ภิก์ขเว ปชหถาติ." อกุสลัญ์จหิทํ ภิก์ขเว ปหีนํ อหิตาย ทุก์ขาย สัวัต์เตย์ย, นาหํ เอวํ วเทย์ยํ, "อกุสลํ ภิก์ขเว ปชหถาติ." ยัส๎มา จ โข ภิก์ขเว อกุสลํ ปหีนํ หิตาย สุขาย สํวัต์ตติ, ตัส๎มาหํ เอวํ วทามิ, "อกุสลํ ภิก์ขเว ปชหถาติ." ฯ

กุสลํ ภิก์ขเว ภาเวถ. สัก์กา ภิก์ขเว กุสลํ ภาเวตุํ, โน เจตํ ภิก์ขเว สัก์กา อภวิส์ส กุสลํ ภาเวตุํ, นาหํ เอวํ วเทย์ยํ, "กุสลํ ภิก์ขเว ภาเวถาติ." ยัส๎มา จ โข ภิก์ขเว สัก์กา กุสลํ ภาเวตุํ, ตัส๎มาหํ เอวํ วทามิ, "กุสลํ ภิก์ขเว ภาเวถาติ." กุสลัญ์จิทํ ภิก์ขเว ภาวิตํ อหิตาย ทุก์ขาย สํวัต์เตย์ย, นาหํ เอวํ วเทย์ยํ "กุสลํ ภิก์ขเว ภาเวถาติ." ยัส๎มา จ โข ภิก์ขเว กุสลํ ภาวิตํ หิตาย สุขาย สํวัต์ตติ, ตัส๎มาหํ เอวํ วทามิ, "กุสลํ ภิก์ขเว ภาเวถาติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อัต์ตมนา เต ภิก์ขู ภควโต ภาสิตํ อภินันทุนฺติ. ฯ

ปหานภาวนาสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ.

๏ โลเกกุตฺตมสตฺถุสฺส, ยสฺส วากฺยํ อนญฺญถา.
อตฺถสญฺหิตจารี จ, อนนฺเต เสตุฆาตโน.
เตน วิยากเต ธมฺเม, อโถปิ อวิยากเต.
วิญฺญุนํ ญาณจารีนํ, สมฺมาโวปปริกฺขตํ.
สนฺธาปสาทสิทฺธตฺถํ, ทุวิเธ เต ภณาม เส. ฯ

พฺยากตาพฺยากตวตฺถุทฺวยํ

๏ อตฺถิ โข เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, พฺยากตานิ จ วตฺถูนิ อพฺยากตานิ จ วตฺถูนิ, ยานิ ภควโต สาวเกหิ ตถตฺเตเนว ธาเรตพฺพานิ. ฯ

กถญฺจ อพฺยากตํ ภควตา. "สสฺสโต โลโกติ" อพฺยากตเมตํ ภควตา. "อสสฺสโต โลโกติ" อพฺยากตเมตํ ภควตา. "อนฺตวา โลโกติ" อพฺยากตเมตํ ภควตา. "อนนฺตวา โลโกติ" อพฺยากตเมตํ ภควตา. "ตํ ชีวํ ตํ สรีรนฺติ" อพฺยากตเมตํ ภควตา. "อญฺญํ ชีวํ อญฺญํ สรีรนฺติ" อพฺยากตเมตํ ภควตา. "โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณาติ" อพฺยากตเมตํ ภควตา. "น โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณาติ" อพฺยากตเมตํ ภควตา. "โหติ จ น จ โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณาติ" อพฺยากตเมตํ ภควตา. "เนว โหติ น น โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณาติ" อพฺยากตเมตํ ภควตา. เอวํ โข อพฺยากตํ ภควตา. กสฺมา เจตํ อพฺยากตํ ภควตา. น เหตํ อตฺถสญฺหิตํ นาทิพฺรหฺมจริยกํ, น นิพฺพิทาย น วิราคาย น นิโรธาย น อุปสมาย น อภิญฺญาย น สมฺโพธาย น นิพฺพานาย สํวตฺตติ. ตสฺมา เจตํ อพฺยากตํ ภควตา. ฯ

กถญฺจ พฺยากตํ ภควตา. "อิทํ ทุกฺขนฺติ" โข พฺยากตเมตํ ภควตา. "อยํ ทุกฺขสมุทโยติ" โข พฺยากตเมตํ ภควตา. "อยํ ทุกฺขนิโรโธติ" โข พฺยากตเมตํ ภควตา. "อยํ ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทาติ" โข พฺยากตเมตํ ภควตา. ฯ กถญฺจ ทุกฺขํ พฺยากตํ ภควตา. ชาติปิ ทุกฺขา.

ชราปิ ทุกฺขา. มรณมฺปิ ทุกฺขํ. โสกปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสาปิ ทุกฺขา. อปฺปิเยหิ สมฺปโยโค ทุกฺโข. ปิเยหิ วิปฺปโยโค ทุกฺโข. ยมฺปิจฺฉํ น ลภติ ตมฺปิ ทุกฺขํ. สงฺขิตฺเตน ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขา, เอวํ โข ทุกฺขํ พ์ยากตํ ภควตา. ฯ กตญฺจ ทุกฺขสมุทโย พ์ยากโต ภควตา. ยายํ ตณฺหา โปโนพฺภวิกา นนฺทิราคสหคตา ตตฺร ตตฺราภินนฺทินี. เสยฺยถีทํ. กามตณฺหา ภวตณฺหา วิภวตณฺหา. เอวํ โข ทุกฺขสมุทโย พ์ยากโต ภควตา. ฯ กตญฺจ ทุกฺขนิโรโธ พ์ยากโต ภควตา. โย ตสฺสาเยว ตณฺหาย อเสสวิราคนิโรโธ จาโค ปฏินิสฺสคฺโค มุตฺติ อนาลโย. เอวํ โข ทุกฺขนิโรโธ พ์ยากโต ภควตา. ฯ กตญฺจ ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา พ์ยากตา ภควตา. อยเมว อริโย อฏฺฐงฺคิโก มคฺโค. เสยฺยถีทํ. สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปฺโป, สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมนฺโต สมฺมาอาชีโว, สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ. เอวํ โข ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา พ์ยากตา ภควตา. ฯ เอวํ โข พ์ยากตํ ภควตา. กสฺมา เจตํ พ์ยากตํ ภควตา. อตฺถสญฺหิตญฺหตํ อาทิพฺรหฺมจริยกํ, นิพฺพิทาย วิราคาย นิโรธาย อุปสมาย อภิญฺญาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ. ตสฺมา เจตํ พ์ยากตํ ภควตา. ฃ ตตฺร ยํ ภควตา อพ์ยากตํ, ตํ อพ์ยากตโต ธาเรตพฺพํ. ยํ ภควตา พ์ยากตํ, ตํ พ์ยากตโต ธาเรตพฺพํ. ฯ วุตฺตญฺหตํ ภควตา, "อิติ ยํ ภิกฺขเว มยา อพ์ยากตํ, ตํ อพ์ยากตโต ธาเรถ. ยํ มยา พ์ยากตํ, ตํ พ์ยากตโต ธาเรถาติ." ฃ

พ์ยากตาพ์ยากตวตฺถุทฺวยํ นิฏฺฐิตํ.

๏ ยํ เว นิพฺพานญาณสฺส, ญาณํ ปุพฺเพ ปวตฺตเต.
ตสฺเสว วิสยีภูตา, ยายํ ธมฺมนิยามตา.
อนิจฺจตา ทุกฺขตา จ, สพฺเพสํ จ อนตฺตตา.
ตสฺสา ปกาสกํ สุตฺตํ, ยํ สมฺพุทฺเธน ภาสิตํ.
สาธุนํ ญาณจาเรน, ยถา พุทฺเธน เทสิตํ.
โยนิโส ปฏิปตฺยตฺถํ, ตํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส. ฃ

ธมฺมนิยามสุตฺตํ

๏ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภิกฺขโวติ." "ภทนฺเตติ" เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "อุปฺปาทา วา ภิกฺขเว ตถาคตานํ อนุปฺปาทา วา ตถาคตานํ, ฐิตาว สา ธาตุ ธมฺมฏฺฐิตตา ธมฺมนิยามตา, "สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจาติ." ตํ ตถาคโต อภิสมฺพุชฺฌติ อภิสเมติ. อภิสมฺพุชฺฌิตฺวา อภิสเมตฺวา, อาจิกฺขติ เทเสติ, ปญฺญเปติ ปฏฺฐเปติ, วิวรติ วิภชติ อุตฺตานีกโรติ, "สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจาติ." อุปฺปาทา วา ภิกฺขเว ตถาคตานํ อนุปฺปาทา วา ตถาคตานํ, ฐิตาว สา ธาตุ ธมฺมฏฺฐิตตา ธมฺมนิยามตา, "สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขาติ." ตํ ตถาคโต อภิสมฺพุชฺฌติ อภิสเมติ. อภิสมฺพุชฺฌิตฺวา อภิสเมตฺวา, อาจิกฺขติ เทเสติ, ปญฺญเปติ ปฏฺฐเปติ, วิวรติ วิภชติ อุตฺตานีกโรติ, "สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขาติ." อุปฺปาทา วา ภิกฺขเว ตถาคตานํ อนุปฺปาทา วา ตถาคตานํ, ฐิตาว สา ธาตุ ธมฺมฏฺฐิตตา ธมฺมนิยามตา, "สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตาติ." ตํ ตถาคโต อภิสมฺพุชฺฌติ อภิสเมติ. อภิสมฺพุชฺฌิตฺวา อภิสเมตฺวา, อาจิกฺขติ เทเสติ, ปญฺญเปติ ปฏฺฐเปติ, วิวรติ วิภชติ อุตฺตานีกโรติ, "สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตาติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อตฺตมนา เต ภิกฺขู ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทุนฺติ. ฯ

ที่ "ปญฺญเปติ" นั้น เปน "ปญฺญาเปติ" บ้าง ฯ

ธมฺมนิยามสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

๏ อปณฺณกปฺปกาสี โย, โลกตโมนุโท มุนิ.
ธมฺเม อปณฺณเก นาม, อเทเสสิ หิเตสโก.
วิญฺญูนํ ธมฺมกามีนํ, สกฺกจฺจํ โสตุมิจฺฉตํ
ภาสิตํ เตน พุทฺเธน, อปณฺณกํ ภณาม เส. ฯ

อปัณ์ณกสุต์ตํ

๏ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัต์ถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. ตัต์ร โข ภควา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "ภิก์ขโวติ." "ภทัน์เตติ" เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "ตีหิ ภิก์ขเว ธัม์เมหิ. สมัน์นาคโต ภิก์ขุ, อปัณ์ณกปฏิปทํ ปฏิปัน์โน โหติ, โยนิ จัส์ส อารัท์ธา โหติ อาสวานํ ขยาย. กตเมหิ ตีหิ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ อินท์ริเยสุ คุต์ตท์วาโร โหติ, โภชเน มัต์ตัญ์ญู โหติ, ชาคริยมนุยุต์โต โหติ. ฯ

กถัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุ อินท์ริเยสุ คุต์ตท์วาโร โหติ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ, จัก์ขุนา รูปํ ทิส์วา, น นิมิต์ตัค์คาหี โหติ นานุพ์ยัญ์ชนัค์คาหี. ยัต์วาธิกรณเมนํ จัก์ขุน์ท์ริยมสํวุตํ วิหรันตํ, อภิช์ฌาโทมนัส์สา ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัน์วาส์สเวยยุํ. ตัส์ส สํวราย ปฏิปัช์ชติ. รัก์ขติ จัก์ขุน์ท์ริยํ, จัก์ขุน์ท์ริเย สํวรํ อาปัช์ชติ. ฯ โสเตน สัท์ทํ สุต์วา, น นิมิต์ตัค์คาหี โหติ นานุพ์ยัญ์ชนัค์คาหี. ยัต์วาธิกรณเมนํ โสติน์ท์ริยมสํวุตํ วิหรันตํ, อภิช์ฌาโทมนัส์สา ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัน์วาส์สเวยยุํ. ตัส์ส สํวราย ปฏิปัช์ชติ. รัก์ขติ โสติน์ท์ริยํ, โสติน์ท์ริเย สํวรํ อาปัช์ชติ. ฯ ฆาเนน คัน์ธํ ฆายิต์วา, น นิมิต์ตัค์คาหี โหติ นานุพ์ยัญ์ชนัค์คาหี. ยัต์วาธิกรณเมนํ ฆานิน์ท์ริยมสํวุตํ วิหรันตํ, อภิช์ฌาโทมนัส์สา ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัน์วาส์สเวยยุํ. ตัส์ส สํวราย ปฏิปัช์ชติ. รัก์ขติ ฆานิน์ท์ริยํ, ฆานิน์ท์ริเย สํวรํ อาปัช์ชติ. ฯ ชิว์หาย รสํ สายิต์วา, น นิมิต์ตัค์คาหี โหติ นานุพ์ยัญ์ชนัค์คาหี. ยัต์วาธิกรณเมนํ ชิว์หิน์ท์ริยมสํวุตํ วิหรันตํ, อภิช์ฌาโทมนัส์สา ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัน์วาส์สเวยยุํ. ตัส์ส สํวราย ปฏิปัช์ชติ. รัก์ขติ ชิว์หิน์ท์ริยํ ชิว์หิน์ท์ริเย สํวรํ อาปัช์ชติ. ฯ กาเยน โผฏ์ฐัพ์พํ ผุสิต์วา, น นิมิต์ตัค์คาหี โหติ นานุพ์ยัญ์ชนัค์คาหี. ยัต์วาธิกรณเมนํ กายิน์ท์ริยมสํวุตํ วิหรันตํ, อภิช์ฌาโทมนัส์สา ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัน์วาส์สเวยยุํ. ตัส์ส สํวราย

ปฏิปัช์ชติ. รักขติ กายินท์ริยํ, กายินท์ริเย สํวรํ อาปัช์ชติ. ฯ มนสา ธัม์มํ วิญ์ญาย, น นิมิต์ตัค์คาหี โหติ นานุพ์ยัญ์ชนัค์คาหี. ยัต์วาธิกรณเมนํ มนินท์ริยํ อสํวุตํ วิหรัน์ตํ, อภิช์ฌาโทมนัส์สา ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัน์วาส์สเวย์ยุํ. ตัส์ส สํวราย ปฏิปัช์ชติ. รักขติ มนินท์ริยํ มนินท์ริเย สํวรํ อาปัช์ชติ. เอวํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ อินท์ริเยสุ คุต์ตท์วาโร โหติ. ฯ

กถัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุ โภชเน มัต์ตัญ์ญู โหติ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ, ปฏิสํขา โยนิโส อาหารํ อาหาเรติ, เนว ทวาย, น มทาย, น มัณ์ฑนาย, น วิภูสนาย. ยาวเทว อิมัส์ส กายัส์ส ฐิติยา, ยาปนาย, วิหิํสุปรติยา, พ์รห์มจริยานุค์คหาย. "อิติ ปุราณัญ์จ เวทนํ ปฏิหํขามิ, นวัญ์จ เวทนํ น อุป์ปาเทส์สามิ. ยาต์รา จ เม ภวิส์สติ, อนวัช์ชตา จ ผาสุวิหาโร จาติ." เอวํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ โภชเน มัต์ตัญ์ญู โหติ. ฯ

กถัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุ ชาคริยมนุยุต์โต โหติ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ, ทิวสํ จงฺกเมน นิสัช์ชาย, อาวรณิเยหิ ธัม์เมหิ จิต์ตํ ปริโสเธติ. รัต์ติยา ปฐมํ ยามํ, จงฺกเมน นิสัช์ชาย, อาวรณิเยหิ ธัม์เมหิ จิต์ตํ ปริโสเธติ. รัต์ติยา มัช์ฌิมํ ยามํ, ทักขิเณน ปัส์เสน สีหเสย์ยํ กัป์เปติ, ปาเทน ปาทํ อัจ์จาธาย, สโต สัม์ปชาโน อุฏ์ฐานสัญ์ญํ มนสิกริต์วา. รัต์ติยา ปัจ์ฉิมํ ยามํ ปัจ์จุฏ์ฐาย, จงฺกเมน นิสัช์ชาย, อาวรณิเยหิ ธัม์เมหิ จิต์ตํ ปริโสเธติ. เอวํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ ชาคริยมนุยุต์โต โหติ. ฯ อิเมหิ โข ภิก์ขเว ตีหิ ธัม์เมหิ สมัน์นาคโต ภิก์ขุ, อปัณ์ณกปฏิปทํ ปฏิปัน์โน โหติ, โยนิ จัส์ส อารัท์ธา โหติ อาสวานํ ขยายาติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อัต์ตมนา เต ภิก์ขู ภควโต ภาสิตํ อภินัน์ทุนติ. ฯ

อปัณ์ณกสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ.

---

๑ ปัญ์ญัต์ติกุสโล นาโถ, สาต์เถเต๎ว นิโยชโน.
สุกาลํ สัม์ปเวทน์โต, กัล์ยาเณเนวเทสยิ.
ตํสัน์ทีปกสุต์ตัน์ตํ, ยํ สัม์พุท์เธน เทสิตํ.
สาธูนํ อัต์ถสิท์ธัต์ถํ, ตํ สุต์ตัน์ตํ ภณาม เส. ฯ

สุปุพฺพณฺหสุตฺตํ

๏ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภิกฺขโวติ." "ภทนฺเตติ" เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "เย ภิกฺขเว สตฺตา ปุพฺพณฺหสมยํ กาเยน สุจริตํ จรนฺติ, วาจาย สุจริตํ จรนฺติ, มนสา สุจริตํ จรนฺติ. สุปุพฺพโณฺห ภิกฺขเว เตสํ สตฺตานํ. ฯ เย ภิกฺขเว สตฺตา มชฺฌนฺติกสมยํ กาเยน สุจริตํ จรนฺติ, วาจาย สุจริตํ จรนฺติ, มนสา สุจริตํ จรนฺติ. สุมชฺฌนฺติโก ภิกฺขเว เตสํ สตฺตานํ. ฯ เย ภิกฺขเว สตฺตา สายณฺหสมยํ กาเยน สุจริตํ จรนฺติ, วาจาย สุจริตํ จรนฺติ, มนสา สุจริตํ จรนฺติ. สุสายโณฺห ภิกฺขเว เตสํ สตฺตานนฺติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อิทํ วตฺวาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สตฺถา.

"สุนกฺขตฺตํ สุมงฺคลํ, สุปภาตํ สุหุฏฺฐิตํ.
สุขโณ สุมุหุตฺโต จ, สุยิฏฺฐํ พฺรหฺมจาริสุ.
ปทกฺขิณํ กายกมฺมํ, วาจากมฺมํ ปทกฺขิณํ.
ปทกฺขิณํ มโนกมฺมํ, ปณิธิ เต ปทกฺขิณา.
ปทกฺขิณานิ กตฺวาน, ลภนฺตตฺเถ ปทกฺขิเณ.
เต อตฺถลทฺธา สุขิตา, วิรุฬฺหา พุทฺธสาสเน.
อโรคา สุขิตา โหถ, สห สพฺเพหิ ญาติภิ." ฯ

สุปุพฺพณฺหสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.
ที่ "สุหุฏฺฐิตํ" นี้ เปน "สุวุฏฺฐิตํ" บ้าง.

๏ สมฺพุทฺโธ ทิปทํเสฏฺโฐ, มหาการุณิโก มุนิ.
เอกายนํ มคฺคํ นาม, เวเนยฺยานํ อเทสยิ.
กิลิฏฺฐจิตฺตสตฺตานํ, จิตฺตเกฺลสวิสุทฺธิยา.
โสกานํ ปริเทวานํ, อติกฺกมาย สพฺพโส.

ทุก์ขานํ โทมนัส์สานํ, อัต์ถังคมาย อัฏ์ฐิตํ.
ญายัส์เสวาธิคมาย, นิพ์พานัส์สาภิปัต์ติยา.
สติปัฏ์ฐานนาเมน, วิส์สุตํวิธ สาสเน.
จิต์ตักิเลสวิสุท์ธัต์ถํ, ตํ มัค์คัน์ตัม์ภณาม เส. ๚

สติปัฏ์ฐานปาโฐ

๏ อัต์ถิ โข เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน, เอกายโน อยํ มัค์โค สัม์มทัก์ขาโต, สัต์ตานํ วิสุท์ธิยา, โสกปริเทวานํ สมติก์กมาย, ทุก์ขโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมาย, ญายัส์ส อธิคมาย, นิพ์พานัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย. ยทิทํ จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐานา. กตเม จัต์ตาโร.

อิธ ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. จิต์เต จิต์ตานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. ๚

กถัญ์จ ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ. อิธ ภิก์ขุ อัช์ฌัต์ตํ วา กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ, พหิท์ธา วา กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ, อัช์ฌัต์ตพหิท์ธา วา กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ. สมุทยธัม์มานุปัส์สี วา กายัส์มึ วิหรติ, วยธัม์มานุปัส์สี วา กายัส์มึ วิหรติ, สมุทยวยธัม์มานุปัส์สี วา กายัส์มึ วิหรติ. "อัต์ถิ กาโยติ" วา ปนัส์ส สติ ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมัต์ตาย ปติส์สติมัต์ตาย. อนิส์สิโต จ วิหรติ, น จ กิญ์จิ โลเก อุปาทิยติ. เอวํ โข ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ. ๚

กถัญ์จ ภิก์ขุ เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ. อิธ ภิก์ขุ อัช์ฌัต์ตํ วา เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ, พหิท์ธา วา เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี

วิหรติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหรติ. สมุทยธมฺมานุปสฺสี วา เวทนาสุ วิหรติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา เวทนาสุ วิหรติ, สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี วา เวทนาสุ วิหรติ. "อตฺถิ เวทนาติ" วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปติสฺสติมตฺตาย. อนิสฺสิโต จ วิหรติ, น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวํ โข ภิกฺขุ เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหรติ ฯ

กถญฺจ ภิกฺขุ จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ. อิธ ภิกฺขุ อชฺฌตฺตํ วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ, พหิทฺธา วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ. สมุทยธมฺมานุปสฺสี วา จิตฺตสฺมึ วิหรติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา จิตฺตสฺมึ วิหรติ, สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี วา จิตฺตสฺมึ วิหรติ. "อตฺถิ จิตฺตนฺติ" วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปติสฺสติมตฺตาย. อนิสฺสิโต จ วิหรติ, น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวํ โข ภิกฺขุ จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ. ฯ

กถญฺจ ภิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ. อิธ ภิกฺขุ อชฺฌตฺตํ วา ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ, พหิทฺธา วา ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ, สมุทยธมฺมานุปสฺสี วา ธมฺเมสุ วิหรติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา ธมฺเมสุ วิหรติ, สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี วา ธมฺเมสุ วิหรติ. "อตฺถิ ธมฺมาติ" วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ, ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปติสฺสติมตฺตาย. อนิสฺสิโต จ วิหรติ, น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ. เอวํ โข ภิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ. ฯ

อยํ โข เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, เอกายโน มคฺโค สมฺมทกฺขาโต, สตฺตานํ วิสุทฺธิยา, โสกปริเทวานํ สมติกฺกมาย, ทุกฺขโทมนสฺสานํ อตฺถงฺคมาย, ญายสฺส อธิคมาย, นิพฺพานสฺส สจฺฉิกิริยาย. ยทิทํ จตฺตาโร สติปฏฺฐานาติ. ฯ

เอกายนํ ชาติขยนฺตทสฺสี, มคฺคํ ปชานาติ หิตานุกมฺปี.
เอเตน มคฺเคน ตรึสุ ปุพฺเพ, ตริสฺสเร เจว ตรนฺติ โอฆนฺติ. ฯ
สติปฏฺฐานปาโฐ นิฏฺฐิโต.

---

๑ พุทฺธา ปจฺเจกสมฺพุทฺธา, อโถปิ พุทฺธสาวกา.
เก๎ลสารีหิ อเปตตฺตา, สพฺเพ อริยสมฺมตา.
เตสํ วํสาติ อกฺขาตา. เย ธมฺมา สุคเตริตา.
เตสมฺปกาสกํ สุตฺตํ, ยํ สมฺพุทฺเธน ภาสิตํ.
สาธูนํ อตฺถสิทฺธตฺถํ, ตํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส. ฯ

อริยวํสิกสุตฺตํ

๑ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภิกฺขโวติ." "ภทนฺเตติ" เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ,

"จตฺตาโรเม ภิกฺขเว อริยวํสา, อคฺคญฺญา รตฺตญฺญา วํสญฺญา โปราณา, อสํกิณฺณา อสํกิณฺณปุพฺพา, น สํกียนฺติ น สํกียิสฺสนฺติ, อปฺปฏิกุฏฺฐา สมเณหิ พ๎ราห๎มเณหิ วิญฺญูหิ. กตเม จตฺตาโร.

๑ อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สนฺตุฏฺโฐ โหติ อิตริตเรน จีวเรน, อิตริตรจีวรสนฺตุฏฺฐิยา จ วณฺณวาที, น จ จีวรเหตุ อเนสนํ อปฺปฏิรูปํ อาปชฺชติ, อลทฺธา จ จีวรํ น ปริตสฺสติ, ลทฺธา จ จีวรํ อคธิโต อมุจฺฉิโต อนชฺฌาปนฺโน อาทีนวทสฺสาวี นิสฺสรณปญฺโญ ปริภุญฺชติ. ตาย จ ปน อิตริตรจีวรสนฺตุฏฺฐิยา, เนวตฺตานุกฺกํเสติ โน ปรํ วมฺเภติ. โย หิ ตตฺถ ทกฺโข อนลโส สมฺปชาโน ปติสฺสโต. อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โปราเณ อคฺคญฺเญ อริยวํเส ฐิโต. ฯ

๒ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สนฺตุฏฺโฐ โหติ อิตริตเรน ปิณฺฑปาเตน, อิตริตรปิณฺฑปาตสนฺตุฏฺฐิยา จ วณฺณวาที, น จ ปิณฺฑปาตเหตุ

อเนสนํ อปฺปฏิรูปํ อาปชฺชติ, อลทฺธา จ ปิณฺฑปาตํ น ปริตสฺสติ, ลทฺธา จ ปิณฺฑปาตํ อคธิโต อมุจฺฉิโต อนชฺฌาปนฺโน อาทีนวทสฺสาวี นิสฺสรณปญฺโญ ปริภุญฺชติ. ตาย จ ปน อิตรีตรปิณฺฑปาตสนฺตุฏฺฐิยา, เนวตฺตานุกฺกํเสติ โน ปรํ วมฺเภติ. โย หิ ตตฺถ ทกฺโข อนลโส. สมฺปชาโน ปติสฺสโต, อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โปราเณ อคฺคญฺเญ อริยวํเส ฐิโต. ฯ

๓ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สนฺตุฏฺโฐ โหติ อิตรีตเรน เสนาสเนน, อิตรีตรเสนาสนสนฺตุฏฺฐิยา จ วณฺณวาที, น จ เสนาสนเหตุ อเนสนํ อปฺปฏิรูปํ อาปชฺชติ, อลทฺธา จ เสนาสนํ น ปริตสฺสติ, ลทฺธา จ
โน เสนาสนํ อคธิโต อมุจฺฉิโต อนชฺฌาปนฺโน อาทีนวทสฺสาวี นิสฺสรณปญฺโญ
อยํ ปริภุญฺชติ. ตาย จ ปน อิตรีตรเสนาสนสนฺตุฏฺฐิยา, เนวตฺตานุกฺกํเสติ โน ปรํ วมฺเภติ. โย หิ ตตฺถ ทกฺโข อนลโส สมฺปชาโน ปติสฺสโต, อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โปราเณ อคฺคญฺเญ อริยวํเส ฐิโต. ฯ

๔ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภาวนาราโม โหติ ภาวนารโต. ปหานาราโม โหติ ปหานรโต, ตาย จ ปน ภาวนารามตาย ภาวนารติยา, ปหานารามตาย ปหานรติยา, เนวตฺตานุกฺกํเสติ โน ปรํ วมฺเภติ. โย หิ ตตฺถ ทกฺโข อนลโส สมฺปชาโน ปติสฺสโต, อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โปราเณ อคฺคญฺเญ อริยวํเส ฐิโต. ฯ

อิเม โข ภิกฺขเว จตฺตาโร อริยวํสา, อคฺคญฺญา รตฺตญฺญา วํสญฺญา โปราณา, อสํกิณฺณา อสํกิณฺณปุพฺพา, น สํกิยนฺติ น สํกิยิสฺสนฺติ, อปฺปฏิกุฏฺฐา สมเณหิ พฺราหฺมเณหิ วิญฺญูหิ. ฯ

อิเมหิ จ ปน ภิกฺขเว จตูหิ อริยวํเสหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ, ปุรตฺถิมาย เจปิ ทิสาย วิหรติ, เสฺวว อรตึ สหติ, น ตํ อรติ สหติ. ปจฺฉิมาย เจปิ ทิสาย วิหรติ, เสฺวว อรตึ สหติ, น ตํ อรติ สหติ. อุตฺตราย เจปิ ทิสาย วิหรติ, เสฺวว อรตึ สหติ, น ตํ อรติ สหติ. ทกฺขิณาย เจปิ ทิสาย วิหรติ, เสฺวว อรตึ สหติ, น ตํ อรติ สหติ.

ตํ กิสฺส เหตุ. อรติรติสฺสโห หิ ภิกฺขเว ธีโรติ." ฯ อิทมโวจ ภควา, อิทํ วตฺวาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สตฺถา.

"นารตี สหตี ธีรํ, นารตี ธีร สํหติ.
ธีโร จ อรตึ สหติ, ธีโร หิ อรตีสฺสโห.
สพฺพกมฺมวิหายินํ, ปนุณฺณํ โก นิวารเย.
เนกฺขํ ชมฺโพนทสฺเสว, โก ตํ นินฺทิตุมรหติ.
เทวาปิ นํ ปสํสนฺติ, พฺรหฺมุนาปิ ปสํสิโตติ. ๆ

อริยวํสิกสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

๏ อนุปฺปนฺนาสวานํ เว, อนุปฺปาทาย อาทิโต.
อุปฺปนฺนานํ ปหานาย, โยนิโส ปฏิปตฺติยา.
มุนินฺโท ยํ วิภาเวสิ, อุปายปฏิเสวนํ.
วิญฺญูนํ อตฺถกามานํ, ตตฺถ ตตฺถานุกาตเว.
สุตฺวา จ ธารยิตฺวา จ, โยนิโส สมเวกฺขณํ.
ตํสมฺปกาสกํ ธมฺม- ปริยายํ ภณาม เส. ๆ

จตุปัจจยปัจจเวกขณปาโฐ

๏ จตฺตาโรเม ปจฺจยา ภควตา อนุญฺญาตา, จีวรญฺจ ปิณฺฑปาโต จ เสนาสนญฺจ คิลานปจฺจยเภสชฺชปริกฺขาโร จ. เย สพฺเพน สพฺพํ อปฺปฏิเสวิยมานา, เอกจฺจานํ อาสวานํ อนุปฺปนฺนานํ อุปฺปาทาย อุปฺปนฺนานํ ภิยฺโยภาวาย สํวตฺตนฺติ. อโยนิโส ปฏิเสวิยมานาปิ, เอกจฺจานํ อาสวานํ อนุปฺปนฺนานํ อุปฺปาทาย อุปฺปนฺนานํ ภิยฺโยภาวาย สํวตฺตนฺติ. ตสฺมา เต จตฺตาโร ปจฺจยา, ปฏิสํขาย โยนิโส ปฏิเสวิตพฺพา, อนุปฺปนฺนานํ อาสวานํ อนุปฺปาทาย, อุปฺปนฺนานํ อาสวานํ ปหานาย. ปฏิคฺคหเณปิ ปริโภเคปิ, โยนิโส ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ. ฯ ปฏิคฺคหเณ ตาว, ธาตุโส วา ปฏิกฺกุลโต วา ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ. ฯ ยถาปจฺจยํ ปวตฺตมานํ ธาตุมตฺตเมเวตํ

ยทิทํ จีวรํ. ตทุปภุญ์ชโก จ ปุค์คโล ธาตุมัต์ตโก นิส์สัต์โต นิช์ชีโว สุโญ. อิติ จีวเร ธาตุโส ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ๆ ยถาปัจ์จยํ ปวัต์ตมานํ ธาตุมัต์ตเมเวตํ ยทิทํ ปิณ์ฑปาโต. ตทุปภุญ์ชโก จ ปุค์คโล ธาตุมัต์ตโก นิส์สัต์โต นิช์ชีโว สุโญ. อิติ ปิณ์ฑปาเต ธาตุโส ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ๆ ยถาปัจ์จยํ ปวัต์ตมานํ ธาตุมัต์ตเมเวตํ ยทิทํ เสนาสนํ. ตทุปภุญ์ชโก จ ปุค์คโล ธาตุมัต์ตโก นิส์สัต์โต นิช์ชีโว สุโญ. อิติ เสนาสเน ธาตุโส ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ๆ ยถาปัจ์จยํ ปวัต์ตมานํ ธาตุมัต์ตเมเวตํ ยทิทํ คิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาโร. ตทุปภุญ์ชโก จ ปุค์คโล ธาตุมัต์ตโก นิส์สัต์โต นิช์ชีโว สุโญ. อิติ คิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาเร ธาตุโส ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ฯ สัพ์พํ ปนิทํ จีวรํ อชิคุจ์ฉนียํ, อิมํ ปูติกายํ ปัต์วา อติวิย ชิคุจ์ฉนียํ ชายติ. อิติ จีวเร ปฏิกูลโต ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ๆ สัพ์โพ ปนายํ ปิณ์ฑปาโต อชิคุจ์ฉนีโย, อิมํ ปูติกายํ ปัต์วา อติวิย ชิคุจ์ฉนีโย ชายติ. อิติ ปิณ์ฑปาเต ปฏิกูลโต ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ๆ สัพ์พํ ปนิทํ เสนาสนํ อชิคุจ์ฉนียํ, อิมํ ปูติกายํ ปัต์วา อติวิย ชิคุจ์ฉนียํ ชายติ. อิติ เสนาสเน ปฏิกูลโต ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ๆ สัพ์โพ ปนายํ คิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาโร อชิคุจ์ฉนีโย, อิมํ ปูติกายํ ปัต์วา อติวิย ชิคุจ์ฉนีโย ชายติ. อิติ คิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาเร ปฏิกูลโต ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ฯ ปริโภเค ปน ตํขณิเกทมัต์ถิตาย ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ๆ ปฏิสํขา โยนิโส จีวรํ ปฏิเสวามิ, ยาวเทว สีตัส์ส ปฏิฆาตาย, อุณ์หัส์ส ปฏิฆาตาย. ฑํสมกสวาตาตปสิรึสปสัม์ผัส์สานํ ปฏิฆาตาย, ยาวเทว หิริโกปีนปฏิจ์ฉาทนัต์ถํ. อิติ จีวเร ตํขณิเกทมัต์ถิตาย ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ๆ ปฏิสํขา โยนิโส ปิณ์ฑปาตํ ปฏิเสวามิ, เนว ทวาย, น มทาย, น มัณ์ฑนาย, น วิภูสนาย, ยาวเทว อิมัส์ส กายัส์ส ฐิติยา. ยาปนาย, วิหิํสุปรติยา, พ์รห์มจริยานุค์คหาย. อิติ ปุราณัญ์จ เวทนํ ปฏิหํขามิ, นวัญ์จ เวทนํ น อุป์ปาเทส์สามิ, ยาต์รา จ เม ภวิส์สติ, อนวัช์ชตา จ ผาสุวิหาโร จาติ. อิติ ปิณ์ฑปาเต ตํขณิเกทมัต์ถิตาย ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ๆ

ปฏิสํขา โยนิโส เสนาสนํ ปฏิเสวามิ, ยาวเทว สีตัส์ส ปฏิฆาตาย, อุณ๎หัส์ส ปฏิฆาตาย ฑํสมกสวาตาตปสิรึสปสัม์ผัส์สานํ ปฏิฆาตาย, ยาวเทว อุตุปริส์สยวิโนทนํ ปฏิสัล์ลานารามัต์ถํ. อิติ เสนาสเน ตํขณิเกทมัต์ถิตาย ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ฯ ปฏิสํขา โยนิโส คิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขารํ ปฏิเสวามิ, ยาวเทว อุปั์ปน์นานํ เวย์ยาพาธิกานํ เวทนานํ ปฏิฆาตาย, อัพ๎ยาปัช์ฌปรมตาย. อิติ คิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาเร ตํขณิเกทมัต์ถิตาย ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ฯ สเจ ปริโภเค อปัจ์จเวก์ขิตํ โหติ, อถ ปัจ์ฉา ตทเหว, อตีเตทมัต์ถิตาย ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ฯ อัช์ช มยา อปัจ์จเวก์ขิต๎วา ยํ จีวรํ ปริภุต์ตํ, ตํ ยาวเทว สีตัส์ส ปฏิฆาตาย, อุณ๎หัส์ส ปฏิฆาตาย, ฑํสมกสวาตาตปสิรึสปสัม์ผัส์สานํ ปฏิฆาตาย, ยาวเทว หิริโกปีนปฏิจ์ฉาทนัต์ถํ. อิติ จีวเร อตีเตทมัต์ถิตาย ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ฯ อัช์ช มยา อปัจ์จเวก์ขิต๎วา โย ปิณ์ฑปาโต ปริภุต์โต, โส เนว ทวาย, น มทาย, น มัณ์ฑนาย, น วิภูสนาย, ยาวเทว อิมัส์ส กายัส์ส ฐิติยา, ยาปนาย, วิหึสุปรติยา, พ๎รห๎มจริยานุค์คหาย "อิติ ปุราณัญ์จ เวทนํ ปฏิหํขามิ, นวัญ์จ เวทนํ น อุป์ปาเทส์สามิ, ยาต๎รา จ เม ภวิส์สติ, อนวัช์ชตา จ ผาสุวิหาโร จาติ." อิติ ปิณ์ฑปาเต อตีเตทมัต์ถิตาย ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ฯ อัช์ช มยา อปัจ์จเวก์ขิต๎วา ยํ เสนาสนํ ปริภุต์ตํ, ตํ ยาวเทว สีตัส์ส ปฏิฆาตาย, อุณ๎หัส์ส ปฏิฆาตาย, ฑํสมกสวาตาตปสิรึสปสัม์ผัส์สานํ ปฏิฆาตาย, ยาวเทว อุตุปริส์สยวิโนทนํ ปฏิสัล์ลานารามัต์ถํ. อิติ เสนาสเน อตีเตทมัต์ถิตาย ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ ฯ อัช์ช มยา อปัจ์จเวก์ขิต๎วา โย คิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาโร ปริภุต์โต, โส ยาวเทว อุปั์ปน์นานํ เวย์ยาพาธิกานํ เวทนานํ ปฏิฆาตาย, อัพ๎ยาปัช์ฌปรมตาย. อิติ คิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาเร อตีเตทมัต์ถิตาย ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ. ฯ เอวํ เต จัต์ตาโร ปัจ์จยา, ปฏิสํขาย โยนิโส ปฏิเสวิตัพ์พา, อนุปั์ปน์นานํ อาสวานํ อนุป์ปาทาย, อุปั์ปน์นานํ อาสวานํ ปหานายาติ. ฯ

จตุปัจ์จยปัจ์จเวก์ขณปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

๑ ยาสาปปมาณกา สัตตา, ภาวนานํ หิ โคจโร.
สัพพาหสาปปมัญญาติ, ตา ภาวนา สุวิสสุตา.
วิยาปาทวิเหสานํ, อรัตยา ปฏิฆัสส จ.
สัมมเทว ปหานาย, สํวัตตันติ ยถากกมํ.
ตาสัมปกาสกํ ธัมม- ปริยายํ ภณาม เส. ฯ

จตุรัปปมัญญาปาโฐ

๑ อัตถิ โข เตน ภควตา ชานตา ปัสสตา อรหตา สัมมาสัมพุทเธน, จตัสโส อัปปมัญญาโย สัมมทักขาตา.

๑ อิธ ภิกขุ เมตตาสหคเตน เจตสา, เอกํ ทิสํ ผริตวา วิหรติ, ตถา ทุติยํ ตถา ตติยํ ตถา จตุตถํ. อิติ อุทธมโธ ติริยํ สัพพธิ สัพพัตตตาย สัพพาวันตํ โลกํ. เมตตาสหคเตน เจตสา, วิปุเลน มหัคคเตน อัปปมาเณน อเวเรน อัพยาปัชเฌน ผริตวา วิหรติ. ฯ

๒ กรุณาสหคเตน เจตสา, เอกํ ทิสํ ผริตวา วิหรติ, ตถา ทุติยํ ตถา ตติยํ ตถา จตุตถํ. อิติ อุทธมโธ ติริยํ สัพพธิ สัพพัตตตาย สัพพาวันตํ โลกํ. กรุณาสหคเตน เจตสา, วิปุเลน มหัคคเตน อัปปมาเณน อเวเรน อัพยาปัชเฌน ผริตวา วิหรติ. ฯ

๓ มุทิตาสหคเตน เจตสา, เอกํ ทิสํ ผริตวา วิหรติ, ตถา ทุติยํ ตถา ตติยํ ตถา จตุตถํ. อิติ อุทธมโธ ติริยํ สัพพธิ สัพพัตตตาย สัพพาวันตํ โลกํ. มุทิตาสหคเตน เจตสา, วิปุเลน มหัคคเตน อัปปมาเณน อเวเรน อัพยาปัชเฌน ผริตวา วิหรติ. ฯ

๔ อุเปกขาสหคเตน เจตสา, เอกํ ทิสํ ผริตวา วิหรติ, ตถา ทุติยํ ตถา ตติยํ ตถา จตุตถํ. อิติ อุทธมโธ ติริยํ สัพพธิ สัพพัตตตาย สัพพาวันตํ โลกํ. อุเปกขาสหคเตน เจตสา, วิปุเลน มหัคคเตน อัปปมาเณน อเวเรน อัพยาปัชเฌน ผริตวา วิหรติ. ฯ

อิมา โข เตน ภควตา ชานตา ปัสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, จตสฺโส อปฺปมญฺญาโย สมฺมทกฺขาตาติ. ฯ

จตุรปฺปมญฺญาปาโฐ นิฏฺฐิโต.

คาถาขัดมอรถวรณนาว่า "อปฺปมาณกา หิ สตฺตา, ยาสํ ภาวนานํ โคจโร อารมฺมณํ. ตปฺพาหลฺลา ตงฺการณา, ตา ภาวนา 'อปฺปมญฺญา' อิติ สุวิสฺสุตา, ยถากฺกมํ วิยาปาทวิเหสานํ อรตฺยา ปฏิฆสฺส จ สมฺมเทว ปหานาย สํวตฺตนฺติ. ตาสํ ปกาสกํ ธมฺมปริยายํ ภณาม เส. ฯ ตตฺถ 'ยาสาปฺปมาณกาติ' ยาสํ อปฺปมาณกา. 'ตปฺพาหลฺลาปฺปมญฺญาติ' ตปฺพาหลฺลา อปฺปมญฺญา อิติ ปทจฺเฉโท." ฯ

๏ เยสํ สุภาวิตตฺตา เว, สมฺมา จิตฺตํ สมาหิตํ.
จตฺตาเรตานิ ฌานานิ, กิตฺติตานิธ สาสเน.
สมฺมาสมาธิภูตานิ, ปาทกานิ วิปสฺสิโน.
เตสมฺปกาสกํ ธมฺม- ปริยายํ ภณาม เส. ฯ

จตุฌานปาโฐ

๏ อตฺถิ โข เตน ภควตา ชานตา ปัสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, จตฺตาริ ฌานานิ สมฺมทกฺขาตานิ. อิธ ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กาเมหิ วิวิจฺจ อกุสเลหิ ธมฺเมหิ, สวิตกฺกํ สวิจารํ วิเวกชมฺปีติสุขํ ปฐมํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ. ฯ วิตกฺกวิจารานํ วูปสมา, อชฺฌตฺตํ สมฺปสาทนํ, เจตโส เอโกทิภาวํ อวิตกฺกํ อวิจารํ, สมาธิชมฺปีติสุขํ ทุติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ. ฯ ปีติยา จ วิราคา, อุเปกฺขโก จ วิหรติ สโต จ สมฺปชาโน, สุขญฺจ กาเยน ปฏิสํเวเทติ, ยนฺตํ อริยา อาจิกฺขนฺติ "อุเปกฺขโก สติมา สุขวิหารีติ," ตติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ. ฯ สุขสฺส จ ปหานา ทุกฺขสฺส จ ปหานา, ปุพฺเพว โสมนสฺสโทมนสฺสานํ

อัต์ถังคมา, อทุก์ขมสุขํ อุเปก์ขาสติปาริสุท์ธิํ, จตุต์ถํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. ฯ อิมานิ โข เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน, จัต์ตาริ ฌานานิ สัม์มทัก์ขาตานิ. ฯ

จตุฌานปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

๏ ยานิ เว ปัญ์จ ฐานานิ, ปัญ์จนิม์มลโลจโน.
เวเนย์ยานํ ปกาเสสิ, อภิณ์หํ ปัจ์จเวก์ขิตุํ.
สัม์มานุกริยมานานิ, สัต์ถุสาสนการิภิ.
ตํ ตํ อัต์ถวสํ สัม์มา, สาธยัน์ติ ยถารหํ.
เตสัม์ปกาสกํ ธัม์ม- ปริยายํ ภณาม เส. ฯ

อภิณ์หปัจ์จเวก์ขณปาโฐ

๏ อัต์ถิ โข เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน, ปัญ์จ ฐานานิ สัม์มทัก์ขาตานิ. ยานิ อภิณ์หํ ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พานิ อิต์ถิยา วา ปุริเสน วา คหัฏ์เฐน วา ปัพ์พชิเตน วา. กตมานิ ปัญ์จ. "ชราธัม์โมม์หิ ชรํ อนตีโตติ," อภิณ์หํ ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ อิต์ถิยา วา ปุริเสน วา คหัฏ์เฐน วา ปัพ์พชิเตน วา. ฯ "พ์ยาธิธัม์โมม์หิ พ์ยาธิํ อนตีโตติ," อภิณ์หํ ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ อิต์ถิยา วา ปุริเสน วา คหัฏ์เฐน วา ปัพ์พชิเตน วา. ฯ "มรณธัม์โมม์หิ มรณํ อนตีโตติ," อภิณ์หํ ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ อิต์ถิยา วา ปุริเสน วา คหัฏ์เฐน วา ปัพ์พชิเตน วา. ฯ "สัพ์เพหิ เม ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโวติ," อภิณ์หํ ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ อิต์ถิยา วา ปุริเสน วา คหัฏ์เฐน วา ปัพ์พชิเตน วา. ฯ "กัม์มัส์สโกม์หิ กัม์มทายาโท กัม์มโยนิ กัม์มพันธุ กัม์มปฏิสรโณ, ยํ กัม์มํ กริส์สามิ กัล์ยาณํ วา ปาปกํ วา ตัส์ส ทายาโท ภวิส์สามีติ," อภิณ์หํ ปัจ์จเวก์ขิตัพ์พํ อิต์ถิยา วา ปุริเสน วา คหัฏ์เฐน วา ปัพ์พชิเตน วา. ฯ

อิมานิ โข เตน ภควตา ชานตา ปัสสตา อรหตา สัมมาสัมพุทเธน, ปัญจ ฐานานิ สัมมทักขาตานิ, ยานิ อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพานิ อิตถิยา วา ปุริเสน วา คหัฏเฐน วา ปัพพชิเตน วา. ฯ ตสมาติหเมหิ เอวํ อภิณหํ ปัจจเวกขิตัพพํ, "ชราธัมโมมหิ ชรํ อนตีโต. พยาธิธัมโมมหิ พยาธึ อนตีโต. มรณธัมโมมหิ มรณํ อนตีโต. สัพเพหิ เม ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว. กัมมัสสโกมหิ กัมมทายาโท กัมมโยนิ กัมมพันธุ กัมมปฏิสรโณ, ยํ กัมมํ กริสสามิ กัลยาณํ วา ปาปกํ วา ตัสส ทายาโท ภวิสสามีติ." ฯ

ตโต อุตตริปิ ปัจจเวกขิตัพพํ, "น โข ปนาหเมว ชราธัมโมมหิ ชรํ อนตีโต. อถโข ยาวตา สัตตานํ อาคติ คติ จุติ อุปปัตติ, สัพเพ สัตตา ชราธัมมา ชรํ อนตีตา. ตํ กุเตตถ ลัพภา. ฯ น โข ปนาหเมว พยาธิธัมโมมหิ พยาธึ อนตีโต. อถโข ยาวตา สัตตานํ อาคติ คติ จุติ อุปปัตติ, สัพเพ สัตตา พยาธิธัมมา พยาธึ อนตีตา. ตํ กุเตตถ ลัพภา. ฯ น โข ปนาหเมว มรณธัมโมมหิ มรณํ อนตีโต. อถโข ยาวตา สัตตานํ อาคติ คติ จุติ อุปปัตติ, สัพเพ สัตตา มรณธัมมา มรณํ อนตีตา. ตํ กุเตตถ ลัพภา. ฯ น โข ปน มัยหเมว สัพเพหิ ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว. อถโข ยาวตา สัตตานํ อาคติ คติ จุติ อุปปัตติ, สัพเพสํ สัตตานํ ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว. ตํ กุเตตถ ลัพภา. ฯ น โข ปนาหเมว กัมมัสสโกมหิ กัมมทายาโท กัมมโยนิ กัมมพันธุ กัมมปฏิสรโณ, ยํ กัมมํ กริสสามิ กัลยาณํ วา ปาปกํ วา ตัสส ทายาโท ภวิสสามิ. อถโข ยาวตา สัตตานํ อาคติ คติ จุติ อุปปัตติ, สัพเพ สัตตา กัมมัสสกา กัมมทายาทา กัมมโยนี กัมมพันธู กัมมปฏิสรณา, ยํ กัมมํ กริสสันติ กัลยาณํ วา ปาปกํ วา ตัสส ทายาทา ภวิสสันติ. ตํ กุเตตถ ลัพภาติ." ฯ

อภิณหปัจจเวกขณปาโฐ นิฏฐิโต.

๑ ตถาคโต พลัปั้ตโต, โลเก อัปปฏิปุค์คโล.
เยสํ สุภาวิตั์ตา โข, สั์มโพท์ธุํ ปฏิปั้น์นโก.
ธั์มเม สั์มพุช์ฌเต สั์มมา, เก์ลสั์นิท์ทาย พุช์ฌติ.
เตสั์มปกาสกํ สุต์ตํ, ยํ โส ชิโน อเทสยิ.
มั์งคลั์ต์ถาย สั์พเพสํ, ตํ สุต์ตั์น์ตํ ภณาม เส. ฯ

พลสุต์ตํ

๑ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัต์ถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. ตัต์ร โข ภควา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "ภิก์ขโวติ." "ภทัน์เตติ" เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "ปั้ญ์จิมานิ ภิก์ขเว พลานิ. กตมานิ ปั้ญ์จ. สัท์ธาพลํ วิริยพลํ สติพลํ สมาธิพลํ ปั้ญาพลํ. ฯ กตมัญ์จ ภิก์ขเว สัท์ธาพลํ. อิธ ภิก์ขเว อริยสาวโก สัท์โธ โหติ, สัท์ทหติ ตถาคตัส์ส โพธิํ, "อิติปิ โส ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, วิช์ชาจรณสัม์ปั้น์โน สุคโต โลกวิทู, อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควาติ." อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัท์ธาพลํ. ฯ กตมัญ์จ ภิก์ขเว วิริยพลํ. อิธ ภิก์ขเว อริยสาวโก อารัท์ธวิริโย วิหรติ, อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย, กุสลานํ ธัม์มานํ อุปสัม์ปทาย, ถามวา ทัฬ์หปรัก์กโม อนิก์ขิต์ตธุโร กุสเลสุ ธัม์เมสุ. อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว วิริยพลํ. ฯ กตมัญ์จ ภิก์ขเว สติพลํ. อิธ ภิก์ขเว อริยสาวโก สติมา โหติ, ปรเมน สติเนปั้ก์เกน สมัน์นาคโต, จิรกตัม์ปิ จิรภาสิตัม์ปิ สริตา อนุส์สริตา. อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สติพลํ. ฯ กตมัญ์จ ภิก์ขเว สมาธิพลํ. อิธ ภิก์ขเว อริยสาวโก วิวิจ์เจว กาเมหิ วิวิจ์จ อกุสเลหิ ธัม์เมหิ, สวิตั์กกํ สวิจารํ วิเวกชัม์ปีติสุขํ ปฐมํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. วิตัก์กวิจารานํ วูปสมา, อัช์ฌัต์ตํ สัม์ปสาทนํ เจตโส เอโกทิภาวํ อวิตั์กกํ อวิจารํ, สมาธิชัม์ปีติสุขํ ทุติยํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช

วิหรติ. ปีติยา จ วิราคา, อุเปกฺขโก จ วิหรติ สโต จ สมฺปชาโน, สุขญฺจ กาเยน ปฏิสํเวเทติ, ยนฺตํ อริยา อาจิกฺขนฺติ "อุเปกฺขโก สติมา สุขวิหารี"ติ, ตติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ. สุขสฺส จ ปหานา ทุกฺขสฺส จ ปหานา, ปุพฺเพว โสมนสฺสโทมนสฺสานํ อตฺถงฺคมา, อทุกฺขมสุขํ อุเปกฺขาสติปาริสุทฺธึ, จตุตฺถํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ. อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมาธิพลํ. ฯ กตมญฺจ ภิกฺขเว ปญฺญาพลํ, อิธ ภิกฺขเว อริยสาวโก ปญฺญวา โหติ, อุทยตฺถคามินิยา ปญฺญาย สมนฺนาคโต, อริยาย นิพฺเพธิกาย สมฺมาทุกฺขกฺขยคามินิยา. อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปญฺญาพลํ. ฯ อิมานิ โข ภิกฺขเว ปญฺจ พลานี"ติ. ฯ อิทมโวจ ภควา. อตฺตมนา เต ภิกฺขู ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทุนฺติ. ๚

พลสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

---

๑ จตุนฺนํ รูปฌานานํ, ภาวิตตฺตา สมาหิโต.
ฉสฺวาภิญฺญาสุ เวปุลฺลํ, ปปฺโปติ สกฺขิภพฺพตํ.
ธมฺมพฺเภทาภิโกสลฺลํ, ธมฺมกามานมิจฺฉตํ.
ตาสมฺปกาสกํ ธมฺม- ปริยายํ ภณาม เส. ๚

ฉฬภิญฺญาปาโฐ

๑ อตฺถิ โข เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, ฉ อภิญฺญาโย สมฺมทกฺขาตา. ฯ

๑ อิธ ภิกฺขุ อเนกวิหิตํ อิทฺธิวิธํ ปจฺจนุโภติ, เอโกปิ หุตฺวา พหุธา โหติ, พหุธาปิ หุตฺวา เอโก โหติ, อาวิภาวํ ติโรภาวํ, ติโรกุฑฺฑํ ติโรปาการํ ติโรปพฺพตํ อสชฺชมาโน คจฺฉติ, เสยฺยถาปิ อากาเส. ปฐวิยาปิ อุมฺมุชฺชนิมฺมุชฺชํ กโรติ, เสยฺยถาปิ อุทเก. อุทเกปิ อภิชฺชมาเน คจฺฉติ, เสยฺยถาปิ ปฐวิยา. อากาเสปิ ปลฺลงฺเกน กมติ, เสยฺยถาปิ ปกฺขี สกุโณ. อิเมปิ จนฺทิมสุริเย เอวํมหิทฺธิเก เอวํมหานุภาเว,

ปาณินา ปรามสติ ปริมัช์ชติ. ยาว พ๎รห๎มโลกาปิ กาเยน วสํ วัต์เตติ. ฯ

๒ ทิพ์พาย โสตธาตุยา วิสุท์ธาย อติกัน์ตมานุสิกาย, อุโภ สัท์เท สุณาติ, ทิพ์เพ จ มานุเส จ, เย ทูเร สัน์ติเก จ. ฯ

๓ ปรสัต์ตานํ ปรปุค์คลานํ เจตสา เจโต ปริจ์จ ปชานาติ, สราคํ วา จิต์ตํ "สราคํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ, วีตราคํ วา จิต์ตํ "วีตราคํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ. สโทสํ วา จิต์ตํ "สโทสํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ, วีตโทสํ วา จิต์ตํ "วีตโทสํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ. สโมหํ วา จิต์ตํ "สโมหํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ, วีตโมหํ วา จิต์ตํ "วีตโมหํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ. สังขิต์ตํ วา จิต์ตํ "สังขิต์ตํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ, วิก์ขิต์ตํ วา จิต์ตํ "วิก์ขิต์ตํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ. มหัค์คตํ วา จิต์ตํ "มหัค์คตํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ, อมหัค์คตํ วา จิต์ตํ "อมหัค์คตํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ. สอุต์ตรํ วา จิต์ตํ "สอุต์ตรํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ, อนุต์ตรํ วา จิต์ตํ "อนุต์ตรํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ. สมาหิตํ วา จิต์ตํ "สมาหิตํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ, อสมาหิตํ วา จิต์ตํ "อสมาหิตํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ. วิมุต์ตํ วา จิต์ตํ "วิมุต์ตํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ, อวิมุต์ตํ วา จิต์ตํ "อวิมุต์ตํ จิต์ตัน์ติ" ปชานาติ. ฯ

๔ อเนกวิหิตํ ปุพ์เพนิวาสํ อนุส์สรติ. เสย์ยถีทํ. เอกํปิ ชาตึ เท๎วปิ ชาติโย ติส์โสปิ ชาติโย จตัส์โสปิ ชาติโย ปัญ์จปิ ชาติโย, ทสปิ ชาติโย วีสํปิ ชาติโย ตึสํปิ ชาติโย จัต์ตาฬีสํปิ ชาติโย ปัญ์ญาสํปิ ชาติโย, สตํปิ ชาติโย สหัส์สํปิ ชาติโย สตสหัส์สํปิ ชาติโย, อเนเกปิ สํวัฏ์ฏกัป์เป อเนเกปิ วิวัฏ์ฏกัป์เป อเนเกปิ สํวัฏ์ฏวิวัฏ์ฏกัป์เป, "อมุต๎ราสึ เอวํนาโม เอวํโค์ต์โต เอวํวัณ์โณ เอวมาหาโร, เอวํสุข-ทุก์ขปฏิสํเวที เอวมายุปริยัน์โต. โส ตโต จุโต อมุต๎ร อุทปาทึ. ตัต๎ราปาสึ เอวํนาโม เอวํโค์ต์โต เอวํวัณ์โณ เอวมาหาโร, เอวํสุข-ทุก์ขปฏิสํเวที เอวมายุปริยัน์โต. โส ตโต จุโต อิธูปปัน์โนติ." อิติ สาการํ สอุท์เทสํ อเนกวิหิตํ ปุพ์เพนิวาสํ อนุส์สรติ. ฯ

๕ ทิพฺเพน จกฺขุนา วิสุทฺเธน อติกฺกนฺตมานุสเกน, สตฺเต ปสฺสติ จวมาเน อุปปชฺชมาเน, หีเน ปณีเต สุวณฺเณ ทุพฺพณฺเณ สุคเต ทุคฺคเต, ยถากมฺมูปเค สตฺเต ปชานาติ, "อิเม วต โภนฺโต สตฺตา, กายทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา วจีทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา มโนทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา, อริยานํ อุปวาทกา มิจฺฉาทิฏฺฐิกา มิจฺฉาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา. เต กายสฺส เภทา ปรํ มรณา, อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปนฺนา. อิเม วา ปน โภนฺโต สตฺตา, กายสุจริเตน สมนฺนาคตา วจีสุจริเตน สมนฺนาคตา มโนสุจริเตน สมนฺนาคตา, อริยานํ อนุปวาทกา สมฺมาทิฏฺฐิกา สมฺมาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา. เต กายสฺส เภทา ปรํ มรณา, สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปนฺนาติ." อิติ ทิพฺเพน จกฺขุนา วิสุทฺเธน อติกฺกนฺตมานุสเกน, สตฺเต ปสฺสติ จวมาเน อุปปชฺชมาเน, หีเน ปณีเต สุวณฺเณ ทุพฺพณฺเณ สุคเต ทุคฺคเต, ยถากมฺมูปเค สตฺเต ปชานาติ. ฯ

๖ อาสวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺตึ ปญฺญาวิมุตฺตึ, ทิฏฺเฐว ธมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา อุปสมฺปชฺช วิหรติ. ฯ

อิมา โข เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, ฉ อภิญฺญาโย สมฺมทกฺขาตาติ. ฯ

ฉฬภิญฺญาปาโฐ นิฏฺฐิโต.

---

๑ โลเกกุตฺตมภูตสฺส, อนุตฺตรตฺถทายิโน.
อนุตฺตเรหิ ธมฺเมหิ, สุสมิทฺเธหิ สพฺพโส.
อเนกธา วิภตฺเตหิ, สมฺปนฺนสฺส มเหสิโน.
ปาตุภาวาว โลกสฺมึ, จิเรน ปาตุภาวิโน.
ยานิ ฉานุตฺตริยานิ, สุทุลฺลภานิ อญฺญทา.
ตทุปโภคสตฺตานํ, อญฺชสานิ วิสุทฺธิยา.
สเทวกสฺส โลกสฺส, ปาตุภูตานิ สพฺพโส.

เตสั์มิปกาสกํ สุต์ตํ, ยํ สั์มพุท์เธน ภาสิตํ.
เทวานํ มนุชานั์ญ์จ, อนุต์ตรั์ตถกามินํ.
จิต์ตั์ปฺปสาทุป์ปาทั์ตถํ, ตํ สุต์ตั์นตํ ภณาม เส. ฯ

อนุต์ตริยสุต์ตํ

๏ เอวั์มเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวั์ตถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกั์สส อาราเม. ตั์ตร โข ภควา ภิก์ขู อามั์นเตสิ "ภิก์ขโวติ." "ภทั์นเตติ" เต ภิก์ขู ภควโต ปั์จ์จั์สโสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "ฉยิมานิ ภิก์ขเว อนุต์ตริยานิ. กตมานิ ฉ. ทั์สสนานุต์ตริยํ สวนานุต์ตริยํ, ลาภานุต์ตริยํ สิก์ขานุต์ตริยํ, ปาริจริยานุต์ตริยํ อนุส์สตานุต์ตริยํ.

กตมั์ญ์จ ภิก์ขเว ทั์สสนานุต์ตริยํ. อิธ ภิก์ขเว เอกั์จ์โจ, หั์ตถิรตนั์มปิ ทั์สสนาย คั์จ์ฉติ, อั์สสรตนั์มปิ ทั์สสนาย คั์จ์ฉติ, มณิรตนั์มปิ ทั์สสนาย คั์จ์ฉติ, อุจ์จาวจํ วา ปน ทั์สสนาย คั์จ์ฉติ, สมณํ วา พ๎ราห๎มณํ วา มิจ์ฉาทิฏ์ฐิกํ มิจ์ฉาปฏิปั์นนํ ทั์สสนาย คั์จ์ฉติ. อั์ตเถตํ ภิก์ขเว ทั์สสนํ, เนตํ นั์ตถีติ วทามิ. ตั์ญ์จ โข เอตํ ภิก์ขเว ทั์สสนํ, หีนํ คั์มมํ โปถุช์ชนิกํ อนริยํ อนั์ตถสั์ญ๎หิตํ, น นิพ์พิทาย น วิราคาย น นิโรธาย น อุปสมาย น อภิญ์ญาย น สั์มโพธาย น นิพ์พานาย สํวั์ตตติ. ฯ โย จ โข ภิก์ขเว ตถาคตํ วา ตถาคตสาวกํ วา ทั์สสนาย คั์จ์ฉติ, นิวิฏ์ฐสั์ทโธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกั์นตคโต อภิป์ปสั์นโน. เอตทานุต์ตริยํ ภิก์ขเว ทั์สสนานํ, สั์ตตานํ วิสุท์ธิยา, โสกปริเทวานํ สมติก์กมาย, ทุก์ขโทมนั์สสานํ อั์ตถั์งคมาย, ญายั์สส อธิคมาย, นิพ์พานั์สส สั์จ์ฉิกิริยาย. ยทิทํ ตถาคตํ วา ตถาคตสาวกํ วา ทั์สสนาย คั์จ์ฉติ, นิวิฏ์ฐสั์ทโธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกั์นตคโต อภิป์ปสั์นโน. อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว ทั์สสนานุต์ตริยํ. ฯ อิติ ทั์สสนานุต์ตริยํ. ฯ

สวนานุต์ตริยั์ญ์จ กถํ โหติ. อิธ ภิก์ขเว เอกั์จ์โจ, เภริสั์ททั์มปิ สวนาย คั์จ์ฉติ, วีณาสั์ททั์มปิ สวนาย คั์จ์ฉติ, คีตสั์ททั์มปิ สวนาย

คัจ์ฉติ, อุจ์จาวจํ วา ปน สวนาย คัจ์ฉติ, สมณัส์ส วา พ์ราห์มณัส์ส วา มิจ์ฉาทิฏ์ฐิกัส์ส มิจ์ฉาปฏิปัน์นัส์ส ธัม์มสวนาย คัจ์ฉติ. อัต์เถตํ ภิก์ขเว สวนํ, เนตํ นัต์ถีติ วทามิ. ตัญ์จ โข เอตํ ภิก์ขเว สวนํ, หีนํ คัม์มํ โปถุช์ชนิกํ อนริยํ อนัต์ถสัญ์หิตํ, น นิพ์พิทาย น วิราคาย น นิโรธาย น อุปสมาย น อภิญ์ญาย น สัม์โพธาย น นิพ์พานาย สํวัต์ตติ. ฯ โย จ โข ภิก์ขเว ตถาคตัส์ส วา ตถาคตสาวกัส์ส วา ธัม์มสวนาย คัจ์ฉติ, นิวิฏ์ฐสัท์โธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกัน์ตคโต อภิป์ปสัน์โน. เอตทานุต์ตริยํ ภิก์ขเว สวนานํ, สัต์ตานํ วิสุท์ธิยา, โสกปริเทวานํ สมติก์กมาย, ทุก์ขโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมาย, ญายัส์ส อธิคมาย, นิพ์พานัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย. ยทิทํ ตถาคตัส์ส วา ตถาคตสาวกัส์ส วา ธัม์มสวนาย คัจ์ฉติ, นิวิฏ์ฐสัท์โธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกัน์ตคโต อภิป์ปสัน์โน. อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สวนานุต์ตริยํ. ฯ อิติ ทัส์สนานุต์ตริยํ สวนานุต์ตริยํ. ฯ

ลาภานุต์ตริยัญ์จ กถํ โหติ. อิธ ภิก์ขเว เอกัจ์โจ, ปุต์ตลาภัม์ปิ ลภติ, ทารลาภัม์ปิ ลภติ, ธนลาภัม์ปิ ลภติ, อุจ์จาวจํ วา ปน ลภติ, สมเณ วา พ์ราห์มเณ วา มิจ์ฉาทิฏ์ฐิเก มิจ์ฉาปฏิปัน์เน สัท์ธํ ปฏิลภติ. อัต์เถโส ภิก์ขเว ลาโภ, เนโส นัต์ถีติ วทามิ. โส จ โข เอโส ภิก์ขเว ลาโภ, หีโน คัม์โม โปถุช์ชนิโก อนริโย อนัต์ถสัญ์หิโต, น นิพ์พิทาย น วิราคาย น นิโรธาย น อุปสมาย น อภิญ์ญาย น สัม์โพธาย น นิพ์พานาย สํวัต์ตติ. ฯ โย จ โข ภิก์ขเว ตถาคเต วา ตถาคตสาวเก วา สัท์ธํ ปฏิลภติ, นิวิฏ์ฐสัท์โธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกัน์ตคโต อภิป์ปสัน์โน. เอตทานุต์ตริยํ ภิก์ขเว ลาภานํ, สัต์ตานํ วิสุท์ธิยา, โสกปริเทวานํ สมติก์กมาย, ทุก์ขโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมาย, ญายัส์ส อธิคมาย, นิพ์พานัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย. ยทิทํ ตถาคเต วา ตถาคตสาวเก วา สัท์ธํ ปฏิลภติ. นิวิฏ์ฐสัท์โธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกัน์ตคโต อภิป์ปสัน์โน. อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว ลาภานุต์ตริยํ. ฯ อิติ ทัส์สนานุต์ตริยํ สวนานุต์ตริยํ ลาภานุต์ตริยํ. ฯ

สิก์ขานุต์ตริยัญ์จ กถํ โหติ. อิธ ภิก์ขเว เอกัจ์โจ, หัต์ถิส์มิม์ปิ สิก์ขติ, อัส์สัส์มิม์ปิ สิก์ขติ, ถรุส์มิม์ปิ สิก์ขติ, อุจ์จาวจํ วา ปน สิก์ขติ, สมณัส์ส วา พ๎ราห๎มณัส์ส วา มิจ์ฉาทิฏ์ฐิกัส์ส มิจ์ฉาปฏิปัน์นัส์ส สิก์ขติ. อัต์เถสา ภิก์ขเว สิก์ขา, เนสา นัต์ถีติ วทามิ. สา จ โข เอสา ภิก์ขเว สิก์ขา, หีนา คัม์มา โปถุช์ชนิกา อนริยา อนัต์ถสัญ๎หิตา, น นิพ์พิทาย น วิราคาย น นิโรธาย น อุปสมาย น อภิญญาย น. สัม์โพธาย น นิพ์พานาย สํวัต์ตติ. ฯ โย จ โข ภิก์ขเว ตถาคตัป์ปเวทิเต ธัม์มวินเย, อธิสีลํปิ สิก์ขติ, อธิจิต์ตํปิ สิก์ขติ, อธิปัญ์ญํปิ สิก์ขติ, นิวิฏ์ฐสัท์โธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกัน์ตคโต อภิป์ปสัน์โน. เอตทานุต์ตริยํ ภิก์ขเว สิก์ขานํ, สัต์ตานํ วิสุท์ธิยา, โสกปริเทวานํ สมติก์กมาย, ทุก์ขโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมาย, ญายัส์ส อธิคมาย, นิพ์พานัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย. ยทิทํ ตถาคตัป์ปเวทิเต ธัม์มวินเย, อธิสีลํปิ สิก์ขติ, อธิจิต์ตํปิ สิก์ขติ, อธิปัญ์ญํปิ สิก์ขติ, นิวิฏ์ฐสัท์โธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกัน์ตคโต อภิป์ปสัน์โน. อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สิก์ขานุต์ตริยํ. ฯ อิติ ทัส์สนานุต์ตริยํ สวนานุต์ตริยํ, ลาภานุต์ตริยํ สิก์ขานุต์ตริยํ. ฯ

ปาริจริยานุต์ตริยัญ์จ กถํ โหติ. อิธ ภิก์ขเว เอกัจ์โจ, ขัต์ติยม์ปิ ปริจรติ, พ๎ราห๎มณม์ปิ ปริจรติ, คหปติม์ปิ ปริจรติ, อุจ์จาวจํ วา ปน ปริจรติ, สมณํ วา พ๎ราห๎มณํ วา มิจ์ฉาทิฏ์ฐิกํ มิจ์ฉาปฏิปัน์นํ ปริจรติ. อัต์เถสา ภิก์ขเว ปาริจริยา, เนสา นัต์ถีติ วทามิ. สา จ โข เอสา ภิก์ขเว ปาริจริยา, หีนา คัม์มา โปถุช์ชนิกา อนริยา อนัต์ถสัญ๎หิตา, น นิพ์พิทาย น วิราคาย น นิโรธาย น อุปสมาย น อภิญญาย น สัม์โพธาย น นิพ์พานาย สํวัต์ตติ. ฯ โย จ โข ภิก์ขเว ตถาคตํ วา ตถาคตสาวกํ วา ปริจรติ, นิวิฏ์ฐสัท์โธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกัน์ตคโต อภิป์ปสัน์โน. เอตทานุต์ตริยํ ภิก์ขเว ปาริจริยานํ, สัต์ตานํ วิสุท์ธิยา, โสกปริเทวานํ สมติก์กมาย, ทุก์ขโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมาย, ญายัส์ส อธิคมาย, นิพ์พานัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย. ยทิทํ ตถาคตํ วา ตถาคตสาวกํ วา ปน

ปริจรติ, นิวิฏ์ฐสัท์โธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกัน์ตคโต อภิป์ปสัน์โน. อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว ปาริจริยานุต์ตริยํ. ฯ อิติ ทัส์สนานุต์ตริยํ สวนานุต์ตริยํ, ลาภานุต์ตริยํ สิก์ขานุต์ตริยํ ปาริจริยานุต์ตริยํ. ฯ

อนุส์สตานุต์ตริยัญ์จ กถํ โหติ. อิธ ภิก์ขเว เอกัจ์โจ, ปุต์ตลาภัม์ปิ อนุส์สรติ, ทารลาภัม์ปิ อนุส์สรติ, ธนลาภัม์ปิ อนุส์สรติ, อุจ์จาวจํ วา ปน อนุส์สรติ, สมณํ วา พ์ราห์มณํ วา มิจ์ฉาทิฏ์ฐิกํ มิจ์ฉาปฏิปัน์นํ อนุส์สรติ. อัต์เถสา ภิก์ขเว อนุส์สติ, เนสา นัต์ถีติ วทามิ. สา จ โข เอสา ภิก์ขเว อนุส์สติ, หีนา คัม์มา โปถุช์ชนิกา อนริยา อนัต์ถสัญ์หิตา, น นิพ์พิทาย น วิราคาย น นิโรธาย น อุปสมาย น อภิญ์ญาย น สัม์โพธาย น นิพ์พานาย สํวัต์ตติ. ฯ โย จ โข ภิก์ขเว ตถาคตํ วา ตถาคตสาวกํ วา อนุส์สรติ, นิวิฏ์ฐสัท์โธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกัน์ตคโต อภิป์ปสัน์โน. เอตทานุต์ตริยํ ภิก์ขเว อนุส์สตีนํ, สัต์ตานํ วิสุท์ธิยา, โสกปริเทวานํ สมติก์กมาย, ทุก์ขโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมาย, ญายัส์ส อธิคมาย, นิพ์พานัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย. ยทิทํ ตถาคตํ วา ตถาคตสาวกํ วา อนุส์สรติ, นิวิฏ์ฐสัท์โธ นิวิฏ์ฐเปโม เอกัน์ตคโต อภิป์ปสัน์โน. อิทํ วุจ์จติ ภิก์ขเว อนุส์สตานุต์ตริยํ. ฯ

อิมานิ โข ภิก์ขเว ฉ อนุต์ตริยานีติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อิทํ วัต์วาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สัต์ถา.

"ทัส์สนานุต์ตริยํ ลัท์ธา, สวนัญ์จ อนุต์ตรํ.
ลาภานุต์ตริยํ ลัท์ธา, สิก์ขานุต์ตริเย รตา.
อุปัฏ์ฐิตา ปาริจริเย, ภาวยัน์ติ อนุส์สติํ.
วิเวกปฏิสํยุต์ตํ, เขมํ อมตคามินิํ.
อัป์ปมาเท ปมุทิตา, นิปกา สีลสํวุตา.
เต เว กาเลน ปัจ์จนุ์ติ, ยัต์ถ ทุก์ขํ นิรุช์ฌตีติ." ฯ

อนุต์ตริยสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ.

---

๑ ฉ เว ทุปฺปฏิวิชฺฌา ยา, นิสฺสารณิยธาตุโย.
วิญฺญูนํ ญาณจารีนํ, สุขุมาการตกฺกินํ.
นิชฺฌานกฺขมภาเวน, สทฺธาปสาทสาธิกา.
ตาสมฺปกาสกํ สุตฺตํ, ยํ สมฺพุทฺเธน เทสิตํ.
เตสํ ตถาตฺตสิทฺธตฺถํ, ตํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส. ฯ

ฉนิสฺสารณิยธาตุสุตฺตํ

๑ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภิกฺขโวติ." "ภทนฺเตติ" เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "ฉยิมา ภิกฺขเว นิสฺสารณิยา ธาตุโย. กตมา ฉ. ฯ

๑ อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวํ วเทยฺย, 'เมตฺตา หิ โข เม เจโตวิมุตฺติ, ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วตฺถุกตา อนุฏฺฐิตา ปริจิตา สุสมารทฺธา. อถ จ ปน เม พฺยาปาโท จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐตีติ.' โส 'มา เหวนฺติ'สฺส วจนีโย, 'มา อายสฺมา เอวํ อวจ. มา ภควนฺตํ อพฺภาจิกฺขิ. น หิ สาธุ ภควโต อพฺภกฺขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทยฺย. อฏฺฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ เมตฺตาย เจโตวิมุตฺติยา, ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วตฺถุกตาย อนุฏฺฐิตาย ปริจิตาย สุสมารทฺธาย, อถ จ ปนสฺส พฺยาปาโท จิตฺตํ ปริยาทาย ฐสฺสตีติ.' เนตํ ฐานํ วิชฺชติ. นิสฺสรณญฺเหตํ อาวุโส พฺยาปาทสฺส, ยทิทํ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ. ฯ

๒ อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวํ วเทยฺย, 'กรุณา หิ โข เม เจโตวิมุตฺติ, ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วตฺถุกตา อนุฏฺฐิตา ปริจิตา สุสมารทฺธา. อถ จ ปน เม วิเหสา จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐตีติ.' โส 'มา เหวนฺติ'สฺส วจนีโย, 'มา อายสฺมา เอวํ อวจ. มา ภควนฺตํ อพฺภาจิกฺขิ. น หิ สาธุ ภควโต อพฺภกฺขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทยฺย. อฏฺฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ

กรุณาย เจโตวิมุต์ติยา, ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อถ จ ปนัส์ส วิเหสา จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สตีติ.' เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณัญ์เหตํ อาวุโส วิเหสาย, ยทิทํ กรุณา เจโตวิมุต์ติ. ฯ

๓ อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย, 'มุทิตา หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ, ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา. อถ จ ปน เม อรติ จิต์ตํ ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ.' โส 'มา เหวันติ'ส์ส วจนีโย, 'มา อายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควัน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ มุทิตาย เจโตวิมุต์ติยา, ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อถ จ ปนัส์ส อรติ จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สตีติ.' เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณัญ์เหตํ อาวุโส อรติยา, ยทิทํ มุทิตา เจโตวิมุต์ติ. ฯ

๔ อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย, 'อุเปก์ขา หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ, ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา. อถ จ ปน เม ราโค จิต์ตํ ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ.' โส 'มา เหวันติ'ส์ส วจนีโย, 'มา อายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควัน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ อุเปก์ขาย เจโตวิมุต์ติยา, ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อถ จ ปนัส์ส ราโค จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สตีติ.' เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณัญ์เหตํ อาวุโส ราคัส์ส, ยทิทํ อุเปก์ขา เจโตวิมุต์ติ. ฯ

๕ อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย, 'อนิมิต์ตา หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ, ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา. อถ จ ปน เม นิมิต์ตานุสาริ วิญ์ญาณํ โหติ.' โส 'มา เหวันติ'ส์ส วจนีโย, 'มา อายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควัน์ตํ

อัพภาจิกขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพภักขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทยย. อัฏฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ อนิมิตตาย เจโตวิมุตติยา, ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัตถุกตาย อนุฏฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัทธาย, อถ จ ปนัสส นิมิตตานุสาริ วิญญาณํ ภวิสสตีติ. เนตํ ฐานํ วิชชติ. นิสสรณัญเหตํ อาวุโส สัพพนิมิตตานํ, ยทิทํ อนิมิตตา เจโตวิมุตติ. ฯ

๖ อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ เอวํ วเทยย, 'อัสมีติ โข เม วิคเต 'อยมหมัสมีติ' จ น สมนุปัสสามิ. อถ จ ปน เม วิจิกิจฉากถํกถาสัลลํ จิตตํ ปริยาทาย ติฏฐตีติ.' โส 'มา เหวนติ' สส วจนีโย, 'มา อายัสมา เอวํ อวจ. มา ภควันตํ อัพภาจิกขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพภักขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทยย. อัฏฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ 'อัสมีติ' วิคเต 'อยมหมัสมีติ จ อสมนุปัสสโต, อถ จ ปนัสส วิจิกิจฉากถํกถาสัลลํ จิตตํ ปริยาทาย ฐัสสตีติ.' เนตํ ฐานํ วิชชติ. นิสสรณัญเหตํ อาวุโส วิจิกิจฉากถํกถาสัลลัสส, ยทิทํ อัสมีติมานสมุค-ฆาโต. ฯ อิมา โข ภิกขเว ฉ นิสสารณิยา ธาตุโยติ." ฯ อิทมโวจ ภควา, อัตตมนา เต ภิกขู ภควโต ภาสิตํ อภินันทุนติ. ฯ

ฉนิสสารณิยธาตุสุตตํ นิฏฐิตํ.

---

๑ สมัคคกรโณ พุทโธ, สามัคคิยํ นิโยชโก.
สมัคคกรเณ ธัมเม, สาราณีเย อุเทสยิ.
อัญญมัญญํ ปิยตาย, สาธิโน คารวัสส จ.
สังคหายาวิวาทาย, สามัคคีเยกตาย จ.
สํวัตตันเตว ภิกขูนํ, ธัมเมน ปฏิปัชชตํ.
เตสัมปกาสกํ สุตตํ, ยํ สมพุทเธน ภาสิตํ.
สุตวานานุกรเณน, ยถา พุทเธน เทสิตํ.
สาธูนํ อัตถสิทธตถํ, ตํ สุตตันตํ ภณาม เส. ฯ

สาราณี่ยธั๎มฺมสุตฺตํ

๏ เอวั๎มฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวั๎ตฺถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถบิณ๎ฑิกัส๎ส อาราเม. ตั๎ตร โข ภควา ภิก๎ขู อามั๎นฺเตสิ "ภิก๎ขโวติ." "ภทั๎นฺเตติ" เต ภิก๎ขู ภควโต บั๎จ๎จัส๎โสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "ฉยิเม ภิก๎ขเว ธั๎มฺมา สาราณี่ยา บียกรณา ครุกรณา, สังคหาย อวิวาทาย สามั๎คฺคิยา เอกี่ภาวาย สํวั๎ตฺตั๎นฺติ. กตเม ฉ. ฯ

๑ อิธ ภิก๎ขเว ภิก๎ขุโน, เมต๎ตํ กายกั๎มฺมํ บั๎จ๎จุบั๎ฏฺฐิตํ โหติ, สพ๎รห๎มจารี่สุ อาวิ เจว รโห จ. อยั๎มฺบิ ธั๎มฺโม สาราณี่โย บียกรโณ ครุกรโณ, สังคหาย อวิวาทาย สามั๎คฺคิยา เอกี่ภาวาย สํวั๎ตฺตติ. ฯ

๒ ปุน จปรํ ภิก๎ขเว ภิก๎ขุโน, เมต๎ตํ วจี่กั๎มฺมํ บั๎จ๎จุบั๎ฏฺฐิตํ โหติ, สพ๎รห๎มจารี่สุ อาวิ เจว รโห จ. อยั๎มฺบิ ธั๎มฺโม สาราณี่โย บียกรโณ ครุกรโณ, สังคหาย อวิวาทาย สามั๎คฺคิยา เอกี่ภาวาย สํวั๎ตฺตติ. ฯ

๓ ปุน จปรํ ภิก๎ขเว ภิก๎ขุโน, เมต๎ตํ มโนกั๎มฺมํ บั๎จ๎จุบั๎ฏฺฐิตํ โหติ, สพ๎รห๎มจารี่สุ อาวิ เจว รโห จ. อยั๎มฺบิ ธั๎มฺโม สาราณี่โย บียกรโณ ครุกรโณ, สังคหาย อวิวาทาย สามั๎คฺคิยา เอกี่ภาวาย สํวั๎ตฺตติ. ฯ

๔ ปุน จปรํ ภิก๎ขเว ภิก๎ขุ, เย เต ลาภา ธั๎มฺมิกา ธั๎มฺมลั๎ทฺธา, อั๎นฺตมโส บั๎ตฺตปริยาบั๎นฺนมั๎ตฺตั๎มฺบิ, ตถารูเปหิ ลาเภหิ อั๎ปฺปฏิวิภั๎ตฺตโภคี่ โหติ, สี่ลวั๎นฺเตหิ สพ๎รห๎มจารี่หิ สาธารณโภคี่. อยั๎มฺบิ ธั๎มฺโม สาราณี่โย บียกรโณ ครุกรโณ, สังคหาย อวิวาทาย สามั๎คฺคิยา เอกี่ภาวาย สํวั๎ตฺตติ. ฯ

๕ ปุน จปรํ ภิก๎ขเว ภิก๎ขุ, ยานิ ตานิ สี่ลานิ อขั๎ณฺฑานิ อฉิ๎ทฺทานิ อสพลานิ อกั๎มฺมาสานิ, ภุชิส๎สานิ วิญ๎ญูปสั๎ตฺถานิ อปรามั๎ฏฺฐานิ สมาธิ-สํวั๎ตฺตนิกานิ, ตถารูเปสุ สี่เลสุ สี่ลสามัญ๎ญคโต วิหรติ, สพ๎รห๎มจารี่หิ อาวิ เจว รโห จ. อยั๎มฺบิ ธั๎มฺโม สาราณี่โย บียกรโณ ครุกรโณ สังคหาย อวิวาทาย สามั๎คฺคิยา เอกี่ภาวาย สํวั๎ตฺตติ. ฯ

๖ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ, ยายํ ทิฏฺฐิ อริยา นิยฺยานิกา, นิยฺยาติ ตกฺกรสฺส สมฺมาทุกฺขกฺขยาย, ตถารูปาย ทิฏฺฐิยา ทิฏฺฐิสามญฺญคโต วิหรติ, สพฺรหฺมจารีหิ อาวิ เจว รโห จ. อยมฺปิ ธมฺโม สารณิโย ปิยกรโณ ครุกรโณ สงฺคหาย อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตติ. ฯ

อิเม โข ภิกฺขเว ฉ ธมฺมา สารณิยา ปิยกรณา ครุกรณา, สงฺคหาย อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตนฺตีติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อตฺตมนา เต ภิกฺขู ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทุนฺติ. ฯ

สารณิยธมฺมสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

บทพยัญชนว่า "ตถารูเปสุ สีเลสุ" ฉนี้, ฉบับ ในกรุงเทพ ฯ แล ฉบับ สีหฬ เปน "ตถารูเปสุ สีเลสุ" บ้าง "ตถารูเปหิ สีเลหิ" บ้าง ให้ท่านผู้วิญญู พิจารณาโดยยุกติ นั้น เทอญ ฯ คำว่า "อฉิทฺทานิ" ฉบับ สีหฬ เปน "อทฺฉิทฺทานิ" ฯ คำว่า "วิญฺญุปสตฺถานิ" ฉบับ สีหฬ เปน "วิญฺญุปฺปสตฺถานิ" ฯ ที่ "อปรามตฺถานิ" นั้นใน ฉบับ สีหฬ เปน "อปรามฏฺฐานิ" ฉนี้ ฯ

---

๑ ฉพฺยงฺคุเปกฺขสญฺโต, สพฺพโส สํวุตินฺทฺริโย.
อินฺทฺริยารกฺขโณปายํ, สาวกานํ วิภาวยํ.
อาทีนวํ ปทีเปตฺวา, อานิสํสมนุตฺตรํ.
ปริยายญฺมเทเสสิ, พหุนฺนํ ทุกฺขนาสโน.
ตเถว ปฏิปชฺเชยฺยาถ, ปริยายนฺตมฺภณาม เส. ฯ

สาวตฺถินิทานํ อาทิตฺตปริยายสุตฺตํ

๑ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวตฺถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภิกฺขโวติ."

"ภทนฺเตติ" เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "อาทิตฺตปริยายํ โว ภิกฺขเว ธมฺมปริยายํ เทสิสฺสามิ. ตํ สุณาถ สาธุกํ มนสิกโรถ, ภาสิสฺสามีติ." "เอวมฺภนฺเตติ" โข เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "กตโม จ ภิกฺขเว อาทิตฺตปริยาโย ธมฺมปริยาโย. ฯ

๑ วรํ ภิกฺขเว ตตฺตาย อโยสลากาย อาทิตฺตาย สมฺปชฺชลิตาย สญฺโชติภูตาย จกฺขุนฺทฺริยํ สมฺปลิมฏฺฐํ, น เตฺวว จกฺขุวิญฺเญยฺเยสุ รูเปสุ อนุพฺยญฺชนโส นิมิตฺตคฺคาโห. นิมิตฺตสฺสาเทคธิตํ วา ภิกฺขเว วิญฺญาณํ ติฏฺฐมานํ ติฏฺเฐยฺย อนุพฺยญฺชนสฺสาเทคธิตํ วา. ตสฺมิญฺเจ สมเย กาลํ กเรยฺย, ฐานเมตํ วิชฺชติ, ยํ ทฺวินฺนํ คตีนํ อญฺญตรํ คตึ คจฺเฉยฺย นิรยํ วา ติรจฺฉานโยนึ วา. อิมํ ขฺวาหํ ภิกฺขเว อาทีนวํ ทิสฺวา เอวํ วทามิ. ฯ

๒ วรํ ภิกฺขเว ติณฺเหน อโยสงฺกุนา อาทิตฺเตน สมฺปชฺชลิเตน สญฺโชติภูเตน โสตินฺทฺริยํ สมฺปลิมฏฺฐํ, น เตฺวว โสตวิญฺเญยฺเยสุ สทฺเทสุ อนุพฺยญฺชนโส นิมิตฺตคฺคาโห. นิมิตฺตสฺสาเทคธิตํ วา ภิกฺขเว วิญฺญาณํ ติฏฺฐมานํ ติฏฺเฐยฺย อนุพฺยญฺชนสฺสาเทคธิตํ วา. ตสฺมิญฺเจ สมเย กาลํ กเรยฺย, ฐานเมตํ วิชฺชติ, ยํ ทฺวินฺนํ คตีนํ อญฺญตรํ คตึ คจฺเฉยฺย นิรยํ วา ติรจฺฉานโยนึ วา. อิมํ ขฺวาหํ ภิกฺขเว อาทีนวํ ทิสฺวา เอวํ วทามิ. ฯ

๓ วรํ ภิกฺขเว ติณฺเหน นขจฺเฉทเนน อาทิตฺเตน สมฺปชฺชลิเตน สญฺโชติภูเตน ฆานินฺทฺริยํ สมฺปลิมฏฺฐํ, น เตฺวว ฆานวิญฺเญยฺเยสุ คนฺเธสุ อนุพฺยญฺชนโส นิมิตฺตคฺคาโห. นิมิตฺตสฺสาเทคธิตํ วา ภิกฺขเว วิญฺญาณํ ติฏฺฐมานํ ติฏฺเฐยฺย อนุพฺยญฺชนสฺสาเทคธิตํ วา. ตสฺมิญฺเจ สมเย กาลํ กเรยฺย, ฐานเมตํ วิชฺชติ, ยํ ทฺวินฺนํ คตีนํ อญฺญตรํ คตึ คจฺเฉยฺย นิรยํ วา ติรจฺฉานโยนึ วา. อิมํ ขฺวาหํ ภิกฺขเว อาทีนวํ ทิสฺวา เอวํ วทามิ. ฯ

๔ วรํ ภิกฺขเว ติเณฺหน ขุเรน อาทิตฺเตน สมฺปชฺชลิเตน สญฺโชติภูเตน ชิวฺหินฺทฺริยํ สมฺปลิมฏฺฐํ, น เตฺวว ชิวฺหาวิญฺเญยฺเยสุ รเสสุ อนุพฺยญฺชนโส นิมิตฺตคฺคาโห. นิมิตฺตสฺสาเทคธิตํ วา ภิกฺขเว วิญฺญาณํ ติฏฺฐมานํ ติฏฺเฐยฺย อนุพฺยญฺชนสฺสาเทคธิตํ วา. ตสฺมิญฺเจ สมเย กาลํ กเรยฺย, ฐานเมตํ วิชฺชติ, ยํ ทฺวินฺนํ คตีนํ อญฺญตรํ คตึ คจฺเฉยฺย นิรยํ วา ติรจฺฉานโยนึ วา. อิมํ ขฺวาหํ ภิกฺขเว อาทีนวํ ทิสฺวา เอวํ วทามิ. ฯ

๕ วรํ ภิกฺขเว ติณฺหาย สตฺติยา อาทิตฺตาย สมฺปชฺชลิตาย สญฺโชติภูตาย กายินฺทฺริยํ สมฺปลิมฏฺฐํ, น เตฺวว กายวิญฺเญยฺเยสุ โผฏฺฐพฺเพสุ อนุพฺยญฺชนโส นิมิตฺตคฺคาโห. นิมิตฺตสฺสาเทคธิตํ วา ภิกฺขเว วิญฺญาณํ ติฏฺฐมานํ ติฏฺเฐยฺย อนุพฺยญฺชนสฺสาเทคธิตํ วา. ตสฺมิญฺเจ สมเย กาลํ กเรยฺย, ฐานเมตํ วิชฺชติ, ยํ ทฺวินฺนํ คตีนํ อญฺญตรํ คตึ คจฺเฉยฺย นิรยํ วา ติรจฺฉานโยนึ วา. อิมํ ขฺวาหํ ภิกฺขเว อาทีนวํ ทิสฺวา เอวํ วทามิ. ฯ

๖ วรํ ภิกฺขเว โสตฺตํ. โสตฺตํ โข ปนาหํ ภิกฺขเว วญฺฌํ ชีวิตานํ วทามิ, อผลํ ชีวิตานํ วทามิ, โมมูหํ ชีวิตานํ วทามิ, น เตฺวว ตถารูเป วิตกฺเก วิตกฺเกยฺย, ยถารูปานํ วิตกฺกานํ วสํ คโต สํฆํ ภินฺเทยฺย. อิมํ ขฺวาหํ ภิกฺขเว อาทีนวํ ทิสฺวา เอวํ วทามิ. ฯ

ตตฺร ภิกฺขเว สุตวา อริยสาวโก อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ. 'ติฏฺฐตุ ตาว, ตตฺตาย อโยสลากาย อาทิตฺตาย สมฺปชฺชลิตาย สญฺโชติภูตาย จกฺขุนฺทฺริยํ สมฺปลิมฏฺฐํ. หนฺทาหํ อิทเมว มนสิกโรมิ, อิติ จกฺขุ อนิจฺจํ, รูปา อนิจฺจา, จกฺขุวิญฺญาณํ อนิจฺจํ, จกฺขุสมฺผสฺโส อนิจฺโจ, ยมฺปิทํ จกฺขุสมฺผสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตมฺปิ อนิจฺจํ. ฯ ติฏฺฐตุ ตาว, ติเณฺหน อโยสงฺกุนา อาทิตฺเตน สมฺปชฺชลิเตน สญฺโชติภูเตน โสตินฺทฺริยํ สมฺปลิมฏฺฐํ. หนฺทาหํ อิทเมว มนสิกโรมิ, อิติ โสตํ อนิจฺจํ, สทฺทา อนิจฺจา, โสตวิญฺญาณํ อนิจฺจํ, โสตสมฺผสฺโส อนิจฺโจ, ยมฺปิทํ โสตสมฺผสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสุขํ วา, ตมฺปิ อนิจฺจํ. ฯ ติฏฺฐตุ ตาว,

ติเณหน นขัจเฉทเนน อาทิตเตน สัมปัชชลิเตน สัญโชติภูเตน ฆานินทริยํ สัมปลิมัฏฐํ. หันทาหํ อิทเมว มนสิกโรมิ, อิติ ฆานํ อนิจจํ, คันธา อนิจจา, ฆานวิญญาณํ อนิจจํ, ฆานสัมผัสโส อนิจโจ, ยัมปิทํ ฆานสัมผัสสปัจจยา อุปปัชชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกขํ วา อทุกขมสุขํ วา, ตัมปิ อนิจจํ. ฯ คิฏฐตุ ตาว, ติเณหน ขุเรน อาทิตเตน สัมปัชชลิเตน สัญโชติภูเตน ชิวหินทริยํ สัมปลิมัฏฐํ. หันทาหํ อิทเมว มนสิกโรมิ, อิติ ชิวหา อนิจจา, รสา อนิจจา, ชิวหาวิญญาณํ อนิจจํ, ชิวหาสัมผัสโส อนิจโจ, ยัมปิทํ ชิวหาสัมผัสสปัจจยา อุปปัชชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกขํ วา อทุกขมสุขํ วา, ตัมปิ อนิจจํ. ฯ คิฏฐตุ ตาว, ติณหาย สัตติยา อาทิตตาย สัมปัชชลิตาย สัญโชติภูตาย กายินทริยํ สัมปลิมัฏฐํ. หันทาหํ อิทเมว มนสิกโรมิ, อิติ กาโย อนิจโจ, โผฏฐัพพา อนิจจา, กายวิญญาณํ อนิจจํ, กายสัมผัสโส อนิจโจ, ยัมปิทํ กายสัมผัสสปัจจยา อุปปัชชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกขํ วา อทุกขมสุขํ วา, ตัมปิ อนิจจํ. ฯ คิฏฐตุ ตาว โสตตํ. หันทาหํ อิทเมว มนสิกโรมิ, อิติ มโน อนิจโจ, ธัมมา อนิจจา, มโนวิญญาณํ อนิจจํ, มโนสัมผัสโส อนิจโจ, ยัมปิทํ มโนสัมผัสสปัจจยา อุปปัชชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกขํ วา อทุกขมสุขํ วา, ตัมปิ อนิจจํ. ฯ เอวํ ปัสสํ ภิกขเว สุตวา อริยสาวโก, จักขุสมิมปิ นิพพินทติ, รูเปสุปิ นิพพินทติ, จักขุวิญญาเณปิ นิพพินทติ, จักขุสัมผัสเสปิ นิพพินทติ, ยัมปิทํ จักขุสัมผัสสปัจจยา อุปปัชชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกขํ วา อทุกขมสุขํ วา, ตัสมิมปิ นิพพินทติ. ฯ โสตสมิมปิ นิพพินทติ, สัทเทสุปิ นิพพินทติ, โสตวิญญาเณปิ นิพพินทติ, โสตสัมผัสเสปิ นิพพินทติ, ยัมปิทํ โสตสัมผัสสปัจจยา อุปปัชชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกขํ วา อทุกขมสุขํ วา, ตัสมิมปิ นิพพินทติ. ฯ ฆานสมิมปิ นิพพินทติ, คันเธสุปิ นิพพินทติ, ฆานวิญญาเณปิ นิพพินทติ, ฆานสัมผัสเสปิ นิพพินทติ, ยัมปิทํ ฆานสัมผัสสปัจจยา อุปปัชชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกขํ วา อทุกขมสุขํ วา, ตัสมิมปิ นิพพินทติ. ฯ ชิวหายปิ นิพพินทติ, รเสสุปิ นิพพินทติ,

ชิวหาวิญญาเณปิ นิพพินทติ, ชิวหาสัมผัสเสปิ นิพพินทติ, ยัมปิทํ ชิวหาสัมผัสสปัจจยา อุปปัชชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกขํ วา อทุกขมสุขํ วา, ตัสมิมปิ นิพพินทติ. ฯ กายสมิมปิ นิพพินทติ, โผฏฐัพเพสุปิ นิพพินทติ, กายวิญญาเณปิ นิพพินทติ, กายสัมผัสเสปิ นิพพินทติ, ยัมปิทํ กายสัมผัสสปัจจยา อุปปัชชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกขํ วา อทุกขมสุขํ วา, ตัสมิมปิ นิพพินทติ. ฯ มนสมิมปิ นิพพินทติ, ธัมเมสุปิ นิพพินทติ, มโนวิญญาเณปิ นิพพินทติ, มโนสัมผัสเสปิ นิพพินทติ, ยัมปิทํ มโนสัมผัสสปัจจยา อุปปัชชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกขํ วา อทุกขมสุขํ วา, ตัสมิมปิ นิพพินทติ, นิพพินทํ วิรัชชติ, วิราคา วิมุจจติ, วิมุตตัสมิ 'วิมุตตมิติ' ญาณํ โหติ, 'ขีณา ชาติ, วุสิตํ พรหมจริยํ, กตํ กรณียํ, นาปรํ อิตถัตตายาติ' ปชานาติ. อยํ โข โส ภิกขเว อาทิตตปริยาโย ธัมมปริยาโยติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อัตตมนา เต ภิกขู ภควโต ภาสิตํ อภินันทุนติ. ฯ

สาวัตถินิทานํ อาทิตตปริยายสุตตํ นิฏฐิตํ.

๏ สํฆสัมภูตราชูนํ, สามัคคียานุปาลินํ.
เย ธัมมา เตน นาเถน, เทสิตา วุฑฒิยาวหา.
อัญญสาธิปตินัมปิ, เตสุ สัมมานุวัตตินํ.
ตตทัตถปสิทธตถํ, ตํ สุตตันตํ ภณาม เส. ฯ

ลิจฉวีอปริหานิยธัมมสุตตํ

๏ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, เวสาลิยํ วิหรติ, สารันทเท เจติเย. อถโข สัมพหุลา ลิจฉวี เยน ภควา เตนุปสังกมิสุ, อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ นิสีทิสุ, เอกมันตํ นิสินเน โข เต ลิจฉวี ภควา เอตทโวจ, "สัตต โว ลิจฉวี อปริหานิเย ธัมเม เทเสสสามิ, ตํ สุณาถ สาธุกํ มนสิกโรถ, ภาสิสสามีติ." "เอวัมภันเตติ"

โข เต ลิจ์ฉวี ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "กตเม จ
ลิจ์ฉวี สัต์ต อปริหานิยา ธัม์มา. ฯ

๑ ยาวกีวัญ์จ ลิจ์ฉวี วัช์ชี, อภิณ์หสัน์นิปาตา ภวิส์สัน์ติ สัน์นิปาตพหุลา,
วุท์ฒิเยว ลิจ์ฉวี วัช์ชีนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

๒ ยาวกีวัญ์จ ลิจ์ฉวี วัช์ชี, สมัค์คา สัน์นิปติส์สัน์ติ, สมัค์คา
วุฏ์ฐหิส์สัน์ติ, สมัค์คา วัช์ชิกรณียานิ กริส์สัน์ติ, วุท์ฒิเยว ลิจ์ฉวี
วัช์ชีนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

๓ ยาวกีวัญ์จ ลิจ์ฉวี วัช์ชี, อปัญ์ญัต์ตํ น ปัญ์ญเปส์สัน์ติ, ปัญ์ญัต์ตํ
น สมุจ์ฉิน์ทิส์สัน์ติ, ยถาปัญ์ญัต์เต โปราเณ วัช์ชิธัม์เม สมาทาย
วัต์ติส์สัน์ติ, วุท์ฒิเยว ลิจ์ฉวี วัช์ชีนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

๔ ยาวกีวัญ์จ ลิจ์ฉวี วัช์ชี, เย เต วัช์ชีนํ วัช์ชิมหัล์ลกา, เต
สัก์กริส์สัน์ติ ครุกริส์สัน์ติ มาเนส์สัน์ติ ปูเชส์สัน์ติ, เตสัญ์จ โสตัพ์พํ
มัญ์ญิส์สัน์ติ, วุท์ฒิเยว ลิจ์ฉวี วัช์ชีนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

๕ ยาวกีวัญ์จ ลิจ์ฉวี วัช์ชี, ยา ตา กุลิต์ถิโย กุลกุมาริโย, ตา
น โอกัก์กัส์ส ปสัย์ห วาเสส์สัน์ติ, วุท์ฒิเยว ลิจ์ฉวี วัช์ชีนํ
ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

๖ ยาวกีวัญ์จ ลิจ์ฉวี วัช์ชี, ยานิ ตานิ วัช์ชีนํ วัช์ชิเจติยานิ
อัพ์ภัน์ตรานิ เจว พาหิรานิ จ, ตานิ สัก์กริส์สัน์ติ ครุกริส์สัน์ติ
มาเนส์สัน์ติ ปูเชส์สัน์ติ, เตสัญ์จ ทิน์นปุพ์พํ กตปุพ์พํ ธัม์มิกํ พลึ โน
ปริหาเปส์สัน์ติ, วุท์ฒิเยว ลิจ์ฉวี วัช์ชีนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

๗ ยาวกีวัญ์จ ลิจ์ฉวี วัช์ชีนํ, อรหัน์เตสุ ธัม์มิการัก์ขาวรณคุต์ติ
สุสํวิหิตา ภวิส์สติ, 'กิน์ติ อนาคตา จ อรหัน์โต วิชิตํ อาคัจ์เฉย์ยุํ,
อาคตา จ อรหัน์โต วิชิเต ผาสุ วิหเรย์ยุน์ติ,' วุท์ฒิเยว ลิจ์ฉวี
วัช์ชีนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

ยาวกีวัญ์จ ลิจ์ฉวี อิเม สัต์ต อปริหานิยา ธัม์มา วัช์ชีสุ
ฐัส์สัน์ติ, อิเมสุ จ สัต์ตสุ อปริหานิเยสุ ธัม์เมสุ วัช์ชี สัน์ทิส์สิส์สัน์ติ,

วุฑฺฒิเยว ลิจฺฉวี วชฺชีนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานีติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อตฺตมนา เต ลิจฺฉวี ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทุนฺติ. ฯ

ลิจฺฉวีอปริหานิยธมฺมสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

---

๑ มหาการุณิโก พุทฺโธ, สาวกานํ หิเตสโก.
วุฑฺฒึ อากงฺขมาโนว, ธมฺเม สมฺพุทฺธเทสิเต.
ภิกฺขูนํ สมฺมทกฺขาสิ, ธมฺเม อปริหานิเย.
สุตฺวานุปฏิปชฺชิตฺถ, ตํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส. ฯ

ภิกฺขุอปริหานิยธมฺมสุตฺตํ

๑ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, ราชคเห วิหรติ, คิชฺฌกูเฏ ปพฺพเต. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ, "สตฺต โว ภิกฺขเว อปริหานิเย ธมฺเม เทเสสฺสามิ. ตํ สุณาถ สาธุกํ มนสิกโรถ ภาสิสฺสามีติ." "เอวมฺภนฺเตติ" โข เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "กตเม จ ภิกฺขเว สตฺต อปริหานิยา ธมฺมา. ฯ

๑ ยาวกีวญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขู, อภิณฺหสนฺนิปาตา ภวิสฺสนฺติ สนฺนิปาตพหุลา, วุฑฺฒิเยว ภิกฺขเว ภิกฺขูนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ. ฯ

๒ ยาวกีวญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขู, สมคฺคา สนฺนิปติสฺสนฺติ, สมคฺคา วุฏฺฐหิสฺสนฺติ, สมคฺคา สงฺฆกรณียานิ กริสฺสนฺติ, วุฑฺฒิเยว ภิกฺขเว ภิกฺขูนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ. ฯ

๓ ยาวกีวญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขู, อปญฺญตฺตํ น ปญฺญเปสฺสนฺติ, ปญฺญตฺตํ น สมุจฺฉินฺทิสฺสนฺติ, ยถาปญฺญตฺเตสุ สิกฺขาปเทสุ สมาทาย วตฺติสฺสนฺติ, วุฑฺฒิเยว ภิกฺขเว ภิกฺขูนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ. ฯ

๔ ยาวกีวญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขู, เย เต ภิกฺขู เถรา รตฺตญฺญู จิรปพฺพชิตา, สงฺฆปิตโร สงฺฆปริณายกา, เต สกฺกริสฺสนฺติ ครุกริสฺสนฺติ มาเนสฺสนฺติ

ปูเชส์สัน์ติ, เตสัญ์จ โสตัพ์พํ มัญ์ญิส์สัน์ติ, วุท์ฒิเยว ภิก์ขเว ภิก์ขูนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

๕ ยาวกีวัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขู, อุป์ปัน์นาย ตัณ์หาย โปโนพ์ภวิกาย โน วสํ คัจ์ฉิส์สัน์ติ, วุท์ฒิเยว ภิก์ขเว ภิก์ขูนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

๖ ยาวกีวัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขู, อารัญเกสุ เสนาสเนสุ สาเปก์ขา ภวิส์สัน์ติ, วุท์ฒิเยว ภิก์ขเว ภิก์ขูนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

๗ ยาวกีวัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขู, ปัจ์จัต์ตัญ์เญว สติํ อุปัฏ์ฐเปส์สัน์ติ, "กิน์ติ อนาคตา จ เปสลา สพ์รห์มจารี อาคัจ์เฉย์ยุํ, อาคตา จ เปสลา สพ์รห์มจารี ผาสุํ วิหเรย์ยุน์ติ," วุท์ฒิเยว ภิก์ขเว ภิก์ขูนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานิ. ฯ

ยาวกีวัญ์จ ภิก์ขเว อิเม สัต์ต อปริหานิยา ธัม์มา ภิก์ขูสุ ฐัส์สัน์ติ, อิเมสุ จ สัต์ตสุ อปริหานิเยสุ ธัม์เมสุ ภิก์ขู สัน์ทิส์สิส์สัน์ติ, วุท์ฒิเยว ภิก์ขเว ภิก์ขูนํ ปาฏิกังขา โน ปริหานีติ." ฯ

อิทมโวจ ภควา. อัต์ตมนา เต ภิก์ขู ภควโต ภาสิตํ อภินัน์ทุน์ติ. ฯ

ภิก์ขุอปริหานิยธัม์มสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ.

ใน ๒ พระสูตรนี้ บท ว่า 'วุท์ฒิ' เปน 'วุท์ธิ' บ้าง, ที่ 'ปัญ์ญเปส์สัน์ติ' เปน "ปัญ์ญาเปส์สัน์ติ" บ้าง. ฯ บทว่า "สัน์ทิส์สิส์สัน์ติ" นั้นลงพิมพ์ไว้ตาม "ฐัส์สัน์ติ" อนาคตกิริยา. สอบดูในฉบับสีหพเปน "สัน์ทิส์สัน์ติ" คงอยู่แบบเดียว ให้ท่านผู้วิญญูพิจารณาทรงไว้โดยยุกตินั้นเทอญ ฯ

---

๑ พ์รห์มจารีนมัค์โค โส, อสโมเวกปุค์คโล.
สัพ์พโส สุท์ธสัน์ตาโน, อโมฆวจโน ชิโน.
สัต์ต เมถุนสํโยเค, พ์รห์มจริโยปฆาตเน.
ยส์มิํ สุต์เต ปกาเสสิ, กังขิโน ปุจ์ฉิโต ปุเร.
สาธูนํ อัต์ถสิท์ธัต์ถํ, ตํ สุต์ตัน์ตํ ภณาม เส. ฯ

สัต์ตัพ์พิธเมถุนสํโยคสุต์ตํ

๑ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัต์ถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. อถโข ชาณุส์โสณิ พ๎ราห๎มโณ เยน ภควา เตนุปสังกมิ. อุปสังกมิต๎วา ภควตา สัท์ธิํ สัม์โมทิ. สัม์โมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรต๎วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ. เอกมัน์ตํ นิสิน์โน โข ชาณุส์โสณิ พ๎ราห๎มโณ ภควัน์ตํ เอตทโวจ, "ภวัม์ปิ โน โคตโม พ๎รห๎มจารี ปฏิชานาตีติ." ฯ ยํ หิ ตํ พ๎ราห๎มณ สัม์มา วทมาโน วเทย์ย, "อขัณ์ฑํ อฉิท์ทํ อสพลํ อกัม์มาสํ ปริปุณ์ณํ ปริสุท์ธํ พ๎รห๎มจริยํ จรตีติ," มเมว ตํ พ๎ราห๎มณ สัม์มา วทมาโน วเทย์ย. อหัญ๎หิ พ๎ราห๎มณ อขัณ์ฑํ อฉิท์ทํ อสพลํ อกัม์มาสํ ปริปุณ์ณํ ปริสุท์ธํ พ๎รห๎มจริยํ จรามีติ. ฯ กิม์ปน โภ โคตม พ๎รห๎มจริยัส์ส ขัณ์ฑัม์ปิ ฉิท์ทัม์ปิ สพลัม์ปิ กัม์มาสัม์ปีติ. ฯ

๑ อิธ พ๎ราห๎มณ เอกัจ์โจ สมโณ วา พ๎ราห๎มโณ วา, สัม์มา พ๎รห๎มจารี ปฏิชานมาโน, น เหว โข มาตุคาเมน สัท์ธิํ ท๎วยัน์ท๎วยสมาปัต์ติํ สมาปัช์ชติ. อปิจ โข มาตุคามัส์ส อุจ์ฉาทนํ ปริมัท์ทนํ นหาปนํ สัม์พาหนํ สาทิยติ, โส ตทัส์สาเทติ ตัน์นิกาเมติ เตน จ วิต์ติํ อาปัช์ชติ. อิทัม์ปิ โข พ๎ราห๎มณ พ๎รห๎มจริยัส์ส ขัณ์ฑัม์ปิ ฉิท์ทัม์ปิ สพลัม์ปิ กัม์มาสัม์ปิ. อยํ วุจ์จติ พ๎ราห๎มณ อปริสุท์ธํ พ๎รห๎มจริยํ จรติ, สํยุต์โต เมถุนสํโยเคน, "น ปริมุจ์จติ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุก์เขหิ โทมนัส์เสหิ อุปายาเสหิ, น ปริมุจ์จติ ทุก์ขัส์มาติ" วทามิ. ฯ

๒ ปุน จปรํ พ๎ราห๎มณ อิเธกัจ์โจ สมโณ วา พ๎ราห๎มโณ วา, สัม์มา พ๎รห๎มจารี ปฏิชานมาโน, น เหว โข มาตุคาเมน สัท์ธิํ ท๎วยัน์ท๎วยสมาปัต์ติํ สมาปัช์ชติ, นปิ มาตุคามัส์ส อุจ์ฉาทนํ ปริมัท์ทนํ นหาปนํ สัม์พาหนํ สาทิยติ. อปิจ โข มาตุคาเมน สัท์ธิํ สัญ์ชัค์ฆติ สํกีฬติ สํเกลายติ, โส ตทัส์สาเทติ ตัน์นิกาเมติ เตน จ วิต์ติํ อาปัช์ชติ. อิทัม์ปิ โข พ๎ราห๎มณ พ๎รห๎มจริยัส์ส ขัณ์ฑัม์ปิ ฉิท์ทัม์ปิ

สพลมฺปิ กมฺมาสมฺปิ. อยํ วุจฺจติ พฺราหฺมณ อปริสุทฺธํ พฺรหฺมจริยํ จรติ, สํยุตฺโต เมถุนสํโยเคน, "น ปริมุจฺจติ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ, น ปริมุจฺจติ ทุกฺขสฺมาติ" วทามิ. ฯ

๓ ปุน จปรํ พฺราหฺมณ อิเธกจฺโจ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา, สมฺมา พฺรหฺมจารี ปฏิชานมาโน, น เหว โข มาตุคาเมน สทฺธึ ทฺวยํทฺวยสมาปตฺตึ สมาปชฺชติ, นปิ มาตุคามสฺส อุจฺฉาทนํ ปริมทฺทนํ นหาปนํ สมฺพาหนํ สาทิยติ. นปิ มาตุคาเมน สทฺธึ สญฺชคฺฆติ สํกีฬติ สํเกลายติ. อปิจ โข มาตุคามสฺส จกฺขุนา จกฺขุํ อุปนิชฺฌายติ เปกฺขติ, โส ตทสฺสาเทติ ตํ นิกาเมติ เตน จ วิตฺตึ อาปชฺชติ. อิทมฺปิ โข พฺราหฺมณ พฺรหฺมจริยสฺส ขณฺฑมฺปิ ฉิทฺทมฺปิ สพลมฺปิ กมฺมาสมฺปิ. อยํ วุจฺจติ พฺราหฺมณ อปริสุทฺธํ พฺรหฺมจริยํ จรติ, สํยุตฺโต เมถุนสํโยเคน, "น ปริมุจฺจติ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ, น ปริมุจฺจติ ทุกฺขสฺมาติ" วทามิ. ฯ

๔ ปุน จปรํ พฺราหฺมณ อิเธกจฺโจ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา, สมฺมา พฺรหฺมจารี ปฏิชานมาโน, น เหว โข มาตุคาเมน สทฺธึ ทฺวยํทฺวยสมาปตฺตึ สมาปชฺชติ, นปิ มาตุคามสฺส อุจฺฉาทนํ ปริมทฺทนํ นหาปนํ สมฺพาหนํ สาทิยติ, นปิ มาตุคาเมน สทฺธึ สญฺชคฺฆติ สํกีฬติ สํเกลายติ, นปิ มาตุคามสฺส จกฺขุนา จกฺขุํ อุปนิชฺฌายติ เปกฺขติ, อปิจ โข มาตุคามสฺส สทฺทํ สุณาติ, ติโรกุฑฺฑํ วา ติโรปาการํ วา, หสนฺติยา วา ภณนฺติยา วา คายนฺติยา วา โรทนฺติยา วา. โส ตทสฺสาเทติ ตํ นิกาเมติ เตน จ วิตฺตึ อาปชฺชติ. อิทมฺปิ โข พฺราหฺมณ พฺรหฺมจริยสฺส ขณฺฑมฺปิ ฉิทฺทมฺปิ สพลมฺปิ กมฺมาสมฺปิ. อยํ วุจฺจติ พฺราหฺมณ อปริสุทฺธํ พฺรหฺมจริยํ จรติ, สํยุตฺโต เมถุนสํโยเคน, "น ปริมุจฺจติ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ, น ปริมุจฺจติ ทุกฺขสฺมาติ" วทามิ. ฯ

๕ ปุน จปรํ พ๎ราห๎มณ อิเธกัจ์โจ สมโณ วา พ๎ราห๎มโณ วา, สัม์มา พ๎รห๎มจารี ปฏิชานมาโน, น เหว โข มาตุคาเมน สัท์ธึ ท๎วยํท๎วยสมาปัต์ตึ สมาปัช์ชติ, นปิ มาตุคามัส์ส อุจ์ฉาทนํ ปริมัท์ทนํ นหาปนํ สัม์พาหนํ สาทิยติ, นปิ มาตุคาเมน สัท์ธึ สญ์ชัค์ฆติ สํกีฬติ สํเกลายติ, นปิ มาตุคามัส์ส จัก์ขุนา จัก์ขุํ อุปนิช์ฌายติ เปก์ขติ, นปิ มาตุคามัส์ส สัท์ทํ สุณาติ ติโรกุฑ์ฑํ วา ติโรปาการํ วา, หสัน์ติยา วา ภณัน์ติยา วา คายัน์ติยา วา โรทัน์ติยา วา. อปิจ โข ยานิส์ส ตานิ ปุพ์เพ มาตุคาเมน สัท์ธึ หสิตลปิตกีฬิตานิ, ตานิ อนุส์สรติ. โส ตทัส์สาเทติ ตัน์นิกาเมติ เตน จ วิตฺตึ อาปัช์ชติ. อิทัม์ปิ โข พ๎ราห๎มณ พ๎รห๎มจริยัส์ส ขัณ์ฑัม์ปิ ฉิท์ทัม์ปิ สพลัม์ปิ กัม์มาสัม์ปิ. อยํ วุจ์จติ พ๎ราห๎มณ อปริสุท์ธํ พ๎รห๎มจริยํ จรติ, สํยุต์โต เมถุนส์โยเคน, "น ปริมุจ์จติ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุก์เขหิ โทมนัส์เสหิ อุปายาเสหิ, น ปริมุจ์จติ ทุก์ขัส์มาติ" วทามิ.

๖ ปุน จปรํ พ๎ราห๎มณ อิเธกัจ์โจ สมโณ วา พ๎ราห๎มโณ วา, สัม์มา พ๎รห๎มจารี ปฏิชานมาโน, น เหว โข มาตุคาเมน สัท์ธึ ท๎วยํท๎วยสมาปัต์ตึ สมาปัช์ชติ, นปิ มาตุคามัส์ส อุจ์ฉาทนํ ปริมัท์ทนํ นหาปนํ สัม์พาหนํ สาทิยติ, นปิ มาตุคาเมน สัท์ธึ สญ์ชัค์ฆติ สํกีฬติ สํเกลายติ, นปิ มาตุคามัส์ส จัก์ขุนา จัก์ขุํ อุปนิช์ฌายติ เปก์ขติ, นปิ มาตุคามัส์ส สัท์ทํ สุณาติ ติโรกุฑ์ฑํ วา ติโรปาการํ วา, หสัน์ติยา วา ภณัน์ติยา วา คายัน์ติยา วา โรทัน์ติยา วา, นปิ ยานิส์ส ตานิ ปุพ์เพ มาตุคาเมน สัท์ธึ หสิตลปิตกีฬิตานิ, ตานิ อนุส์สรติ. อปิจ โข ปัส์สติ คหปตึ วา คหปติปุต์ตํ วา, ปัญ์จหิ กามคุเณหิ สมัป์ปิตํ สมัง์คีภูตํ ปริจารยมานํ. โส ตทัส์สาเทติ ตัน์นิกาเมติ เตน จ วิตฺตึ อาปัช์ชติ. อิทัม์ปิ โข พ๎ราห๎มณ พ๎รห๎มจริยัส์ส ขัณ์ฑัม์ปิ ฉิท์ทัม์ปิ สพลัม์ปิ กัม์มาสัม์ปิ อยํ วุจ์จติ พ๎ราห๎มณ อปริสุท์ธํ พ๎รห๎มจริยํ จรติ, สํยุต์โต เมถุนส์โยเคน, "น ปริมุจ์จติ ชาติยา

ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุก์เขหิ โทมนัส์เสหิ อุปายาเสหิ, น ปริมุจ์จติ ทุก์ขัส์มาติ" วทามิ. ฯ

๗ ปุน จปรํ พ๎ราห๎มณ อิเธกัจ์โจ สมโณ วา พ๎ราห๎มโณ วา, สัม์มา พ๎รห๎มจารี ปฏิชานมาโน, น เหว โข มาตุคาเมน สัท์ธึ ท๎วยันท๎วยสมาปัต์ตึ สมาปัช์ชติ, นปิ มาตุคามัส์ส อุจ์ฉาทนํ ปริมัท์ทนํ นหาปนํ สัม์พาหนํ สาทิยติ, นปิ มาตุคาเมน สัท์ธึ สัญ์ชัค์ฆติ สํกีฬติ สํเกลายติ, นปิ มาตุคามัส์ส จัก์ขุนา จัก์ขุํ อุปนิช์ฌายติ เปก์ขติ, นปิ มาตุคามัส์ส สัท์ทํ สุณาติ ติโรกุฑ์ฑํ วา ติโรปาการํ วา, หสัน์ติยา วา ภณัน์ติยา วา คายัน์ติยา วา โรทัน์ติยา วา, นปิ ยานิส์ส ตานิ ปุพ์เพ มาตุคาเมน สัท์ธึ หสิตลปิตกีฬิตานิ, ตานิ อนุส์สรติ, นปิ ปัส์สติ คหปตึ วา คหปติปุต์ตํ วา, ปัญ์จหิ กามคุเณหิ สมัป์ปิตํ สมังคีภูตํ ปริจารยมานํ. อปิจ โข อัญตรํ เทวนิกายํ ปณิธาย พ๎รห๎มจริยํ จรติ, "อิมินาหํ สีเลน วา วเตน วา ตเปน วา พ๎รห๎มจริเยน วา, เทโว วา ภวิส์สามิ เทวัญญตโร วาติ." โส ตทัส์สาเทติ ตัน์นิกาเมติ เตน จ วิต์ตึ อาปัช์ชติ. อิทัม์ปิ โข พ๎ราห๎มณ พ๎รห๎มจริยัส์ส ขัณ์ฑัม์ปิ ฉิท์ทัม์ปิ สพลัม์ปิ กัม์มาสัม์ปิ. อยํ วุจ์จติ พ๎ราห๎มณ อปริสุท์ธํ พ๎รห๎มจริยํ จรติ, สํยุต์โต เมถุนสํโยเคน, "น ปริมุจ์จติ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุก์เขหิ โทมนัส์เสหิ อุปายาเสหิ, น ปริมุจ์จติ ทุก์ขัส์มาติ" วทามิ. ฯ

ยาวกีวัญ์จาหํ พ๎ราห๎มณ, อิเมสํ สัต์ตัน์นํ เมถุนสํโยคานํ, อัญตรํ เมถุนสํโยคํ อัต์ตนิ อัป์ปหีนํ สมนุปัส์สึ. เนว ตาวาหํ พ๎ราห๎มณ, สเทวเก โลเก สมารเก สพ๎รห๎มเก, สัส์สมณพ๎ราห๎มณิยา ปชาย สเทวมนุส์สาย, อนุต์ตรํ สัม์มาสัม์โพธึ อภิสัม์พุท์โธ ปัจ์จัญ์ญาสึ. ยโต จ โข อหํ พ๎ราห๎มณ, อิเมสํ สัต์ตัน์นํ เมถุนสํโยคานํ, อัญตรํ เมถุนสํโยคํ อัต์ตนิ อัป์ปหีนํ น สมนุปัส์สึ, อถาหํ พ๎ราห๎มณ, สเทวเก โลเก

สมารเก สพฺรหฺมเก, สัสฺสมณพฺราหฺมณิยา ปชาย สเทวมนุสฺสาย, อนุตฺตรํ สัมฺมาสัมฺโพธึ อภิสัมฺพุทฺโธ ปัจฺจัญฺญาสึ. ญาณัญฺจ ปน เม ทสฺสนํ อุทปาทิ, "อกุปฺปา เม วิมุตฺติ, อยมนฺติมา ชาติ, นัตฺถิทานิ ปุนัพฺภโวติ. ฯ

เอวํ วุตฺเต ชาณุสฺโสณิ พฺราหฺมโณ ภควันฺตํ เอตทโวจ, "อภิกฺกนฺตํ โภ โคตม, อภิกฺกนฺตํ โภ โคตม. เสยฺยถาปิ โภ โคตม, นิกฺกุชฺชิตํ วา อุกฺกุชฺเชยฺย, ปฏิจฺฉนฺนํ วา วิวเรยฺย, มูฬฺหสฺส วา มคฺคํ อาจิกฺเขยฺย, อันฺธกาเร วา เตลปัชฺโชตํ ธาเรยฺย, "จักฺขุมันฺโต รูปานิ ทักฺขนฺตีติ." เอวเมวํ โภตา โคตเมน อเนกปริยาเยน ธัมฺโม ปกาสิโต. เอสาหํ ภวันฺตํ โคตมํ สรณํ คัจฺฉามิ, ธัมฺมัญฺจ ภิกฺขุสัฆัญฺจ. อุปาสกํ มํ ภวํ โคตโม ธาเรตุ, อัชฺชตัคฺเค ปาณุเปตํ สรณํ คตันฺติ." ฯ

สัตฺตัพฺพีชเมถุนสํโยคสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

๏ สเทวโก อยํ โลโก, สมารโก สพฺรหฺมโก.
ยัมฺมัคฺคํ อัปฺปชานันฺโต, สัพฺพทุกฺขา น มุจฺจติ.
มัคฺคกฺขายีนมัคฺโค โส, ภควา มัคฺคโกวิโท.
ตํ เว มัคฺคํ อภิญฺญาย, ทุกฺขสํขยคามินํ.
สยํ เตเนว คันฺตฺวาน, ปัตฺโต โพธิมนุตฺตรํ.
สัมฺมานุปฏิปัตฺยัตฺถํ, สัตฺตานํ โพธิคามินํ.
นานาวิเธหุปาเยภิ, ปเวเทสิ หิเตสโก.
ตัมฺมัคฺคทีปกํ สุตฺตํ, ยํ สัมฺพุทฺเธน ภาสิตํ.
วัตฺถุตฺตเย ปสันฺนานํ, สาธูนํ ธัมฺมกามินํ.
ภิยฺโย ปสาทุปฺปาเทน, ทิฏฺโฐชุกรเณน จ.
สุวัตฺถิสาธนัตฺถมฺปิ, ตํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส. ฯ

มัค์ควิภังคสุต์ตํ

๑ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัต์ถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. ตัต์ร โข ภควา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "ภิก์ขโวติ." "ภทัน์เตติ" เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "อริยํ โว ภิก์ขเว อัฏ์ฐังคิกํ มัค์คํ เทสิส์สามิ วิภชิส์สามิ. ตํ สุณาถ สาธุกํ มนสิกโรถ ภาสิส์สามีติ." "เอวัม์ภัน์เตติ" โข เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "กตโม จ ภิก์ขเว อริโย อัฏ์ฐังคิโก มัค์โค. เส์ยยถีทํ. สัม์มาทิฏ์ฐิ สัม์มาสังกัป์โป, สัม์มาวาจา สัม์มากัม์มัน์โต สัม์มาอาชีโว, สัม์มาวายาโม สัม์มาสติ สัม์มาสมาธิ. ฯ

๑ กตมา จ ภิก์ขเว สัม์มาทิฏ์ฐิ. ยํ โข ภิก์ขเว ทุก์เข ญาณํ, ทุก์ขสมุทเย ญาณํ, ทุก์ขนิโรเธ ญาณํ, ทุก์ขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย ญาณํ. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาทิฏ์ฐิ. ฯ

๒ กตโม จ ภิก์ขเว สัม์มาสังกัป์โป. โย โข ภิก์ขเว เนก์ขัม์มสังกัป์โป อัพ์ยาปาทสังกัป์โป อวิหิํสาสังกัป์โป. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาสังกัป์โป. ฯ

๓ กตมา จ ภิก์ขเว สัม์มาวาจา. ยา โข ภิก์ขเว มุสาวาทา เวรมณี, ปิสุณาย วาจาย เวรมณี, ผรุสาย วาจาย เวรมณี, สัม์ผัป์ปลาปา เวรมณี. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาวาจา. ฯ

๔ กตโม จ ภิก์ขเว สัม์มากัม์มัน์โต. ยา โข ภิก์ขเว ปาณาติปาตา เวรมณี, อทิน์นาทานา เวรมณี, อพ์รหมจริยา เวรมณี. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มากัม์มัน์โต. ฯ

๕ กตโม จ ภิก์ขเว สัม์มาอาชีโว. อิธ ภิก์ขเว อริยสาวโก มิจ์ฉาอาชีวํ ปหาย, สัม์มาอาชีเวน ชีวิกํ กัป์เปติ. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาอาชีโว. ฯ

๖ กตโม จ ภิก์ขเว สัม์มาวายาโม. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ, อนุป์ปัน์นานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธัม์มานํ อนุป์ปาทาย, ฉัน์ทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ

อารภติ จิต์ตํ ปัค์คัณ์หาติ ปทหติ. อุป์ปัน์นานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย, ฉัน์ทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ จิต์ตํ ปัค์คัณ์หาติ ปทหติ. อนุป์ปัน์นานํ กุสลานํ ธัม์มานํ อุป์ปาทาย, ฉัน์ทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ จิต์ตํ ปัค์คัณ์หาติ ปทหติ. อุป์ปัน์นานํ กุสลานํ ธัม์มานํ, ฐิติยา อสัม์โมสาย ภิย์โยภาวาย เวปุล์ลาย ภาวนาย ปาริปูริยา, ฉัน์ทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ จิต์ตํ ปัค์คัณ์หาติ ปทหติ. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาวายาโม. ฯ

๗ กตมา จ ภิก์ขเว สัม์มาสติ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. จิต์เต จิต์ตานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาสติ. ฯ

๘ กตโม จ ภิก์ขเว สัม์มาสมาธิ. อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ, วิวิจ์เจว กาเมหิ วิวิจ์จ อกุสเลหิ ธัม์เมหิ, สวิตัก์กํ สวิจารํ วิเวกชัม์ปีติสุขํ ปฐมํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. วิตัก์กวิจารานํ วูปสมา, อัช์ฌัต์ตํ สัม์ปสาทนํ เจตโส เอโกทิภาวํ อวิตัก์กํ อวิจารํ, สมาธิชัม์ปีติสุขํ ทุติยํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. ปีติยา จ วิราคา, อุเปก์ขโก จ วิหรติ สโต จ สัม์ปชาโน, สุขัญ์จ กาเยน ปฏิสํเวเทติ, ยัน์ตํ อริยา อาจิก์ขัน์ติ อุเปก์ขโก สติมา สุขวิหารีติ. ตติยํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ, สุขัส์ส จ ปหานา ทุก์ขัส์ส จ ปหานา, ปุพ์เพว โสมนัส์สโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมา, อทุก์ขมสุขํ อุเปก์ขาสติปาริสุท์ธิ, จตุต์ถํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว สัม์มาสมาธีติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อัต์ตมนา เต ภิก์ขู ภควโต ภาสิตํ อภินัน์ทุน์ติ. ฯ

มัค์ควิภังค์สุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ.

อัฏฐังคิกมัคคคาถา

๏ มัคคานัฏฐังคิโก เสฏโฐ, สัจจานํ จตุโร ปทา.
วิราโค เสฏโฐ ธัมมานํ, ทิปทานัญจ จักขุมา.
เอเสว มัคโค นัตถัญโญ, ทัสสนัสส วิสุทธิยา.
เอตัญหิ ตุมเห ปฏิปัชชถ, มารเสนัปปโมหนํ.
เอตัญหิ ตุมเห ปฏิปันนา, ทุกขัสสันตํ กริสสถ.
อักขาโต โว มยา มัคโค, อัญญาย สัลลสัตถนํ.
ตุมเหหิ กิจจํ อาตัปปํ, อักขาตาโร ตถาคตา.
ปฏิปันนา ปโมกขันติ, ฌายิโน มารพันธนาติ. ฯ

อัฏฐังคิกมัคคคาถา นิฏฐิตา.

๏ ยาวตา วัตตเต โลโก, อเนกาการจิตตโก.
ตาว ตํ อนุปริวัตตันติ, เย ธัมมา สหจาริโน.
เย ธัมเม สมุปายันโต, โลโก อนุปริวัตตเต.
เต ธัมมา โลกันตคุนา, "โลกธัมมาติ" กิตติตา.
โลกัสสิฏฐา อนิฏฐา จ, อนุโรธวิโรธิกา.
เยสวานุโรธวิโรเธ, วิปปหันตวาน ปัณฑิตา.
ปริมุจจันติ ทุกขัสมา, สัมมา ภวัสส ปารคู.
เตสุ มิจฉาปฏิปัตติ, โยนิโส ปฏิปัตติ จ.
ยัสมึ เตน มุนินเทน, สุตตันตัสมึ ปกาสิตา.
ญาณํ สัญจารยิตวาน, ยถาภูตํ ปชานิตุํ.
สาธูนํ อัตถสิทธัตถํ, ตํ สุตตันตํ ภณาม เส. ฯ

โลกธัมมสุตตํ

๏ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัตถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณฑิกัสส อาราเม. ตัตร โข ภควา ภิกขู อามันเตสิ "ภิกขโวติ."

“ภทัน์เตติ” เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ, “อัฏ์ฐิเม ภิก์ขเว โลกธัม์มา โลกํ อนุปริวัต์ตัน์ติ, โลโก จ อัฏ์ฐ โลกธัม์เม อนุปริวัต์ตติ. กตเม อัฏ์ฐ. ลาโภ จ อลาโภ จ, ยโส จ อยโส จ, นิน์ทา จ ปสํสา จ, สุขัญ์จ ทุก์ขัญ์จ. อิเม โข ภิก์ขเว อัฏ์ฐ โลกธัม์มา โลกํ อนุปริวัต์ตัน์ติ, โลโก จ อิเม อัฏ์ฐ โลกธัม์เม อนุปริวัต์ตติ. อัส์สุตวโต ภิก์ขเว ปุถุช์ชนัส์ส อุป์ปัช์ชติ, ลาโภปิ อลาโภปิ, ยโสปิ อยโสปิ, นิน์ทาปิ ปสํสาปิ, สุขํปิ ทุก์ขํปิ. สุตวโตปิ ภิก์ขเว อริยสาวกัส์ส อุป์ปัช์ชติ, ลาโภปิ อลาโภปิ, ยโสปิ อยโสปิ, นิน์ทาปิ ปสํสาปิ, สุขํปิ ทุก์ขํปิ. ตัต์ร ภิก์ขเว โก วิเสโส โก อธิป์ปายโส กึ นานากรณํ, สุตวโต อริยสาวกัส์ส อัส์สุตวตา ปุถุช์ชเนนาติ.” ภควํมูลกา โน ภัน์เต ธัม์มา ภควํเนต์ติกา ภควํปฏิสรณา. สาธุ วต ภัน์เต ภควัน์ตํเยว ปฏิภาตุ เอตัส์ส ภาสิตัส์ส อัต์โถ. ภควโต สุต๎วา ภิก์ขู ธาเรส์สัน์ตีติ. เตนหิ ภิก์ขเว สุณาถ สาธุกํ มนสิกโรถ ภาสิส์สามีติ. “เอวัม์ภัน์เตติ” โข เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ,

“อัส์สุตวโต ภิก์ขเว ปุถุช์ชนัส์ส, อุป์ปัช์ชติ ลาโภ, โส น อิติ ปฏิสัญ์จิก์ขติ, “อุป์ปัน์โน โข เม อยํ ลาโภ, โส จ โข อนิจ์โจ ทุก์โข วิปริณามธัม์โมติ,” ยถาภูตํ นัป์ปชานาติ. อุป์ปัช์ชติ อลาโภ, โส น อิติ ปฏิสัญ์จิก์ขติ, “อุป์ปัน์โน โข เม อยํ อลาโภ, โส จ โข อนิจ์โจ ทุก์โข วิปริณามธัม์โมติ,” ยถาภูตํ นัป์ปชานาติ. อุป์ปัช์ชติ ยโส, โส น อิติ ปฏิสัญ์จิก์ขติ, “อุป์ปัน์โน โข เม อยํ ยโส, โส จ โข อนิจ์โจ ทุก์โข วิปริณามธัม์โมติ,” ยถาภูตํ นัป์ปชานาติ. อุป์ปัช์ชติ อยโส, โส น อิติ ปฏิสัญ์จิก์ขติ, “อุป์ปัน์โน โข เม อยํ อยโส, โส จ โข อนิจ์โจ ทุก์โข วิปริณามธัม์โมติ,” ยถาภูตํ นัป์ปชานาติ. อุป์ปัช์ชติ นิน์ทา, โส น อิติ ปฏิสัญ์จิก์ขติ, “อุป์ปัน์นา โข เม อยํ นิน์ทา, สา จ โข อนิจ์จา ทุก์ขา

วิปริณามธมฺมาติ," ยถาภูตํ นปฺปชานาติ. อุปฺปชฺชติ ปสํสา, โส น อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "อุปฺปนฺนา โข เม อยํ ปสํสา, สา จ โข อนิจฺจา ทุกฺขา วิปริณามธมฺมาติ," ยถาภูตํ นปฺปชานาติ. อุปฺปชฺชติ สุขํ, โส น อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "อุปฺปนฺนํ โข เม อิทํ สุขํ, ตญฺจ โข อนิจฺจํ ทุกฺขํ วิปริณามธมฺมนฺติ," ยถาภูตํ นปฺปชานาติ. อุปฺปชฺชติ ทุกฺขํ, โส น อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "อุปฺปนฺนํ โข เม อิทํ ทุกฺขํ, ตญฺจ โข อนิจฺจํ ทุกฺขํ วิปริณามธมฺมนฺติ," ยถาภูตํ นปฺปชานาติ. ฯ ตสฺส ลาโภปิ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ, อลาโภปิ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ. ยโสปิ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ, อยโสปิ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ. นินฺทาปิ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ, ปสํสาปิ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ. สุขํปิ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ, ทุกฺขํปิ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ. ฯ โส จ อุปฺปนฺนํ ลาภํ อนุรุชฺฌติ อลาเภ ปฏิวิรุชฺฌติ, อุปฺปนฺนํ ยสํ อนุรุชฺฌติ อยเส ปฏิวิรุชฺฌติ, อุปฺปนฺนํ ปสํสํ อนุรุชฺฌติ นินฺทาย ปฏิวิรุชฺฌติ, อุปฺปนฺนํ สุขํ อนุรุชฺฌติ ทุกฺเข ปฏิวิรุชฺฌติ. โส เอวํ อนุโรธวิโรธสมาปนฺโน, "น ปริมุจฺจติ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ, น ปริมุจฺจติ ทุกฺขสฺมาติ" วทามิ. ฯ

สุตวโต จ โข ภิกฺขเว อริยสาวกสฺส, อุปฺปชฺชติ ลาโภ, โส อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "อุปฺปนฺโน โข เม อยํ ลาโภ, โส จ โข อนิจฺโจ ทุกฺโข วิปริณามธมฺโมติ," ยถาภูตํ ปชานาติ. อุปฺปชฺชติ อลาโภ, โส อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "อุปฺปนฺโน โข เม อยํ อลาโภ, โส จ โข อนิจฺโจ ทุกฺโข วิปริณามธมฺโมติ," ยถาภูตํ ปชานาติ. อุปฺปชฺชติ ยโส, โส อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "อุปฺปนฺโน โข เม อยํ ยโส, โส จ โข อนิจฺโจ ทุกฺโข วิปริณามธมฺโมติ," ยถาภูตํ ปชานาติ. อุปฺปชฺชติ อยโส, โส อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "อุปฺปนฺโน โข เม อยํ อยโส, โส จ โข อนิจฺโจ ทุกฺโข วิปริณามธมฺโมติ," ยถาภูตํ

ปชานาติ. อุปปัชชติ นินทา, โส อิติ ปฏิสัญจิกขติ, "อุปปันนา โข เม อยํ นินทา, สา จ โข อนิจจา ทุกขา วิปริณามธัมมาติ," ยถาภูตํ ปชานาติ. อุปปัชชติ ปสํสา, โส อิติ ปฏิสัญจิกขติ, "อุปปันนา โข เม อยํ ปสํสา, สา จ โข อนิจจา ทุกขา วิปริณามธัมมาติ," ยถาภูตํ ปชานาติ. อุปปัชชติ สุขํ, โส อิติ ปฏิสัญจิกขติ, "อุปปันนํ โข เม อิทํ สุขํ, ตัญจ โข อนิจจํ ทุกขํ วิปริณามธัมมันติ," ยถาภูตํ ปชานาติ. อุปปัชชติ ทุกขํ, โส อิติ ปฏิสัญจิกขติ, "อุปปันนํ โข เม อิทํ ทุกขํ, ตัญจ โข อนิจจํ ทุกขํ, วิปริณามธัมมันติ," ยถาภูตํ ปชานาติ. ฯ ตัสส ลาโภปิ จิตตํ น ปริยาทาย ติฏฐติ, อลาโภปิ จิตตํ น ปริยาทาย ติฏฐติ. ยโสปิ จิตตํ น ปริยาทาย ติฏฐติ, อยโสปิ จิตตํ น ปริยาทาย ติฏฐติ. นินทาปิ จิตตํ น ปริยาทาย ติฏฐติ, ปสํสาปิ จิตตํ น ปริยาทาย ติฏฐติ. สุขํปิ จิตตํ น ปริยาทาย ติฏฐติ, ทุกขํปิ จิตตํ น ปริยาทาย ติฏฐติ. ฯ โส จ อุปปันนํ ลาภํ นานุรุชฌติ อลาเภ นัปปฏิวิรุชฌติ, อุปปันนํ ยสํ นานุรุชฌติ อยเส นัปปฏิวิรุชฌติ, อุปปันนํ ปสํสํ นานุรุชฌติ นินทาย นัปปฏิวิรุชฌติ, อุปปันนํ สุขํ นานุรุชฌติ ทุกเข นัปปฏิวิรุชฌติ. โส เอวํ อนุโรธวิโรธวิปปหีโน, "ปริมุจจติ ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมนัสเสหิ อุปายาเสหิ, ปริมุจจติ ทุกขัสมาติ" วทามิ. ฯ อยํ โข ภิกขเว วิเสโส อยํ อธิปปายโส อิทํ นานากรณํ, สุตวโต อริยสาวกัสส, อัสสุตวตา ปุถุชชเนนาติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อิทํ วัตวาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สัตถา.

"ลาโภ อลาโภ อยโส ยโส จ, นินทา ปสํสา จ สุขํ จ ทุกขํ.
เอเต อนิจจา มนุเชสุ ธัมมา, อสัสสตา วิปริณามธัมมา.
เอเต จ ญัตวา สติมา สุเมโธ, อเวกขติ วิปริณามธัมเม.
อิฏฐัสส ธัมมา น มเถนติ จิตตํ, อนิฏฐโต โน ปฏิฆาตเมติ.

ตัสสานุโรธา อถวา วิโรธา, วิธูปิตา อัตถคตา น สันติ.
ปทัญจ ญัตวา วิรชํ อโสกํ, สัมมัปปชานาติ ภวัสส ปารคู. ๗
โลกธัมมสุตตํ นิฏฐิตํ.

๏ สัพพโส สุทธสันตาโน, สัพพธัมมาน ปารคู.
ธัมมัญจ วินยํ สัตถุ, สาสนํ สัมปทีปยํ.
ยํ โส นาโถ สเมเรสิ, ธัมมาธัมมวินิจฉยํ.
สาธูนํ เนตติภาวัตถํ, ตํ สุตตันตํ ภณาม เส. ๗

โคตมีสุตตํ

๏ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, เวสาลิยํ วิหรติ, มหาวเน กูฏาคารสาลายํ. อถโข มหาปชาปติ โคตมี เยน ภควา เตนุปสังกมิ, อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ อัฏฐาสิ. เอกมันตํ ฐิตา โข มหาปชาปติ โคตมี ภควันตํ เอตทโวจ, "สาธุ เม ภันเต ภควา สังขิตเตน ธัมมํ เทเสตุ, ยมหํ ภควโต ธัมมํ สุตวา, เอกา วูปกัฏฐา อัปปมัตตา อาตาปินี ปหิตัตตา วิหเรยยันติ." เย โข ตวํ โคตมิ ธัมเม ชาเนยยาสิ, "อิเม ธัมมา สราคาย สังวัตตันติ โน วิราคาย, สํโยคาย สังวัตตันติ โน วิสํโยคาย, อาจยาย สังวัตตันติ โน อปจยาย, มหิจฉตาย สังวัตตันติ โน อัปปิจฉตาย, อสันตุฏฐิยา สังวัตตันติ โน สันตุฏฐิยา, สังคณิกาย สังวัตตันติ โน ปวิเวกาย, โกสัชชาย สังวัตตันติ โน วิริยารัมภาย, ทุพภรตาย สังวัตตันติ โน สุภรตายาติ." เอกํเสน โคตมิ ธาเรยยาสิ, "เนโส ธัมโม เนโส วินโย เนตํ สัตถุสาสนันติ." เย จ โข ตวํ โคตมิ ธัมเม ชาเนยยาสิ,

๑ "อิเม ธัมมา วิราคาย สังวัตตันติ โน สราคาย,
๒ วิสํโยคาย สังวัตตันติ โน สํโยคาย,
๓ อปจยาย สังวัตตันติ โน อาจยาย,

๔ อปฺปิจฺฉตาย สํวตฺตนฺติ โน มหิจฺฉตาย,
๕ สนฺตุฏฺฐิยา สํวตฺตนฺติ โน อสนฺตุฏฺฐิยา,
๖ ปวิเวกาย สํวตฺตนฺติ โน สํคณิกาย,
๗ วิริยารมฺภาย สํวตฺตนฺติ โน โกสชฺชาย,
๘ สุภรตาย สํวตฺตนฺติ โน ทุพฺภรตายาติ."

เอกํเสน โคตมิ ธาเรยฺยาสิ, "เอโส ธมฺโม เอโส วินโย เอตํ สตฺถุสาสนนฺติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อตฺตมนา มหาปชาปติ โคตมี ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทีติ. ฯ

โคตมีสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

---

๑ อาฆาตรหิโต พุทฺโธ, อาฆาตวินเย รโต.
อนตฺถาตฺถานุสาเรน, อตฺตนิ จ ปิยาปิเย.
กาลตฺตเยน ภินฺนานิ, จรณาจรเณปิ จ.
นเววาฆาตวตฺถูนิ, อาฆาตวินเย นว.
เวเนยฺยานํ อเทเสสิ, อุปายํ ธมฺมิกํ ทหํ.
สาธูนํ ธมฺมกามานํ, ตปฺปหานกรํ นิธึ.
สุตฺวา ญตฺวา ปหานาย, อาฆาตานํ ยถารหํ.
เตสมฺปกาสกํ ธมฺม- ปริยายํ ภณาม เส. ฯ

นวาฆาตวตฺถุปริทีปกปาโฐ

๑ อตฺถิ โข เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, นว ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, นวาฆาตวตฺถูนิ. กตมานิ นว. "อนตฺถํ เม อจรีติ," อาฆาตํ พนฺธติ. "อนตฺถํ เม จรตีติ," อาฆาตํ พนฺธติ. "อนตฺถํ เม จริสฺสตีติ," อาฆาตํ พนฺธติ. "ปิยสฺส เม มนาปสฺส อนตฺถํ อจรีติ," อาฆาตํ พนฺธติ. "ปิยสฺส เม มนาปสฺส อนตฺถํ จรตีติ," อาฆาตํ พนฺธติ. "ปิยสฺส เม มนาปสฺส อนตฺถํ จริสฺสตีติ,"

อาฆาตํ พนฺธติ. "อปฺปิยสฺส เม อมนาปสฺส อตฺถํ อจริ," อาฆาตํ พนฺธติ. "อปฺปิยสฺส เม อมนาปสฺส อตฺถํ จรติ," อาฆาตํ พนฺธติ. "อปฺปิยสฺส เม อมนาปสฺส อตฺถํ จริสฺสติ," อาฆาตํ พนฺธติ. อิเม โข เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, นว ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, นวาฆาตวตฺถูนีติ. ฯ

นวาฆาตวตฺถุปริทีปกปาโฐ นิฏฺฐิโต.

นวาฆาตปฏิวินยปริทีปกปาโฐ

๏ อตฺถิ โข เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, นว ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, นวาฆาตปฏิวินยา. กตเม นว. "อนตฺถํ เม อจริ, ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ," อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "อนตฺถํ เม จรติ, ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ," อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "อนตฺถํ เม จริสฺสติ, ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ," อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "ปิยสฺส เม มนาปสฺส อนตฺถํ อจริ, ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ," อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "ปิยสฺส เม มนาปสฺส อนตฺถํ จรติ, ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ," อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "ปิยสฺส เม มนาปสฺส อนตฺถํ จริสฺสติ, ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ," อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "อปฺปิยสฺส เม อมนาปสฺส อตฺถํ อจริ, ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ," อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "อปฺปิยสฺส เม อมนาปสฺส อตฺถํ จรติ, ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ," อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "อปฺปิยสฺส เม อมนาปสฺส อตฺถํ จริสฺสติ, ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ," อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. อิเม โข เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน, นว ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, นวาฆาตปฏิวินยาติ. ฯ

นวาฆาตปฏิวินยปริทีปกปาโฐ นิฏฺฐิโต.

๏ สเทวกสฺส โลกสฺส, นาถภูโต นราสโภ.
สนาถตฺตํปฺปสิทฺธตฺถํ, สาวกานํ หิเตสโก.

ทส นาถกรเณ นาม, เย ธัมเม สมุทีรยิ.
ตํสัมปทาภิกามานํ,. สาธุนํ ธัมมกามินํ.
เตสํ สันทีปกํ สุตตํ, ยํ นาเถเนว ภาสิตํ.
สนาถัตตาตถสิทธัตถํ, ตํ สุตตันตํ ภณาม เส. ฯ

ทสนาถกรณธัมมสุตตํ

๏ เอวัมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัตถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณฑิกัสส อาราเม. ตัตร โข ภควา ภิกขู อามันเตสิ "ภิกขโวติ." "ภทันเตติ" เต ภิกขู ภควโต ปัจจัสโสสุ. ภควา เอตทโวจ, "สนาถา ภิกขเว วิหรถ มา อนาถา, ทุกขํ ภิกขเว อนาโถ วิหรติ. ทสยิเม ภิกขเว นาถกรณา ธัมมา. กตเม ทส. ฯ

๑ อิธ ภิกขเว ภิกขุ สีลวา โหติ, ปาติโมกขสังวรสังวุโต วิหรติ อาจารโคจรสัมปันโน, อณุมัตเตสุ วัชเชสุ ภยทัสสาวี สมาทาย สิกขติ สิกขาปเทสุ. ยัมปิ ภิกขเว ภิกขุ สีลวา โหติ, ปาติโมกขสังวรสังวุโต วิหรติ อาจารโคจรสัมปันโน, อณุมัตเตสุ วัชเชสุ ภยทัสสาวี สมาทาย สิกขติ สิกขาปเทสุ. อยัมปิ ธัมโม นาถกรโณ. ฯ

๒ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ พหุสสุโต โหติ, สุตธโร สุตสันนิจจโย, เย เต ธัมมา อาทิกัลยาณา มัชเฌกัลยาณา ปริโยสานกัลยาณา, สาตถํ สพยัญชนํ เกวลปริปุณณํ ปริสุทธํ พรหมจริยํ อภิวทันติ, ตถารูปาสส ธัมมา พหุสสุตา โหนติ, ธตา วจสา ปริจิตา มนสานุเปกขิตา ทิฏฐิยา สุปปฏิวิทธา. ยัมปิ ภิกขเว ภิกขุ พหุสสุโต โหติ, สุตธโร สุตสันนิจจโย, เย เต ธัมมา อาทิกัลยาณา มัชเฌกัลยาณา ปริโยสานกัลยาณา, สาตถํ สพยัญชนํ เกวลปริปุณณํ ปริสุทธํ พรหมจริยํ อภิวทันติ, ตถารูปาสส ธัมมา พหุสสุตา โหนติ, ธตา วจสา ปริจิตา มนสานุเปกขิตา ทิฏฐิยา สุปปฏิวิทธา. อยัมปิ ธัมโม นาถกรโณ. ฯ

๓ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ กัลยาณมิตโต โหติ กัลยาณสหาโย กัลยาณสัมปวังโก. ยัมปิ ภิกขเว ภิกขุ กัลยาณมิตโต โหติ กัลยาณสหาโย กัลยาณสัมปวังโก. อยัมปิ ธัมโม นาถกรโณ. ฯ

๔ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ สุวโจ โหติ, โสวจัสสกรเณหิ ธัมเมหิ สมันนาคโต, ขโม ปทักขิณัคคาหี อนุสาสนิํ. ยัมปิ ภิกขเว ภิกขุ สุวโจ โหติ, โสวจัสสกรเณหิ ธัมเมหิ สมันนาคโต, ขโม ปทักขิณัคคาหี อนุสาสนิํ. อยัมปิ ธัมโม นาถกรโณ. ฯ

๕ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ, ยานิ ตานิ สพรหมจารีนํ อุจจาวจานิ กิํกรณียานิ, ตัตถ ทักโข โหติ อนลโส, ตัตรุปายาย วิมํสาย สมันนาคโต, อลํ กาตุํ อลํ สํวิธาตุํ. ยัมปิ ภิกขเว ภิกขุ, ยานิ ตานิ สพรหมจารีนํ อุจจาวจานิ กิํกรณียานิ, ตัตถ ทักโข โหติ อนลโส, ตัตรุปายาย วิมํสาย สมันนาคโต, อลํ กาตุํ อลํ สํวิธาตุํ. อยัมปิ ธัมโม นาถกรโณ. ฯ

๖ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ ธัมมกาโม โหติ ปิยสมุทาหาโร, อภิธัมเม อภิวินเย อุฬารปามุชโช. ยัมปิ ภิกขเว ภิกขุ ธัมมกาโม โหติ ปิยสมุทาหาโร, อภิธัมเม อภิวินเย อุฬารปามุชโช. อยัมปิ ธัมโม นาถกรโณ. ฯ

๗ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ อารัทธวิริโย วิหรติ, อกุสลานํ ธัมมานํ ปหานาย, กุสลานํ ธัมมานํ อุปสัมปทาย, ถามวา ทัฬหปรักกโม อนิกขิตตธุโร กุสเลสุ ธัมเมสุ. ยัมปิ ภิกขเว ภิกขุ อารัทธวิริโย วิหรติ, อกุสลานํ ธัมมานํ ปหานาย, กุสลานํ ธัมมานํ อุปสัมปทาย, ถามวา ทัฬหปรักกโม อนิกขิตตธุโร กุสเลสุ ธัมเมสุ. อยัมปิ ธัมโม นาถกรโณ. ฯ

๘ ปุน จปรํ ภิกขเว ภิกขุ สันตุฏโฐ โหติ, อิตริตรจีวรปิณฑปาต-เสนาสนคิลานปัจจยเภสัชชปริกขาเรน. ยัมปิ ภิกขเว ภิกขุ สันตุฏโฐ โหติ, อิตริตรจีวรปิณฑปาตเสนาสนคิลานปัจจยเภสัชชปริกขาเรน. อยัมปิ ธัมโม นาถกรโณ. ฯ

๙ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สติมา โหติ, ปรเมน สติเนปกฺเกน สมนฺนาคโต, จิรกตมฺปิ จิรภาสิตมฺปิ สริตา อนุสฺสริตา. ยมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สติมา โหติ, ปรเมน สติเนปกฺเกน สมนฺนาคโต, จิรกตมฺปิ จิรภาสิตมฺปิ สริตา อนุสฺสริตา, อยมฺปิ ธมฺโม นาถกรโณ. ฯ

๑๐ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปญฺญวา โหติ, อุทยตฺถคามินิยา ปญฺญาย สมนฺนาคโต, อริยาย นิพฺเพธิกาย สมฺมาทุกฺขกฺขยคามินิยา. ยมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปญฺญวา โหติ, อุทยตฺถคามินิยา ปญฺญาย สมนฺนาคโต, อริยาย นิพฺเพธิกาย สมฺมาทุกฺขกฺขยคามินิยา อยมฺปิ ธมฺโม นาถกรโณ. ฯ

สนาถา ภิกฺขเว วิหรถ มา อนาถา, ทุกฺขํ ภิกฺขเว อนาโถ วิหรติ. อิเม โข ภิกฺขเว ทส นาถกรณา ธมฺมาติ." ฯ
อิทมโวจ ภควา. อตฺตมนา เต ภิกฺขู ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทุนฺติ. ๚

ทสนาถกรณธมฺมสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

๑ เวเนยฺเย วินยนฺเตน, สมฺพุทฺเธน มเหสินา.
กามสฺสาโท จ กามานํ, อาทีนโว จ เทสิโต.
เตสํ นิสฺสรณญฺจาปิ, กามานํ สมติกฺกโม.
วิญฺญูนํ อตฺถสิทฺธตฺถํ, ตํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส. ๚

กามสุตฺตํ

๑ กามํ กามยมานสฺส, ตสฺส เจ ตํ สมิชฺฌติ.
อทฺธา ปีติมโน โหติ, ลทฺธา มจฺโจ ยทิจฺฉติ.
ตสฺส เจ กามยานสฺส, ฉนฺทชาตสฺส ชนฺตุโน.
เต กามา ปริหายนฺติ, สลฺลวิทฺโธว รุปฺปติ.
โย กาเม ปริวชฺเชติ, สปฺปสฺเสว ปทา สิโร.
โสมํ วิสตฺติกํ โลเก, สโต สมติวตฺตติ.

เขต์ตํ วัต์ถุํ หิรัญ์ญัญ์จ, ควาส์สํ ทาสโปริสํ.
ถิโย พัน์ธู ปุถู กาเม, โย นโร อนุคิช์ฌติ.
อพลา นํ พลียัน์ติ, มัท์ทัน์เตนํ ปริส์สยา.
ตโต นํ ทุก์ขมัน์เวติ, นาวํ ภิน์นมิโวทกํ.
ตัส์มา ชัน์ตุ สทา สโต, กามานิ ปริวัช์ชเย.
เต ปหาย ตเร โอฆํ, นาวํ สิต์วาว ปารคูติ. ฯ

กามสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ. ๖ คาถา

---

๑ อัญูน ปริยาเยน, เวเนย์เย สัม์ปโพธยํ.
กาเมสุเยว อัส์สาทํ, อาที์นวํ อติก์กมํ.
เวเนย์ยานํ วิภาเวสิ, อโมฆวจโน มุนิ.
สาธูนํ อัต์ถสิท์ธัต์ถํ, ตํ สุต์ตัน์ตํ ภณาม เส. ฯ

คุหัฏ์ฐกสุต์ตํ

๑ สัต์โต คุหายํ พหุนาภิฉัน์โน, ติฏ์ฐํ นโร โมหนัส์มิํ ปคาโฬ์ห.
ทูเร วิเวกา หิ ตถาวิโธ โส, กามา หิ โลเก น หิ สุป์ปหายา.
อิจ์ฉานิทานา ภวสาตพัท์ธา, เต ทุป์ปมุญ์จา น หิ อัญ์ญโมก์ขา.
ปัจ์ฉา ปุเร วาปิ อเปก์ขมานา, อิเมว กาเม ปุริเมว ชัป์ปํ.
กาเมสุ คิท์ธา ปสุตา ปมุฬ์หา. อวทานิยา เต วิสเม นิวิฏ์ฐา.
ทุก์ขูปนีตา ปริเทวยัน์ติ, "กึสู ภวิส์สาม อิโต จุตา เส."
ตัส์มา หิ สิก์เขถ อิเธว ชัน์ตุ, ยังกิญ์จิ ชัญ์ญา "วิสมัน์ติ" โลเก.
น ตัส์ส เหตุ วิสมํ จเรย์ย, อัป์ปัญ์หิทํ ชีวิตมาหุ ธีรา.
ปัส์สามิ โลเก ปริผัน์ทมานํ, ปชํ อิมํ ตัณ์หคตํ ภเวสุ.
หีนา นรา มัจ์จุมุเข ลปัน์ติ, อวีตตัณ์หา เส ภวาภเวสุ.
มมายิเต ปัส์สถ ผัน์ทมาเน, มัจ์เฉว อัป์โปทเก ขีณโสเต.
เอตัม์ปิ ทิส์วา อมโม จเรย์ย, ภเวสุ อาสัต์ติมกุพ์พมาโน.

อุโภสุ อัน์เตสุ วิเนย์ย ฉัน์ทํ, ผัส์สํ ปริญ์ญาย อนานุคิท์โธ.
ยทัต์ตัค์รหี ตทกุพ์พมาโน, น ลิป์ปติ ทิฏ์ฐสุเตสุ ธีโร.
สัญ์ญํ ปริญ์ญา วิตเรย์ย โอฆํ, ปริค์คเหสุ มุนิ โนปลิต์โต.
อัพ์พุฬ์หสัล์โล จรมัป์ปมัต์โต, นาสีํสติ โลกมิมํ ปรัญ์จาติ. ๒

คุหัฏ์ฐกสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ. ๘ คาถา

---

๑ ทิฏ์ฐิยา ทุป์ปหานาย, ปหาโนปายทัส์สินา.
ทิฏ์ฐิยา สมุค์ฆาตัต์ถํ, ยํ สัม์พุท์เธน เทสิตํ.
สุต์วา ญาณวิจาเรน, วิญ์ญูนํ ญาณจาริน.
ทิฏ์ฐิปหานสิท์ธัต์ถํ, ตํ สุต์ตัน์ตํ ภณาม เส. ๒

ทุฏ์ฐัฏ์ฐกสุต์ตํ

๑ วทัน์ติ เว ทุฏ์ฐมนาปิ เอเก, อัญ์ญปิ เว สัจ์จมนา วทัน์ติ.
วาทัญ์จ ชาตํ มุนิ โน อุเปติ, ตัส์มา มุนี นัต์ถิ ขิโล กุหิญ์จิ.
สกัญ์หิ ทิฏ์ฐิํ กถมัจ์จเยย์ย, ฉัน์ทานุนีโต รุจิยา นิวิฏ์โฐ.
สยํ สมัต์ตานิ ปกุพ์พมาโน, ยถา หิ ชาเนย์ย ตถา วเทย์ย.
โย อัต์ตโน สีลวตานิ ชัน์ตุ, อนานุปุฏ์โฐ จ ปเรส ปาวา.
อนริยธัม์มํ กุสลา ตมาหุ, โย อาตุมานํ สยเมว ปาวา.
สัน์โต จ ภิก์ขุ อภินิพ์พุตัต์โต, "อิติหัน์ติ" สีเลสุ อกัต์ถมาโน.
ตมริยธัม์มํ กุสลา วทัน์ติ, ยัส์สุส์สทา นัต์ถิ กุหิญ์จิ โลเก.
ปกัป์ปีตา สํขตา ยัส์ส ธัม์มา, ปุรัก์ขตา สัน์ติมเวว ทาตา.
ยทัต์ตนิ ปัส์สติ อานิสํสํ, ตํนิส์สิโต กุป์ปปฏิจ์จ สัน์ติํ.
ทิฏ์ฐีนิเวสา น หิ สฺวาติวัต์ตา, ธัม์เมสุ นิจ์เฉย์ย สมุค์คหีตํ.
ตัส์มา นโร เตสุ นิเวสเนสุ, นิรัส์สติ อาทิยตี จ ธัม์มํ.
โธนัส์ส หิ นัต์ถิ กุหิญ์จิ โลเก, ปกัป์ปีตา ทิฏ์ฐิ ภวาภเวสุ.
มายัญ์จ มานัญ์จ ปหาย โธโน, สเก น คัจ์เฉย์ย อนูปโยโส.

อุปโย หิ ธมฺเมสุ อุเปติ วาทํ, อนูปยํ เกน กถํ วเทยฺย.
อตฺตํ นิรตฺตํ น หิ ตสฺส อตฺถิ, อทฺโธสิ โส ทิฏฺฐิมิเธว สพฺพนฺติ. ๚

ทุฏฺฐฏฺฐกสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ. ๘ คาถา

---

๑ อปฺปมตฺโต มหาวีโร, ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ.
สาวเก อปฺปมาทสฺมึ, นิโยชยํ อเนกธา.
มรณสฺสติภาวนายํ, สมาทเปสิ ภิกฺขโว.
เทสิตํ เตน พุทฺเธน, ตํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส. ๚

มรณสติสูตร ที่ ๑

๑ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, นาทิเก วิหรติ คิญฺชกาวสเถ. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภิกฺขโวติ." "ภทนฺเตติ" เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "มรณสติ ภิกฺขเว ภาวิตา พหุลีกตา, มหปฺผลา โหติ มหานิสํสา อมโตคธา อมตปริโยสานา. ภาเวถ โน ตุมฺเห ภิกฺขเว มรณสตินฺติ." ฯ เอวํ วุตฺเต อญฺญตโร ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ, "อหํ โข ภนฺเต ภาเวมิ มรณสตินฺติ." ฯ ยถากถํ ปน ตฺวํ ภิกฺขุ ภาเวสิ มรณสตินฺติ. ฯ อิธ มยฺหํ ภนฺเต เอวํ โหติ, "อโห วตาหํ รตฺตินฺทิวํ ชีเวยฺยํ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรยฺยํ, พหุ วต เม กตมสฺสาติ." เอวํ โข อหํ ภนฺเต ภาเวมิ มรณสตินฺติ. ๚ อญฺญตโรปิ โข ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ, "อหมฺปิ โข ภนฺเต ภาเวมิ มรณสตินฺติ." ฯ ยถากถํ ปน ตฺวํ ภิกฺขุ ภาเวสิ มรณสตินฺติ. ฯ อิธ มยฺหํ ภนฺเต เอวํ โหติ, "อโห วตาหํ ทิวสํ ชีเวยฺยํ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรยฺยํ, พหุ วต เม กตมสฺสาติ." เอวํ โข อหํ ภนฺเต ภาเวมิ มรณสตินฺติ. ๚ อญฺญตโรปิ โข ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ, "อหมฺปิ โข ภนฺเต ภาเวมิ มรณสตินฺติ." ฯ ยถากถํ ปน ตฺวํ ภิกฺขุ ภาเวสิ มรณสตินฺติ. ฯ

อิธ มัยหํ ภันเต เอวํ โหติ, “อโห วตาหํ อุปัฑฒทิวสํ ชีเวยยํ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรยยํ, พหุ วต เม กตมัสสาติ.” เอวํ โข อหํ ภันเต ภาเวมิ มรณสตินติ. ฯ อัญญตโรปิ โข ภิกขุ ภควันตํ เอตทโวจ, “อหัมปิ โข ภันเต ภาเวมิ มรณสตินติ.” ฯ ยถากถํ ปน ตวํ ภิกขุ ภาเวสิ มรณสตินติ. ฯ อิธ มัยหํ ภันเต เอวํ โหติ, “อโห วตาหํ ตทันตรํ ชีเวยยํ, ยทันตรํ เอกปิณฑปาตํ ภุญชามิ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรยยํ, พหุ วต เม กตมัสสาติ.” เอวํ โข อหํ ภันเต ภาเวมิ มรณสตินติ. ฯ อัญญตโรปิ โข ภิกขุ ภควันตํ เอตทโวจ, “อหัมปิ โข ภันเต ภาเวมิ มรณสตินติ.” ฯ ยถากถํ ปน ตวํ ภิกขุ ภาเวสิ มรณสตินติ. ฯ อิธ มัยหํ ภันเต เอวํ โหติ, “อโห วตาหํ ตทันตรํ ชีเวยยํ, ยทันตรํ อุปัฑฒปิณฑปาตํ ภุญชามิ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรยยํ, พหุ วต เม กตมัสสาติ.” เอวํ โข อหํ ภันเต ภาเวมิ มรณสตินติ. ฯ อัญญตโรปิ โข ภิกขุ ภควันตํ เอตทโวจ, “อหัมปิ โข ภันเต ภาเวมิ มรณสตินติ.” ฯ ยถากถํ ปน ตวํ ภิกขุ ภาเวสิ มรณสตินติ. ฯ อิธ มัยหํ ภันเต เอวํ โหติ, “อโห วตาหํ ตทันตรํ ชีเวยยํ, ยทันตรํ จัตตาโร ปัญจ อาโลเป สังขาทิตวา อัชโฌหรามิ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรยยํ, พหุ วต เม กตมัสสาติ.” เอวํ โข อหํ ภันเต ภาเวมิ มรณสตินติ. ฯ อัญญตโรปิ โข ภิกขุ ภควันตํ เอตทโวจ, “อหัมปิ โข ภันเต ภาเวมิ มรณสตินติ.” ฯ ยถากถํ ปน ตวํ ภิกขุ ภาเวสิ มรณสตินติ. ฯ อิธ มัยหํ ภันเต เอวํ โหติ, “อโห วตาหํ ตทันตรํ ชีเวยยํ, ยทันตรํ เอกํ อาโลปํ สังขาทิตวา อัชโฌหรามิ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรยยํ, พหุ วต เม กตมัสสาติ.” เอวํ โข อหํ ภันเต ภาเวมิ มรณสตินติ. ฯ อัญญตโรปิ โข ภิกขุ ภควันตํ เอตทโวจ, “อหัมปิ โข ภันเต ภาเวมิ มรณสตินติ.” ฯ ยถากถํ ปน ตวํ ภิกขุ ภาเวสิ มรณสตินติ. ฯ อิธ มัยหํ ภันเต เอวํ โหติ, “อโห วตาหํ ตทันตรํ ชีเวยยํ, ยทันตรํ อัสสสิตวา วา

ปัส์สสามิ, ปัส์สสิต์วา วา อัส์สสามิ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรย์ยํ, พหุ วต เม กตมัส์สาติ.” เอวํ โข อหํ ภัน์เต ภาเวมิ มรณสติน์ติ. ฯ เอวํ วุต์เต ภควา เต ภิก์ขู เอตทโวจ, “ย๎วายํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ มรณสตึ ภาเวติ, “อโห วตาหํ รัต์ติน์ทิวํ ชีเวย์ยํ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรย์ยํ, พหุ วต เม กตมัส์สาติ.” ฯ โยปายํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ มรณสตึ ภาเวติ, “อโห วตาหํ ทิวสํ ชีเวย์ยํ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรย์ยํ, พหุ วต เม กตมัส์สาติ.” ฯ โยปายํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ มรณสตึ ภาเวติ, “อโห วตาหํ อุปัฑ์ฒทิวสํ ชีเวย์ยํ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรย์ยํ, พหุ วต เม กตมัส์สาติ.” ฯ โยปายํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ มรณสตึ ภาเวติ, “อโห วตาหํ ตทัน์ตรํ ชีเวย์ยํ, ยทัน์ตรํ เอกปิณ์ฑปาตํ ภุญ์ชามิ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรย์ยํ, พหุ วต เม กตมัส์สาติ.” ฯ โยปายํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ มรณสตึ ภาเวติ, “อโห วตาหํ ตทัน์ตรํ ชีเวย์ยํ, ยทัน์ตรํ อุปัฑ์ฒปิณ์ฑปาตํ ภุญ์ชามิ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรย์ยํ, พหุ วต เม กตมัส์สาติ.” ฯ โยปายํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ มรณสตึ ภาเวติ, “อโห วตาหํ ตทัน์ตรํ ชีเวย์ยํ, ยทัน์ตรํ จัต์ตาโร ปัญ์จ อาโลเป สํขาทิต์วา อัช์โฌหรามิ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรย์ยํ, พหุ วต เม กตมัส์สาติ.” ฯ อิเม วุจ์จัน์ติ ภิก์ขเว ภิก์ขู ปมัต์ตา วิหรัน์ติ, ทัน์ธํ มรณสตึ ภาเวน์ติ อาสวานํ ขยาย. ฯ โย จ ข๎วายํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ มรณสตึ ภาเวติ, “อโห วตาหํ ตทัน์ตรํ ชีเวย์ยํ, ยทัน์ตรํ เอกํ อาโลปํ สํขาทิต์วา อัช์โฌหรามิ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรย์ยํ, พหุ วต เม กตมัส์สาติ.” ฯ โยปายํ ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอวํ มรณสตึ ภาเวติ, “อโห วตาหํ ตทัน์ตรํ ชีเวย์ยํ, ยทัน์ตรํ อัส์สสิต์วา วา ปัส์สสามิ, ปัส์สสิต์วา วา อัส์สสามิ, ภควโต สาสนํ มนสิกเรย์ยํ, พหุ วต เม กตมัส์สาติ.” ฯ อิเม วุจ์จัน์ติ ภิก์ขเว ภิก์ขู อัป์ปมัต์ตา วิหรัน์ติ, ติก์ขํ มรณสตึ ภาเวน์ติ อาสวานํ ขยาย. ฯ ตัส์มาติห ภิก์ขเว เอวํ สิก์ขิตัพ์พํ, “อัป์ปมัต์ตา วิหริส์สาม, ติก์ขํ

มรณสตึ ภาเวสฺสาม อาสวานํ ขยายาติ." เอวญฺหิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺติ. ฯ อิทมโวจ ภควา. อตฺตมนา เต ภิกฺขู ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทุนฺติ. ฯ

ปฐมมรณสติสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

---

๑. อปฺปมาทรโต นาโถ, อปฺปมาเท นิโยชโก.
อเญฺน ปริยาเยน, สาวเก วินยํ ชิโน.
มรณสฺสติภาวนายํ, สมาทเปสิ ภิกฺขโว.
ตถาญาณานุสาเรน, สมฺมเทวานุกาตเว.
วิญฺญูนํ อตฺถสิทฺธตฺถํ, ตํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส. ฯ

มรณสติสูตร ที่ ๒

๑ เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, นาทิเก วิหรติ คิญฺชกาวสเถ. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภิกฺขโวติ." "ภทนฺเตติ" เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "มรณสติ ภิกฺขเว ภาวิตา พหุลีกตา, มหปฺผลา โหติ มหานิสํสา อมโตคธา อมตปริโยสานา. กถํ ภาวิตา ภิกฺขเว มรณสติ กถํ พหุลีกตา, มหปฺผลา โหติ มหานิสํสา อมโตคธา อมตปริโยสานา. ฯ อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ, ทิวเส นิกฺขนฺเต รตฺติยา ปฏิหิตาย, อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ, "พหุกา โข เม ปจฺจยา มรณสฺส. อหิ วา มํ ฑํเสยฺย, วิจฺฉิกา วา มํ ฑํเสยฺย, สตปที วา มํ ฑํเสยฺย. เตน เม อสฺส กาลกิริยา, โส มมสฺสนฺตราโย. อุปกฺขลิตฺวา วา ปปเตยฺยํ, ภตฺตํ วา เม ภุตฺตํ พฺยาปชฺเชยฺย, ปิตฺตํ วา เม กุปฺเปยฺย, เสมฺหํ วา เม กุปฺเปยฺย, สตฺถกา วา เม วาตา กุปฺเปยฺยุํ, มนุสฺสา วา มํ อุปกฺกเมยฺยุํ, อมนุสฺสา วา มํ อุปกฺกเมยฺยุํ. เตน เม อสฺส กาลกิริยา, โส มมสฺสนฺตราโยติ." เตน ภิกฺขเว

ภิก์ขุนา อิติ ปฏิสัญ์จิก์ขิตัพ์พํ, "อัต์ถิ นุ โข เม ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัป์ปหีนา, เย เม อัส์สุ รัต์ติํ กาลํ กโรน์ตัส์ส อัน์ตรายายาติ." สเจ ภิก์ขเว ภิก์ขุ ปัจ์จเวก์ขมาโน เอวํ ชานาติ, "อัต์ถิ เม ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัป์ปหีนา, เย เม อัส์สุ รัต์ติํ กาลํ กโรน์ตัส์ส อัน์ตรายายาติ." เตน ภิก์ขเว ภิก์ขุนา, เตสํเยว ปาปกานํ อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย, อธิมัต์โต ฉัน์โท จ วายาโม จ, อุส์สาโห จ อุส์โสฬ์หี จ อัป์ปฏิวานี จ, สติ จ สัม์ปชัญ์ญํจ กรณียํ. เส็ย์ยถาปิ ภิก์ขเว อาทิต์ตเจโล วา อาทิต์ตสีโส วา, ตัส์เสว เจลัส์ส วา สีสัส์ส วา นิพ์พาปนาย, อธิมัต์ตํ ฉัน์ทัญ์จ วายามัญ์จ, อุส์สาหัญ์จ อุส์โสฬ์หิญ์จ อัป์ปฏิวานิญ์จ, สติญ์จ สัม์ปชัญ์ญัญ์จ กเรย์ย. เอวเมว โข ภิก์ขเว เตน ภิก์ขุนา, เตสํเยว ปาปกานํ อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย, อธิมัต์โต ฉัน์โท จ วายาโม จ, อุส์สาโห จ อุส์โสฬ์หี จ อัป์ปฏิวานี จ, สติ จ สัม์ปชัญ์ญัญ์จ กรณียํ. สเจ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ ปัจ์จเวก์ขมาโน เอวํ ชานาติ, "นัต์ถิ เม ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัป์ปหีนา, เย เม อัส์สุ รัต์ติํ กาลํ กโรน์ตัส์ส อัน์ตรายายาติ," เตน ภิก์ขเว ภิก์ขุนา, เตเนว ปีติปาโมช์เชน วิหาตัพ์พํ, อโหรัต์ตานุสิก์ขินา กุสเลสุ ธัม์เมสุ. อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ, รัต์ติยา นิก์ขัน์ตาย ทิวเส ปฏิหิเต, อิติ ปฏิสัญ์จิก์ขติ, "พหุกา โข เม ปัจ์จยา มรณัส์ส. อหิ วา มํ ฑํเสย์ย, วิจ์ฉิกา วา มํ ฑํเสย์ย, สตปที วา มํ ฑํเสย์ย. เตน เม อัส์ส กาลกิริยา, โส มมัส์สัน์ตราโย. อุปัก์ขลิต์วา วา ปปเตย์ยํ, ภัต์ตํ วา เม ภุต์ตํ พ์ยาปัช์เชย์ย, ปิต์ตํ วา เม กุป์เปย์ย, เสม์หํ วา เม กุป์เปย์ย, สัต์ถกา วา เม วาตา กุป์เปย์ยุํ, มนุส์สา วา มํ อุปัก์กเมย์ยุํ, อมนุส์สา วา มํ อุปัก์กเมย์ยุํ. เตน เม อัส์ส กาลกิริยา, โส มมัส์สัน์ตราโยติ." เตน ภิก์ขเว ภิก์ขุนา อิติ ปฏิสัญ์จิก์ขิตัพ์พํ, "อัต์ถิ นุ โข เม ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัป์ปหีนา, เย เม อัส์สุ ทิวา กาลํ กโรน์ตัส์ส อัน์ตรายายาติ."

สเจ ภิก์ขเว ภิก์ขุ ปัจ์จเวก์ขมาโน เอวํ ชานาติ, "อัต์ถิ เม ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัป์ปหีนา, เย เม อัส์สุ ทิวา กาลํ กโรน์ตัส์ส อัน์ตรายายาติ," เตน ภิก์ขเว ภิก์ขุนา, เตสํเยว ปาปกานํ อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย, อธิมัต์โต ฉัน์โท จ วายาโม จ, อุส์สาโห จ อุส์โสฬ์หี จ อัป์ปฏิวานี จ, สติ จ สัม์ปชัญ์ญัญ์จ กรณียํ. เสย์ยถาปิ ภิก์ขเว อาทิต์ตเจโล วา อาทิต์ตสีโส วา, ตัส์เสว เจลัส์ส วา สีสัส์ส วา นิพ์พาปนาย, อธิมัต์ตํ ฉัน์ทัญ์จ วายามัญ์จ, อุส์สาหัญ์จ อุส์โสฬ์หิญ์จ อัป์ปฏิวานิญ์จ, สติญ์จ สัม์ปชัญ์ญัญ์จ กเรย์ย. เอวเมว โข ภิก์ขเว เตน ภิก์ขุนา, เตสํเยว ปาปกานํ อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย, อธิมัต์โต ฉัน์โท จ วายาโม จ, อุส์สาโห จ อุส์โสฬ์หี จ อัป์ปฏิวานี จ, สติ จ สัม์ปชัญ์ญัญ์จ กรณียํ. สเจ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ ปัจ์จเวก์ขมาโน เอวํ ชานาติ, "นัต์ถิ เม ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัป์ปหีนา, เย เม อัส์สุ ทิวา กาลํ กโรน์ตัส์ส อัน์ตรายายาติ," เตน ภิก์ขเว ภิก์ขุนา, เตเนว ปีติปาโมช์เชน วิหาตัพ์พํ, อโหรัต์ตานุสิก์ขินา กุสเลสุ ธัม์เมสุ. เอวํ ภาวิตา จ โข ภิก์ขเว มรณสติ เอวํ พหุลีกตา, มหัป์ผลา โหติ มหานิสํสา อมโตคธา อมตปริโยสานาติ." ฯ

อิทมโวจ ภควา. อัต์ตมนา เต ภิก์ขู ภควโต ภาสิตํ อภินัน์ทุน์ติ. ฯ

ทุติยมรณสติสุต์ตํ นิฏ์ฐิตํ.

คำว่า "วิจ์ฉิกา วา มํ ฑํเสย์ย" ในฉบับสิหฬเปน "วิจ์ฉิโก" ฉนี้ ทั้ง ๒ แห่ง. ฯ แต่ในขัน์ธปริต์ตคาถาคงเปน "วิจ์ฉิกา" ตามที่ ฯ

⊚ นิพ์พานมัค์คุต์ตโม พุท์โธ, สัต์ตานํ สัม์ปโพธโน.
อัต์ตวาทัป์ปหานาย, ปัญ์จกํ สุหิตาวหํ.
ขัน์ธานํ นามมัค์เถน, โยนิโส ปฏิปัช์ชตํ.
ขัน์ธวิภาคญาณัต์ถํ, ปริยายํ ภณาม เส. ฯ

ขัน์ธวิภชนปาโฐ

๑ อัต์ถิ โข เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน, ปัญ์จ ขัน์ธา สัม์มทัก์ขาตา. กตเม ปัญ์จ. รูปัก์ขัน์โธ, เวทนาก์ขัน์โธ, สัญาก์ขัน์โธ, สํขารัก์ขัน์โธ, วิญาณัก์ขัน์โธ. ฯ

รูปํ อนิจ์จํ, อุป์ปัช์ชติ เจว เวติ จ อัญถา จ ภวติ. เวทนา อนิจ์จา, อุป์ปัช์ชติ เจว เวติ จ อัญถา จ ภวติ, สัญา อนิจ์จา, อุป์ปัช์ชติ เจว เวติ จ อัญถา จ ภวติ. สํขารา อนิจ์จา, อุป์ปัช์ชัน์ติ เจว เวน์ติ จ อัญถา จ ภวัน์ติ. วิญาณํ อนิจ์จํ, อุป์ปัช์ชติ เจว เวติ จ อัญถา จ ภวติ. ฯ

รูปํ ทุก์ขํ, อาทิต์ตํ ราคัค์คินา โทสัค์คินา โมหัค์คินา, ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุก์เขหิ โทมนัส์เสหิ อุปายาเสหิ อาทิต์ตํ. เวทนา ทุก์ขา, อาทิต์ตา ราคัค์คินา โทสัค์คินา โมหัค์คินา, ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุก์เขหิ โทมนัส์เสหิ อุปายาเสหิ อาทิต์ตา. สัญา ทุก์ขา, อาทิต์ตา ราคัค์คินา โทสัค์คินา โมหัค์คินา, ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุก์เขหิ โทมนัส์เสหิ อุปายาเสหิ อาทิต์ตา. สํขารา ทุก์ขา, อาทิต์ตา ราคัค์คินา โทสัค์คินา โมหัค์คินา, ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุก์เขหิ โทมนัส์เสหิ อุปายาเสหิ อาทิต์ตา. วิญาณํ ทุก์ขํ, อาทิต์ตํ ราคัค์คินา โทสัค์คินา โมหัค์คินา, ชาติยา ชรามรเณน, โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุก์เขหิ โทมนัส์เสหิ อุปายาเสหิ อาทิต์ตํ. ฯ

รูปํ อนัต์ตา. รูปัญ์จหิทํ อัต์ตา อภวิส์ส, นยิทํ รูปํ อาพาธาย สํวัต์เตย์ย, ลัพ์เภถ จ รูเป, "เอวํ เม รูปํ โหตุ, เอวํ เม รูปํ มา อโหสีติ." ยัส์มา จ โข รูปํ อนัต์ตา, ตัส์มา รูปํ อาพาธาย สํวัต์ตติ, น จ ลัพ์ภติ รูเป, "เอวํ เม รูปํ โหตุ, เอวํ เม รูปํ มา อโหสีติ." ฯ
เวทนา อนัต์ตา. เวทนา จหิทํ อัต์ตา อภวิส์ส, นยิทํ เวทนา อาพาธาย สํวัต์เตย์ย, ลัพ์เภถ จ เวทนาย, "เอวํ เม เวทนา โหตุ, เอวํ เม

เวทนา มา อโหสีติ." ยัสมา จ โข เวทนา อนัตตา, ตัสมา เวทนา
อาพาธาย สํวัตตติ, น จ ลัพภติ เวทนาย, "เอวํ เม เวทนา โหตุ,
เอวํ เม เวทนา มา อโหสีติ." ฯ สัญญา อนัตตา. สัญญา จหิทํ อัตตา
อภวิสส, นยิทํ สัญญา อาพาธาย สํวัตเตยย, ลัพเภถ จ สัญญาย, "เอวํ
เม สัญญา โหตุ, เอวํ เม สัญญา มา อโหสีติ." ยัสมา จ โข สัญญา
อนัตตา, ตัสมา สัญญา อาพาธาย สํวัตตติ, น จ ลัพภติ สัญญาย,
"เอวํ เม สัญญา โหตุ, เอวํ เม สัญญา มา อโหสีติ." ฯ สํขารา
อนัตตา. สํขารา จหิทํ อัตตา อภวิสสํสุ, นยิทํ สํขารา อาพาธาย
สํวัตเตยยุํ, ลัพเภถ จ สํขาเรสุ, "เอวํ เม สํขารา โหนตุ, เอวํ เม
สํขารา มา อเหสุนติ." ยัสมา จ โข สํขารา อนัตตา, ตัสมา สํขารา
อาพาธาย สํวัตตนติ, น จ ลัพภติ สํขาเรสุ, "เอวํ เม สํขารา โหนตุ,
เอวํ เม สํขารา มา อเหสุนติ." ฯ วิญญาณํ อนัตตา. วิญญาณัญจหิทํ
อัตตา อภวิสส, นยิทํ วิญญาณํ อาพาธาย สํวัตเตยย, ลัพเภถ จ
วิญญาเณ, "เอวํ เม วิญญาณํ โหตุ, เอวํ เม วิญญาณํ มา อโหสีติ."
ยัสมา จ โข วิญญาณํ อนัตตา, ตัสมา วิญญาณํ อาพาธาย สํวัตตติ,
น จ ลัพภติ วิญญาเณ, "เอวํ เม วิญญาณํ โหตุ, เอวํ เม วิญญาณํ
มา อโหสีติ." ฯ๛

รูปํ อนิจจํ. ยทนิจจํ ตํ ทุกขํ. ยํ ทุกขํ ตํ อนัตตา. ยทนัตตา
ตํ "เนตํ มม เนโสหมัสมิ นเมโส อัตตาติ," เอวเมตํ ยถาภูตํ
สัมมัปปัญญาย ทัฏฐัพพํ. ฯ เวทนา อนิจจา. ยทนิจจํ ตํ ทุกขํ. ยํ
ทุกขํ ตํ อนัตตา. ยทนัตตา ตํ "เนตํ มม เนโสหมัสมิ นเมโส
อัตตาติ," เอวเมตํ ยถาภูตํ สัมมัปปัญญาย ทัฏฐัพพํ. ฯ สัญญา อนิจจา.
ยทนิจจํ ตํ ทุกขํ. ยํ ทุกขํ ตํ อนัตตา. ยทนัตตา ตํ "เนตํ มม
เนโสหมัสมิ นเมโส อัตตาติ," เอวเมตํ ยถาภูตํ สัมมัปปัญญาย
ทัฏฐัพพํ. ฯ สํขารา อนิจจา. ยทนิจจํ ตํ ทุกขํ. ยํ ทุกขํ ตํ อนัตตา.
ยทนัตตา ตํ "เนตํ มม เนโสหมัสมิ นเมโส อัตตาติ," เอวเมตํ

ยถาภูตํ สัม์มัป์ปัญ์ญาย ทัฏ์ฐัพ์พํ. ฯ วิญญาณํ อนิจ์จํ. ยทนิจ์จํ ตํ ทุก์ขํ. ยํ ทุก์ขํ ตํ อนัต์ตา. ยทนัต์ตา ตํ "เนตํ มม เนโสหมัส์มิ นเมโส อัต์ตาติ," เอวเมตํ ยถาภูตํ สัม์มัป์ปัญ์ญาย ทัฏ์ฐัพ์พันติ. ๗

ขัน์ธวิภชนปาโฐ นิฏ์ฐิโต.

---

๑ กัม์มัฏ์ฐานานุโยคัส์ส, รูปารูปัส์ส ลัก์ขณํ.
กายัญ์จ ปฏิเวธาย, เวทนัญ์จาปิเทสยิ.
ยถา สัม์มานุสาเรน, ตถา สัม์มาภิปัช์ชนํ.
รูปารูปกัม์มัฏ์ฐัต์ถํ, ตัท์ทีปกํ ภณาม เส. ๗

รูปกัม์มัฏ์ฐานารูปกัม์มัฏ์ฐานปาโฐ

๑ อัต์ถิ โข เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน, รูปกัม์มัฏ์ฐานัญ์จ อรูปกัม์มัฏ์ฐานัญ์จ สัม์มทัก์ขาตํ.

กถัญ์จ รูปกัม์มัฏ์ฐานํ สัม์มทัก์ขาตํ ภควตา. อยํ โข กาโย, รูปี จาตุม์มหาภูติโก, มาตาเปติกสัม์ภโว, โอทนกุม์มาสุจ์จโย, นิจ์จุจ์ฉาทน-ปริมัท์ทนเภทนวิท์ธํสนธัม์โม, อนิจ์จโต ทุก์ขโต, โรคโต คัณ์ฑโต สัล์ลโต, อฆโต อาพาธโต, ปรโต ปโลกโต, สุญโต อนัต์ตโต สมนุปัส์สิตัพ์โพ. ตัส์สิมํ กายํ, อนิจ์จโต ทุก์ขโต, โรคโต คัณ์ฑโต สัล์ลโต, อฆโต อาพาธโต, ปรโต ปโลกโต, สุญโต อนัต์ตโต สมนุปัส์สโต, โย กายัส๎มิํ ฉัน์โท สิเนโห กายัน๎วยตา, สา ปหีย์ยติ จ. ฯ อยํ โข เม กาโย, อุท์ธํ ปาทตลา, อโธ เกสมัต์ถกา, ตจปริยัน์โต, ปูโร นานัป์ปการัส์ส อสุจิโน. อัต์ถิ อิมัส๎มิํ กาเย, เกสา โลมา นขา ทัน์ตา ตโจ, มํสํ นหารู อัฏ์ฐี อัฏ์ฐิมิญ์ชํ วัก์กํ, หทยํ ยกนํ กิโลมกํ ปีหกํ ปัป์ผาสํ, อัน์ตํ อันตคุณํ อุทริยํ กรีสํ. ปิต์ตํ เสม๎หํ ปุพ์โพ โลหิตํ เสโท เมโท, อัส์สุ วสา เขโฬ สิงฆาณิกา ลสิกา มุต์ตํ. เอวมยํ เม กาโย, อุท์ธํ ปาทตลา, อโธ เกสมัต์ถกา, ตจปริยัน์โต,

ปูโร นานัปปการัสส อสุจิโนติ จ. ฯ เอวํ โข รูปกัมมัฏฐานํ สัมมทักขาตํ ภควตา. ๛

กถัญจ อรูปกัมมัฏฐานํ สัมมทักขาตํ ภควตา. ติสโส เวทนา, สุขา เวทนา, ทุกขา เวทนา, อทุกขมสุขา เวทนา. ยัสมิํ สมเย สุขํ เวทนํ เวเทติ, เนว ตัสมิํ สมเย ทุกขํ เวทนํ เวเทติ, น อทุกขมสุขํ เวทนํ เวเทติ, สุขํเยว ตัสมิํ สมเย เวทนํ เวเทติ. ยัสมิํ สมเย ทุกขํ เวทนํ เวเทติ, เนว ตัสมิํ สมเย สุขํ เวทนํ เวเทติ, น อทุกขมสุขํ เวทนํ เวเทติ, ทุกขํเยว ตัสมิํ สมเย เวทนํ เวเทติ. ยัสมิํ สมเย อทุกขมสุขํ เวทนํ เวเทติ, เนว ตัสมิํ สมเย สุขํ เวทนํ เวเทติ, น ทุกขํ เวทนํ เวเทติ, อทุกขมสุขํเยว ตัสมิํ สมเย เวทนํ เวเทติ. สุขาปิ เวทนา อนิจจา สํขตา ปฏิจจสมุปปันนา, ขยธัมมา วยธัมมา วิราคธัมมา นิโรธธัมมา. ทุกขาปิ เวทนา อนิจจา สํขตา ปฏิจจสมุปปันนา, ขยธัมมา วยธัมมา วิราคธัมมา นิโรธธัมมา. อทุกขมสุขาปิ เวทนา อนิจจา สํขตา ปฏิจจสมุปปันนา, ขยธัมมา วยธัมมา วิราคธัมมา นิโรธธัมมาติ. ฯ เอวํ โข อรูปกัมมัฏฐานํ สัมมทักขาตํ ภควตาติ. ๛

รูปกัมมัฏฐานารูปกัมมัฏฐานปาโฐ นิฏฐิโต.

"นิจจุจจฉาทน" ปาฐเดิมเปน "อนิจจุจจฉาทน"

---

๑ ยานิ ยานีธ ภูตานิ, สัมมตานิ ตถา ตถา.
เตสํ เตสํ หิ สัพเพสํ, อัคคัญจุตตมโกฏิยา.
อัคคโต ตัปปสันนานํ, สัตตานํ อัคคตาวหํ.
พุทโธ ธัมโม จ สํโฆ จ, อิจเจตํ รตนัตตยํ.
อิมมัตถํ ปเวเทนตา, สาธูนํ อัคคกามินํ.
อัคเคเยว ปสาทัตถํ, ตํ สุตตันตํ ภณาม เส. ๛

อัค์คัป์ปสาทสุต์ตํ

๑ เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาวัต์ถิยํ วิหรติ, เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. ตัต๎ร โข ภควา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "ภิก์ขโวติ." "ภทัน์เตติ" เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ, "จัต์ตาโรเม ภิก์ขเว อัค์คัป์ปสาทา. กตเม จัต์ตาโร. ฯ

๑ ยาวตา ภิก์ขเว สัต์ตา อปทา วา ท๎วิปทา วา จตุป์ปทา วา พหุป์ปทา วา, รูปิโน วา อรูปิโน วา, สัญ์ญิโน วา อสัญ์ญิโน วา เนวสัญ์ญีนาสัญ์ญิโน วา, ตถาคโต เตสํ อัค์คมัก์ขายติ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ. เย ภิก์ขเว พุท์เธ ปสัน์นา อัค์เค เต ปสัน์นา. อัค์เค โข ปน ปสัน์นานํ อัค์โค วิปาโก โหติ. ฯ

๒ ยาวตา ภิก์ขเว ธัม์มา สํขตา วา อสํขตา วา, วิราโค เตสํ อัค์คมัก์ขายติ. ยทิทํ มทนิม์มทโน ปิปาสวินโย อาลยสมุค์ฆาโต วัฏ์ฏุปัจ์เฉโท ตัณ๎หัก์ขโย วิราโค นิโรโธ นิพ์พานํ. เย ภิก์ขเว วิราคธัม์เม ปสัน์นา อัค์เค เต ปสัน์นา. อัค์เค โข ปน ปสัน์นานํ อัค์โค วิปาโก โหติ. ฯ

๓ ยาวตา ภิก์ขเว ธัม์มา สํขตา, อริโย อัฏ์ฐังคิโก มัค์โค เตสํ อัค์คมัก์ขายติ. เสย์ยถีทํ. สัม์มาทิฏ์ฐิ สัม์มาสังกัป์โป, สัม์มาวาจา สัม์มากัม์มัน์โต สัม์มาอาชีโว, สัม์มาวายาโม สัม์มาสติ สัม์มาสมาธิ. เย ภิก์ขเว อริยมัค์คธัม์เม ปสัน์นา อัค์เค เต ปสัน์นา. อัค์เค โข ปน ปสัน์นานํ อัค์โค วิปาโก โหติ. ฯ

๔ ยาวตา ภิก์ขเว สํฆา วา คณา วา, ตถาคตสาวกสํโฆ เตสํ อัค์คมัก์ขายติ. ยทิทํ จัต์ตาริ ปุริสยุคานิ อัฏ์ฐ ปุริสปุค์คลา. เย ภิก์ขเว สํเฆ ปสัน์นา อัค์เค เต ปสัน์นา. อัค์เค โข ปน ปสัน์นานํ อัค์โค วิปาโก โหติ. ฯ

อิเม โข ภิกฺขเว จตฺตาโร อคฺคปฺปสาทาติ." ฯ อิทมโวจ ภควา. อิทํ วตฺวาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สตฺถา.

อคฺคโต เว ปสนฺนานํ, อคฺคํ ธมฺมํ วิชานตํ.
อคฺเค พุทฺเธ ปสนฺนานํ, ทกฺขิเณยฺเย อนุตฺตเร.
อคฺเค ธมฺเม ปสนฺนานํ, วิราคูปสเม สุเข.
อคฺเค สํเฆ ปสนฺนานํ, ปุญฺญกฺเขตฺเต อนุตฺตเร.
อคฺคสฺมึ ทานํ ททตํ, อคฺคํ ปุญฺญํ ปวฑฺฒติ.
อคฺคํ อายุ จ วณฺโณ จ, ยโส กิตฺติ สุขํ พลํ.
อคฺคสฺส ทาตา เมธาวี, อคฺคธมฺมสมาหิโต.
เทวภูโต มนุสฺโส วา, อคฺคปฺปตฺโต ปโมทตีติ. ฯ

อคฺคปฺปสาทสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

๏ อคฺคปฺปสาทสูตร ซึ่งลงพิมพ์นี้, เปนสูตรวิเศษ ไม่เหมือนกับที่มาในจตุกฺกงฺคุตฺตรนิกาย. ที่จารไว้ในจตุกฺกนั้น พุทฺธที่ ๑, อริยมคฺคธรมที่ ๒, วิราคธรมที่ ๓, สํฆที่ ๔. อนึ่งปาฐอริยมคฺคธรมในจตุกฺกนั้น, องควิภาคว่า "เสยฺยถีทํ. สมฺมาทิฏฺฐิ. (จนถึง) สมฺมาสมาธิ" ไม่มี ฯ

อาราธนาศีล ๕

๏ มยํ ภนฺเต วิสุํ วิสุํ รกฺขณตฺถาย ติสรเณน สห ปญฺจ สีลานิ ยาจาม. ทุติยมฺปิ มยํ ภนฺเต วิสุํ วิสุํ รกฺขณตฺถาย ติสรเณน สห ปญฺจ สีลานิ ยาจาม. ตติยมฺปิ มยํ ภนฺเต วิสุํ วิสุํ รกฺขณตฺถาย ติสรเณน สห ปญฺจ สีลานิ ยาจาม. ฯ

อาราธนาศีล ๘ ในวันพระก็แบบเดียวกัน ต่างแต่คำว่า "อฏฺฐ สีลานิ" เท่านั้น ฯ

อาราธนาปริตต

๏ วิปตติปฏิพาหาย, สพพสมปตติสิทธิยา.
สพพทุกขวินาสาย, ปริตตํ พรูถ มงคลํ.
วิปตติปฏิพาหาย, สพพสมปตติสิทธิยา.
สพพภยวินาสาย, ปริตตํ พรูถ มงคลํ.
วิปตติปฏิพาหาย, สพพสมปตติสิทธิยา.
สพพโรควินาสาย, ปริตตํ พรูถ มงคลํ. ฯ

อาราธนาธรรม

๏ พรหมา จ โลกาธิปตี สหมปติ,
กตอญชลี อนธิวรํ อยาจถ,
สนตีธ สตตาปปรชกขชาติกา,
เทเสตุ ธมมํ อนุกมปิมํ ปชํ. ฯ

จบ พระสูตร
แล พระปริตต ต่าง ๆ